

๓ ๕

๔ ๖ ๗

๗ ๘

วิเคราะห์หนังสือเรียนภาษาไทยชุดภาษาพิจารณา เล่ม ๑ ในด้านความสอดคล้อง

กับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

พุทธศักราช ๒๕๒๔

ปริญญานิพนธ์

ของ

กลิ่น กงเหมือนเพชร

๒๗ ก.พ. ๒๕๓๑

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

มกราคม ๒๕๓๐

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

165580

วเคราะห์หนังสือเรียนภาษาไทยผู้ชำนาญการวิจัย เล่ม 1 ในด้านความสอดคล้อง
กับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

บทคัดย่อ

ของ

กลิ่น กงเมืองเพชร

(

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษามหาหลักสูตร

ปฏิบัติการศึกษามหาวิชา

มกราคม 2530

การศึกษาค้นคว้านี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดภาษาพิจารณา
เล่ม 1 ในด้านความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
พุทธศักราช 2524 โดยใช้เกณฑ์หลายเกณฑ์ จากความเห็นของผู้เชี่ยวชาญซึ่งเลือกมาจาก
กลุ่มคณะกรรมการจัดทำหนังสือเรียนและคู่มือครูวิชาภาษาไทยวิชาบังคับ ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
คณะกรรมการจัดทำหลักสูตร ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สาขาวิชาภาษาไทย กลุ่มผู้สอนและผู้
ที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการใช้หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดภาษาพิจารณา เล่ม 1 รวม 20 คน

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 70 ข้อ และ
แบบสอบถามปลายเปิดให้ผู้วิจัยสร้างขึ้น ให้ผู้เชี่ยวชาญตอบ 2 รอบ แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูล
โดยกำหนดค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ เพื่อหาความสอดคล้องที่เป็นไปได้

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

(1) เนื้อหาส่วนใหญ่มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตรหมวดวิชาภาษาไทย
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ทุกข้อ เพื่อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตร
ข้อ 3 มากที่สุด และสอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตรข้อ 7 น้อยกว่าข้ออื่น ๆ (2) การจัด
กิจกรรมการเรียนการสอนตามที่เสนอไว้ในหนังสือเรียนและคู่มือครู มีเพียงพอและเหมาะสมแล้ว
มีความเห็นค่อนข้างมากเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมกลุ่ม และเห็นว่าควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้
แสดงความคิดเห็นอย่างเป็นอิสระ (3) การวัดผลและการประเมินผลระบุไว้ห้ามทำเรียนและใน
คู่มือครูเหมาะสม และเป็นไปตามจุดประสงค์ของหลักสูตร แต่จะต้องอาศัยสภาพการณ์การสอน
ของครูที่จะระบุจุดประสงค์ที่นำทาง ให้สอดคล้องกับความสามารถ ศักยภาพของนักเรียนและ
ทรัพยากรทางวิชาการ (4) เรื่องที่ได้รับการกำเริบแถมบรรจุไว้ในหนังสือเรียนภาษาไทย
ชุดภาษาพิจารณา เล่ม 1 เห็นว่าควรที่จะปรับปรุง บทวิจารณ์เรื่องวิวัฒนาการ อารยธรรมสังคมและ
นิราศลอนดอน ให้เป็นที่สนใจของวัยรุ่น เพราะถ้าจะหาเรื่องที่มีความดีทั้งทั้งสองด้าน คือ
ด้านวรรณศิลป์และด้านสังคมในเรื่องเดียวกันมาแทน

AN ANALYSIS OF THE TEXTBOOK, "PASAPICHAN" BOOK I, : COMPATIBILITY
WITH THE OBJECTIVES OF THE 1961'S LAI LANGUAGE CURRICULUM

AN ABSTRACT

BY

KLIN KONGJUNPET

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree
at Srinakharinwirot University
January 1967

The purpose of this study was to analyze the Thai textbook, "Pasapicharn Book I" in the field of compatibility with the objectives of the Thai language curriculum of the upper secondary level of B.E. 2524 through the Delphi Technique. The opinions were answered by the 20 experts selected from the groups of the committees producing the textbooks and handbooks for Thai language teachers, the compulsory upper secondary level, the committees for determining the curriculum of Thai language, groups of instructors and those who had experiences relating to the application of the Thai textbook, "Pasapicharn Book I".

The instrument used for collecting data was the rating scaled questionnaire amounting 70 items and the questionnaires of open ended type created by the researcher to be answered in 2 rounds. Then the second round questionnaire form were taken for the data analyzing by judging from the median and interquartile ranges.

The findings indicated that :

(1) Most of the contents of this book had compatibility with the purpose of curriculum of Thai language section, the upper secondary level of B.E. 2524 in every items. And especially the content in general was in compatibility with the purpose of the item 3 of the curriculum, and there was compatibility with the purpose of the item 7 less than any items. (2) The activities in relation to learning and instructing as proposed in the textbook and handbook for instructors were sufficient and appropriate. It had also mostly been agreed in providing activities in groups and consideration had been suggested that in the movement of instruction, how much opportunity had been opened for free expression of the idea among the students.

(3) The measurement and evaluation as specified at the end of the lessons and in the handbook for teachers were appropriate to the experiences of the students of this level. But the opinion was expressed that the achievement had to depend on the ability of the teachers' technique, to what extent they will be able to apply the leading purpose to be compatible with their own ability, students' potentiality and technical resources. (4) The matters which had been selected to be contained in the Thai language textbook, "Pasapicharn Book I" were rather most perfect. About the literature, criticism should be improved in these books, Wiwawon, Aura Nangsingh and Niras London to be interested among the teenagers or it should be replaced by the highlighted on both sides . the literary art and social in the same story.

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปริญญานิพนธ์
ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

..... ประธาน
..... กรรมการ

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
..... กรรมการ
..... กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์นี้สำเร็จลงได้ด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์
สุมานัน รุ่งเรืองธรรม ผู้ช่วยศาสตราจารย์จันทิมา พรหมโชติกุล ที่ให้คำปรึกษาแนะนำ
ในสิ่งที่เป็ประโยชน์และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ มาโดยตลอด และผู้ช่วยศาสตราจารย์
จิรากร นุญ่วง โกวธารับเป็นกรรมการควบคุมการแปล่า จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง
ไว้ ณ โอกาสนี้

ความเข้าใจของผู้นี้ยังคงมีขึ้นยังได้รับความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์สุนทร
โกศลบรรเทา และอาจารย์วลัยรักษ์ วนิชย์ ที่ได้ก่อให้เกิดและแนะนำในการสร้าง
แบบสอบถาม รวมทั้งผู้ช่วยศาสตราจารย์สุภาวดี เลโกสุน อาจารย์พิศตรี แฉงไพโร ที่กรุณา
ให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมในการทำงานวิจัย ผู้นี้จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณอาจารย์กรรณิการ์ ยุภาจิรัญญ์ แห่งภาควิชาภาษาตะวันตก คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ที่ให้ความเมตตาแนะนำและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ
ให้แก่ผู้นี้

ขอขอบพระคุณภรรยาผู้เปี่ยมซาบซึ้ง ที่อนุเคราะห์ ครอบคลุมสอบถามแก่ผู้นี้ จงทำให้
การศึกษาและการทำปริญญานิพนธ์สำเร็จลงด้วยดี

ขอขอบคุณเพื่อนสนิทที่ช่วยเหลือและเป็นกำลังใจ ขอขอบคุณอาจารย์วีระกุล คำนมพุทธศิลป์
ที่ช่วยเหลือในการช่วยเก็บข้อมูล

คุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์นี้หากพึงมี ขอมอบแด่คุณบิดามารดา ครูอาจารย์
และผู้อุปการะคุณทุกท่านของผู้นี้

กลั่น กงหมื่นเม ชร

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	6
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	7
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	7
คำนิยามศัพท์เฉพาะ	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับหนังสือเรียน	10
เอกสารที่เกี่ยวกับเกณฑ์การพิจารณาหนังสือเรียน	13
เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์และถักทอปัญหา แบบเรียนภาษาไทย	26
จุดประสงค์และคำอธิบายรายวิชา พ 605 ตามหลักสูตรมัธยมศึกษา ตอนปลาย พุทธศักราช 2521	33
สรุปเนื้อหาในหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดภาษาพิจารณา เล่ม 1	34
สรุปเนื้อหาจากคู่มือครูภาษาไทย พ 605 ชุดภาษาพิจารณา เล่ม 1	41
กลยุทธ์เทคนิค ..	53
3 วิธีดำเนินการ	63
การเลือกผู้เชี่ยวชาญ	63
การสร้างเครื่องมือและรวบรวมข้อมูล	63
การวิเคราะห์ข้อมูล	65
สถิติที่ใช้ในการวิจัย	66

4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	68
การให้น้ำหนักคะแนน	68
การหามัธยฐาน	69
การหาพิสัยระหว่างควอไทล์	69
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	70
วิธีดำเนินการวิจัย	70
การวิเคราะห์ข้อมูล	71
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	89
ความมุ่งหมายของการศึกษาครั้งนี้	89
ความสำคัญของการศึกษานี้	89
วิธีดำเนินการศึกษานี้	89
วิธีดำเนินการวิเคราะห์	90
สรุปผลการวิจัย	91
อภิปรายผล	96
ข้อเสนอแนะ	121
บรรณานุกรม	123
ภาคผนวก	131

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	จำนวนผู้เชี่ยวชาญและค่าเปลี่ยนแปลงของความกลาดเคลื่อน	57
2	มัธยฐาน พิสัยระหว่างควอไทล์ จากความถนัดของเนื้อหา หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดภาษาวิจารณ์ เล่ม 1 ตามจุดประสงค์ ของหลักสูตร ข้อ 1	72
3	มัธยฐาน พิสัยระหว่างควอไทล์ จากความถนัดของเนื้อหา หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดภาษาวิจารณ์ เล่ม 1 ตามจุดประสงค์ ของหลักสูตร ข้อ 2	73
4	มัธยฐาน พิสัยระหว่างควอไทล์ จากความถนัดของเนื้อหา หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดภาษาวิจารณ์ เล่ม 1 ตามจุดประสงค์ ของหลักสูตร ข้อ 3	74
5	มัธยฐาน พิสัยระหว่างควอไทล์ จากความถนัดของเนื้อหา หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดภาษาวิจารณ์ เล่ม 1 ตามจุดประสงค์ ของหลักสูตร ข้อ 4	75
6	มัธยฐาน พิสัยระหว่างควอไทล์ จากความถนัดของเนื้อหา หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดภาษาวิจารณ์ เล่ม 1 ตามจุดประสงค์ ของหลักสูตร ข้อ 5	76
7	มัธยฐาน พิสัยระหว่างควอไทล์ จากความถนัดของเนื้อหา หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดภาษาวิจารณ์ เล่ม 1 ตามจุดประสงค์ ของหลักสูตร ข้อ 6	77
8	มัธยฐาน พิสัยระหว่างควอไทล์ จากความถนัดของเนื้อหา หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดภาษาวิจารณ์ เล่ม 1 ตามจุดประสงค์ ของหลักสูตร ข้อ 7	78

- 9 มัธยมศึกษา วิสัยระหว่างควอไทล์ จากความสอดคล้องของเนื้อหา
หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดภาษาวิจารณ์ เล่ม 1 ตามจุดประสงค์
ของหลักสูตร ข้อ 8 79
- 10 มัธยมศึกษา วิสัยระหว่างควอไทล์ จากความสอดคล้องของเนื้อหา
หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดภาษาวิจารณ์ เล่ม 1 ตามจุดประสงค์
ของหลักสูตร ข้อ 9 80
- 11 มัธยมศึกษา วิสัยระหว่างควอไทล์ จากเนื้อหาหนังสือเรียนภาษาไทย
ชุดภาษาวิจารณ์ เล่ม 1 ที่สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
การสอน 81
- 12 มัธยมศึกษา วิสัยระหว่างควอไทล์ จากเนื้อหาหนังสือเรียนภาษาไทย
ชุดภาษาวิจารณ์ เล่ม 1 ที่สอดคล้องกับการวัดผลและประเมินผล 82

บทนำ

สภาพสังคมในปัจจุบันมีความก้าวหน้าและเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นทางด้านวิชาการหรือเทคโนโลยี โดยมีการศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญที่จะถ่ายทอดความรู้ทักษะ และทัศนคติให้แก่บุคคลในสังคม ในขณะที่ความเจริญด้านต่าง ๆ ขยายออกไปอย่างกว้างขวางนี้ก็ก่อให้เกิดปัญหาค้าง ๆ ตามมาอีกมากมาย เป้าหมายสำคัญที่เราต้องการในปัจจุบันคือให้ทุกคนรู้จักการแก้ปัญหาได้ เพื่อจะดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างสงบสุข ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการจึงเป็นผู้รับผิดชอบต่อการศึกษานี้ จึงต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาให้ทันสมัยอยู่เสมอ

หนังสือเรียนซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งของหลักสูตร ย่อมมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย เพราะหนังสือเรียนก็เป็นสื่อที่มีความจำเป็นสำหรับครูผู้สอนสงบ ลักษณะ (สงบ ลักษณะ 2525 : 107) กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอนคือสื่อกลางทุกชนิดที่จะเชื่อมโยงนักเรียนกับการบรรลุเป้าหมายของการเรียนการสอนตามหลักสูตร หนังสือเรียนจึงเป็นสื่อที่มีความสำคัญยิ่ง ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ ก่อ สวัสดิพานิช (ก่อ สวัสดิพานิช 2507 : 32) ที่กล่าวว่า แบบเรียนเป็นอุปกรณ์การสอนที่สำคัญที่สุดแทบจะกล่าวได้ว่าการสอนวิชาต่าง ๆ แบบทุกวิชาต้องอาศัยแบบเรียนเป็นคู่มือ เพราะแบบเรียนเป็นแหล่งให้รายละเอียดของเนื้อหาที่ครูใช้เป็นหลักและนักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ไปด้วย สุนีย์ อัครศาสตร์ (สุนีย์ อัครศาสตร์ 2526 : ๖๓๖) ให้ความเห็นเกี่ยวกับแบบเรียนว่า แบบเรียนเป็นเครื่องมือสำหรับพัฒนาผู้เรียน เนื้อหาที่อยู่ในแบบเรียนจึงต้องมีความหมายทั้งสิ้น เพราะจะทำให้เห็นแนวความรู้ วิธีการเรียนรู้และการจัดกิจกรรม รวมทั้งแนะนำแหล่งความรู้ให้แก่ผู้เรียนและผู้สอนเป็นอย่างมาก ครูและนักเรียนมีความผูกพันอยู่กับแบบเรียนมากที่สุด จนอาจจะกล่าวได้ว่าแบบเรียนเป็นหัวใจของการเรียนการสอน

ในการปรับปรุงหลักสูตรทุกครั้ง หนังสือเรียนภาษาไทยก็ได้รับการพัฒนาเพื่อให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรให้มากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติ เป็นสิ่งที่ช่วยให้คุณสามารถรวมกันเป็นกลุ่มสังคมที่มีแบบแผน เป็นกลไกสำคัญที่จะถ่ายทอดทางสังคมและวัฒนธรรมให้แก่ชนรุ่นหลังอีกด้วย สำหรับหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 กระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ 2523 : 15) ได้กำหนดจุดประสงค์ของการเรียนภาษาไทยไว้ดังนี้

1. เพื่อให้ตระหนักในความสำคัญของภาษาไทยในฐานะที่เป็นเครื่องมือสื่อสารของประเทศไทย ให้มีค่านิยมอันพึงประสงค์ในการเรียนภาษาไทย มีความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมทางภาษาของชาติ
2. เพื่อให้เข้าใจธรรมชาติของภาษาและรู้จักสังเกตลักษณะทั่วไปของภาษาไทย สามารถนำความรู้ไปใช้ได้ถูกต้องตามระเบียบของภาษา
3. เพื่อให้สามารถใช้ภาษาสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะนำไปสู่การพัฒนาตนทุกด้านเพื่อประโยชน์สุขแก่ตนเองและสังคม
4. เพื่อให้สามารถติดต่อสื่อสารธุรกิจต่าง ๆ ให้สัมฤทธิ์ผลทั้งในการพูดและการเขียน สามารถใช้ภาษาได้ถูกต้องตามระบอบบุคคล เหมาะสมกับกาลเทศะและสถานการณ์
5. เพื่อให้สามารถอ่านออกเสียงให้ผู้ฟังรับสารได้แจ่มแจ้ง สามารถอ่านหนังสือและเอกสารต่าง ๆ ด้วยความเข้าใจ ถูกต้อง รวดเร็ว มีรสนิยมที่ดีในการเลือกหนังสืออ่าน และมีนิสัยรักการอ่าน
6. เพื่อให้เข้าใจและสามารถวิเคราะห์เรื่องราวที่ได้ฟัง ได้อ่าน จากบุคคลหรือจากสื่อมวลชนอันจะนำไปให้เกิดวิจารณ์
7. เพื่อให้ประจักษ์ในคุณค่าของวรรณคดีตามกวีและศักราช สามารถอ่านและเข้าใจวรรณคดีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมและที่สร้างสรรคขึ้นในปัจจุบัน
8. เพื่อให้มีความรู้ใคร่รู้ ใคร่เรียน สามารถใช้ภาษาแสวงหาความรู้ในโรงเรียนและต่อ ๆ ไป ทั้งในด้านอาชีพและเพื่อประโยชน์สุขในก้านอื่น ๆ
9. เพื่อให้สามารถใช้ทักษะทางภาษาเป็นเครื่องมือในการศึกษาต่อ หรือในการศึกษา ค้นคว้าวิทยการต่าง ๆ ตามความสนใจ

กระทรวงศึกษาธิการได้แต่งตั้งคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จัดทำหนังสือเรียนและคู่มือภาษาไทยชั้นในทุกระดับชั้น สำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้แก่

1. หนังสือเรียนสำหรับรายวิชา ท. 401 ท. 402 จำนวน 2 เล่มคือ
 - 1.1 หนังสือเรียนภาษาไทยชุดวรรณวิจักษ์ เล่ม 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
 - 1.2 หนังสือเรียนภาษาไทยชุดทักษะพัฒนา เล่ม 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
2. หนังสือเรียนภาษาไทยสำหรับรายวิชา ท. 503 ท. 504 จำนวน 2 เล่มคือ
 - 2.1 หนังสือเรียนภาษาไทยชุดวรรณวิจักษ์ เล่ม 2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
 - 2.2 หนังสือเรียนภาษาไทยชุดทักษะพัฒนา เล่ม 2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
3. หนังสือเรียนสำหรับรายวิชา ท. 605 ท. 606 จำนวน 2 เล่มคือ
 - 3.1 หนังสือเรียนภาษาไทยชุดภาษาพิจารณา เล่ม 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
 - 3.2 หนังสือเรียนภาษาไทยชุดภาษาพิจารณา เล่ม 2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

สำหรับหนังสือเรียนภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ชุดภาษาพิจารณา เป็นหนังสือที่มีลักษณะแปลกไปจากหนังสือเรียนภาษาไทยชุดวรรณวิจักษ์ และชุดทักษะพัฒนาหลายประการ กระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ 2525 : กำชับแจ้ง) ได้ชี้แจงเป้าหมายพอสรุปได้ดังนี้

1. หนังสือเรียนชุดนี้มีจุดประสงค์สำคัญคือ เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักใช้ความพินิจพิจารณาของตนในการเรียนภาษาไทย สิ่งจำเป็นที่จะต้องพิจารณาแยกได้เป็น 3 เรื่องใหญ่ ๆ คือ
 - 1.1 ธรรมชาติของภาษาไทยทั่ว ๆ ไปและธรรมชาติของภาษาไทยโดยเฉพาะ

เพราะผู้ใช้ภาษาทุกวันนี้ไม่ค่อยมีพินิจพิจารณาว่า ภาษาที่เราใช้อยู่ประกอบกันขึ้นได้อย่างไร เปลี่ยนแปลงอย่างไร แตกต่างกันอย่างใด เมื่อใช้ในโอกาสกาลเทศะและวงการต่าง ๆ กัน มีอยู่มากที่ใช้ภาษาไทยโดยไม่คำนึงถึงระเบียบและหลักเกณฑ์ จึงใช้ภาษาอย่างผิด ๆ โดยปราศจากความระมัดระวัง หากคนส่วนใหญ่เอาใจใส่เรื่องธรรมชาติและระเบียบของภาษาบ้างแล้วก็จะสามารถวิเคราะห์และวินิจฉัยได้ว่า ภาษาเหล่านั้นใช้อย่างถูกต้องหรือไม่ คุณสมบัติที่สำคัญของผู้มีการศึกษาแท้จริงนั้น ต้องเป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจภาษาประจำชาติของตน

1.2 ความคิด และการแสดงออกเป็นภาษา การพิจารณาเรื่องความคิด จึงเป็นการพิจารณาสิ่งที่มีอยู่ในชีวิตมนุษย์นั่นเอง วิธีสำคัญคือแสดงออกมาเป็นภาษาโดยการพูด และการเขียน เราพิจารณาได้จากการพูดและการเขียนนั่นเอง โดยอาศัยบทบาทต่าง ๆ เช่น การอธิบาย การพรรณนา การบรรยาย การแถลงเหตุผล การโต้แย้ง การโน้มน้าวใจ เป็นต้น

1.3 การพิจารณาคุณค่าของงานประพันธ์ จึงเป็นความนึกของมนุษย์ที่ถ่ายทอด ออกมาในรูปแบบและกลวิธีที่สวยงาม หน้าที่สำคัญของผู้อ่านคือ การพิจารณาคุณค่าของงาน เนื่องจากงานประพันธ์มีองค์ประกอบซับซ้อน ทั้งในส่วนที่เป็นรูปแบบและสาระความคิด จึงจำเป็นต้องมีความรู้และเข้าใจหลักเกณฑ์ ระเบียบวิธีการพิจารณาคุณค่าของงานประพันธ์ ตามสมควร

2. โครงสร้างของหนังสือชุดภาษาพิจารณา มีได้แบ่งเป็นบท แต่แบ่งเป็นตอน โดยถือหลักว่าเนื้อหาสาระและกิจกรรมต่าง ๆ ที่อยู่ในแต่ละตอน มีความสำคัญเท่าเทียมกัน ในการเรียนไม่จำเป็นต้องเรียนตามลำดับ จะเลือกตอนใดตอนหนึ่งมาเรียนก่อนก็ได้

3. กิจกรรมท้ายบทได้แบ่งออกเป็น กิจกรรมที่เกี่ยวกับการทบทวนความรู้ กิจกรรมที่เกี่ยวกับการทำงานกลุ่ม หรือรายบุคคลและกิจกรรมเสริม แต่เนื้อหากิจกรรม ขั้วซ้อนกัน และนักเรียนควรได้ฝึกกิจกรรมกลุ่มไว้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ผลงานควรจะดีขึ้น ทั้งคุณภาพและปริมาณ

4. บทอ่านเสริมและตัวอย่างเสริม ส่วนมากเป็นงานที่มีคุณภาพสูง เนื้อหา มีคุณค่า นักเรียนควรอ่านด้วยความสนใจพิจารณา เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

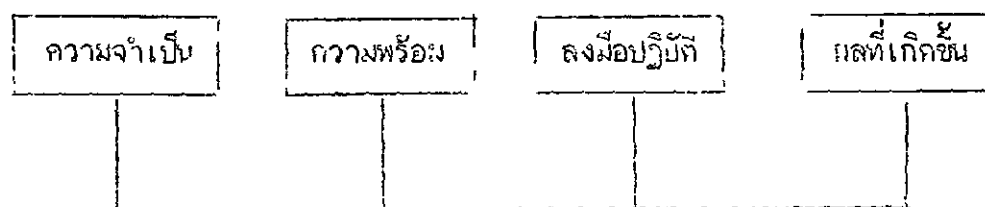
5. หนังสือชุดนี้ผู้จัดทำมีความประสงค์ ให้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง และทำ กิจกรรมตามเสนอแนะไว้.. นักเรียนต้องมีความรับผิดชอบที่จะอ่านด้วยความสนใจพิจารณา ทำความเข้าใจเนื้อหาในหนังสือด้วยตนเอง

6. คำว่า "ภาษาพิจารณา อันเป็นชื่อหนังสือ มีได้เน้นเฉพาะการพิจารณาภาษา เท่านั้น แต่เพ่งเล็งพัฒนาทักษะด้วย

สำหรับหนังสือเรียนภาษาไทย ชุณษาพิจารณา เล่ม 1 กระทรวงศึกษาธิการ
(กระทรวงศึกษาธิการ 2523 : 25) ได้ตั้งจุดประสงค์ไว้ดังนี้

1. ส่งเสริมทักษะทางภาษาตามควรแก่ศักยภาพ
2. ส่งเสริมให้มีความรู้ทางความคึกที่ประสานสัมพันธ์กับการเรียนภาษา
เพื่อให้การสื่อสารสัมฤทธิ์ผล
3. ให้สามารถใช้ภาษาสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่น

ในการจัดทำหนังสือเรียนนี้ใช้เวลาอันสั้น ไม่ได้มีการทดลองก่อนนำไปใช้จริง
ในระยะ 2 ปีแรก คู่มือครูก็ยังมิได้จัดทำ การสอนไทยใช้หนังสือเรียนชุดดังกล่าวนี้ ได้ครบ
วงจรแล้วในปีการศึกษา 2526 ผลทางการเรียนการสอนจะเป็นอย่างไร น่าจะได้มีการศึกษา
ประเมินผลที่เกิดขึ้น โกวิท ประวาลพุกัญ (โกวิท ประวาลพุกัญ 2525 : 83 - 88)
กล่าวถึงการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและแบบเรียนเอาไว้ว่า กระบวนการเรียนการสอนนั้นจะ
ต้องประกอบด้วย 4 องค์ประกอบต่อไปนี้

ภาพประกอบ 1 แผนภูมิแสดงกระบวนการเรียนการสอน

ในขณะนี้คงจะพิสูจน์กันถึงความจำเป็นจริง ๆ หรือไม่ว่าจะต้องเรียนวิชาเนื้อหา
ดังกล่าว...และตรวจสอบความพร้อมจึงเป็นการประเมินวัตถุดิบและเนื้อหา (Input and
Content Assessment) ซึ่งก็มีพวกหนังสือเรียน ความพร้อมของครู นักเรียน อุปกรณ์การสอน
และแนวปฏิบัติเพื่อดูว่าเมื่อเอาไปใช้จริง ๆ จะทำให้เกิดการเรียนการสอนได้มากจริง สุรเดช
วิเศษสุรการ (สุรเดช วิเศษสุรการ 2525 : คำนำ) กล่าวถึงหนังสือชุดภาษาพิจารณาว่า
ชุดภาษาพิจารณานี้จะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน ช่วยให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่าง
มีประสิทธิภาพและบรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตร หนังสือเล่มนี้จะมีขอบข่ายการปรับปรุง
แก้ไขอยู่อย่างกว้าง กรมวิชาการยินดีรับข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยเห็นความสำคัญของการใช้หนังสือเรียน เพราะเป็นพื้นฐานและเป็นแนวทางในการสอนของครู เป็นแหล่งวิชาและเป็นข้อมูลที่จะต้องใช้สอน และนักเรียนใช้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองได้ ช่วยส่งเสริมผลการเรียนการสอนให้ดำเนินไปตามความมุ่งหมายของหลักสูตร โรงเรียนต่าง ๆ ได้ยึดเอาหนังสือเรียนเป็นหลักในการสอนในชั้นเรียนเรื่อยมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน แม้ว่านวัตกรรมและเทคโนโลยีจะมีความก้าวหน้ามากขึ้น แต่หนังสือเรียนก็มิได้ลดความสำคัญลงเลย นพคุณ คุณาชีวะ และคณะอื่น ๆ (2525 : 7) กล่าวว่า หนังสือเรียนมีความสำคัญยิ่ง ครูได้ยึดเป็นหลักสำคัญในการเรียนการสอนมาเป็นเวลานาน โดยเฉพาะครูในชนบทถือว่าแบบเรียนคือหลักสูตรประมวลการสอน โครงการสอนและวิธีสอน ในขณะที่เกี่ยวกับการจัดทำในบางครั้งก็เร่งรีบเพื่อให้ทันใช้ตามหลักสูตรใหม่ที่เปลี่ยนแปลงไป ดังนั้นหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดภาษาพิจารณาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ฉบับที่กำลังศึกษาอยู่นี้ได้จัดทำเพื่อให้ทันใช้ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 การใช้หนังสือเล่มนี้ให้ครบวงจรตามหลักสูตรในปีการศึกษา 2526 โดยมีให้มีคู่มือการสอนสำหรับครู เพราะคู่มือครูสอนภาษาไทย ชุดภาษาพิจารณานั้นเพิ่งจัดทำขึ้นทีหลัง และประกาศใช้ตั้งแต่ปีการศึกษา 2528 เป็นต้นไป ผู้วิจัยต้องการศึกษาว่าหนังสือเรียนดังกล่าวมีคุณค่าครบถ้วนเหมาะสมและสอดคล้องกับหลักสูตรหรือไม่ เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนและเป็นข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาหนังสือต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดภาษาพิจารณา เล่ม 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (ม. 6) ในด้านความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524

ความสำคัญของการค้นคว้า

1. ทำให้ทราบถึงความสอดคล้องของหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดภาษาพิจารณา
เล่ม 1 กับลักษณะโครงสร้างของหลักสูตร ในด้านจุดมุ่งหมาย เนื้อหาวิชา กิจกรรมการเรียน
การสอน การวัดและประเมินผล
2. เป็นแนวทางในการปรับปรุงคุณภาพหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดภาษาพิจารณา
เล่ม 1 ในโอกาสต่อไป
3. ชี้ให้เห็นส่วนที่เต็ม ถ่วงบกพร่องของหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดภาษาพิจารณา
เล่ม 1 เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง
4. เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรให้บรรลุเป้าหมายยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดภาษาพิจารณา เล่ม 1
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (ม. 6) ตามลักษณะโครงสร้างของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย
พุทธศักราช 2524 ในด้านความมุ่งหมาย เนื้อหาวิชา กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและ
ประเมินผล โดยประยุกต์ใช้กลยุทธ์เทคนิคในการวิจัย
2. กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่
 - 2.1 ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (ม. 6) ศึกษานิเทศก์
หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการใช้หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดภาษาพิจารณา เล่ม 1 ชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 6 (ม. 6)
 - 2.2 คณะผู้ทำงานพัฒนาหลักสูตรภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
พุทธศักราช 2524
 - 2.3 คณะกรรมการจัดทำหนังสือเรียนภาษาไทยและคู่มือครูภาษาไทย
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ชุดภาษาพิจารณา เล่ม 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (ม. 6)
3. กลุ่มตัวอย่าง มาจากกลุ่มประชากรดังกล่าว โดยสรรหาเป็นผู้เชี่ยวชาญ
อย่างน้อยกลุ่มละ 5 คน

กํานิชยามศัพท์เฉพาะ

การวิเคราะห์ความสอดคล้องของหนังสือเรียนภาษาไทย หมายถึง กระบวนการพิจารณาคุณค่าหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดภาษาพิจารณา เล่ม 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (ม. 6) โดยพิจารณาว่า จุดมุ่งหมาย เนื้อหาวิชา กิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลที่กำหนดไว้ นั้น สามารถสนองจุดมุ่งหมายของหลักสูตรภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 หรือไม่ ซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์โดยอาศัยความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ความเห็นจากการวิจัยแบบเกลฟาย

จุดมุ่งหมายของหลักสูตร หมายถึง จุดประสงค์ของวิชาภาษาไทย ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524

จุดมุ่งหมายของหนังสือเรียน หมายถึง จุดประสงค์ของรายวิชาภาษาไทย พ. 605 ซึ่งแยกย่อยมาจากจุดประสงค์ภาษาไทย ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 เนื้อหาวิชา หมายถึง เนื้อหาที่กำหนดไว้ในหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดภาษาพิจารณา เล่ม 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (ม. 6)

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดภาษาพิจารณา เล่ม 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (ม. 6) ซึ่งเป็นเครื่องมือช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะทางภาษา และเป็นข้อเสนอแนะแก่ผู้สอนในการจัดการสอน เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมาย

การวัดและประเมินผล หมายถึง กระบวนการที่ใช้ตรวจสอบ หลังจากที่ได้ผ่านกระบวนการจัดการเรียนการสอน ตามเนื้อหาและกิจกรรมของหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดภาษาพิจารณา เล่ม 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (ม. 6) ไปแล้ว ว่ามีสมรรถภาพตามที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมายมากน้อยเพียงใด

ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง ผู้มีความรู้และประสบการณ์เป็นอย่างดีในสาขาวิชาภาษาไทย โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มดังนี้

1. ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนและกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง ครูประจำการที่สอนวิชาภาษาไทยชุดภาษาพิจารณา เล่ม 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (ม. 6) ที่เกษียณหรือ

ผู้มีประสบการณ์ในการใช้หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดภาษาวิจารณ์ เล่ม 1 โดยมีประสบการณ์ตั้งแต่ 3 ปีขึ้นไป อย่างน้อยจำนวน 5 คน

2. ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 อย่างน้อยจำนวน 5 คน

3. ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดทำหนังสือเรียนและคู่มือครูภาษาไทย ชุดภาษาวิจารณ์ เล่ม 1 อย่างน้อยจำนวน 5 คน

กลยุทธ์เทคนิค หมายถึง แบบของการวิจัยวิธีหนึ่งที่ใช้ในการคาดคะเนเหตุการณ์ต่าง ๆ โดยอาศัยความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ ในลักษณะที่ไม่ต้องมาประชุมกัน การแสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จะได้มาจากการใช้แบบสอบถามเป็นสื่อให้ตอบหลาย ๆ ครั้ง จนได้ความเห็นที่สอดคล้องกัน

สภาพการณ์ที่เป็นอยู่ หมายถึง สภาวะวันแท้จริงที่เกิดขึ้น เนื่องจากการจัดการเรียนการสอน โดยใช้หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดภาษาวิจารณ์ เล่ม 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (ม. 6)

สถานการณ์ที่ควรจะเป็น หมายถึง สภาพการณ์ที่ประสงค์จะให้เกิดขึ้น ในการจัดการเรียนการสอน โดยใช้หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดภาษาวิจารณ์ เล่ม 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (ม. 6) ตามที่ได้จากการสอบถามผู้เชี่ยวชาญ

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับหนังสือเรียน

หนังสือเรียนสร้างขึ้นโดยอาศัยหลักสูตรเป็นแนวทาง แต่การบรรจุเนื้อหาลงในหนังสือเรียนนั้น มักจะได้จากความเห็นของผู้แต่งหรือกลุ่มผู้จัดทำแบบเรียนกลุ่มหนึ่ง กฤษดา กรุดทอง (กฤษดา กรุดทอง 2526 : 3) ให้ความเห็นเกี่ยวกับการเลือกเนื้อหาในหลักสูตรว่า การเลือกเนื้อหาขึ้นอยู่กับทัศนะหรือความนึกเห็นของบุคคลหรือกลุ่มบุคคล ซึ่งผู้เลือกอาจมีอคติหรือมีใจลำเอียงที่จะเลือกเนื้อหาที่ตนสนใจอยู่มาจัดเรียงลงในหลักสูตร บางครั้งผู้เลือกอาจเลือกโดยเน้นความสำคัญของเนื้อหามากเกินไป หรือพยายามเลือกจากตำราหรือหลักสูตรที่เห็นว่าดี โดยไม่คำนึงถึงวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของหลักสูตร เซย์เลอร์ และอะเล็กซานเดอร์ (Saylor and Alexander. 1966 : 243 - 255) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของหลักสูตรจะเป็นตัวกำหนดขอบเขตของเนื้อหา หลักสูตรที่ดีต้องมีการจัดโครงสร้างให้เนื้อหาสามารถตอบสนองจุดมุ่งหมายทั้งหมดให้เป็นไปอย่างสมดุล และมีความสัมพันธ์กันทั้งในแนวดิ่งและแนวอนในทุกระดับชั้นตอน ฟรายเมียร์ (Frymeir. 1970 : 18) กล่าวถึงการเลือกเนื้อหาว่า ในการเลือกเนื้อหานั้นนักการศึกษาจะต้องตอบคำถามพื้นฐาน 5 ประการต่อไปนี้ให้กระจ่างเสียก่อนคือ

1. ความรู้ที่แท้จริงจำเป็นต่อการเรียนรู้
2. ความรู้ที่ว่าจำเป็นมากน้อยเพียงใด
3. ความรู้ที่นั้นแฝงอยู่ในเนื้อหาลักษณะใด
4. ต้องเรียนรู้เนื้อหามากเท่าใดจึงจะได้รับความรู้ตามต้องการ
5. การเรียนรู้เนื้อหาที่กำหนดต้องมีเงื่อนไขอย่างไร

สุมิตร คุณานุกร (สุมิตร คุณานุกร 2516 : 5 - 7) กล่าวไว้ในกระบวนการพัฒนาหลักสูตรว่า การเลือกและการจัดเนื้อหาประสบการณ์ ก็อาศัยจุดมุ่งหมายเป็นหลัก การบรรจุเนื้อหานี้ก็ต้องพิจารณาว่า เนื้อหาควรนำไปสอนก่อนและหลัง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถรู้และพัฒนาไปอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น

1. ผู้เรียนควรรู้อะไร มีประสบการณ์อะไรเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว
2. จัดลำดับความรู้และประสบการณ์อย่างไรจึงจะเกิดผลการเรียนรู้สูงสุด

กฤษดา กรุดทอง (กฤษดา กรุดทอง 2526 : 28) ได้ศึกษาถึงการคัดเลือกรายวิชาบังคับในหลักสูตรโดยวิธีการเชิงปริมาณ และได้สรุปประเด็นสำคัญจากความคิดของนักการศึกษาถึงเรื่องการจัดเนื้อหาในหลักสูตรว่า

1. ระบบการคัดเลือกเนื้อหาในหลักสูตรประกอบด้วย (ก) สิ่งที่ย้อนเข้าไป ได้แก่ ความรู้จากศาสตร์ (ข) ผลผลิต ได้แก่ เนื้อหาที่กำหนดในหลักสูตร และ (ค) กระบวนการ ได้แก่ การคัดเลือก
2. การคัดเลือกเริ่มจากการพิจารณาถึงศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง การจัดแบ่งความรู้ของศาสตร์ออกเป็นรายวิชาหรือกลุ่มประสบการณ์ แล้วจึงคัดเลือกเนื้อหาส่วนที่จำเป็นมาจัดเป็นวิชาบังคับในหลักสูตร
3. การคัดเลือกเนื้อหาบรรจุไว้ในหลักสูตร ต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและคุณค่าของความรู้ ข้อจำกัดทางสังคมและธรรมชาติของผู้เรียน โดยกำหนดขึ้นเป็นเกณฑ์ทางโครงสร้างและเกณฑ์การเลือก
4. เกณฑ์ทางโครงสร้างจะต้องพิจารณาถึง (ก) ระยะเวลาตลอดหลักสูตร (ข) จำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตร (ค) ลักษณะของเนื้อหา (ง) ระยะเวลาที่ใช้ในการเรียนเนื้อหาหนึ่ง ๆ (จ) จำนวนหน่วยกิตของเนื้อหาหนึ่ง ๆ (ฉ) บูรณาการ
5. เกณฑ์การเลือก จะต้องพิจารณาถึง (ก) ความเป็นแก่นสารและสาระของความรู้ (ข) ความสอดคล้องกับวุฒิภาวะและประสบการณ์ของผู้เรียน (ค) ความสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในสังคม (ง) ความสอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน (จ) ความสามารถสนองวัตถุประสงค์ได้หลายข้อ (ฉ) ความสมดุลทั้งความกว้างและความลึกซึ้ง

หลักสูตรและหนังสือเรียนย่อมมีความสัมพันธ์กัน หนังสือเรียนจะต้องอาศัยรายวิชา และขอบเขตของเนื้อหาจากข้อกำหนดในหลักสูตร เนื้อหาหนังสือเรียนจะเอื้ออำนวยประโยชน์ แก่ผู้เรียนได้เพียงใด สมควรที่จะได้ศึกษาวิเคราะห์ เพราะหนังสือก็เป็นสื่อการสอน อย่างหนึ่งที่จะเชื่อมโยงนักเรียนกับการบรรลุเป้าหมายของการเรียนการสอนตามหลักสูตร สงบ ลักษณะ (สงบ ลักษณะ 2525 : 109 - 110) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ในการวิจัยสื่อการเรียนการสอนว่า

1. ต้องการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนขึ้นใหม่ เช่น ต้องก ปรสร้างแบบเรียน คู่มือครู หนังสือเสริมการอ่านให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น การวิจัยที่จะสนองความต้องการ ควรมีการทดลองสร้างต้นฉบับทดลองใช้ ศึกษาประเมินผล ปรับปรุงให้มีคุณภาพตามเกณฑ์ที่ต้องการ

2 ต้องการประเมินสื่อการเรียนการสอนที่มีอยู่ เช่น ต้องการประเมินว่า หนังสือเรียนมีคุณสมบัติเหมาะสมเพียงใด ควรมีข้อเสนอแนะแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่อง อะไรบ้าง และควรมีการพัฒนาอย่างไร

จินดา ใบกาชฎี (จินดา ใบกาชฎี 2520 : 21) ให้ความหมายของ หนังสือเรียนว่าคือหนังสือที่รวมวิชาความรู้ในหมวดวิชาใดวิชาหนึ่ง ซึ่งมีเนื้อเรื่องตรงตาม หลักสูตรที่กำหนดไว้อย่างถูกต้องและครบถ้วน หนังสือเรียนมีจุดมุ่งหมายใช้ในการเรียน การสอนโดยเฉพาะ มีกฎเกณฑ์การเขียนเป็นพิเศษ เช่น เขียนเป็นรายวิชาสำหรับเรียน ตามระดับชั้นต่าง ๆ มีความยากง่ายตามวัยของผู้เรียน ลักษณะการเรียบเรียงเป็นเชิงวิชาการ ให้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง เมื่อประกอบเรียนแต่ละบทก็มีกิจกรรมเสนอแนะเกี่ยวกับการเรียนการสอน ไว้ท้ายเล่ม

วัลลีย์ ปราสาททองโอสถ (วัลลีย์ ปราสาททองโอสถ 2525 : 164) ให้ความหมายว่า หนังสือเรียน หมายถึง หนังสือที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้ใช้เป็น หนังสือเรียนประจำวิชา เป็นหนังสือที่รวบรวมความรู้ในหมวดวิชาหนึ่ง ซึ่งมีเนื้อเรื่องตรง ตามหลักสูตรที่กำหนดไว้อย่างถูกต้องและครบถ้วน จัดทำเป็นรายวิชาตามระดับชั้นต่าง ๆ อาจมีลักษณะเป็นแผ่น หรือเป็นชุดย่อย ๆ ได้ ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ สวัสดิ์ จงกล (สวัสดิ์ จงกล 2525 : 138) ที่ว่า เป็นหนังสือที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้ใช้เป็น

แบบเรียน มีสาระตามที่ระบุไว้ในหลักสูตรครบถ้วน จะเป็นเล่มเป็นแผ่น เป็นชุดก็ได้ และอาจมีชื่อแตกต่างกันดังนี้ แบบเรียน แบบสอนอ่าน หนังสืออ่าน หนังสือประกอบการเรียน

ประภาศรี สีหอำไพ (ประภาศรี สีหอำไพ 2524 : 44) ให้ความหมายของหนังสือแบบเรียนว่าเป็นหนังสือที่บรรจุเนื้อหาตามหลักสูตร จึงกระทรวงศึกษาธิการออกใบอนุญาตให้ กำหนดให้เป็นหนังสือที่เรียนในชั้นระดับต่าง ๆ หรือเป็นหนังสือที่กระทรวงศึกษาธิการสั่งให้สอนได้โดยมีกฎเกณฑ์การพิจารณา คือเรียบเรียงเนื้อหาถูกหลักวิชา ตรงตามหลักสูตรประมวลการสอนและมีความยากง่ายเหมาะสมกับระดับชั้น นักเรียนได้ใช้หนังสือแบบเรียนทั้งในชั้นเรียนและเรียนด้วยตนเอง มีความสะดวกที่จะค้นเนื้อหาที่เรียบเรียงไว้อย่างมีระเบียบ ให้เรียนรู้ตามหน้าและสารบัญที่กำหนดไว้ วิธีอ่านก็แล้วแต่ความต้องการ คือบางตอนอาจอ่านผ่าน ๆ ไปเก็บแต่ใจความสำคัญมาสรุป บางตอนอาจอ่านย่ำเน้นเนื้อหาตัวอักษรและภาพประกอบตลอดจนตารางข้อมูลต่าง ๆ ช่วยให้ผู้เรียนได้รับมโนทัศน์และเนื้อหาได้อย่างแจ่มแจ้งรวดเร็ว มีกิจกรรมเสนอแนะและแบบฝึกหัดประเมินผลตามวัตถุประสงค์การเรียนการสอน

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเกณฑ์การพิจารณาหนังสือ

การประเมินค่าหนังสือเรียนคือการพิจารณาว่า หนังสือเรียนเรื่องหนึ่ง ๆ มีคุณค่ามากน้อยเพียงใด มีส่วนกี่หรือส่วนบกพร่องอย่างไร จะได้ประโยชน์จากหนังสือ้นั้นมากน้อยเพียงใด ซึ่งย่อมจะต้องอาศัยหลักเกณฑ์ต่าง ๆ หรือการประเมินคุณค่า ก่อ สวัสดิทานิช (ก่อ สวัสดิทานิช 2507 . 32 - 36) กล่าวถึงลักษณะแบบเรียนที่ดีว่า

1. แบบเรียนจะต้องเที่ยงตรง เป็นข้อเท็จจริงถูกต้อง ใช้สำนวนภาษาถูกต้อง ตัวสะกดถูกต้อง การแบ่งวรรคตอน การย่อหน้าและให้ข้อเท็จจริงที่เป็นกลาง
2. ความยากง่ายของภาษา แบบเรียนใดที่เลือกต้องเป็นภาษาง่าย ๆ ที่เด็กใช้เป็นประจำ ประโยคสั้น ๆ เข้าใจง่าย
3. การจัดรูปเล่ม แบบเรียนต้องแบ่งเป็นบท ๆ แต่ละบทแบ่งความรู้เป็นตอน ๆ ความยาวของแต่ละตอนควรได้สัดส่วนกับการสอนของครู การจัดหน้าหนังสือต้องพิถีพิถัน ทั้งการจัดการย่อหน้า ช่องว่าง ตัวพิมพ์ชัดเจน ปกนอกควรให้อูสสวยงาม ปกในต้องบอกเรื่องราวที่สำคัญให้ครบถ้วน สารบัญควรวางรูปให้ถูกต้อง

4. ภาพประกอบต้องชัดเจนสวยงาม ถ้าเป็นภาพสีควรตรงกับความเป็นจริง การจัดพิมพ์ภาพประกอบให้ถูกต้อง ขนาดของภาพสมีขนาดเหมาะสมกับหน้ากระดาษ แผนภาพ และแผนที่ควรตรวจให้ถูกต้อง

5. ความมั่นคงแข็งแรง ควรใช้กระดาษที่ดี การเย็บเล่มให้มั่นคงแข็งแรงเป็นพิเศษ

6. ราคาถูก

7. ให้ความรู้ทันสมัย ควรได้รับการปรับปรุงให้ทันสมัยอยู่เสมอ

ประภากรี สีหอำไพ (ประภากรี สีหอำไพ 2524 : 64) กล่าวว่าแบบเรียนที่ดีควรประกอบด้วยสิ่งต่อไปนี้

1. มีเนื้อหาตรงตามวัตถุประสงค์

2. มีคู่มือซึ่งมีรายละเอียดชัดเจนและมีความยากง่ายเหมาะสมแก่ระดับชั้น

3. มีภาพและกิจกรรมการเรียนการสอน

4. ผู้เรียบเรียงควรรู้จักจิตวิทยาทั่วไป จิตวิทยาพัฒนาการ จิตวิทยาการเรียนรู้ เพื่อให้ตรงกับความต้องการตามระดับชั้นและวัย

5. การจัดรูปแบบควรมีความคงทน มีตัวอักษรขนาดชัดเจน สะดวกการอ่าน
เห็นวรรคตอนถูกต้อง

6. มีการวัดและประเมินผลกิจกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ หรือจัดทำคู่มือประเมินผล หรือแบบฝึกหัด ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งขึ้น

โกชัย สาริกบุตร และสมพร สาริกบุตร (โกชัย สาริกบุตร และสมพร สาริกบุตร 2521 : 24) ได้ให้แนวการประเมินค่าหนังสือไว้ดังนี้

1. การจัดหมวดหมู่และเรียงลำดับเนื้อเรื่องเรียบร้อย

2. สารัตถะของเนื้อหาควรนำเสนออย่างตรงไปตรงมา แฉ่งให้เห็นอย่างชัดเจน
ให้เรื่อง กฎ นิยาม หลักการ ความจริง ความคิดเห็น การคาดคะเน

3. การใช้ภาษาไม่กำกวมเข้าใจง่าย

4. เนื้อหาสอดคล้องกับความมุ่งหมายของหลักสูตร

5. ค่านิยมที่ปรากฏในหนังสือควรเป็นสิ่งที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวาง มีความสัมพันธ์กับตัวนักเรียน และสามารถปลูกฝังค่านิยมนั้น ๆ ได้เพื่อยกระดับสติปัญญา ระดัมนิจิตใจและความสามารถของผู้เรียนให้สูงขึ้น

6. เนื้อหามีหลักฐานอ้างอิงอย่างถูกต้อง

7. เมื่อจบแต่ละบทหรือแต่ละเรื่องควรมีกิจกรรมเสนอแนะ

8. ส่วนประกอบของหนังสือแบบเรียนทำให้เกิดความสะดวก เข้าใจเรื่องได้ง่าย และรวดเร็วทำให้เรื่องน่าอ่าน ได้แก่ ภาพ แผนภูมิ ตาราง แผนผัง สีเส้นสวยงาม รูปเล่ม กระดาษดีพอสมควร ตัวพิมพ์ชัดเจนถูกต้อง ขนาดของตัวพิมพ์เหมาะสมแก่สายตาของนักเรียน

9. ควรประเมินคุณค่าของหนังสือเรียนโดยเน้นคุณค่าของเนื้อหา และกิจกรรมเป็นสำคัญ

โกวิท ประวาลพฤกษ์ (โกวิท ประวาลพฤกษ์ 2525 : 88 - 89)

ให้ความเห็นเรื่องการวิเคราะห์หนังสือเรียนว่า

1. เราสามารถวิเคราะห์ได้ว่า 'แบบเรียนต่าง ๆ เหล่านี้จะส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายได้แค่ไหน

2. บทเรียนนี้ใช้คำเหมาะสมกับผู้เรียนหรือไม่ คำยาก คำง่าย แบบเรียนต่าง ๆ ต้องมีคำ ระดับความยากง่ายของภาษา เหมาะสมกับผู้เรียนหรือไม่

3. บทเรียนมีความคิดรวบยอดใหม่ ๆ มีศัพท์ใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นมาเท่าไร

4. ในบทเรียนมีการเชื่อมโยงกันระหว่างสิ่งที่นักเรียนได้เรียนมาแล้ว กับสิ่งที่จะสอนต่อหรือไม่ คือการสอนทั้งหลายเริ่มมาจากจุดที่นักเรียนเรียนรู้มาแล้วหรือไม่

5. ในบทเรียนหนึ่ง ๆ มีกิจกรรมในการเรียนมากน้อยแค่ไหน ถ้าว่ากิจกรรมในการเรียนนี้สำคัญมาก โดยทั่วไปมักจะพบว่าบทเรียนต่าง ๆ ไม่มีกิจกรรมการเรียน กิจกรรมการเรียนที่ว่่านี้อาจต้องทำโดยผู้เรียน ไม่ใช่กิจกรรมของครูส่วนใหญ่ เวลาว่าง บทเรียนนั้นเรามักวางกิจกรรมของครู เราไม่ค่อยวางกิจกรรมนักเรียน แต่หวังว่ากิจกรรมของครูจะทำให้เกิดกิจกรรมนักเรียน แท้จริงแล้วกิจกรรมของครูอาจทำให้เกิดการเรียนรู้ก็ได้ แต่กิจกรรมของนักเรียนจะเป็นตัวทำให้เกิดความรู้ กิจกรรมของนักเรียนจึงสำคัญว่า

6. ในเนื้อหาการเรียนความคิดรวบยอดที่สอนมีการเรียงลำดับเป็นขั้นตอนตามลักษณะขั้นตอนของการเรียนรู้ (Learning Hierarechy) หรือไม่สอนจากง่าย ๆ ขึ้นไปหายาก ๆ หรือไม่

7. ในหนังสือเรียนมีการประเมินผลเป็นระยะหรือไม่

8. ลักษณะคำถามที่ใช้ในหนังสือเป็นคำถามที่เป็นความจำ หรือคำถามที่นำไปสู่ความคิดเป็นส่วนใหญ่

9. คำอธิบายต่าง ๆ ที่อยู่ในนั้นมุ่งตรงไปยังความคิดรวบยอดที่ต้องการจะสอนหรือไม่ ทำให้ผู้เรียนเกิดความคิดรวบยอดนั้นได้หรือไม่

10. ในหนังสือเรียนมีการให้รางวัลกิจกรรมที่ผู้เรียนปฏิบัติหรือไม่

11. ในหนังสือเรียนมีการแก้ไขกิจกรรมที่ไม่ดี ประเมิน พฤติกรรมที่ผิด ๆ หรือไม่

บุญโญ สาร (บุญโญ สาร 2516 : 268) ได้ให้หลักเกณฑ์การพิจารณาเนื้อหาของหนังสือไว้ดังนี้

1. หนังสือเล่มนี้ได้ขยายประสบการณ์ของนักเรียนในทางเขาวนปัญญาและอารมณ์เพียงใด

2. หนังสือเล่มนี้มีอะไรที่น่าสนใจในเชิงความนึกของนักเรียนหรือไม่

3. ถ้าเป็นหนังสือที่ให้ความรู้หรือข่าวสาร ควรดูความถูกต้องทันสมัยว่ามีเพียงใดจะช่วยเพิ่มความรู้ที่เด็กมีอยู่แล้วหรือไม่

4. เป็นสิ่งที่แปลกออกไปจากหนังสืออื่น ๆ ที่นักเรียนมีอยู่แล้วหรือไม่

5. ถ้าเรีนวนิยายจัดเป็นนวนิยายที่แสดงให้เห็นภาพสะท้อนของชีวิตจริง ๆ หรือไม่

6. เนื้อหาที่น่าสนใจเหมาะสมกับลักษณะเฉพาะของผู้อ่านหรือไม่เพียงใด

ลิวอิส และฮาร์เชอร์โรด (ประกาศรี สีหอำไพ 2524 : 47 อ้างอิงมาจาก Lewis and Harcherod. 1971 : 333 - 337) ได้ให้เกณฑ์การวิเคราะห์หนังสือเรียนว่าควรพิจารณาดังนี้

1. ขอบเขตของเนื้อหา (Scope of Content) แบบเรียนต้องบรรจุสาระเกี่ยวกับหัวข้อที่ศึกษาในรายวิชานั้น การตีความหมายวัตถุประสงค์ในหลักสูตรใช้ตามแนวของประมวลการสอน การวิเคราะห์หนังสือแบบเรียนต้องเลือกหัวข้อเรื่อง (topic) ในแบบเรียนมาเปรียบเทียบกันประมวลการสอน จึงจะพิจารณาขอบเขตได้

2. ความเหมาะสมในระดับชั้นหรือระดับความสามารถในการเรียนของผู้เรียน (Appropriateness of Grade or Achievement Level) การใช้ถ้อยคำสำนวน คำศัพท์เหมาะสมกับวัย ระดับชั้นและระดับความสามารถของผู้เรียน ซึ่งในแบบเรียนนั้น การวิเคราะห์ควรเลือกหัวข้อ ประโยค ศัพท์ ถ้อยคำ เรียงรายการคำต่าง ๆ พิจารณาว่าแบบเรียนนั้นจะนำมาใช้เป็นรากฐาน แยกแยะตามความสามารถได้หรือไม่ เหมาะสมกับผู้เรียนทั้งชายและหญิงหรือไม่ มีอุปกรณ์ช่วยเหลือนักเรียนช้าบ้างหรือไม่ มีสิ่งท้าทายสำรองไว้สำหรับผู้เรียนได้เร็วบ้างหรือไม่

3. รูปลักษณะภายนอก (Physical or Mechanical Features) การพิมพ์ ชัดเจนน่าอ่านหรือไม่ ตัวอักษรใหญ่พอเห็น มีช่องว่างบรรทัด แนวบรรทัดทำให้อ่านง่ายหรือไม่ มีคำอธิบายศัพท์ที่มีการสรุปและวิจารณ์ในท้ายบท มีบรรณานุกรมที่เหมาะสม มีภาพประกอบที่มีขนาด สีสัน ชัดเจนตรงกับเรื่อง

ฮอร์น (Horne, 1970 : 71) ให้เกณฑ์การประเมินคุณค่าหนังสือด้านเนื้อหา ดังนี้

1. หนังสือนี้ให้อะไรแก่เราบ้าง
2. มีความเหมาะสมกับประสบการณ์และภูมิหลังของเด็กที่อ่าน
3. เนื้อเรื่องให้ข้อคิดที่เป็นประโยชน์
4. โครงเรื่องมีการกระทำที่ชวนให้ติดตามจนารู้เรื่อง
5. เนื้อเรื่องและการดำเนินเรื่องเป็นที่น่าสนใจของเด็ก
6. เนื้อเรื่องทำให้เกิดอารมณ์ความรู้สึก
7. เนื้อเรื่องเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป
8. เนื้อเรื่องส่งเสริมให้เด็กรักการอ่าน
9. เนื้อเรื่องแสดงให้เห็นธรรมชาติของมนุษย์

10. เนื้อเรื่องมาจากสิ่งที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต เช่น ความรัก การยอมรับ ความเป็นเจ้าของ

11. เนื้อเรื่องต้องเน้น ความมีเมตตา การยกย่อง ความซื่อสัตย์ ความกล้าหาญ มีคุณธรรม ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นในการดำเนินชีวิต

12. เนื้อเรื่องไม่เป็นการสอนศีลธรรมโดยตรง แต่จะแทรกไว้โดยเด็กไม่รู้ตัว

13. เนื้อหาด้านศีลธรรมและข้อควรประพฤติปฏิบัติ ต้องเป็นที่เข้าใจและเด็กกระทำได้

14. ผู้เขียนต้องให้ความสำคัญธรรม ไม่มีอคติกับเชื้อชาติ ศาสนา ลัทธิ

✕ นิพนธ์ สุขสวัสดิ์ (นิพนธ์ สุขสวัสดิ์ 2521 : 204) กล่าวว่า เนื้อหาที่ควร มีในหนังสือเรียนไทยนั้นแบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ

1. แบบสอนอ่าน ให้นักเรียนสามารถอ่านและเขียนได้ มีเนื้อหาต่าง ๆ กัน ทั้งเป็นแบบเรียนที่บรรจุเรื่องต่าง ๆ เพื่อเป็นความรู้แก่เด็กทั้งในด้านอาชีพ ศีลธรรม จรรยา วัฒนธรรม ขาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์และความรู้รอบตัว

2. แบบเรียนทางภาษา ให้นักเรียนรู้จักหลักเกณฑ์ทางภาษา เช่น คัมภีร์พระสุระ วรรณยุกต์ การประสมอักษร การใช้คำ เรียบเรียงประโยคและการแต่งคำประพันธ์

3. แบบเรียนทางวรรณคดี ให้นักเรียนรู้จักวรรณคดีต่าง ๆ ของชาติ เป็นการส่งเสริมให้รู้จักคุณค่าทางวัฒนธรรม ให้เข้าใจศิลปะความงามของอักษร ส่งเสริมจิตใจให้งดงามบริสุทธิ์ รู้ถึงโบราณคดี วัฒนธรรมนิยมประเพณีสมัยก่อน วรรณคดียังเป็นเรื่องโน้มน้าวจิตใจให้เกิดความห่วงใยในสิ่งที่เป็ วัฒนธรรมของชาติ ซึ่งจะสัมพันธ์ไปถึงความรักประเทศบ้านเกิดเมืองนอนของตน

เทือก กุสุมา ณ อมุธยา (เทือก กุสุมา ณ อมุธยา 2505 : 176) ให้ความเห็นเรื่องหนังสือเรียนภาษาไทยเอาไว้ว่า ลักษณะแบบเรียนที่เหมาะสมกับความต้องการนั้นต้องมีทั้งร้อยแก้ว และร้อยกรอง เรื่องสั้นและเรื่องยาวที่คัดเลือกคัดมาเฉพาะบางคน กับที่เป็นเรื่องสมบูรณ์เช่นแบบเรียนภาษาไทยของกระทรวงศึกษาธิการที่เราได้กันอยู่

ในการคัดตอนเนื้อหาของเรื่องมาบรรจุในหนังสือเรียนนั้น ลุชาติ สวัสดิ์ศรี (ลุชาติ สวัสดิ์ศรี 2525 : 15) ได้กล่าวถึงข้อขัดแย้งในการคัดตอนเนื้อหาทางวรรณคดีมาใช้ในหนังสือเรียนว่า ลักษณะของวรรณคดีที่สอนในโรงเรียน มักเป็นแบบที่นิยมคัดตอนข้อความที่เหมาะสมมาให้อ่าน โดยไม่คำนึงถึงเอกภาพของวรรณคดีแต่ละเรื่อง ดังนั้นในแบบเรียนวรรณคดีของเรา จึงมีให้อ่านกันทั้งนิราศ บทความ บทเสภา โคลง กลอนคอกสร้อย โลกนิติ พงศาวดารจีน กาพย์ บทสอนศีลธรรม เรื่องสั้น จดหมาย บทละคร พระบรมวาโชวาท ประวัติบุคคล ฯลฯ แม้จะทำให้เกิดความรู้สึกว่า ถ้าได้อ่านจบก็จะเป็นรู้ลักษณะการประพันธ์ของไทยครบถ้วนทุกประการ แต่ความไม่มีเอกภาพของเรื่องหลาย ๆ บทประเภท ก็ทำให้ถูกฉีกขาดกับยึดเยื้อจนจับกันชนปลายไม่ถูก และก่อให้เกิดความเบื่อหน่ายขึ้นมาในที่สุด และสรุปถึงความล้มเหลวในการเรียนวรรณคดีไทยในห้องเรียนว่า

1. แบบเรียนวรรณคดีไทยถูกยึดเยื้อคิให้จู้มากกว่าให้รู้สึก
2. แบบเรียนวรรณคดีไทยมีมากหลายเรื่องจนเกินกว่าที่จะเรียนด้วยหัวใจให้ซาบซึ้งได้ตลอดระยะเวลาที่กำหนดไว้ในห้องเรียน และบางเรื่องก็อยู่พื้นสมัยไม่น่าสนใจ ไม่สนุก ไม่สัมพันธ์กับชีวิตจริง

เลียวนาร์ด (Leonard. 1955 : 39) กล่าวถึงก เรบรรจุเนื้อหาวรรณคดีในหนังสือเรียนระดับมัธยมว่าจะต้องพิจารณาตามเกณฑ์ต่อไปนี้

1. เลือกเนื้อหาจากอมตะของนักประพันธ์ทั้งหลาย เพื่อใช้ส่งเสริมทักษะในการอ่านและพูด และแนะนำให้มักเรียนคู่กับวรรณคดีที่ดี
2. เปลี่ยนแนวการเรียนวรรณคดีจากวิธีเดิม คือเริ่มอ่านเอาเรื่องมาเป็นศึกษาประวัติผู้แต่ง และประวัติวรรณคดีควบคู่กันไปกับเนื้อหา
3. เลือกเรื่องดี ๆ ที่เป็นผลงานชิ้นเยี่ยมของผู้แต่งที่มีคุณค่า 2 - 3 เรื่องเป็นอย่างน้อย

เนื้อหาหนังสือเรียนภาษาไทยทั้งร้อยแก้วและร้อยกรองเท่าที่ผ่านมา มักจะเป็นหนังสืออ่านเอาเรื่องมากกว่าที่จะเป็นแบบเรียนสอนภาษา ทำให้สัดส่วนของการฝึกทักษะ ฟัง พูด อ่าน เขียน ไม่เหมาะสม

เดเวอร์เรนส์ (Devereil. 1961 : 54) กล่าวถึงการสอนที่มุ่งส่งเสริมทักษะในก้านใดด้านหนึ่งโดยเฉพาะว่า จะมีผลต่อการปรับปรุงทักษะด้านอื่น ๆ น้อยมาก การสอนทักษะทางภาษานั้น จะต้องสอนทักษะในการฟัง พูด อ่าน เขียนควบคู่กันไป ฉะนั้นในการจัดทำแบบเรียนจึงจำเป็นต้องคำนึงถึงกฎเกณฑ์หลายกระบวนการ

แจนค์ (เบรื่อง กุมุท 2525 : 269 - 270 อ้างอิงมาจาก Jank. n.d.) ให้เกณฑ์ในการตัดสินตำราในก้านเนื้อหา ดังนี้

1. ผู้แต่งมีความสามารถในแขนงวิชานั้นหรือไม่
2. ตรงกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และลักษณะวิชาที่เรียนหรือไม่
3. มีการแสดงออกถึงการเขียนถึงหัวข้อที่ยังกำลังเป็นที่ถกเถียงกันอยู่หรือไม่
4. เนื้อหาลำดับเป็นไปในทางที่จะสร้างเสริมค่านิยมทางจริยธรรมหรือไม่
5. การเขียนเนื้อหาใช้ภาษาได้ดีหรือไม่

ในชั้นการเรียบเรียงเนื้อหาเขาได้ให้ข้อคิดไว้ดังนี้

1. ให้นำเอาเนื้อหา มาเรียบเรียงหรือปรับให้เหมาะสมกับระดับวัยของนักศึกษาที่จะใช้ตำรานั้นหรือไม่
2. กำกับเนื้อหาให้เหมาะสมกับระดับของนักศึกษาหรือไม่
3. มีการปรับเนื้อหาให้สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคลหรือไม่
- ส่วนในด้านการจัดระบบเนื้อหาเขาได้ให้ข้อคิดไว้ดังนี้
 - 1 มีดัชนีและสารบัญของเนื้อหาครบถ้วนสมบูรณ์และใช้ได้ง่ายหรือไม่
 - 2 มีภาคอธิบายศัพท์คำยากหรือไม่
 3. ภาพประกอบ แผนที่ แผนภาพ ตาราง และกราฟที่ใช้ สามารถสนับสนุนสิ่งเร้าอ่านได้หรือไม่
 4. กิจกรรมที่สัมพันธ์กับบทเรียนนั้นเสนอแนะไว้ปฏิบัติได้จริงหรือไม่ กิจกรรมดังกล่าวทำให้ได้ความรู้เพิ่มเติมขึ้นในส่วนที่ในตำราเองไม่มีอยู่หรือไม่
 5. ตอนท้ายบทแต่ละบทแต่ละหน่วยมีข้อสรุป และหัวข้อบททวนที่เรียบเรียงไว้อย่างดีหรือไม่
 6. หนังสือหรือสื่อทัศนวัสดุที่ใช้อ้างอิงในบรรณานุกรมทันสมัยหรือไม่

ประกาศรี สี่ห้าไฟ (ประกาศรี สี่ห้าไฟ 2524 : 48) เสนอเกณฑ์การพิจารณาหนังสือเรียนภาษาไทยในส่วนเนื้อหาไว้ดังนี้

1. ควรพิจารณาความถูกต้องของเนื้อหาและความเที่ยงธรรม
2. ความเหมาะสมกับระดับชั้นที่เรียน มีลำดับความยากง่ายสอดคล้องกับความสนใจและความสามารถของผู้เรียน คำศัพท์ใหม่ ๆ ที่ต้องนำไปช่วยเสริมการได้ภาษาในปัจจุบันอย่างแท้จริง
3. ให้แนวคิดปรัชญาสัมพันธ์กับวิชาญาณ และนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมระบอบประชาธิปไตยในปัจจุบัน
4. สร้างมโนทัศน์ (Concept) ก่อนความคิดรวบยอดขั้นสุดท้าย ซึ่งรวบรวมความรู้หรือมโนภาพในความนึกคิดของบุคคล จนสรุปเป็นคำจำกัดความอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยจัดเนื้อหา (Content) อย่างเหมาะสมและเพียงพอ แต่ไม่ซ้ำซ้อนกันจนน่าเบื่อหน่าย
5. การสอนเนื้อหาทางวรรณคดี สอดคล้องกับการฝึกทักษะ ทั้ง ฟัง พูด อ่าน และเขียน ลงบ ลักษณะ (ลงบ ลักษณะ 2525 : 109) ได้กล่าวถึงการวิจัยสื่อการเรียนการสอนว่า จำเป็นที่จะต้องมีการวิเคราะห์ตัวแปรของคุณลักษณะย่อย ๆ (Task) เพื่อสะดวกต่อการกำหนดกฎเกณฑ์ แหล่งของตัวแปร ได้แก่
 1. หลักสูตร อาจใช้หลักสูตรเป็นตัวกำหนดคุณสมบัติของสื่อการเรียนการสอนว่า สื่อการเรียนการสอนสามารถช่วยสนองวัตถุประสงค์เพียงไร ช่วยสนองต่อกิจกรรมการเรียนการสอนที่กำหนดแนะไว้ในหลักสูตรเพียงใด
 2. กรุณณ วิจัยว่าสื่อการเรียนการสอนสามารถเสริมต่อการบรรลุผลตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมของครูเพียงใด เอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น การทดลอง การแก้ปัญหา การสาธิต การอภิปราย การจัดกิจกรรมกลุ่ม ฯลฯ เพียงใด
 3. ตัวผู้เรียน พิจารณาว่าสื่อการเรียนการสอนสามารถเสริมการเรียนการสอนด้วยตนเองของเด็กเพียงใด เอื้ออำนวยต่อการสร้างคุณสมบัติของเด็กในด้านความมีเหตุผล ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความช่างสังเกตของตัวเด็กเพียงไร มีเนื้อหา รูปแบบความยากง่ายของสิ่งต่าง ๆ สอดคล้องกับระดับวุฒิภาวะของเด็กเพียงใด

4. ตามหลักการของธรรมชาติเนื้อหาวิชาโดยเฉพาะพวกวัสดุการอ่าน พิจารณาว่ามีการจัดลำดับของเนื้อหาต่อเนื่อง (Hierarchy) ก็เพียงใด จัดจาก Basic concept ไปหา Generalization เพียงใด มีความถูกต้องตามเนื้อหาวิชาเพียงใดมีการอธิบายที่เข้าใจง่ายเพียงใด

5. ตามลักษณะปรากฏ เช่น ขนาดรูปร่าง ขนาดตัวอักษร จำนวนภาพประกอบสี และการดึงดูดความสนใจ ความมั่นคงแข็งแรง

ประเด็นสำคัญที่สุดในการจัดหาหนังสือเรียน ซึ่งจะสนองต่อตัวแปรต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้วได้มากที่สุดเห็นใจ ก็อยู่ที่เนื้อหาและการจัดกิจกรรมในบทเรียนนั่นเอง น่าจะได้มีการตรวจสอบคุณค่า โทษะ สาริกบุตร และสมพร สาริกบุตร (โกชัย สาริกบุตร และสมพร สาริกบุตร 2520 : 40 - 44) กล่าวว่า เราสามารถจะพิจารณาในด้านเนื้อหาและกิจกรรมหนังสือเรียน ซึ่งเป็นส่วนประกอบที่สำคัญที่สุดที่จะช่วยให้ผู้เรียนบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร พอสรุปได้โดยย่อดังนี้

1. ส่วนประกอบด้านความรู้ ประเมินดูว่าการเสนอเนื้อหาอันมีลักษณะดังนี้หรือไม่

1.1 เสนอเนื้อหาที่เป็นประเด็นสำคัญ มุ่งความถูกต้องไม่ใช่อธิบายเรื่อง

ปลีกย่อย

1.2 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างวิชา มีลักษณะเป็นสหวิทยาการ

1.3 เสนอเนื้อหาทันสมัย

1.4 เนื้อหาให้ความรู้เป็นกลาง คือให้ความรู้โดยตรงไปตรงมา อธิบายไป

ตามข้อเท็จจริง

1.5 มีการเสนอแนะเครื่องมือสำหรับครู และสื่อสำหรับนักเรียน เช่น แหล่งค้นคว้า อุปกรณ์ กิจกรรมเสนอแนะ เป็นต้น

2. ส่วนประกอบด้านเขาวนปัญญา ประเมินดูว่าการเสนอเนื้อหาและกิจกรรมมีลักษณะดังต่อไปนี้หรือไม่

2.1 สร้างพื้นฐานให้นักเรียนรู้จักคิด ทำทาบให้คิดอย่างค่อยเป็นค่อยไป

2.2 สร้างคำถามหรือปัญหาที่ต้องใช้ความคิดยิ่งกว่าความจำ

2.3 สร้างสถานการณ์ให้มีโอกาสตัดสินใจ จะเลือกสิ่งใด จะไปทางไหน จะหาอะไรทดแทน

2.4 สร้างสถานการณ์ให้เกิดการอธิบาย อภิปราย ชะຍาความ สรุปความ ตีความ หรือถกเถียงกัน นักเรียนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นเชิงสนับสนุนหรือคัดค้านก็ได้

2.5 สร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับความรู้ที่เขาจะได้รับ อย่างไรให้เกิด ลักษณะว่าความรู้ในแบบเรียนอยู่ห่างไกลตัวผู้เรียนเหลือเกิน

2.6 เนื้อหาและกิจกรรม มีส่วนเร่งเร้าให้นักเรียน อยากรู้ อยากเห็น อยากจะได้เกิดการสืบสวนสอบสวน ค้นคว้าทดลองต่อไป การแสวงหาความรู้ทาง เมติดจะได้ ไม่สิ้นสุดแต่ภายในห้องเรียนเท่านั้น

อย่างไรก็ตามในการจัดทำหนังสือเรียนก็มักจะมีข้อบกพร่องอยู่เสมอ นพคุณ คุณาชีวะ และคนอื่น ๆ (นพคุณ คุณาชีวะ และคนอื่น ๆ 2525 : 37 - 39) ให้ความเห็นเกี่ยวกับ ข้อบกพร่องในหนังสือเรียนสรุปได้ 2 ประการคือ

1. คุณภาพด้านเนื้อหาวิชาในหนังสือเรียน
2. คุณภาพด้านการจัดทำรูปเล่มของหนังสือเรียน

ข้อบกพร่องทั้งสองประการนี้ พบทั้งในหนังสือเรียนของกรมวิชาการ กระทรวง ศึกษาธิการ และหนังสือเรียนของเอกชน นอกจากนี้พบว่าในโรงเรียนบางแห่งยังคงใช้หนังสือเรียนที่ขาดคุณภาพของเอกชนอยู่ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ

1. หนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการพิมพ์ออกให้พอจำหน่าย
2. หิมโรคกล่าวซ้ำกว่ากำหนด โรงเรียนต่าง ๆ ใจ๋ไม่สามารถรอได้
3. หนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการไม่ทันสมัย บางเล่มใช้กันมานานโดยไม่มีการแก้ไข หนังสือเรียนบางเล่มแม้จะมีการเปลี่ยนแปลงกันอยู่เสมอ ก็ไม่ได้เปลี่ยนที่คุณค่าของเนื้อหาให้ถี่ไ้เหมาะสมกับหลักสูตรไม่

เนื่องจากหนังสือเรียนเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ในการเรียนการสอน เพราะเป็นแหล่งของ ความรู้ มีหน้าที่สำคัญในการให้ความรู้แก่นักเรียน หนังสือเรียนจึงต้องมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เพื่อให้ทันสมัยและทันต่อเหตุการณ์ นอกจากนั้นยังต้องเปลี่ยนแปลงไปตามจุดหมายของการศึกษา และความก้าวหน้าของวิทยาการที่ค้นพบใหม่อยู่เสมออีกด้วย การวิเคราะห์วิจัยจึงเป็นวิธีการหนึ่ง

ที่จะนำไปสู่การปรับปรุงคุณภาพหนังสือเรียน หรือเพื่อที่จะได้รู้จักเลือกหนังสือเรียนที่มีคุณภาพไปใช้ เหมศิริ ภักดีอุทธรณ์ (เหมศิริ ภักดีอุทธรณ์ 2524 : 150 - 151)

กล่าวถึงเกณฑ์ของการวิเคราะห์ว่าจะต้องขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์อะไรบ้าง แล้วนำเอาวัตถุประสงค์นั้นมาตั้งเป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์ต่อไป ในการวิเคราะห์หนังสือเรียนนั้นแบ่งได้เป็น 2 ส่วน

1. วิเคราะห์คุณลักษณะของรูปแบบ ได้แก่ การวิเคราะห์ลักษณะของรูปแบบ

การวิเคราะห์คุณภาพของหนังสือ การวิเคราะห์คุณภาพของผู้แต่งหนังสือ

2. การวิเคราะห์คุณค่าทางวิชาการ ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหาโดยทั่วไป เช่น

จำนวนเรื่องในเล่ม สัดส่วนของเรื่อง ความเหมาะสมกับระดับชั้นเรียน การวิเคราะห์ประเภทของเนื้อหาวิชาแต่ละวิชามีลักษณะของเนื้อหาวิชาแตกต่างกันออกไป และการวิเคราะห์เนื้อหาที่ตรงตามความมุ่งหมายของหลักสูตร โดยวิเคราะห์ถึงข้อความของเนื้อหาที่จะทำให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมตามความมุ่งหมายที่หลักสูตรกำหนดไว้

สำหรับวิธีการในการวิเคราะห์นั้นแบ่งออกได้ดังนี้

1. วิเคราะห์ด้วยตนเอง ผู้วิเคราะห์ต้องวิเคราะห์หนังสือเรียนนั้นด้วยตนเอง

ซึ่งอาจวิเคราะห์ในแง่การหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับหนังสือ เช่น รูปเล่ม เนื้อหา ภาพประกอบ วิธีการเขียน เป็นต้น

2. วิเคราะห์โดยการตั้งกรรมการถ้อยวิธีที่ 1 แก่เนื้อหาที่ต้องการวิเคราะห์

ผู้วิเคราะห์ต้องการความลึกเห็นหรือการตัดสินใจจากหลายคน เพื่อเรื่องนั้นจะให้มีค่าความเชื่อมั่นสูง จำนวนกรรมการมีตั้งแต่ 5 คนขึ้นไป วิธีนี้กรรมการจะต้องมีความเข้าใจในเกณฑ์การวิเคราะห์ตรงกัน

3. วิเคราะห์โดยการส่งแบบสอบถามไปยังผู้ใช้หนังสือเรียนหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง

ซึ่งได้แก่ ครู นักเรียน ศิษยานุศิษย์ ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชานั้น ๆ แล้วนำข้อมูลนี้มาทำการวิเคราะห์

การวิเคราะห์หนังสือเรียน ไม่ว่าจะเป็นจุดประสงค์ประการใดก็ตาม วิธีการวิเคราะห์ก็ไม่แตกต่างกันมากนัก โกชัย สาริกบุตร และสมพร สาริกบุตร (โกชัย สาริกบุตร และสมพร สาริกบุตร 2520 : 17 - 18) ได้สรุปวิธีการวิเคราะห์หนังสือเรียนไว้ดังนี้

1. วิเคราะห์โดยนำหนังสือเรียนของวิชาเดียวกันมาเปรียบเทียบกันทุกเล่ม ตั้งแต่เริ่มมีหนังสือเรียนวิชานั้นจนถึงที่มีใช้อยู่ในปัจจุบัน

2. วิเคราะห์โดยนำหนังสือเรียนของวิชาเดียวกัน ระดับชั้นเดียวกันมาเปรียบเทียบกันทุกเล่ม (เพราะมีผู้แต่งหลายท่าน และแนวแท่งก็แตกต่างกันออกไป) แต่พิจารณาเฉพาะหนังสือเรียนที่ใช้อยู่ในปัจจุบันเท่านั้น

3. วิเคราะห์โดยสอบถามความเห็นจากผู้เรียนหนังสือเรียนเล่มนั้น โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนอภิปราย ตอบแบบสอบถาม หรือสัมภาษณ์ความต้องการของผู้เรียน ซึ่งจะวัดความน่าอ่านของหนังสือเรียนได้ด้วย

4. วิเคราะห์โดยสอบถามความเห็นจากครูผู้สอนหนังสือเรียนนั้น ซึ่งจะวัดความนิยมหรือประเมินคุณค่าบางประการของหนังสือเรียนเล่มนั้นได้

5. วิเคราะห์โดยเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้อย่างมีเหตุผล เช่น ตั้งเกณฑ์ไว้ว่า หนังสือเรียนที่ดีควรเสนอเนื้อหาเพื่อตอบสนองความมุ่งหมายของหลักสูตรนั้น ๆ เป็นต้น วิธีนี้ผู้วิเคราะห์จะต้องศึกษาหลักสูตร ความมุ่งหมายทั่วไป และความมุ่งหมายเฉพาะเรื่องของวิชานั้น เพื่อตั้งเกณฑ์ขึ้นมารัดกุมเพียงพอ

กล่าวโดยสรุปการวิเคราะห์หนังสือเรียนนั้น เป็นตัวชี้ให้เห็นว่าโอกาสที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้มีมากหรือน้อยเพียงใด โกวิท ประวาลพุกษ์ (โกวิท ประวาลพุกษ์ 2525 : 105 - 106) กล่าวถึงผลของการวิเคราะห์เนื้อหาในบทเรียนว่า ถ้ามีเรื่องนี้แล้วจะก่อให้เกิดความรู้ได้หรือไม่ กิจกรรมการเรียนการสอนที่ระบุไว้ ถ้าได้ปฏิบัติทุกขั้นตอนแล้วจะมีโอกาสเกิดการเรียนรู้ได้มากหรือไม่ บทเรียนที่เราวิเคราะห์เน้นการเรียนรู้ด้านความคิด ด้านความรู้ลึก หรือด้านพฤติกรรม มากกว่ากัน ส่งเสริมจุดประสงค์ของการเรียนอันไหนมากที่สุด บทเรียนมีการชี้แนะหรือเปิดโอกาสให้นักเรียนฝึกฝนหรือไม่และมากน้อยแค่ไหน เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้เราสามารถจะหาคำตอบได้จากการวิเคราะห์หนังสือเรียนดังกล่าวแล้ว

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์และศึกษาปัญหาแบบเรียนภาษาไทย

มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์และศึกษาปัญหาในการใช้แบบเรียนภาษาไทย อยู่หลายเรื่อง ซึ่งผู้วิจัยได้ประมวลมาเพื่อเป็นแนวทางในการวิจัยดังนี้

วาสนา วีรพลิน (วาสนา วีรพลิน 2503 : 57 - 58) ได้ศึกษาหนังสือที่ วิทยุรุ่นชอบอ่านพบว่า นักเรียนอายุ 12 - 16 ปี ชอบอ่านนวนิยายและวรรณคดี นักเรียนชาย ชอบอ่านสารคดีมากกว่านักเรียนหญิง นักเรียนไม่ชอบเรื่องกาลมาและเรื่องเบ็ดเตล็ด นักเรียนอายุ 14 - 18 ปี ชอบนวนิยายและวรรณคดี นักเรียนชายชอบสารคดีมากกว่า นักเรียนหญิง นักเรียนชายและนักเรียนหญิงสนใจหนังสือเกี่ยวกับวิชาการพอ ๆ กัน นักเรียนอายุ 15 - 19 ปี ชอบอ่านนวนิยายและวรรณคดี นักเรียนชายชอบสารคดีมากกว่า นักเรียนหญิง ส่วนเรื่องเกี่ยวกับกาลมาและเบ็ดเตล็ดนักเรียนอ่านกันน้อย

ในปี พ.ศ. 2510 อรรรรณ แจ่มศรี (อรรรรณ แจ่มศรี 2510 : 65) ได้ศึกษาทัศนคติที่มีต่อวิชาภาษาไทย ของนักเรียนวิทยาลัยเทคนิคกรุงเทพ ปีการศึกษา 2510 พบว่านักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อภาษาไทยพอสมควร แต่พอเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยกลับไม่ชอบ ภาษาไทยมากขึ้น ชอบวิธีสอนที่ครูหาเรื่องราวซึ่งเป็นความรู้นอกเหนือจากหนังสือมาประกอบการสอน วิชาที่ไม่ชอบมากที่สุดคือหลักภาษา

ในปี พ.ศ. 2516 นุพผา ทวีสุข (นุพผา ทวีสุข 2516 : 47 - 63) ได้วิจัย เรื่องความสนใจในเนื้อหาแบบเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมปีที่ 3 ว่าจะมีความสนใจ ในเรื่องต่าง ๆ ในหนังสือเรียนต่างกันหรือไม่ ผลปรากฏว่า เรื่องที่นักเรียนชอบจะเป็นเรื่อง สนุกสนานไม่ยากจนเกินไป เช่น ิทานเวตาล นิราศ ระบาย จดหมายวางวางหว่า ฯลฯ เรื่องที่นักเรียนไม่สนใจเพราะเรื่องไม่สนุกสนาน ไม่ชวนติดตามและค่อนข้างยาก เช่น เรื่อง ประวัติอาจารย์ ความสุข หัวใจนักปราชญ์ นักเรียนจะชอบร้อยกรองมากกว่าร้อยแก้ว โดยเฉพาะเรื่องที่เห็นไกลและกลอน สำหรับเรื่องที่คัดตอนมากับเรื่องฉบับสมบูรณ์ นักเรียน สนใจเรื่องที่คัดตอนมามากกว่า ซึ่งแตกต่างกับงานวิจัยของ สมสมัย แข่งขัน (สมสมัย แข่งขัน 2516 : 70 - 71) ที่วิจัยความสนใจในเนื้อหาวิชาแบบเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียน ชั้นมัธยมปีที่ 2 ในกรุงเทพมหานครพบว่า นักเรียนสนใจวรรณคดีฉบับเต็ม (สมบูรณ์) มากกว่า วรรณคดีที่คัดตอนมา และนักเรียนมีความสนใจร้อยแก้วและร้อยกรองพอ ๆ กัน ร้อยกรองนั้น

นักเรียนสนใจกลอน โคลง กาพย์ และฉันท์มากน้อยลงไปตามลำดับ นอกจากนั้นยังพบว่า เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และระดับการศึกษาของนิสิตมารดาหรือผู้ปกครองมีส่วนทำให้ความสนใจของนักเรียนที่มีต่อเรื่องต่าง ๆ ในหนังสือเรียนแตกต่างกันไปบ้าง สำหรับเรื่องสั้น ๆ นอกเหนือไปจากแบบเรียนในประเภทร้อยแก้ว นักเรียนสนใจ นิทาน ประวัติบุคคลสำคัญ นวนิยาย ผลิตภัณธ์ สารคดีและบทความ ละคร จดหมายเหตุและบันทึกประจำวัน ความสนใจของนักเรียนใกล้เคียงกันเกี่ยวกับนิทานนานาชาติ ส่วนนิยายนักเรียนสนใจเรื่องต่อไปนี้ตามลำดับคือ เรื่องลึกลับสอบสวน วิทยาศาสตร์และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เรื่องผจญภัย ประวัติศาสตร์ และพงศาวดาร สงคราม ชีวิต ผี และการเมือง สำหรับเรื่องเกี่ยวกับศาสนาหรือหลักธรรม นักเรียนสนใจน้อย เรื่องสั้นที่เป็นร้อยกรองนักเรียนสนใจบทละคร บทเสภา ส่วนสุภาษิตและบทสอนใจ นิทานกำกลอน บทร้อยกรองสั้น ๆ ได้รับความสนใจรองลงไปตามลำดับ

กอง เคลือบพนิชกุล (กอง เคลือบพนิชกุล 2516 : 80 - 85) ได้ศึกษาเรื่องความเหมาะสมของเนื้อหาในแบบเรียนวรรณคดีไทย ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจากครูและนักเรียน ในกรุงเทพมหานคร พบว่าผู้เรียนสนใจร้อยกรองมากกว่าร้อยแก้ว ส่วนครูผู้สอนก็เห็นว่าเรียนจากเนื้อเรื่องฉบับเต็มสมบูรณ์ดีกว่าเรียนจากเรื่องที่คัดเลือกเอามาเฉพาะบางตอน

ในปีเดียวกันนี้ ไพฑูรย์ สี่ไผุลย์ (ไพฑูรย์ สี่ไผุลย์ 2516 : 214) และ มารศรี ตรีกายุธ (มารศรี ตรีกายุธ 2516 : 195) ได้ศึกษาความสนใจในเนื้อหาและแนวการอ่านหนังสือของนักเรียนอายุ 13 - 18 ปี ในโรงเรียนรัฐบาลในส่วนภูมิภาคพบว่า นักเรียนหญิงสนใจหนังสือที่รวมจดหมายบุคคลสำคัญ วิถีแห่งบทประพันธ์ระดับประชาชน ชวนขัน คำคม สุภาษิตข้อความไพเราะ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักเรียนหญิงมีความสามารถในการใช้ภาษาได้ดีกว่านักเรียนชาย นักเรียนชายสนใจหนังสือเกี่ยวกับการเขียนจดหมาย หนังสือรวมสุนทรพจน์และปรากฏการณ์บุคคลสำคัญของไทยมาก อาจเป็นเพราะว่านักเรียนชายต้องการที่จะผูกสัมพันธ์กับบุคคลอื่น และต้องมีความสามารถในการพูดเพื่อให้เป็นที่ยอมรับของเพื่อน ๆ

ในปี พ.ศ. 2517 นิคม บุนนิงส์ (นิคม บุนนิงส์ 2517 : 11 - 131) ได้ศึกษาเรื่องความสนใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ต่อเนื้อหาแบบเรียนวรรณคดีไทย ผลการวิจัยสรุปได้ว่า นักเรียนสนใจเรื่องประเภทร้อยแก้วมากกว่าร้อยกรอง นักเรียนส่วนใหญ่

ชอบเรื่องต่าง ๆ ในแบบเรียนเพราะเนื้อเรื่องสนุก มีสถานการณ์ น่าสนใจ นักเรียนสนใจวรรณคดี ฉบับสมบูรณ์มากกว่าวรรณคดีที่ตัดตอนมา ส่วนความสนใจเรื่องอื่น ๆ นอกจากเรื่องในแบบเรียน ปรากฏว่านักเรียนสนใจร้อยแก้วมากกว่าร้อยกรอง

ในปี พ.ศ. 2519 สุกัญญา โปธิเกษิษ (สุกัญญา โปธิเกษิษ 2519 : 112 - 118) ได้วิเคราะห์แบบเรียนวรรณคดีไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยสรุปได้ว่า หนังสือเรียน วรรณคดีไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีทั้งส่วนดีและบกพร่อง สิ่งที่ควรปรับปรุงคือ คุณภาพในการ จัดทำแบบเรียน ด้านการพิมพ์การจัดรูปเล่ม ภาพประกอบ และควรเพิ่มเนื้อหาของแบบเรียน ให้มากขึ้นอีก เรื่องที่ล้ำสมัยควรตัดออก เรื่องที่เห็นว่าดีเหมาะสมกับวัย ความสนใจและความต้องการของนักเรียนให้คงไว้ กล่าวโดยสรุปควรเพิ่มเติม อธิบายสำนวนและโวหารที่ แทรกในเรื่องบ้าง กิจกรรมในแต่ละบททำให้มากขึ้นและให้มีหลาย ๆ ประเภท เพื่อให้นักเรียน ได้ทำกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมทักษะต่าง ๆ ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน การเขียน ในปีเดียวกันนี้ อภิวัฒน์ ปรีชาประศาสน์ (อภิวัฒน์ ปรีชาประศาสน์ 2519 : 89 - 94) ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้เสนอลักษณะของ แบบเรียนที่นักเรียนต้องการ สรุปได้ว่าเนื้อหาของแบบเรียนควรถูกต้องทันสมัย ส่งเสริมสังคม และความคิดของผู้เรียน สัมพันธ์กับชีวิตประจำวัน มีสาระที่น่าสนใจ ภาพประกอบต้องชัดเจน ใช้ภาษาที่อ่านเข้าใจได้

ในปี พ.ศ. 2521 วสันต์ รั้งรองรัตน์ (วสันต์ รั้งรองรัตน์ 2521 : 89) ได้ประเมินหลักสูตรวิชาภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พุทธศักราช 2521 ในเขตการศึกษาระดับ 1 พบว่าในส่วนที่เกี่ยวกับเนื้อหาและกิจกรรมนั้น มีความเหมาะสมมากในหมวดการเขียน มีขอบเขตของเนื้อหาชัดเจนสอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตร และสอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน สามารถสอนได้ครบและบรรลุผลตามที่หลักสูตรกำหนดและผู้เรียนสนใจ เนื้อหาที่เห็นว่ามี ความเหมาะสมน้อยที่สุด คือเนื้อหาในหมวดการพูด ผู้วิจัยได้เสนอแนะว่า ควรทำการกำหนดเนื้อหา ให้ชัดเจนกว่าที่เป็นอยู่ ควรมีกำอธิบายประกอบภาพให้ผู้สอนเห็นแนวทางหรือขอบข่ายให้เด่นชัดยิ่งขึ้น

ในปี พ.ศ. 2522 สุนทรี มีพร้อม (สุนทรี มีพร้อม 2522 : 60) วิเคราะห์หนังสือสำหรับเด็กฉบับการประกวดพบว่า หนังสือสารคดีเป็นหนังสือที่ส่งเสริมด้านสติปัญญา เพราะเนื้อหาส่วนใหญ่เป็นความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมที่แจ่มถึงความเป็นไทย รวมทั้งกระตุ้นให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกภูมิใจในชาติกำเนิดของตน ในประเทศนั้นเห็นแก่ผู้เขียนได้สร้างให้ใกล้เคียงกับชีวิตจริงและความเป็นอยู่ของเด็กทั้งในด้านบุคคลและสถานที่ ส่งผลต่อเด็กในด้านจิตใจ ทำให้เกิดความรู้สึกสนุกสนาน เพลิดเพลิน ทั้งยังส่งเสริมคุณธรรมในทางความมีเมตตาจิต ความโอบอ้อมอารี ความสามัคคี ความรักและความเข้าใจในเพื่อนมนุษย์ ในปีเดียวกัน ทวงรัตน์ กุฑเจริญ (ทวงรัตน์ กุฑเจริญ 2522 : 240 - 260) ได้วิเคราะห์หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดวรรณวิจิตร เล่ม 1 โดยต้องการศึกษาด้านองค์ประกอบของบทเรียน การเริ่มบท ประมวลจากความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการใช้หนังสือเรียน ตลอดจนข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ครูมีความพอใจหนังสือเรียนเล่มนี้ด้วย แต่นักเรียนพอใจหนังสือเล่มนี้น้อย ปัญหาสำคัญที่ครูและนักเรียนพบในการใช้คือ ปัญหาด้านองค์ประกอบของบทเรียน ครูและนักเรียนเห็นว่าการนำผังแบบประวัติผู้แต่งไปไว้ท้ายเล่มไม่สะดวกกับการค้นหา ทำให้การศึกษามหาเรียนไม่ต่อเนื่อง กิจกรรมเสนอแนะไม่น่าสนใจ กิจกรรมยาก สำนวนกรมไม่ครบถ้วน ด้านการพิมพ์และรูปเล่มปรากฏว่ายังมีตัวสะกด การันตีผิดอยู่มาก บางตอนเงื้อมตรงตามต้นฉบับ ขนาดของเล่มก่อขวางหนา กระดาษที่ใช้ก็บาง ไม่มีความหนาแน่น เช่นเดียวกับ ปราณี ติงสุระอาค (ปราณี ติงสุระอาค 2522 : 94 - 107) ศึกษาความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับหนังสือเรียนหลักภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เล่ม 1 ผลการวิจัยเกี่ยวกับรูปเล่ม : ว่าครูและนักเรียนมีความเห็นว่าควรปรับปรุงรูปเล่มให้มีมาตรฐาน มีความหนาแน่น ใช้กระดาษให้ดีกว่าที่เป็นอยู่ ควรมีภาพประกอบในเล่มให้มาก ส่วนการเรียนการสอนหลักภาษาไทยจากหนังสือเรียนภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 1 ควรเรียนคู่กับหนังสือเรียนวิชาหลักภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เล่ม 1 ของกระทรวงศึกษาธิการ โดยไม่ต้องแยกชั่วโมงเป็นรายวิชา แต่อาจจัดหลักภาษาไทยเป็นชั่วโมงพิเศษบ้างสำหรับบางเนื้อหา เกี่ยวกับปัญหาการสอนทักษะสัมพันธ์ของเนื้อเรื่องในบทเรียนนั้น นวลทิพย์ รักษาทรัพย์ (นวลทิพย์ รักษาทรัพย์ 2522 : 140 - 146) ได้ศึกษาเรื่องการเรียนการสอนภาษาไทยโดยใช้หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียน

มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาข้อเท็จจริงในด้านการใช้หลักสูตร การเตรียมการสอน การดำเนินการสอน การใช้อุปกรณ์การสอน การจัดกิจกรรม การวัดผล พบว่าครูส่วนมากสอนแยกเป็นรายวิชา คือ หลักภาษา การใช้ภาษา วรรณคดี โดยพยายามเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างวิชา ปัญหาที่พบคือ คู่มือการสอนไม่เพียงพอ ครูต้องการเสริมความรู้เกี่ยวกับขอบข่าย เกี่ยวกับเนื้อหาและวิธีการสอนแบบสัมพันธ์ระหว่างวิชา อันได้แก่ การใช้ภาษา หลักภาษา วรรณคดี นักเรียนต้องการให้ครูได้มากกว่ารู้ที่นอกเหนือจากหนังสือมาประกอบการสอน ให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นและมีกิจกรรมให้มากขึ้น

ในปี พ.ศ. 2523 นุชน้อย สติธังกูร (นุชน้อย สติธังกูร 2523 : 58 - 69) ได้วิเคราะห์หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 1 ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการวิจัย พบว่า ครูและนักเรียนส่วนใหญ่มีความพอใจในบทเรียนต่าง ๆ ในหนังสือเล่มนี้ แต่มีส่วนบกพร่องที่ควรแก้ไขคือเนื้อหา การอธิบายศัพท์ รูปเล่มและการพิมพ์ ส่วนที่เป็นเนื้อหาครูและนักเรียนต้องการเนื้อหาที่ทันสมัย นำไปใช้ในอีกรอบประจำวันได้ สำนวนภาษาไม่ยากจนเกินไป เนื้อหาควรเหมาะสมกับระดับชั้น ต้องการให้ปรับปรุงรูปเล่มให้กระชับรัดกุม แข็งแรง ใช้กระดาษที่คุณภาพดี มีภาพประกอบเพียงพอ การพิมพ์ถูกต้องชัดเจน จากการจัดเนื้อหาและรูปเล่มในการพิมพ์มักก่อให้เกิดปัญหาอยู่เสมอ สนม กรฐเมือง (สนม กรฐเมือง 2523 : 16 - 17) กล่าวถึงปัญหาแบบเรียนชุดทักษะสัมพันธ์ซึ่งใช้ในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นว่า

1. บางเรื่องจัดเนื้อหายังไม่สอดคล้องกับการสอนหลักภาษาไทยและการใช้ภาษาไทย
2. เนื้อหาบางอย่างไม่เหมาะสมกับนักเรียนชั้นม.ต้น ไม่สามารถจินตนาการได้
3. เนื้อหาหลักภาษาไทยที่จัดขึ้นมักมีเนื้อหาซ้ำ ๆ
4. การคัดเลือกเนื้อหาลงในแบบเรียน ไม่คำนึงถึงสภาพสังคมในปัจจุบันเท่าที่ควร
5. การจัดพิมพ์แบบเรียนไม่สะอาดตา ไม่ช่วยแก่การหยิบมาอ่าน ภาพประกอบมี

น้อยมาก

ในปี พ.ศ. 2524 อุบลรัตน์ ธีระปิตา (อุบลรัตน์ ธีระปิตา 2524 : 170 - 181) ได้ศึกษาเรื่องการสอนภาษาไทยโดยใช้หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 2 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 7 จากแบบสอบถามครู และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยส่วนใหญ่มีความเห็นว่าประสบปัญหา

ในการใช้หลักสูตรและคู่มือครูในระดับปานกลาง ก็เห็นว่าไม่สามารถดัดความตรงตาม
วัตถุประสงค์ที่วางไว้ได้อย่างชัดเจน ส่วนคำแนะนำในการจะตามคู่มือครูนั้น เห็นว่ายังปฏิบัติ
ได้ยาก ในปีเดียวกันนี้ สติชัย ธนะชัย (สติชัย ธนะชัย 2522 : 148 - 160) ศึกษา
เรื่อง การศึกษาการเรียนการสอนภาษาไทยในหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์
เล่ม 2 นี้ เช่น เกี่ยวกันกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นครูในเขตการศึกษา 11 ผลการศึกษาพบว่า
ครูผู้สอนมีความต้องการให้มีการปรับปรุงเนื้อหาให้เหมาะสมกับวัยของนักเรียน โดยพิจารณา
ถึงความยากง่ายให้พอเหมาะกับที่นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ การกำหนดเนื้อหาในหนังสือเรียน
มักจะประสบปัญหาเสมอในหนังสือทุกประเภท นางลักษณีย์ ขายาก (นางลักษณีย์ ขายาก
2524 : 55 - 58) ได้วิเคราะห์หนังสืออ่านเพิ่มเติมและส่งเสริมการอ่าน หมวดภาษาไทย
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ด้านเนื้อหา ศึกษาการเขียนและรูปเล่ม ก็พบว่า หนังสือที่มีคุณภาพด้าน
เนื้อหาตามความหมายของหนังสืออ่านเพิ่มเติมและส่งเสริมการอ่านอยู่ในระดับที่มี 5 เล่ม
ระดับพอใช้ได้มีเพียง 5 เล่ม นอกจากปัญหาในด้านเนื้อหาแล้ว จุดที่น่าสนใจอีกประการหนึ่ง
ก็คือตัวครูผู้สอน จากการศึกษาหนังสือภาษาไทยเกือบทุกเล่มจะพบปัญหาเหล่านี้เสมอ ประสม
นนทสุวรรณ (ประสม นนนทสุวรรณ 2524 : 117 - 124) วิจัยการเรียนการสอน
ภาษาไทย โดยใช้หนังสือเรียนภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในโรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 3 พบว่าครูไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ของ
หลักสูตรเพราะมองไว้ซับซ้อนมาก ขาดคู่มือครูและปฏิบัติตามคำแนะนำที่ระบุไว้ในคู่มือครูได้ยาก
ไม่สามารสอนให้มีความสัมพันธ์กันไ้ทั้งวรรณคดี หลักภาษาและการใช้ภาษา ส่วนนักเรียนก็
ต้องการเนื้อหาที่แทรกคติและข้อเตือนใจ ใ้ภาษาง่าย พึงใจ สะดวกการอ่าน รูปภาพถูกต้อง

ในปี พ.ศ. 2526 กิริรัตน์ วงศ์สุวรรณ (กิริรัตน์ วงศ์สุวรรณ 2526 : 98)
ได้ศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียน ครู ผู้บริหาร เกี่ยวกับหนังสือเรียนภาษาไทย
ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จากกลุ่มตัวอย่างไม่โรงเรียนมัธยม ทั้งในเขต
กรุงเทพมหานครและส่วนภูมิภาค ผลปรากฏโดยสรุปดังนี้

1. นักเรียน ครู และผู้บริหารมีความพอใจหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์
เล่ม 1 ในระดับมาก

2. นักเรียนและครูมีความคิดเห็นแตกต่างกันในเรื่องการจัดพิมพ์รูปเล่ม เนื้อหา และวิธีการเขียน ความรู้ ทักษะ ที่นักเรียนจะได้รับ การใช้จำนวนภาษาและภาพประกอบ

3. นักเรียนและผู้บริหารมีความเห็นต่างกัน ในเรื่องการจัดพิมพ์ รูปเล่ม เนื้อหา และวิธีการเขียน

4. กลุ่มผู้บริหารมีความเห็นต่างกันในเรื่องความรู้และทักษะที่คาดว่านักเรียนจะได้รับและกิจกรรมที่กำหนดไว้ท้ายบท

5. ครู ผู้บริหาร และนักเรียนเห็นว่า เนื้อหายากและมากเกินไป เห็นว่าเนื้อหาในแต่ละบทสัมพันธ์กับเนื้อหาในหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดวรรณวิจิตรได้มาก และเห็นว่าควรปรับปรุงขนาดรูปเล่มให้กระชับรัดกุมแข็งแรง ใช้กระดาษที่มีคุณภาพ เพิ่มจำนวนรูปภาพประกอบ และตัวอักษรให้ใหญ่กว่าเดิม จัดทำสรุปย่อสาระสำคัญของแต่ละบท ควรตัดเนื้อหาที่ซ้ำซ้อนออก การใช้ภาษาควรให้กระชับชัดเจน โยงใช้จำนวนที่ง่าย ๆ เหมาะกับวัยของเด็กและให้รากากถูกกว่าที่เป็นอยู่

ในปี พ.ศ. 2527 สุระ คามาทรง (สุระ คามาทรง 2527 : 178 - 203) ได้วิเคราะห์หนังสือเรียนภาษาไทยชุดวรรณวิจิตร เล่ม 2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (ม. 5) ในด้านเนื้อหา ปัญหาและอุปสรรคในการเรียนการสอน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลปรากฏโดยสรุปดังนี้

1. นักเรียนพอใจบทเรียนต่าง ๆ ในหนังสือเล่มนี้ปานกลาง บทเรียนที่นักเรียนพอใจมากที่สุดคือ เราคือลูกของแม่พระธรณี บทเรียนที่นักเรียนพอใจค่อนข้างน้อยคือลิลิตตะเลงพ่าย

2. ครูพอใจบทเรียนต่าง ๆ ในหนังสือเรียนเล่มนี้ค่อนข้างมาก บทเรียนที่ครูพอใจมากที่สุดคือ สมเด็จพระปฐมหาราชทรงรักษาเอกราชของชาติไว้ได้อย่างไร บทเรียนที่ครูพอใจค่อนข้างน้อยคือ มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์กุมาร และนิทานเวตาล

3. ครูและนักเรียนเห็นว่ากิจกรรมในการอ่านหนังสือเรียนเล่มนี้ มีอย่างเพียงพอ ส่วนกิจกรรมด้านการพูด การเขียน การฟังมีค่อนข้างน้อย

4. นักเรียนและครูเห็นว่า หนังสือเล่มนี้ให้ความรู้หรือข้อคิดที่เป็นประโยชน์ต่อนักเรียนมาก ช่วยให้นักเรียนรู้จักศึกษาเหตุผลด้วยตนเอง และส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักแสดงความคิดเห็น

5. นักเรียนพอใจขนาดรูปเล่มของหนังสือนี้มาก ขนาดอักษรที่ใช้พิมพ์มีความเหมาะสม และเห็นว่าการเว้นวรรคตอนในหนังสือเรียนเล่มนี้ เหมาะสมสะดวกต่อการอ่าน

6. นักเรียนมีปัญาในการเรียนหนังสือเล่มนี้น้อย ปัญหาและอุปสรรคที่นักเรียนพบคือ มีความยุ่งยากในการค้นหาคำศัพท์ในศัพทานุกรมท้ายเล่ม ทำให้การศึกษานทเรียนขาดความต่อเนื่อง กิจกรรมเสนอแนะก่อนข้างมากและเวลาเรียนมีน้อย

7. ครูมีปัญาและอุปสรรคในการสอนหนังสือเล่มนี้น้อย เช่นเดียวกัน ปัญหาและอุปสรรคที่ครูพบคือ กิจกรรมเสนอแนะไม่จูงใจให้นักเรียนสนใจบทเรียน เนื้อหามากเกินไป สอนไม่ทัน และครูจำนวนหนึ่งไม่มีคู่มือใช้เนื่องจากคู่มือครูไม่แพร่หลายทั่วถึง

จุดประสงค์และก่าอธิบายรายวิชา ท 605 ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย

พุทธศักราช 2524

หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดภาษาพิจารณา เล่ม 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (ม. 6) เป็นหนังสือที่มีลักษณะแปลกไปจาก หนังสือเรียนภาษาไทยชุดวรรณวิจิตรและชุดทักษะพัฒนาหลายประการ โดยมีจุดประสงค์ที่สำคัญคือ เพื่อให้ผู้เรียนได้รู้จักใช้ความสนใจพิจารณาของตนในการเรียนวิชาภาษาไทย ฉะนั้น เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาหลักสูตรและเนื้อหาหนังสือเรียนดังกล่าวประกอบการวิจัยด้วย

หลักสูตร ท 605 ภาษาไทย ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 เป็นวิชาบังคับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (ม. 6) มีเวลาเรียน 2 คาบต่อสัปดาห์ รายวิชา ท 605 ภาษาไทย มีจุดประสงค์ 3 ประการ (กระทรวงศึกษาธิการ 2523 : 25 - 26) ดังนี้

1. ส่งเสริมทักษะทางภาษาตามควรแก่พัฒนา
2. ส่งเสริมให้มีพัฒนาการทางความคิดที่ประสานสัมพันธ์กับพัฒนาการเชิงภาษา เพื่อให้การสื่อสารสัมฤทธิ์ผล
3. ให้สามารถใช้ภาษาสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่น

คำอธิบายรายวิชา ท 605 มัตังนี้

ในการเรียนการสอนภาษาไทยระดับนี้ ให้ส่งเสริมทักษะตามควรแก่บุคลิกภาพของนักเรียนแต่ละคน ในรายวิชานี้ ให้ส่งเสริมสิ่งที่ยังไม่สมบูรณ์ให้นักเรียนบางคน และเสริมสร้างสิ่งที่ดีเด่นในนักเรียนบางคนให้เด่นยิ่งขึ้น

ให้เห็นพัฒนาการทางความคิดเพื่อการสื่อสารที่สัมฤทธิ์ผล ได้แก่ ความคิดสำรวจจนพบตัวปัญหาที่แท้จริง และคิดถึงวิธีทางในการแก้ปัญหา มีความคิดเชิงสรุปหลักการทั่วไป ความคิดวินิจฉัยว่าการกระทำอันใด หรืออย่างไรควรหรือไม่ควรในกรณีใด ความสามารถในการรับผิดชอบ การประสานพัฒนาการทางความคิดกับพัฒนาการเชิงภาษา รวมทั้งความรู้ลึกและอารมณ์ที่สอดคล้องกันอีกด้วย

ให้สังเกตรูปลักษณ์และความหมายนัยต่าง ๆ ของคำในภาษาไทย การใช้คำให้ตรงกับความคิดของผู้ใช้ทั้งในการพูดและการเขียน การส่งสารที่สะดวกแก่การรับ ชัดเจน ไม่กำกวม อีกทั้งเหมาะแก่บุคคลและสถานการณ์ รู้จักใช้ภาษาตามระดับการ รวมทั้งราชาศัพท์ ใช้ลีลาสำนวนเหมาะแก่เนื้อหา โดยคำนึงถึงมารยาทและธรรมเนียมประเพณี

ฝึกสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ทางจดหมาย ทางการเขียนบทความรายงานร่วมกัน เป็นกลุ่มหรือรายบุคคล บทบรรยายหรือพรรณนาที่ชวนอ่าน ในการเขียนทุกชนิดให้ส่งเสริมการลำดับความคิด และการแสดงออกที่เป็นอิสระไม่นิยมการลอกเลียนแบบ ทั้งนี้โดยรู้จักทำที่ปรึกษาที่มีประสบการณ์และมีความรู้สมควรที่จะแนะนำ

อ่านหนังสือและงานเขียนประเภทต่าง ๆ โดยมีการวิเคราะห์วินิจฉัยงานเขียนว่ามีคุณค่าแก่ตนเองหรือสังคมอย่างไร ส่งเสริมการอ่านให้กว้างขวาง การฟังจากบุคคลหรือคณะบุคคลตามที่จัดในโรงเรียนและในที่สาธารณะ การฟังจากสื่อมวลชน การฟังสิ่งที่มีคุณค่าทางศิลปะและวัฒนธรรมไทย

สรุปเนื้อหาในหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดภาษาพิจารณา เล่ม 1

หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดภาษาพิจารณา เล่ม 1 เนื้อหาในบทเรียนมี 3 ตอนใหญ่ ๆ ดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะที่ควรสังเกตของภาษา ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ธรรมชาติของภาษา กล่าวถึงลักษณะควรสังเกตบางประการของภาษา ที่นักเรียนควรมีความรู้ ซึ่งมีอยู่ 4 ประการคือ

1.1 ภาษาใช้สื่อความหมาย เพื่อให้นักเรียนได้เข้าใจว่า คำและความหมายที่เราใช้นั้นมีหลายรูปแบบ คำที่เล็งกับความหมายสัมพันธ์กันก็มี และคำที่เสียงกับความหมายไม่สัมพันธ์กันก็มี การเรียนรู้ภาษาจะต้องเรียนรู้ถึงข้อตกลงกันว่าเสียงใดจะหมายความว่าอย่างไรด้วย

1.2 หน่วยในภาษาจะประกอบกันเป็นหน่วยใหญ่ขึ้น เมื่อเรื่องเป็นการอธิบายส่วนประกอบของภาษา เช่น เสียง คำ ประโยค ซึ่งผู้ใช้ภาษาสามารถจะเพิ่มจำนวนคำจำนวนประโยคขึ้นได้มากมายตามความจำเป็น

1.3 ภาษามีการเปลี่ยนแปลง เมื่อหากกล่าวถึงปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางภาษา อันเนื่องด้วยการพูดจาในชีวิตประจำวัน อิทธิพลของภาษาอื่น ความเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมและการเรียนภาษาของเด็ก

1.4 ภาษาต่าง ๆ มีลักษณะคล้ายคลึงกัน เนื้อหาประกอบด้วยลักษณะคล้ายคลึงของภาษา เช่น

- 1.4.1 แต่ละภาษาใช้เสียงสื่อความหมาย
- 1.4.2 แต่ละภาษาสามารถสร้างศัพท์ใหม่จากศัพท์เดิม
- 1.4.3 แต่ละภาษามีสำนวน มีการใช้คำในความหมายใหม่
- 1.4.4 แต่ละภาษามีคำชนิดต่าง ๆ คล้ายกัน
- 1.4.5 แต่ละภาษามีวิธีการขยายประโยคให้ยาวออกไป
- 1.4.6 แต่ละภาษามีวิธีแสดงความคิดคล้าย ๆ กันได้
- 1.4.7 แต่ละภาษาต้องการเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลา

กิจกรรมท้ายบทที่ 3 ตอนคือ ตอนแรกเป็นการทบทวนความรู้ ตอนที่ 2 เป็นกิจกรรมกลุ่ม โดยกำหนดให้นักเรียนช่วยกันขยายประโยค และช่วยกันหาคำที่มีเสียงสัมพันธ์กับความหมาย การรวบรวมคำที่เปลี่ยนเสียงไปในภาษาพูด ตอนที่ 3 เป็นกิจกรรมเสริม ให้นักเรียนค้นคว้าเปรียบเทียบภาษาไทยกับภาษาต่างประเทศที่นักเรียนรู้จัก ในด้านเสียง ประโยค การสร้างคำ ให้พิจารณาด้วยว่ามีลักษณะอย่างไร จึงจะเข้าใจว่าเป็นประโยคภาษาต่างประเทศ

2. เสียงและอักษรไทย เนื้อหาประกอบด้วยเรื่องต่อไปนี้

2.1 เสียง การเกิดเสียงพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ การประกอบเป็นพยางค์ เสียงหนักเบา ตำแหน่งของพยางค์ในคำ หน้าที่และความหมายของคำ

2.2 อักษร ปัญหาการใช้อักษรแทนเสียง ล้วนของการใช้อักษรแทนเสียง

2.3 บทอ่านเสริม เรื่องคำภาษาอังกฤษ ที่เรากำยทอดมาเป็นภาษาไทย

กิจกรรมท้ายบท มี 3 ตอน ตอนแรกเป็นการทบทวนความรู้โดยตอบคำถาม ตอนที่ 2 เป็นกิจกรรมกลุ่มโดยกำหนดให้เด็กเรียนช่วยกันหาคำที่กำหนดให้ หาบทสนทนาจากเรื่องสั้นและนวนิยาย ตอนที่ 3 รวบรวมคำกลอนที่มีคำพ้อง ให้นักเรียนแต่งบทละครความที่สนใจแล้วนำมาแสดง

3. คำและประโยค เนื้อหาประกอบด้วยเรื่องต่อไปนี้

3.1 คำ ให้นักเรียนได้ทราบเรื่องคำมูล คำซ้ำ คำประสม คำซ้อน คำสมาส

3.2 ประโยค ส่วนประกอบของประโยค ความหมายของประโยค ข้อสังเกตเกี่ยวกับการใช้ประโยค

กิจกรรมท้ายบทมี 2 ตอน ตอนแรกเป็นการทบทวนความรู้ ตอนที่ 2 เป็นกิจกรรมกลุ่มให้หาความหมายคำจากพจนานุกรม หาความแตกต่างของคำแต่ละคู่ที่กำหนดให้ รวบรวมและแต่งประโยคคำสันธาน อภิปรายประโยคคำถามและการแก้ไข หาคำประสมและคำสมาส พิจารณาคำซ้อนในประโยค และการหาคำซ้อนมาแทนที่คำซ้ำ

4. ระดับภาษา ให้นักเรียนรู้จักใช้ภาษาตามระดับต่าง ๆ เช่น ระดับพิธีการ ระดับทางการ ระดับกึ่งราชการ ระดับสนทนา และระดับกันเอง

ปัจจัยที่กำหนดระดับของภาษา เช่น โอกาสและสถานที่ สัมพันธภาพระหว่างบุคคล ลักษณะของเนื้อหา วัตถุประสงค์ในการสื่อสาร

ลักษณะของภาษาระดับต่าง ๆ จึงอาจแตกต่างกันในเรื่องต่อไปนี้ คือ การเรียบเรียงกลวิธีการนำเสนอ และถ้อยคำที่ใช้

กิจกรรมท้ายเรื่องมี 5 ตอน ตอนที่ 1 เป็นการทบทวนความรู้ ตอนที่ 2 เป็นการฝึกการนำความรู้ไปใช้ในการใช้ภาษาตามระดับ ตอนที่ 3 เป็นกิจกรรมกลุ่ม ให้นักเรียนสังเกตการใช้ภาษาที่ปรากฏในชุมชนและเรียบเรียงภาษาตามระดับ โดยสถานการณ์สมมติ ตอนที่ 4 เป็นกิจกรรมการใช้ภาษาเพื่อสร้างมนุษยสัมพันธ์ จากบทบาทสมมติตามเหตุการณ์เพื่อให้นักเรียน

หุคตามความเหมาะสม ตอนที่ 5 เป็นกิจกรรมเสริม ให้นักเรียนสังเกตการใช้ภาษาระดับ
ต่าง ๆ และนำมาแสดงหรืออภิปราย

5. ราชาศัพท์ ประกอบถวายเนื้อหาต่อไปนี้

5.1 การรับคำมาจากภาษาอื่น

5.2 การสร้างคำขึ้นใหม่ โดยประสมกับคำไทยด้วยกัน ประสมกับคำภาษาอื่น
หรือเป็นคำภาษาอื่นทั้งหมด

5.3 วิธีใช้ราชาศัพท์ที่ควรสังเกต เช่น การใช้คำ ทรง พระราช พระบรม
พระ การใช้ราชาศัพท์ในคำขึ้นต้น การใช้ให้ถูกตามฉันทนาไทย การใช้ให้ถูกตามเหตุผล

กิจกรรมท้ายเรื่องมี 3 ตอน ตอนที่ 1 ทบทวนความรู้ ตอนที่ 2 กิจกรรมกลุ่มโดย
กำหนดให้อภิปรายเกี่ยวกับการใช้ราชาศัพท์ ตอนที่ 3 กิจกรรมเสริม ให้สังเกตการใช้
ราชาศัพท์ รวบรวมความคิดเกี่ยวกับความสำคัญของราชาศัพท์

ตอนที่ 2 ความคิดและการแสดงออกเป็นภาษา

1. ภาษากับการพัฒนาความคิด เป็นเนื้อหาที่จะทำให้เกิดเจตคติต่อเนื่องจาก
หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะพัฒนา เล่ม 2 มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้

1.1 บทบาทของภาษาในการพัฒนาความคิด ในกรณีบุคคลจะใช้ความคิด
ร่วมกันเพื่อแก้ปัญหา ภาษามีบทบาทมาก เพราะแต่ละคนจะต้องแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนกัน

1.2 ระเบียบวิธีคิด ที่มีความเป็นสำคัญสำหรับนักเรียน เช่น วิธีคิดเชิงวิเคราะห์
วิธีคิดเชิงสังเคราะห์ และวิธีคิดเชิงประเมินค่า

1.3 การคิดแก้ปัญหา มีหลักการที่สำคัญที่นักเรียนจะต้องเข้าใจ เช่น
ประเภทของปัญหา สาเหตุและสภาพแวดล้อมของปัญหา เป้าหมายในการแก้ปัญหา และการเลือก
วิธีการแก้ปัญหา

กิจกรรมท้ายเรื่องมี 4 ตอน ตอนที่ 1 เป็นการทบทวนความรู้ ตอนที่ 2 เป็นกิจกรรม
ที่ฝึกการคิด ให้ทำเป็นรายบุคคลหรือกลุ่ม โดยให้นักเรียนรู้จักการวิเคราะห์จากเหตุการณ์ที่
กำหนดให้ ตอนที่ 3 เป็นกิจกรรมฝึกการแก้ปัญหา ทำเป็นรายบุคคลหรือกลุ่ม กำหนดสถานการณ์การ
ให้นักเรียนได้แก้ปัญหา ตอนที่ 4 กิจกรรมเสริม เช่น รวบรวมงานเขียนเชิงวิเคราะห์
สังเคราะห์ ประเมินค่า การสนทนาปัญหามานเมือง การกำหนดสถานการณ์แล้วช่วยกันแก้ปัญหา

2. การอธิบาย เป็นทักษะจำเป็นซึ่งนักเรียนจะต้องฝึกฝน เพื่อใช้กับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันที่เราผ่านพบอยู่เสมอ เนื้อหาประกอบด้วย

2.1 ความหมายของการอธิบาย

2.2 แนวทางในการพัฒนาบรรณาการอธิบาย

2.3 กลวิธีในการอธิบาย เช่น การอธิบายตามลำดับขั้น การใช้ตัวอย่าง การเปรียบเทียบความเหมือนกันและความแตกต่างกัน การใช้สาเหตุและผลลัพธ์ที่สัมพันธ์กัน การนิยาม การกล่าวซ้ำด้วยถ้อยคำที่แปลกออกไป

กิจกรรมท้ายเรื่องมี 3 ตอนคือ ตอนที่ 1 ทบทวนความรู้ ตอนที่ 2 เป็นงานกลุ่มหรือบุคคลโดยฝึกการอธิบายจากเรื่องที่กำหนดให้ และจากเรื่องที่นักเรียนได้เรียนรู้มา ตอนที่ 3 กิจกรรมเสริม ฝึกให้ฝึกการวิเคราะห์สาเหตุและผลจากเอกสารมาเรียบเรียงอธิบายขึ้น ๆ และวิเคราะห์งานเขียนที่เป็นประเภทอธิบาย

3. การบรรยายและการพรรณนา เป็นการสื่อความหมายร่วมระหว่างบุคคลให้รู้ถึงเหตุการณ์ที่ต่อเนื่องกัน ทำให้เห็นถึงสถานที่ สาเหตุ สภาพแวดล้อม บุคคลที่เกี่ยวข้อง ผลที่เกิดขึ้น เนื้อหาประกอบด้วย

3.1 ความหมายของการบรรยายและพรรณนา

3.2 แนวทางในการพัฒนาความสามารถในการบรรยายและพรรณนา เช่น การอ่าน การฟังภาพ ความช่างสังเกต การจดบันทึก การใช้จินตนาการ การสะสมถ้อยคำสำนวนและการฝึกฝน

3.3 กลวิธีในการบรรยาย เช่น การใช้ดุลพินิจในการเลือกหัวข้อ เนื้อหา และความคิดรวบยอด กลวิธีในการจัดเนื้อหา และนำเสนอบทบรรยายโดยวิธีการต่าง ๆ

3.4 กลวิธีการพรรณนา ให้สามารถแยกองค์ประกอบของสิ่งนั้นออกมาได้เสียก่อน สามารถมองเห็นลักษณะเด่นของสิ่งนั้นออกมาได้ และรู้จักเลือกถ้อยคำที่เหมาะสมมาใช้

กิจกรรมท้ายเรื่องมี 4 ตอน ตอนที่ 1 เป็นการทบทวนความรู้ ตอนที่ 2 เป็นกิจกรรมรายบุคคล โดยกำหนดให้นักเรียนบรรยายสิ่งที่น่าสนใจ ฝึกดูหรือเขียนพรรณนาจากหัวข้อที่กำหนดให้ ฝึกการเขียนจากข้อความที่กำหนดให้ ตอนที่ 3 เป็นกิจกรรมกลุ่มให้หาข้อความที่มี

ลักษณะบรรยายจากหนังสือ ผูกบรรยายจากเหตุการณ์ จากภาพ ตอนที่ 4 เป็นกิจกรรมเสริมให้ทำสมุดภาพแล้วบรรยาย แข่งขันการพูดหรือบรรยาย และวาดภาพแล้วบรรยาย

ตอนที่ 3 การพิจารณาคุณค่าของงานประพันธ์

1. คุณค่าของงานประพันธ์ เพื่อให้นักเรียนได้รู้จักถึงองค์ประกอบที่สำคัญของงานประพันธ์คือเนื้อหาและรูปแบบ ที่เหมาะสมกลมกลืนอย่างเหมาะสม แนวทางพิจารณางานประพันธ์ที่นักเรียนควรทราบ 2 แนวคิด คุณค่าด้านวรรณศิลป์ และคุณค่าด้านสังคม สำหรับเนื้อหาที่นำมาให้นักเรียนศึกษาคือเรื่องต่อไปนี้

1.1 ภาพยนตร์เห่เรือ

ภาพยนตร์เห่เรือเป็นพระราชนิพนธ์ของ เจ้าฟ้าธรรมาธิเบศซึ่งคัดตอนมาส่วนหนึ่งเพื่อให้เด็กนักเรียนได้พิจารณาคุณค่าของงาน จากนั้นเรื่องได้อธิบายถึง ประเพณีเห่เรืออันเป็นมรดกทางวัฒนธรรมมาแต่โบราณ ความเป็นมาของผู้ประพันธ์ย่อ ๆ ให้พิจารณาด้านวรรณศิลป์ ให้นักเรียนสังเกตรูปแบบร้อยกรอง ภาพยนตร์ท่องเที่ยวว่าเหมาะสมกับเนื้อหาหรือไม่ นักเรียนมีความเห็นและรู้สึกอย่างไร เกี่ยวกับศิลปะของการประพันธ์ ควรพิจารณาวิธีเลือกใช้คำ สำหรับคุณค่าด้านสังคมนั้น เรื่องนี้สะท้อนภาพชีวิตและสังคมไทยอย่างไรบ้าง สมควรหรือไม่ที่จะมีการอนุรักษ์สิ่งที่มีความหมายต่อวัฒนธรรมไทยไว้ให้ยั่งยืน

ท้ายเรื่องมีคำอธิบายศัพท์และกิจกรรมโดยกำหนดให้ ผูกอ่านทำนองเสนาะจากภาพยนตร์เห่เรือ แบ่งกลุ่มพิจารณาคุณค่าด้านวรรณศิลป์ ศึกษาและฝึกแต่งภาพยนตร์ท่องเที่ยว และให้เรียนเรียงข้อความเกี่ยวกับคุณค่าทางสังคมของเรื่องนี้

1.2 นิราศลอนดอน

คัดตอนมาจากบางตอนของนิราศลอนดอน ของหม่อมราโชทัย จากนำเรื่องกล่าวถึงประวัติความเป็นมาของหม่อมราโชทัยโดยสังเขป สิ่งที่ต้องพิจารณาด้านวรรณศิลป์คือเนื้อหาที่มีลักษณะสารคดีปนอยู่ด้วย ซึ่งจะให้ความรู้ในหลาย ๆ ด้าน สำหรับศิลปะด้านการประพันธ์ให้พิจารณาวิธีเสนอเรื่องตามลำดับเวลาและสถานที่ การเลือกใช้ถ้อยคำ ส่วนคุณค่าด้านสังคมอาจคำนึงถึงความสำคัญของเหตุการณ์ตอนหนึ่งในประวัติศาสตร์ เมื่อเราเริ่มรับเอาอารยธรรมต่างประเทศเข้ามา ตลอดจนการสะท้อนภาพชีวิตและสังคมประเทศมหาอำนาจและสะท้อนฐานะของประเทศสยามในสายตาชาวต่างประเทศว่าเป็นอย่างไรบ้าง

ท้ายเรื่องมีคำอธิบายเพิ่มเติมและกิจกรรม โยงให้ฝึกการอ่านกำประพันธ์ บรรณาคความรู้ความคึกเห็นจากหัวข้อที่กำหนดให้ และให้ศึกษาความหมายของกลอนที่สัมพันธ์กับเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์

1.2 พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เรื่อง จดหมายความทรงจำของกรมหลวงนรินทรเทวี

คัดตอนมาจากพระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จากนำเรื่องเป็นจดหมายความทรงจำของกรมหลวงนรินทรเทวี ว่าด้วยการฉลองวัดพระเชตุพนในสมัยพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก เป็นจดหมายเหตุที่เป็นหลักฐานสำคัญมาเล่มหนึ่งสำหรับคุณค่าด้านวรรณศิลป์นั้น เรื่องนี้เป็นสารคดีที่ให้ความรู้ด้านโบราณคดีและประเพณีไทย ทั้งยังเป็นตัวอย่างในการวิจารณ์โดยมีหลักฐานประกอบ นักเรียนจะได้วิเคราะห์ สืบก่อนว่า ความรู้ในสารคดีเรื่องนี้นั้น มีประเด็นใบบ้างที่ได้จากพระราชนิพนธ์ แล้วพิจารณารูปแบบว่าเหมาะสมกันหรือไม่ ต่อจากนั้นก็พิจารณาถ้อยคำที่เสนอเรื่องซึ่งพอจะเห็นได้ชัดเจน เพราะเป็นร้อยแก้วธรรมดา หากแต่มีถ้อยคำที่ยากหรือแปลกไปจากภาษาที่ใช้กันอย่างธรรมดา สำหรับคุณค่าด้านสังคม เรื่องนี้มีส่วนช่วยเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจอันถูกต้อง เกี่ยวกับคุณค่าของฝีมือช่างไทยโบราณ และอิทธิพลของเรื่องมหาวงศ์ในละครชาตรักแทรกอยู่ในเรื่อง

ท้ายเรื่องมีคำอธิบายเพิ่มเติมและกิจกรรม การทบทวนเนื้อหาและคุณค่าในพระราชนิพนธ์ กำหนดให้แบ่งกลุ่มทำงานตามหัวข้อที่เสนอแนะ มีการศึกษานอกสถานที่และทำรายงาน

1.4 อีรณางสิงห์

เป็นเรื่องที่ 'ดอกไผ่สด' ถอดความจากภาษาอังกฤษ เป็นเรื่องที่นางสิงห์ซึ่งเป็นสัตว์ป่าเป็นตัวละครของเรื่อง มีมนุษย์เป็นตัวละครประกอบ มีสังคมมนุษย์เป็นฉาก จากนำเรื่องกล่าวถึงการพิจารณาคุณค่าด้านวรรณศิลป์ พิจารณาในแนวเรื่องสั้น คือความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประกอบต่าง ๆ ได้แก่ แก่นเรื่อง โครงเรื่อง ตัวละคร ฉาก กลวิธีในการประพันธ์ การผูกเรื่องดำเนินไปอย่างสมจริงหรือไม่ ได้สาระอย่างไรบ้างจากเรื่องนี้ คุณค่าด้านสังคมนั้นให้นักเรียนสังเกตตนเองว่าอ่านเรื่องนี้แล้วมีความรู้สึกอย่างไร ให้มองในแง่พัฒนาปัญญาและอารมณ์ของผู้อ่านว่าเรื่องนี้ส่งผลกระทบต่อส่วนรวมอย่างไรบ้าง

ท้ายเรื่องมีกิจกรรม 4 ตอน ตอนที่ 1 เป็นการทบทวนเนื้อเรื่อง ตอนที่ 2 เป็นการสังเกตศิลปะการประพันธ์ ตอนที่ 3 เป็นกิจกรรมกลุ่มเกี่ยวกับงานเขียน ตอนที่ 4 กำหนดให้มีการประกวดเรื่องสั้นที่มีสัตว์เป็นตัวประกอบ ซึ่งเป็นกิจกรรมเสริม

1.5 บทวิจารณ์เรื่อง วิวาทวน

เป็นบทวิจารณ์ซึ่ง ม.ล. บุญเหลือ เทพยสุวรรณ เขียนไว้ในหนังสือ เรื่อง "แนวทางการศึกษาวรรณคดี" โดยกล่าวว่า ห้องการให้มีแนวทางสำหรับสอน นักศึกษาระดับต้นให้รู้วิธีอ่านหนังสือโดยใช้การวิเคราะห์วินิจฉัย ให้เกิดความคิดเชิงวิจารณ์ เพื่อเป็นพื้นฐานที่จะศึกษาวรรณคดีในระดับสูงต่อไป การพิจารณาคุณค่าด้านวรรณศิลป์ ให้นักเรียน คำนึงถึงหน้าที่ของบทวิจารณ์ว่าช่วยชี้ให้เราเห็นส่วนดีและส่วนชั่วของนวนิยายเรื่องหนึ่ง ว่าบทวิจารณ์นี้ทำหน้าที่ดังกล่าวได้ดีเพียงใด รูปแบบและกลวิธีเขียนเป็นอย่างไร ให้สาระ อะไรบ้างที่เป็นความคิดสร้างสรรค์ สำหรับคุณค่าด้านสังคม สิ่งที่ผู้วิจารณ์ชี้แนะไว้เกี่ยวกับ พฤติกรรมตัวละครที่สำคัญ เป็นการเสนอปัญหาสังคมไทยบางแง่บางมุม รวมทั้งแนะให้คิดว่า บทวิจารณ์เรื่องนี้มีส่วนช่วยพัฒนาปัญญาของผู้อ่านหรือไม่เพียงใด

ท้ายเรื่องเป็นกิจกรรมมีอยู่ 3 ตอน ตอนที่ 1 เป็นการทบทวนความรู้ ตอนที่ 2 เป็นกิจกรรมกลุ่ม กำหนดให้วิจารณ์เรื่องวิวาทวน ตอนที่ 3 เป็นกิจกรรมเสริม ให้อ่าน นวนิยายนอกเวลา และผลัดเปลี่ยนกันแสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์เกี่ยวกับเรื่องที่ย่าน

สรุปเนื้อหาจากคู่มือครูภาษาไทย ท 605 ชุดภาษาวิจารณ์ เล่ม 1

คู่มือครูวิชาภาษาไทย ชุดภาษาวิจารณ์ เล่ม 1 คู่มือครูภาษาไทย ท 605 ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 6 (ม. 6) ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ได้เสนอแนวทางในการสอนแก่ครู โดยเริ่มด้วยข้อเสนอแนะทั่วไปในการใช้หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดภาษาวิจารณ์ ตอนต่อไปก็เป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทเรียนแต่ละบท ซึ่งประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. จุดประสงค์ทั่วไป
2. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
3. ความรู้ประกอบ
4. ข้อเสนอแนะในการสอน

5. สื่อการสอน
6. วิธีการวัดและประเมินผล
7. หนังสืออ่านประกอบ

นอกจากนี้ได้เพิ่มเติมคำอธิบายเนื้อหาวิชา และความรู้ประกอบไว้ด้วย สำหรับเนื้อเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการสอนนั้น ได้เสนอแนะให้ครูสอนให้ครบจุกระสงค์ปลายทางทุกข้อตามที่ไ้ระบุไว้ ส่วนจุดประสงค์ปลายทางให้ครูใช้ดุลพินิจของตนเองคิดว่าควรจะเลือกข้อใดมาบ้างหรือคิดเพิ่มเติมขึ้นก็ได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ให้สอดคล้องกับทรัพยากรทางวิชาการ ความพร้อมของครู ศักยภาพและความต้องการของนักเรียน ตลอดจนความเหมาะสมด้านอื่น ๆ รวมทั้งต้องให้ครบถ้วนตามจุดประสงค์ของหลักสูตรด้วย

ในคู่มือได้ชี้แจงเกี่ยวกับการทำกิจกรรมท้ายบทว่า กิจกรรมมากขึ้นกว่าที่นักเรียนได้เคยเรียนมาแล้วในชั้นก่อน ๆ เพื่อให้ครูผู้สอนระลึกเสมอว่ากิจกรรมเหล่านั้น จำเป็นที่นักเรียนจะต้องทำให้ครบถ้วน จึงจะเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ของหลักสูตร นอกจากนี้ในด้านกิจกรรมพบทวนความรู้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน นักเรียนควรได้ทำด้วยตัวเองให้ครบทุกเรื่อง และไ้เน้นถึงความจำเป็นในการทำกิจกรรมกลุ่ม ซึ่งนักเรียนจะได้ใช้ความคิดของตัวเองในการทำงานร่วมกับผู้อื่น อันจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อชีวิตนักเรียนในวันข้างหน้า

ข้อเสนอแนะในการสอบบทเรียนแต่ละบท มีเรื่องให้ครูได้ศึกษามประกอบการสอนพอสรุปได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะที่ควรสังเกตของภาษา

1. ธรรมชาติของภาษา

คู่มือครูได้กำหนดจุดประสงค์ทั่วไป (กระทรวงศึกษาธิการ 2527 : 2) ดังนี้คือ เพื่อให้นักเรียน

- 1.1 มีความรู้ความเข้าใจเรื่องธรรมชาติของภาษาโดยทั่วไป
- 1.2 นำความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติของภาษา ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการสื่อสาร
- 1.3 มีทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับภาษา

นอกจากนี้ยังมีจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม กำหนดไว้ว่า ให้นักเรียนสามารถชี้ลักษณะ
บางประการอันเป็นธรรมชาติของภาษา สามารถร่วมกิจกรรมที่ไปความรู้ทางภาษาตามที่กำหนด
และสามารถเปรียบเทียบภาษาไทยกับภาษาต่างประเทศที่นักเรียนรู้จัก

คู่มือครูได้ให้ความรู้ประกอบเกี่ยวกับเรื่อง การเปลี่ยนแปลงเสียงพยัญชนะ สระ
วรรณยุกต์ และเรื่องการเปลี่ยนแปลงความหมายของคำ ตลอดจนเสนอแนะให้ครูได้ศึกษา
เนื้อหาให้แจ่มแจ้งแล้ววางแผนการสอนให้ถี่ พยายามหาตัวอย่างเพิ่มเติมได้ **แปลกออกไปจากที่**
มีอยู่แล้ว และควรสอนให้นักเรียนตระหนักว่า ภาษาประจำชาติมีความสำคัญในแง่ที่ทำให้
เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันระหว่างคนในชาติ ภาษาประจำชาติและภาษาถิ่นมีความสำคัญ
เท่ากัน และภาษายังมีความคล้ายกันและแตกต่างกันด้วย กิจกรรมที่ใช้สอนบทเรียนนี้เสนอแนะ
ให้ครูได้เลือกกิจกรรมที่จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีอุปนิสัยอันพึงประสงค์ ให้มีทั้งการศึกษาหา
ความรู้ด้วยตนเองและการทำกิจกรรมกลุ่ม ครูจะเลือกใช้กิจกรรมใดก็ควรจะต้องเตรียมให้พร้อม
ว่าจะปฏิบัติอย่างไร ใช้สื่อการเรียนการสอนหรืออุปกรณ์อะไรบ้าง และจะใช้อุปกรณ์ดังกล่าว
ในตอนใด ตลอดจนจะต้องเตรียมแหล่งข้อมูลอะไรให้นักเรียนค้นคว้า เพื่อกระตุ้นให้นักเรียน
ใช้ความคิด

นอกจากนี้คู่มือครูได้เสนอแนะเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน วิธีการวัดผลและประเมินผล
ตลอดจนรายชื่อหนังสืออ่านประกอบสำหรับครูอีกด้วย

2 เสียงและอักษรไทย

คู่มือครูได้กำหนดจุดประสงค์ทั่วไป (กรอบวงกติกษการ 2527 * 8) ดังนี้คือ
เพื่อให้นักเรียน

- 2.1 มีความรู้เกี่ยวกับเสียงและอักษรไทย
- 2.2 รู้จักสังเกตความสัมพันธ์ระหว่างเสียงกับอักษรไทย
- 2.3 นำความรู้เรื่องเสียงและอักษรไทยไปใช้ในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 2.4 เป็นคนช่างสังเกตภาษาของตนเอง

นอกจากนี้จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ได้กำหนดไว้ว่าหลังจากเรียนจบบทเรียนนี้แล้ว
ให้นักเรียนสามารถแสดงความรู้เรื่องเสียงในภาษาไทย สามารถแสดงความรู้เกี่ยวกับอักษรไทย
และสามารถร่วมกิจกรรมที่ใช้ความรู้เกี่ยวกับเสียงและอักษรไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในคู่มือครูยังให้ความรู้ประกอบเรื่องเสียงและระบบเสียง ทั้งเสียงพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ให้ข้อเสนอแนะในการสอนว่า ครูควรให้นักเรียนปฏิบัติจริงด้วยตนเองมากกว่า การท่องจำ คู่มือได้เสนอแนะกิจกรรมที่น่าจะทำได้เกี่ยวกับเรื่องเสียงในภาษาไทยคือการมอบหมายให้นักเรียนได้ฟัง ได้สังเกตการพูดของโฆษกในการอ่านข่าว การประกาศทางวิทยุและโทรทัศน์ แล้วนำมาอภิปรายกันในห้องเรียน และได้แนะนำไว้ว่าการเตรียมการสอนเป็นอย่างดีของครู จะทำให้สอนจนบทเรียนได้ในระยะเวลาอันสั้นและทำกิจกรรมได้มากขึ้น

นอกจากนี้คู่มือครูได้เสนอแนะเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน วิธีวัดผลและประเมินผล ตัวอย่างข้อทดสอบ ตลอดจนรายชื่อหนังสือที่ครูควรอ่านประกอบในการสอนบทเรียนนี้

3. คำและประโยค

คู่มือครูได้กำหนดจุดประสงค์ทั่วไป (กระทรวงศึกษาธิการ 2527 : 15) ดังนี้คือ เพื่อให้นักเรียน

- 3.1 มีความรู้เกี่ยวกับการประกอบคำและประโยค
- 3.2 รู้จักสังเกตความหมายของคำและประโยค
- 3.3 มีทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับภาษา

สำหรับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ได้กำหนดไว้ว่าหลังจากที่ได้เรียนบทเรียนนี้แล้ว ให้นักเรียนสามารถแสดงความรู้เกี่ยวกับคำในภาษา แสดงความรู้เกี่ยวกับการประกอบคำ เป็นประโยคและสามารถเข้าร่วมทำกิจกรรมเกี่ยวกับการใช้คำและประโยค

คู่มือครูได้เพิ่มความรู้ประกอบเกี่ยวกับเรื่อง ข้อสังเกตเกี่ยวกับคำสมาสและสนธิในภาษาไทย ในการเรียนการสอนให้เริ่มต้นจากการทบทวน เพราะนักเรียนเคยเรียนมาบ้างแล้ว ในชั้นก่อน ๆ ให้นักเรียนช่วยกันตั้งข้อสังเกตรูปลักษณะของคำแต่ละประเภท เพื่อดูความแตกต่าง ซึ่งจะทำให้เกิดความเข้าใจและนำไปใช้ได้ถูกต้อง และเสนอแนะว่ากิจกรรมท้ายบทนั้น ไม่จำเป็นต้องเรียนจนจบแล้วจึงทำ แต่ให้ทำทยอยกันไปพร้อม ๆ กับการเรียนเนื้อหาแต่ละเรื่องและควรทำให้ครบ

นอกจากนี้ได้เสนอแนะการใช้สื่อการสอน วิธีการวัดผลและประเมินผล ตลอดจนรายชื่อหนังสือที่ควรอ่านประกอบ

4. ระดับภาษา

คู่มือครูได้กำหนดจุดประสงค์ทั่วไป (กระทรวงศึกษาธิการ 2527 : 21) ดังนี้
เพื่อให้ นักเรียน

- 4.1 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระดับของภาษา
- 4.2 สังเกตการใช้ภาษาได้เหมาะสมกับบุคคล โอกาสและสถานที่
- 4.3 รู้จักสังเกตระดับของภาษาตามที่ใช้อยู่ในสังคม
- 4.4 ตระหนักว่า การใช้ภาษาให้ถูกต้องเหมาะสมระดับภาษาจำเป็นแก่สัมฤทธิ์ผล

ในการสื่อสารและมนุษยสัมพันธ์

ส่วนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมได้กำหนดไว้ว่า หลังจากที่ได้เรียนบทเรียนนี้แล้ว
ให้นักเรียนสามารถแสดงความรู้เกี่ยวกับระดับภาษา วิเคราะห์ภาษาที่ใช้สื่อสารในวงการต่าง ๆ
และใช้ภาษาได้อย่างเหมาะสมกับบุคคล โอกาสและสถานที่

ในคู่มือครูได้อธิบายเพิ่มเติมส่วนที่เป็นกิจกรรมท้ายบทบางข้อ เพื่อเป็นแนวทางสำหรับ
ครูในการสอน และได้แนะนำไว้ว่าสิ่งที่ควรเน้นที่สุดคือในบทเรียนนี้คือ การให้ทำกิจกรรมกลุ่ม
และการนำความรู้จากบทเรียนมาใช้

นอกจากนี้คู่มือครูได้เสนอแนะสื่อการสอน วิธีการวัดผลและประเมินผล ตลอดจน
หนังสืออ่านประกอบสำหรับครู

5. ราชาศัพท์

คู่มือครูได้กำหนดจุดประสงค์ทั่วไป (กระทรวงศึกษาธิการ 2527 : 26) ดังนี้
เพื่อให้ นักเรียน

- 5.1 มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องราชาศัพท์เพิ่มขึ้น
- 5.2 สามารถใช้คำราชาศัพท์ได้ตามควรแก่โอกาส
- 5.3 เห็นความสำคัญของการใช้ถ้อยคำให้ถูกต้องเหมาะสมกับฐานะบุคคลตาม

แผนประเพณีไทย

สำหรับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ได้กำหนดไว้ว่าหลังจากที่ได้เรียนบทเรียนนี้แล้ว
นักเรียนสามารถแสดงความรู้เกี่ยวกับราชาศัพท์ได้ ใช้คำราชาศัพท์ให้ถูกต้องและสามารถ
วิเคราะห์การใช้คำราชาศัพท์ในข้อความต่าง ๆ ได้

ในคู่มือครูได้ให้ความรู้ประกอบ เกี่ยวกับข้อสังเกตเล็ก ๆ น้อย ๆ ในเรื่องราชาศัพท์ไว้อย่างละเอียด ส่วนข้อเสนอแนะที่เป็นแนวทางในการสอนนั้น นอกจากจะกำหนดให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้ากันแล้ว ยังระบุว่าควรฝึกให้นักเรียนหัดกราบบังคมทูล ในลักษณะที่ใช้ข้อความต่าง ๆ ซึ่งนักเรียนอาจจะมีโอกาสใช้จริง ๆ อีกด้วย

นอกจากนี้แล้วคู่มือครูได้เฉลยกิจกรรมบางข้อ ซึ่งอาจจะเป็นปัญหาสำหรับครูผู้สอน ตลอดจนเสนอแนะการใช้สื่อการสอน วิธีการวัดผลและประเมินผล รวมทั้งรายชื่อหนังสืออ่านประกอบสำหรับครูไว้อีกด้วย

ตอนที่ 2 ความคิดและการแสดงออกเป็นภาษา

6. ภาษากับการพัฒนาความคิด

คู่มือครูได้กำหนดจุดประสงค์ทั่วไป (กระทรวงศึกษาธิการ 2527 : 43) ดังนี้คือ
เพื่อให้ นักเรียน

6.1 เข้าใจความเกี่ยวเนื่องระหว่างสมรรถภาพการใช้ภาษา กับสมรรถภาพทางการใช้ความคิด

6.2 เข้าใจระเบียบวิธีคิด

6.3 สามารถคิดให้เป็นระเบียบ

6.4 รู้จักสังเกต วิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินค่าวิธีคิดของผู้อื่น

6.5 เห็นประโยชน์และความสำคัญของการคิดด้วยระเบียบวิธีต่าง ๆ

สำหรับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม กำหนดไว้ว่าหลังจากที่ได้เรียนบทเรียนนี้แล้ว ให้นักเรียนสามารถบอกความหมายของระเบียบวิธีคิดแบบต่าง ๆ สามารถคิดแก้ปัญหาและเรียบเรียงความคิดตามระเบียบวิธีต่าง ๆ ด้วยวาจาหรือลายลักษณ์อักษรได้

คู่มือครูได้เสนอแนะแนวการสอนไว้หลายวิธี เช่น การชี้ให้นักเรียนเห็นปัญหารอบตัว และช่วยกันแก้ปัญหา การฝึกให้นักเรียนแก้ปัญหาจากประสบการณ์ของนักเรียนเอง ตลอดจนเสนอแนะให้นักเรียนได้ฝึกการคิดทั้งโดยระบบกลุ่มและรายบุคคล หรือให้ทำกิจกรรมเสริมตามโอกาส

ตอนท้ายได้เสนอสื่อการสอน วิธีการวัดผลและประเมินผล พร้อมทั้งตัวอย่างเกณฑ์การประเมินการอภิปรายของนักเรียน ตลอดจนรายชื่อหนังสืออ่านประกอบสำหรับครู

7. การอธิบาย

คู่มือครูได้กำหนดจุดประสงค์ทั่วไป (กระทรวงศึกษาธิการ 2527 : 48) ดังนี้
เพื่อให้ นักเรียน

- 7.1 เข้าใจความหมายและแนวทางการพัฒนาสมรรถภาพการอธิบาย
- 7.2 มีความสามารถในการอธิบายตามความเหมาะสมแก่วัยและศักยภาพ
- 7.3 มีสมรรถภาพในการประเมินค่างานเขียนเชิงอธิบายได้ตามควรแก่วัย
- 7.4 ตระหนักถึงประโยชน์และความสำคัญของการอธิบาย
- 7.5 ใ้มีอุปนิสัยสนใจการอ่านงานเขียนเชิงอธิบาย
- 7.6 รู้จักยอมรับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์ของผู้อื่นเกี่ยวกับการอธิบายของตน

สำหรับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ได้กำหนดไว้ว่าหลังจากที่ได้เรียนบทเรียนนี้แล้ว
ให้นักเรียนสามารถบอกเหตุผลและกล่าวว่าเป็นที่มนุษย์จะต้องถือสารโดยการอธิบาย สามารถ
บอกแนวทางในการพัฒนาสมรรถภาพของการอธิบาย สามารถเลือกใช้กลวิธีในการอธิบายให้
เหมาะสมกับเนื้อหาและผู้รับสาร ให้สามารถวิจารณ์และเสนอแนะการอธิบายของผู้อื่นได้

คู่มือครูได้อธิบายเนื้อหาบางเรื่องที่เข้าใจยากเป็นการเพิ่มเติม และเสนอแนะกลวิธี
การสอนหลายแบบให้ครูเลือกใช้ แต่ก็ได้เน้นว่าการให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่มจำเป็นอย่างยิ่ง
สำหรับบทเรียนนี้ นักเรียนที่มีศักยภาพสูงนอกจากครูจะให้ทำกิจกรรมเสริมตามที่เสนอแนะแล้ว
ครูควรหาโอกาสส่งผลงานที่นักเรียนได้ทำแล้วนั้นมาเผยแพร่ เป็นการส่งเสริมความสามารถของ
นักเรียนเป็นรายบุคคล

นอกจากนี้คู่มือครูได้เสนอแนะการใช้สื่อการสอน วิธีการวัดผลและประเมินผลพร้อมทั้ง
ให้ตัวอย่างแบบประเมินผลการอธิบาย ตลอดจนเสนอรายชื่อบทอ่านประกอบสำหรับครู

8. การบรรยายและการพรรณนา

คู่มือครูได้กำหนดจุดประสงค์ทั่วไป (กระทรวงศึกษาธิการ 2527 : 55) ดังนี้
เพื่อให้ นักเรียน

- 8.1 เข้าใจความหมายเฉพาะของการบรรยายและการพรรณนา
- 8.2 เห็นความแตกต่างของการบรรยายและการพรรณนา
- 8.3 เข้าใจกลวิธีการบรรยายและการพรรณนา

8.4 มีความรู้เกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาความสามารถในการบรรยายและการพรรณนา

8.5 สามารถใช้ภาษาบรรยายและพรรณนาได้เหมาะสมกับเนื้อหา

8.6 ตระหนักในความสัมพันธ์และประโยชน์ของการบรรยายและการพรรณนา สำหรับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ได้กำหนดไว้ว่าหลังจากที่ได้เรียนบทเรียนนี้แล้ว ให้นักเรียนสามารถสรุปความหมายของการบรรยายและการพรรณนาได้ สามารถบรรยายและพรรณนาได้ตามเงื่อนไขที่กำหนดให้ และสามารถพัฒนาความสามารถของตนเองในการบรรยายและการพรรณนาอย่างต่อเนื่อง

คู่มือครูได้ให้คำอธิบายเนื้อหาเพิ่มเติมในเรื่อง ความแตกต่างระหว่างการบรรยายและการพรรณนาต่างกับการอธิบาย และเรื่องการพิจารณาคุณภาพของงานเขียนประเภทเชิงอธิบาย พรรณนาและการบรรยาย สำหรับข้อเสนอแนะในการสอนนั้นคู่มือเสนอแนะให้ครูเลือกใช้หลาย ๆ วิธี ให้ครูได้เน้นการปฏิบัติเพื่อให้เกิดทักษะ และเสนอแนะว่าครูอาจเพิ่มเติมกิจกรรมอื่นได้อีกตามโอกาสที่เห็นสมควร

นอกจากนี้ได้เสนอสื่อการสอน วิธีการวัดผลและประเมินผลพร้อมตัวอย่างเกณฑ์การประเมินและรายชื่อนักเรียนประกอบสำหรับครูด้วย

ตอนที่ 3 การพิจารณาคุณค่าของงานประพันธ์

9. ภาพยนตร์เห่เรือ

คู่มือครูได้กำหนดจุดประสงค์ทั่วไป (กระทรวงศึกษาธิการ 2527 : 64) ดังนี้เพื่อให้ให้นักเรียน

9.1 มีความรู้ความเข้าใจด้านวัฒนธรรมเกี่ยวกับประเพณีการเห่เรือในกระบวนการมหาชาติราชนคร

9.2 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบและเนื้อเรื่องของภาพยนตร์เห่เรือ

9.3 สามารถพิจารณาประเมินค่าด้านวรรณศิลป์และด้านสังคม

9.4 เกิดความคิดในแง่อนุรักษ์และพัฒนาวัฒนธรรม

9.5 เกิดความเพลิดเพลินในใจบรรณารักษ์และท่วงทำนองของการเห่เรือ

สำหรับจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม ได้กำหนดไว้ว่าหลังจากที่ได้เรียนบทเรียนนี้แล้วให้นักเรียนสามารถแสดงความรู้โดยสังเขปเกี่ยวกับประเพณีการเห่เรือและประวัติผู้ประพันธ์อธิบายความรู้เกี่ยวกับรูปแบบและเนื้อเรื่องของกาพย์เห่เรือ ตลอดจนสามารถประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์และด้านสังคมได้อย่างมีหลักเกณฑ์ รวมทั้งสามารถแสดงเหตุการณ์ที่ทำให้เห็นว่าการเห่เรือเกิดความเพลิดเพลินใจจากถ้อยคำสำนวนและท่วงทำนองในการเห่เรือได้

ในคู่มือครูได้อธิบายเนื้อหาเพิ่มเติม เกี่ยวกับเรื่องคุณค่าของกาพย์เห่เรือ การอธิบายศัพท์และสำนวน คำอธิบายเกี่ยวกับกระบวนการเรือขลุ่ยหยาดรา นอกจากนี้ยังได้เสนอความรู้ประกอบเกี่ยวกับลักษณะบางประการของเรือขลุ่ยหยาดรา บทเห่เรือฉบับต่าง ๆ เท่าที่ปรากฏในวรรณคดีไทย และความรู้เกี่ยวกับกระบวนการขลุ่ยหยาดรา (ใหญ่) ทางชลมารค เมื่อวันที่ 5 เมษายน พ.ศ. 2525

สำหรับข้อเสนอแนะในการสอนนั้น คู่มือครูได้เน้นให้นักเรียนทำกิจกรรมท้ายบทเรียนในหนังสือเรียนข้อ 2 และข้อ 4 อย่างจริงจัง เพื่อให้นักเรียนรู้จักใช้ความกติกของตนในการพิจารณาคุณค่างานประพันธ์ นอกจากนี้คู่มือเสนอแนะแก่ครูว่า ควรแนะนำให้นักเรียนใช้ความกติกในเรื่องขนบธรรมเนียมประเพณีไทย การอนุรักษ์และการพัฒนาวัฒนธรรมไทยอีกด้วย

ในตอนท้ายได้เสนอการใช้สื่อการสอน วิธีการวัดผลและประเมินผลพร้อมทั้งตัวอย่างการให้น้ำหนักของคะแนน ตลอดจนได้เสนอแนะรายชื่อหนังสือวรรณคดีอื่น ๆ ที่ครูควรหาคำานเพิ่มเติม

10. นิราศลอนดอน

คู่มือครูได้กำหนดจุดประสงค์ทั่วไป (กระทรวงศึกษาธิการ 2527 : 80) ดังนี้
เพื่อให้นักเรียน

- 10.1 มีความรู้เกี่ยวกับผู้แต่ง รูปแบบและเนื้อเรื่องโดยสังเขปของนิราศลอนดอน
- 10.2 ได้รับความรู้เกี่ยวกับชีวิตและวัฒนธรรมต่างชาติ รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับอังกฤษ โดยเฉพาะความสัมพันธ์ทางการทูตในสมัยนั้นจากงานประพันธ์เรื่องนี้
- 10.3 ตระหนักในคุณค่าด้านวรรณศิลป์และด้านสังคม

สำหรับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมกำหนดไว้ว่า หลังจากที่ได้เรียนบทเรียนนี้แล้วให้นักเรียนสามารถแสดงความรู้เกี่ยวกับประวัติผู้แต่ง ความหมายและรูปแบบของนิราศ ให้ข้อสังเกตเกี่ยวกับชีวิตและวัฒนธรรมของอังกฤษ เท่าที่ปรากฏในงานประพันธ์ตอนที่เรียน สามารถแสดง

ความเห็นเกี่ยวกับสัมพันธไมตรีระหว่างประเทศไทยกับอังกฤษตามเนื้อหาในหนังสือเรียนและสามารถให้ความเห็นเชิงวิจารณ์เกี่ยวกับคุณค่าด้านวรรณศิลป์ได้

คู่มือครูได้อธิบายเพิ่มเติมในเรื่อง การพิจารณาคุณค่าของงานประพันธ์ ชื่อผ้าชนิดต่าง ๆ ที่ใช้เป็นเครื่องแต่งกายในสมัยนั้น ได้อธิบายคำบางคำและข้อความบางข้อความที่น่าสนใจเป็นการเพิ่มเติมตลอดจนอธิบายถึงลักษณะเฉพาะของนิราศลอนดอน นอกจากนี้ยังได้ให้ความรู้ประกอบเกี่ยวกับคำว่า 'นิราศ' อีกด้วย พร้อมทั้งได้ให้ข้อเสนอแนะในการสอนหลายวิธี ตลอดจนเน้นให้นักเรียนได้แสดงความสามารถทั้งทางด้านการค้นคว้าหาความรู้และความสามารถในการพูดและการเขียน

นอกจากนี้คู่มือได้เสนอแนะสื่อการสอน วิธีการวัดผลและประเมินผลตลอดจนรายชื่อหนังสืออ่านประกอบสำหรับครูอีกด้วย

11. พระราชวิจารณ์ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เรื่อง จกหมายความทรงจำของกรมหลวงนรินทรเทวี

คู่มือครูได้กำหนดจุดประสงค์ทั่วไป (กระทรวงศึกษาธิการ 2527 : 87) ดังนี้คือ
ให้นักเรียน

- 11.1 มีพื้นฐานความรู้ที่จำเป็นเกี่ยวกับพระราชวิจารณ์
- 11.2 รู้จักสังเกตแนวการวิจารณ์แนวหนึ่งจากงานประพันธ์เรื่องนี้
- 11.3 ตระหนักในคุณค่าของพระราชวิจารณ์ ทั้งในด้านสังคมและด้านวรรณศิลป์
- 11.4 ให้มีวิจรรณญาณในการอ่านวรรณคดี

ส่วนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมกำหนดไว้ว่า เมื่อได้เรียนบทเรียนนี้แล้ว นักเรียนสามารถแสดงความรู้เกี่ยวกับพระราชวิจารณ์ ได้โดยสังเขป สามารถชี้ให้เห็นแนวการเขียนพระราชวิจารณ์ สามารถชี้ให้เห็นคุณค่างานประพันธ์ทั้งด้านสังคมและด้านวรรณศิลป์ ตลอดจนให้สามารถจับบอกรายละเอียดและข้อคิดเห็น วิธีแสดงรายละเอียด วิธีสรุป วิธียกตัวอย่างและวิธีอ้างอิงได้

คู่มือครูได้อธิบายเนื้อหาเพิ่มเติม เกี่ยวกับส่วนประกอบของเนื้อเรื่องในพระราชวิจารณ์ และเรื่องคุณค่าด้านวรรณศิลป์ พร้อมทั้งให้ความรู้ประกอบเกี่ยวกับประวัติหนังสือจกหมายเหตุความทรงจำว่า ประวัติพระพุทธรูปสำคัญและความรู้เกี่ยวกับสถาปัตยกรรมไทยเรื่อง 'ไม้สิบสอง' นอกจากนี้ได้เสนอแนะครูผู้สอนว่า ควรฝึกให้นักเรียนรู้จักสังเกต สามารถวิเคราะห์และสรุป

ประเด็นสำคัญหรือจลลาคับใจความและผลความในงานประพันธ์ขึ้นนี้ให้ พร้อมทั้งสอนให้ตระหนักถึงคุณค่าของมรดกทางวัฒนธรรมที่ปรากฏอยู่ในเรื่อง ตลอดจนให้นักเรียนได้อภิปรายแลกเปลี่ยนความรู้และทำกิจกรรมตามที่เสนอแนะไว้

ตอนสุดท้ายคู่มือได้เสนอแนะสื่อการสอน วิธีการวัดผลและประเมินผลพร้อมทั้งรายชื่อหนังสืออ่านเพิ่มเติมสำหรับครู

12. อวัรานางสิงห์

คู่มือครูได้กำหนดจุดประสงค์ทั่วไป (กระทรวงศึกษาธิการ 2527 : 99) ดังนี้เพื่อให้ให้นักเรียน

12.1 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะและรูปแบบของเรื่องอวัรานางสิงห์

12.2 รู้จักสังเคราะห์และตีความสิ่งที่ปรากฏอยู่ในการบรรยายและการพรรณนา

12.3 ได้รับความเพลิดเพลินจากเนื้อเรื่องและอรรถรสของเรื่อง

12.4 ประเมินคุณค่าของเรื่องสั้นเรื่องนี้ได้

นอกจากนี้คู่มือได้กำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมไว้ว่า หลังจากที่ได้เรียนบทเรียนนี้แล้วให้นักเรียนสามารถแสดงความรู้เกี่ยวกับลักษณะและรูปแบบของเรื่องอวัรานางสิงห์ได้ สามารถชี้ให้เห็นคุณค่าด้านสังคมและด้านวรรณศิลป์ได้อย่างมีหลักเกณฑ์ ตลอดจนสามารถแสดงความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องสั้นเรื่องนี้ได้

ในคู่มือครูได้เพิ่มเติมคำอธิบายเนื้อหาเกี่ยวกับ การพิจารณาคุณค่าของงานประพันธ์อธิบายศัพท์และสำนวนบางข้อ ตลอดจนเพิ่มเติมความรู้เกี่ยวกับวรรณศิลป์หรือศิลปะการประพันธ์ที่นำสังเกตพร้อมทั้งเสนอแนะแนวการสอน สื่อการสอน วิธีการวัดผลและประเมินผล ตลอดจนรายชื่อหนังสืออ่านประกอบสำหรับครูด้วย

13. บทวิจารณ์เรื่อง วิวาทวน

คู่มือครูได้กำหนดจุดประสงค์ทั่วไป (กระทรวงศึกษาธิการ 2527 : 106) ดังนี้เพื่อให้ให้นักเรียน

13.1 มีโอกาสศึกษาแนววิจารณ์นิยายแนวหนึ่ง

13.2 พิจารณาคุณค่าของบทวิจารณ์นิยายเรื่องวิวาทวน

13.3 ตระหนักในความสำคัญของการคิดเชิงวิพากษ์วิจารณ์

นอกจากนี้คู่มือครูได้กำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมไว้ว่า หลังจากที่ได้เรียนบทเรียนนี้แล้ว ใต้นักเรียนสามารถแสดงความรู้เกี่ยวกับทวิจารย์เรื่องวิวาทวนได้ สามารถสรุปแนวทวิจารย์และบอกคุณค่าของทวิจารย์เรื่องวิวาทวนได้

คู่มือครูได้อธิบายเนื้อหาเพิ่มเติม เกี่ยวกับประเด็นสำคัญที่ควรสังเกตของบททวิจารย์ไว้อย่างละเอียด รวมทั้งกล่าวถึงเนื้อหาของเรื่องวิวาทวนอย่างย่อ ๆ และความรู้ประกอบเกี่ยวกับประวัติของ หม่อมหลวงบุญเหลือ เทพยสุวรรณ ผู้ทวิจารย์เรื่องวิวาทวน นอกจากนี้ได้เสนอแนะการลงไว้หลายชั้นตอน เน้นการอภิปรายร่วมกัน แล้วสรุปให้เห็นคุณค่าทางด้านวรรณศิลป์และคุณค่าทางด้านสังคมของบททวิจารย์เรื่องนี้

ในคอมเมนต์ท้ายคู่มือได้เสนอแนะสื่อการสอน การวัดผลและประเมินผล รวมทั้งรายชื่อหนังสืออ่านประกอบสำหรับครูอีกด้วย

จากการศึกษาเอกสาร งานวิจัยเกี่ยวกับหนังสือเรียนแล้ว ต่างชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของหนังสือเรียนต่อกระบวนการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก เพราะครูผู้สอนส่วนใหญ่ได้ยึดถือเอาหนังสือเรียนเป็นหลัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในรายวิชาบังคับกับในหลักสูตร ซึ่งผู้สอนจำเป็นจะต้องลงตามเนื้อหาที่ระบุไว้ ฉะนั้น การคัดเลือกเนื้อหาวิชามาบรรจุไว้ในหลักสูตรหรือหนังสือเรียน จึงต้องอาศัยระบบการต่าง ๆ ที่สอดคล้องกัน เริ่มจากการกำหนดความรู้จากศาสตร์ต่าง ๆ กระบวนการในการคัดเลือกและผลผลิตที่คิดว่าจะอำนวยความสะดวกให้ได้มากที่สุด นอกจากนี้แล้วจะต้องคำนึงถึงจุดประสงค์ของหลักสูตร ตลอดจนข้อจำกัดทางสังคมและธรรมชาติของผู้เรียนอีกด้วย จากการศึกษาหนังสือเรียนโดยทั่วไปพบว่า คุณค่าของหนังสือเรียนนั้น เรามักจะประเมินผลกันที่ความทันสมัย คอต้องมีเนื้อหาครบถ้วนทันต่อความเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบัน และมีรูปแบบสมบูรณ์ตามลักษณะของหนังสือเรียนที่ดี ฉะนั้นจึงสรุปได้ว่าหนังสือเรียนมีบทบาทและความสำคัญหลายประการ ดังนี้

1. เป็นอุปกรณ์ร่ากาถูกใช้ใ้้นาน
2. ช่วยเด็กให้ศึกษาเป็นรายบุคคล
3. ช่วยจัดลำดับและรวบรวมเนื้อหาวิชาในการเรียนการสอน
4. เป็นแหล่งให้ความรู้ที่ถูกต้อง
5. เป็นสิ่งที่ช่วยสื่อความหมายให้ครู และนักเรียนได้เข้าใจเนื้อหาตรงกันในเรื่องเดียวกันได้ (เพ็ญศิริ ภักดิ์อุทธรณ์ 2525 : 8)

การที่จะให้มาซึ่งความต้องการดังกล่าว จึงจำเป็นที่จะต้องศึกษาวิเคราะห์ในหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแง่ความรู้และสติปัญญา เป็นต้นว่าความรู้ในหนังสือเรียนได้สร้างความเข้าใจให้แก่เด็กมากน้อยเพียงใด ให้ความคิดที่สำคัญ ตลอดจนกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่เป็นข้อเท็จจริงถูกต้องหรือไม่ กระตุ้นให้เด็กค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมหรือไม่ เรื่องราวในหนังสือเรียนผู้เขียนได้เขียนตรงกับสภาพความเป็นจริงหรือไม่ ส่วนในด้านสัณยศาสตร์หนังสือเรียนนั้น ได้วางรากฐานในการให้ผู้อ่านรู้จักตั้งคำถามและตอบคำถามด้วยตัวเองได้เป็นอย่างดี คาดการณ์ควรส่งเสริมความคิดมากกว่าความจำ ผู้อ่านหนังสือเล่มนั้นแล้วสามารถตัดสินใจเลือก พิจารณา แยกแยะปัญหาได้ ตลอดจนให้แนวทางในการศึกษาค้นคว้าต่อไป ในการกำหนดหนังสือเรียนเราจึงต้องพิจารณากันอย่างรอบคอบ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว จึงอาจจะสรุปความคิดต่าง ๆ เป็นข้อควรคำนึง ดังนี้

1. ควรมีการสำรวจ วิจัย สอบถามให้เข้าใจเสียก่อนที่จะสร้างสื่อการเรียน
2. แต่ละเรื่องควรจะได้นำไปทดลองสอนให้แน่ใจเสียก่อน เมื่อจัดทำรูปเล่มแล้วควรนำไปทดลองอีกครั้งหนึ่งก่อนนำไปประกาศใช้จริง
3. หนังสือเรียนควรมีรูปแบบที่สมบูรณ์ในด้านส่วนประกอบต่าง ๆ เพื่อความเข้าใจและเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้เรียน
4. การประเมินผลหนังสือเรียน เป็นการพิจารณาองค์ประกอบทุกส่วนในหนังสือเรียน โดยพิจารณาเนื้อหาและกิจกรรมเป็นสำคัญ

เดลฟายเทคนิค (Delphi Technique)

เดลฟายเทคนิคเป็นวิธีการเพื่อใช้ในการตัดสินใจของกลุ่ม ให้เป็นไปอย่างถูกต้องตามความเป็นจริงให้มากที่สุด สุทธิรักษ์ วันทร์หอม (สุทธิรักษ์ จันทรหอม 2526 : 93) กล่าวว่า ชานเมืองยิ่งพัฒนาไปมากเท่าไร ความซับซ้อนทางสังคมก็ยิ่งมากขึ้นเป็นเงาตามตัว ปัญหาที่เกิดขึ้นจึงยิ่งมีความยุ่งยากซับซ้อนตามไปด้วย เพราะต้นเหตุของปัญหามีความสัมพันธ์กันหลายด้าน ทั้งนี้เนื่องจากตัวแปรเบื้องต้นมากขึ้นนั่นเอง นักสังคมศาสตร์ ได้พยายามศึกษาค้นหาวิธีแก้ให้พ้นการถ้อยแถลง การประยุทธ์วิพากษ์วิจารณ์ ๆ เข้ามาช่วย และโดยอาศัยการมองปัญหาอย่างสัมพันธ์กัน แก่ปัญหาแบบลาวเรือราวทั้งเรื่องออกมาพร้อม ๆ กันอย่างกลมกลืน

เป็นการแก้ปัญหาทั้งปัญหาไม่ใช่แค่แก้ปัญหาที่ละตัวแปรหรือที่ละประเด็น เทคโนโลยีจึงถูกคิดขึ้นสำหรับการแก้ปัญหาที่เกี่ยวกับการตัดสินใจวางแผนและคาดการณ์อนาคตที่สำคัญ สมบูรณ์ จันยะ (สมบูรณ์ จันยะ 2524 : 64) ได้กล่าวว่า ความคิดพื้นฐานของกระบวนการนี้เกิดจากภาษาโบราณที่ว่า "เรื่องหัวดีกว่าหัวเดียว หรือ 'หลายหัวดีกว่าหัวเดียว'" นั่นคือการพิจารณาสรุปหรือตัดสินใจในเรื่องใด ๆ ก็ตาม ควรจะมาจากการพิจารณาของกลุ่มบุคคลมากกว่าที่จะมาจากการตัดสินใจของบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะ และกลุ่มบุคคลที่จะหาหน้าที่ในการพิจารณาตัดสินใจในเรื่อง ๆ นั้น ควรจะเป็นผู้มีความรู้หรือมีประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ มาเป็นอย่างดี จึงจะทำให้การพิจารณาถูกต้องแน่นอน การตัดสินใจของกลุ่มบุคคลหรือผู้เชี่ยวชาญเหล่านี้โดยใช้วิธีการแบบเดลฟายเทคนิค เขาสามารถจะกระทำได้โดยอิสระ เพราะผู้เชี่ยวชาญเหล่านั้นไม่ต้องมาเผชิญหน้ากันในห้องประชุม รวมทั้งไม่มีการเปิดเผยรายชื่อตัวว่าบุคคลใดบ้างที่ได้รับเลือกมาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการวิจัยครั้งนี้

ประวัติความเป็นมาของเดลฟายเทคนิค

เดลฟายเทคนิค ได้เริ่มมีขึ้นอย่างมีระบบในปี พ.ศ. 2495 เทคนิคนี้ได้ถูกปกปิดเป็นความลับมาตลอด เนื่องจากเป็นเทคนิคที่ทางกองทัพอากาศอเมริกันใช้ในการศึกษาและวิจัยสิ่งต่าง ๆ เพิ่งมาเปิดเผยครั้งแรกในปี พ.ศ. 2505 หลังจากกองทัพอากาศอเมริกันใช้มาแล้วถึง 10 ปี สำหรับในประเทศไทยเทคนิคการวิจัยแบบเดลฟายยังไม่แพร่หลาย (เกษม บุญอ่อน 2522 : 26)

สมบูรณ์ จันยะ (สมบูรณ์ จันยะ 2524 : 65) กล่าวว่า เทคนิคเดลฟายมีกำเนิดและพัฒนามาขึ้นที่บริษัทแฟน (Fanó) โดยผู้เชี่ยวชาญการวิจัยของบริษัท ซึ่งมี โอลาฟ เฮลเมอร์ (Olaf Helmer) เป็นหัวหน้าคณะ สำหรับปี พ.ศ. ที่เกิดขึ้นเอกสารหลายฉบับได้ข้อมูลไม่ตรงกัน แต่ก็มีอยู่ในช่วงประมาณ พ.ศ. 2495 (เกษม บุญอ่อน 2522 : 26) ถึงประมาณ พ.ศ. 2503 (Kohntoantua. 1978 : 175) สำหรับคำว่า เดลฟาย DELPHI ซึ่งถูกนำมาเป็นชื่อของกระบวนการนี้ (สุธรรม จันทรหอม 2526 : 95) กล่าวว่า เป็นชื่อของวิหารศักดิ์สิทธิ์ในสมัยกรีกโบราณที่ประชาชนไปขอคำทำนายจากพรณานาคหรือเหตุการณ์สำคัญ ๆ เพราะในสมัยนั้นไม่มีวิธีอื่นใดดีกว่านี้

ความหมายของเกลฟายเทคนิค

ได้มีผู้ให้ความหมายของเทคนิคการวิจัยแบบนี้ไว้ต่าง ๆ กัน เช่น

รัสป จูเนียร์ (ประยูร ตรีประสาธน์ 2526 : 130 อ้างอิงมาจาก Rasp Jr. 1973 : 29) ให้ความหมายของเกลฟายเทคนิคว่า "เป็นเทคนิคของการรวบรวมการพิจารณาทัศนคติมุ่งเพื่อเอาชนะจุดอ่อนของการตัดสินใจแต่เดิมที่จำกัดขึ้นอยู่กับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนเดียวคนหนึ่งโดยเฉพาะ หรือความคิดเห็นของกลุ่มหรือมติที่ประชุม"

เฮลเมอร์ และเรสเชอร์ (ประยูร ตรีประสาธน์ 2526 : 130 อ้างอิงมาจาก Helmer and Rescher. 1959 : 25) ได้ให้นิยามของเกลฟายเทคนิคว่า "คือโครงการที่จัดทำอย่างละเอียดรอบคอบในการสอบถามบุคคล (ด้วยแบบสอบถาม) ในเรื่องต่าง ๆ เพื่อที่จะได้รับข้อมูลและความคิดเห็นกลับมา"

ฟิล (สมบูรณ์ ทัณยะ 2524 : 58 อ้างอิงมาจาก Pill. 1971) กล่าวว่า "เทคนิคเกลฟายเป็นวิธีการผสมผสานความรู้และความสามารถที่แตกต่างกันของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในงานที่เป็นตัวแปรด้านปริมาณ ซึ่งยังเป็นสิ่งคลุมเครือไม่แน่นอน"

แมคมิลแลน (สมบูรณ์ ทัณยะ 2524 : 10 อ้างอิงมาจาก Macmillan. 1971) กล่าวว่า เกลฟายเทคนิคเป็นวิธีการค้นหาและชักเเกลการตัดสินใจของกลุ่ม

แวนเอเดน และกุลด์ฟิช (Kohlbantna. 1978 : 27 อ้างอิงมาจาก Van de Ven และ Gustafson. 1975) กล่าวว่า เกลฟายเทคนิคเป็นวิธีการที่มีความเป็นปรนัยและมีความแม่นยำในการรวบรวมข้อมูลที่เป็นความกึกเห็นมากกว่าการอภิปรายเป็นกลุ่มและวิธีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลอื่น ๆ เนื่องจากเป็นเทคนิคที่ไม่จำเป็นต้องให้บุคคลมาเผชิญหน้ากัน เกลฟายเทคนิคจึงได้เปรียบวิธีการอื่น ๆ หลายวิธีในการที่จะให้ความเป็นเอกฉันท์สามารถป้องกันความโกร่งใจหรืออิทธิพลของสมาชิกออกไปโดยสิ้นเชิง

การเลือกผู้เชี่ยวชาญ

กระบวนการสำคัญที่สุดของการใช้เกลฟายเทคนิคคือ การเลือกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่จะต้องตอบแบบสอบถาม เพราะจากความสามารถและความร่วมมือเป็นอย่างดีจากผู้เชี่ยวชาญ

จะส่งผลไปถึงค่าความเชื่อมั่นของงานวิจัย วัน เกชพิชัย (วัน เกชพิชัย 2527 : 117) กล่าวว่า ความเชื่อมั่นของเดลฟายเทคนิคจะยิ่งสูงขึ้น ถ้าสามารถพิจารณากักเลือกผู้เชี่ยวชาญที่เข้าร่วมโครงการอย่างละเอียดรอบคอบ เพื่อให้ได้ผู้ที่เหมาะสมจริง ๆ พจนานุกรมเวสเตอร์ (เกษม บุญอ่อน 2522 : 28) ให้คำจำกัดความของผู้เชี่ยวชาญว่า "ผู้ที่ได้รับการฝึกฝน และมีความรู้เป็นเลิศในสาขานั้น ๆ" และนอร์แมน ดันคี (Norman Dankey) ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเทคนิคของบริษัทแรนด์ (Rand) กล่าวว่า ผู้เชี่ยวชาญคือ "ผู้ที่มีความรู้เป็นพิเศษในสาขาที่เขาสนใจ" และ ฟิล (สมบุรณ์ ตันยะ 2524 : 67 อ้างอิงมาจาก Pill. 1971 : 58) กล่าวว่า ผู้เชี่ยวชาญอาจจะหมายรวมถึงทุก ๆ คนซึ่งสามารถให้ข้อมูลที่ผู้วิจัยต้องการได้

สำหรับจำนวนของผู้เชี่ยวชาญนั้นไม่ได้กำหนดตายตัวลงไป ขึ้นอยู่กับลักษณะของกลุ่มเป็นสำคัญ กล่าวคือ ถ้ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญนั้นมีความเป็นเอกพันธ์จะใช้เพียง 10 - 15 คน ก็เป็นการเพียงพอ แต่ถ้ากลุ่มมีความแตกต่างกันมาก ก็อาจใช้เป็นจำนวนหลายร้อยคน (Kohrtbantua. 1978 : 175 citing Deblecq. n.d.)

แมคมิลแลน (เกษม บุญอ่อน 2522 : 27 - 28 อ้างอิงมาจาก Macmillan. n.d.) ได้เสนอผลจากการวิจัยเกี่ยวกับจำนวนผู้เชี่ยวชาญที่จะใช้ในการวิจัยแบบเดลฟายว่า เท่าไรจึงจะเหมาะสม ในการประชุมประจำปี California Junior Colleges Association เมื่อปี พ.ศ. 2524 ได้ประกาศเป็นการวางไว้ดังนี้

ตาราง 1 จำนวนผู้เชี่ยวชาญและค่าการเปลี่ยนแปลงของความคลาดเคลื่อน

จำนวนผู้เชี่ยวชาญ	ค่าการเปลี่ยนแปลงของความคลาดเคลื่อน	ความคลาดเคลื่อนลดลง
1 - 5	1.20 - 1.70	0.50
5 - 9	1.70 - 0.58	0.12
9 - 13	0.58 - 0.54	0.04
13 - 17	0.54 - 0.50	0.04
17 - 21	0.50 - 0.48	0.02
21 - 25	0.48 - 0.46	0.02
25 - 29	0.46 - 0.44	0.02

จากตาราง 1 จะเห็นได้ว่า เมื่อมีจำนวนของผู้เชี่ยวชาญตั้งแต่ 17 คนขึ้นไป อัตราการลดลงของความคลาดเคลื่อน (error) จะมีน้อยมาก

ลักษณะทั่วไปและกระบวนการวิจัย

เกลสายเทคนิคเป็นวิธีที่มีระบบ โดยใช้ความเห็นของกลุ่มอิงมาจากผู้เชี่ยวชาญในสาขานั้น ๆ สามารถแสดงความคิดเห็นของตนได้อย่างอิสระ ไม่ก้ำกึ่งคำนึงถึงคนอื่น ๆ เกลสายเทคนิคจึงต้องมีลักษณะดังนี้

1. ผู้เข้าร่วมเป็นผู้เชี่ยวชาญในการศึกษาวิจัย ไม่ต้องเผชิญหน้ากับผู้เชี่ยวชาญอื่น ๆ และความจริงแล้วไม่มีผู้เชี่ยวชาญคนไหนทราบว่าใครเป็นผู้เชี่ยวชาญบ้างนอกจากผู้วิจัย เพราะความคิดเห็นของแต่ละคนได้มาจากการเขียนตอบใน แบบสอบถามที่ผู้วิจัยำขึ้น

2. ในการออกแบบสอบถามแต่ละครั้งของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน เขาจะทราบจากผู้ทำการวิจัยว่า ความเห็นของเขาเป็นอย่างไร และกว้างกับคนอื่นหรือไม่อย่างไร

3 ใช้สถิติวิเคราะห์การหาค่าของข้อมูลทุกครั้ง โดยทั่วไปแล้วมักใช้ค่า Median และ Interquartile Range (เกษง บุญอ่อน 2522 : 27)

ประยูร ศรีประสาธน์ (ประยูร ศรีประสาธน์ 2526 : 131) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของเกลฟายเทคนิกไว้ว่า

1. เนื่องจากเทคนิคนี้มุ่งเลาะหาความคิดเห็นของกลุ่มคนภายใต้แบบสอบถาม ดังนั้นผู้เข้าร่วมโครงการจึงจำเป็นต้องตอบแบบสอบถามตามที่ผู้ทำการวิจัย ได้กำหนดขึ้นในแต่ละขั้นตอน
2. เพราะว่าเทคนิคนี้ไม่ต้องการใช้ความคิดเห็น ของผู้อื่นแต่ละคนมีผลกระทบหรือมีอิทธิพลต่อการพิจารณาตัดสินของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังนั้นผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละคนจะไม่ทราบว่าผู้อื่นที่ได้รับการคัดเลือกเข้าอยู่ในโครงการ และจะไม่ทราบว่าผู้เข้าร่วมในโครงการแต่ละคนจะมีความคิดเห็นในแต่ละข้ออย่างไร ผู้เข้าร่วมโครงการจะรู้เฉพาะของตนเท่านั้น
3. ผู้เข้าร่วมโครงการแต่ละคนจะตอบแบบสอบถาม ด้วยการกลั่นกรองอย่างละเอียดรอบคอบ และให้คำตอบที่ได้รับมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันยิ่งขึ้น ผู้ทำการวิจัยจะแสดงความคิดเห็นที่ผู้เข้าร่วมในโครงการเห็นสอดคล้องต้องกัน ในคำตอบแต่ละข้อของแบบสอบถามที่ตอบไปในครั้งก่อน และความถกเถียงโต้เถียงกันนั้นจะแสดงในรูปสถิติ และผู้ทำการวิจัยจะจัดลงไปให้ผู้เข้าร่วมโครงการแต่ละคนให้ทราบ ทั้งนี้เพื่อผู้เข้าร่วมโครงการจะได้พิจารณาตัดสินว่าจะงคำตอบเดิมอยู่หรือจะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงคำตอบเดิมประการใดบ้าง ซึ่งในการเปลี่ยนแปลงคำตอบเดิมนี้จะต้องบอกเหตุผลไปให้ทราบด้วย

กระบวนการวิจัย

กระบวนการสำคัญของเกลฟายเทคนิกอยู่ที่การใช้ชุดแบบสอบถาม ในการย้าความคิดเห็นต่อผู้เชี่ยวชาญหลาย ๆ ครั้งเกี่ยวกับประเด็นที่ผู้วิจัยต้องการทราบ นาคยา ปิณฑานนท์ (เขษรินทร์ วรหารักษ์ 2528 : 72 อ้างอิงมาจาก นาคยา ปิณฑานนท์ 2526 : 140) ได้กล่าวถึงกระบวนการเกลฟายเทคนิกพอสรุปได้ดังนี้

ประการแรก ต้องมีผู้ประสานงาน เกือบยังเสี่ยงสรรหาผู้เชี่ยวชาญที่ได้มีใจมาร่วมงาน และชี้แจงการดำเนินงานให้ทราบ ผู้เชี่ยวชาญเรื่องเกลฟายไม่จำเป็นที่จะรู้จักผู้เชี่ยวชาญคนอื่น ๆ หรือบางคนก็ไม่วินิจฉัยว่าใครส่งจดหมายหรือแบบสอบถามมายังเขา ในระหว่างการหยั่งเสี่ยงสรรหา

ผู้ร่วมงานนี้ สิ่งที่คุณเชื่อว่าคุณทราบก็คือ ผู้ประสานงานจะบอกผู้เชื่อว่าคุณว่าการหยั่งเสียง
สรรหาเป็นอย่างไร

ประการที่สอง คำถามหรือแบบสอบถามอย่างเดียวกันนี้อาจส่งให้ผู้เชื่อว่าคุณหลาย ๆ
ครั้ง อย่างไรก็ตามหลังจากส่งไปครั้งแรกแล้ว ผู้เชื่อว่าคุณอาจได้รับเกี่ยวกับการข่าวเสียง
ครั้งก่อนก็ได้ ผู้ประสานงานต้องแจ้งให้ผู้เชื่อว่าคุณทราบว่า การหยั่งเสียงโดยเฉลี่ยของทั้งหมดแล้วมา
เป็นอย่างไรและบางทีอาจบอกได้ว่า ความคิดเห็นโดยเฉลี่ยแล้วเป็นอย่างไร ผู้ประสานงาน
อาจให้ข้อคิดเห็นที่เด่น ๆ และบอกถึงเหตุผลที่มีความคิดเห็นเช่นนั้น เหตุผลเหล่านี้อาจรายงาน
ไปยังผู้เชื่อว่าคุณทั้งหมดก็ได้

ประการที่สาม ผู้เชื่อว่าคุณมีอิสระที่จะปรับปรุงแก้ไขข้อคิดเห็นของตนตามที่ผู้ร่วมงาน
ส่วนใหญ่เห็นพ้อง หรืออาจลงความคิดเห็นดั้งเดิมของตนไว้ก็ได้ นอกจากผู้ประสานงานแล้วก็คง
ไม่มีใครได้ทราบว่าคุณเชื่อว่าคุณคนใดได้เปลี่ยนแปลงแก้ไขข้อคิดเห็นของตน

กระบวนการวิจัยหรือหาข้อมูลโดยเคลฟายเทคนิคนี้ ตามปกติจะให้ผู้เข้าร่วมโครงการ
ที่ได้รับการคัดเลือกไว้แล้วตอบแบบสอบถามเป็น 4 รอบคือ

รอบที่ 1 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปให้ผู้เชื่อว่าคุณได้กรอกข้อความ หรือเขียนประโยค
เกี่ยวกับเรื่องที่ทำการศึกษาทำนาย แล้วส่งกลับไปที่ผู้ทำการวิจัย จะเป็นคำถามแบบปลายเปิด
(Open - ended question)

รอบที่ 2 ผู้วิจัยจะรวบรวมประโยคต่าง ๆ ที่ได้รับจากผู้เชื่อว่าคุณเข้าด้วยกัน โดยจัด
เอาสิ่งที่ซ้ำกันออกไป แล้วใช้ประโยคเหล่านี้สร้างเป็นแบบสอบถาม ส่วนใหญ่จะใช้แบบมาตราส่วน-
ประมาณค่า แล้วส่งกลับไปที่ผู้เชื่อว่าคุณแต่ละคนตอบหรือประเมิน

รอบที่ 3 เมื่อได้รับแบบสอบถามจากผู้เชื่อว่าคุณ ผู้วิจัยจะนำค่า Median
และ Interquartile Range ของแต่ละข้อหรือแต่ละประโยค แล้วสร้างแบบสอบถามใหม่
ซึ่งมีประโยคเดิม แต่เพิ่มตำแหน่งของ Median, Interquartile range และตำแหน่งที่
ผู้เชื่อว่าคุณนั้น ๆ ตอบ เพื่อส่งกลับไปที่ผู้เชื่อว่าคุณนั้นๆตอบกลับมาอีกครั้ง

รอบที่ 4 ดำเนินงานเหมือนรอบที่ 3 และใช้ผลการวิเคราะห์ในรอบนี้พิจารณาและ
เสนอผลของการวิจัย

กล่าวโดยสรุปแล้วการใช้เคลฟายเทคนิค ตามปกติจะใช้แบบสอบถาม 4 รอบ แต่บางกรณีอาจใช้แบบสอบถามเพียง 2 - 3 รอบเท่านั้น โดยตัดการส่งแบบสอบถามรอบที่ 4 ไปถ้าเห็นว่าคำตอบของผู้เชี่ยวชาญเป็นเอกพันธ์ และใช้ได้ข้อมูลเพิ่มเติมก็ไม่คุ้มกับความพยายามในการดำเนินงานและ/หรือไม่ทำให้ผลของการวิจัยเปลี่ยนแปลง งานวิจัยบางเรื่องไม่ให้เริ่มเคลฟายเทคนิคด้วยรอบที่ 1 ดังกล่าวไว้ข้างบน แต่เริ่มด้วยวิธีการถามที่อธิบายไว้ในรอบที่ 2 เป็นการเริ่มแรก โดยให้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญลงมติหรือจัดอันดับความสำคัญ นับเป็นสิ่งที่ทำได้ (ประยูร ศรีประสาธน์ 2526 : 134 สมบูรณ์ ตันยง 2524 : 70 และวัน เกษพิชัย 2527 : 118)

ประเภทของงานวิจัยที่ใช้เคลฟายเทคนิค

เคลฟายเทคนิคมีความเป็นปรนัยและแม่นยำใน การรวบรวมข้อมูลความคิดเห็น จากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญมากกว่าวิธีอื่น ๆ วิธีการนี้ให้แพร่หลายออกไปอย่างรวดเร็วในการทำงานวิจัยต่าง ๆ จัดด์ (ประยูร ศรีประสาธน์ 2526 : 135 อ้างอิงมาจาก Judd. 1971 : 156) กล่าวถึงการวิจัยที่ใช้เคลฟายเทคนิคว่า "เมื่อไรก็ตามเมื่อต้องการคาดการณ์ สิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตหรือที่ใดก็ตามที่เห็นว่าการสอดคล้องต่อเนื่องกันระหว่างจุดมุ่งหมาย (Goals) และวัตถุประสงค์ (Objectives) เป็นสิ่งที่มีความสำคัญแล้ว เมื่อนั้นควรใช้ การวิจัยด้วยเคลฟายเทคนิค และในทางการศึกษานั้นเคลฟายเทคนิคยังอาจใช้เป็นประโยชน์ ในการเสาะหาความสอดคล้องทางก้านค่านิยมและการประเมินผล"

เวเทอร์แมน และสเวนสัน (ประยูร ศรีประสาธน์ 2526 : 136 อ้างอิงมาจาก Weatheman and Swenson. 1974 : 97 - 112) ได้สรุปประเภทการวิจัยที่ใช้เคลฟาย เทคนิคไว้ดังนี้

1. การวิจัยเพื่อคาดการณ์สิ่งที่เกิดขึ้นในอนาคต
2. การตรวจสอบกลยุทธ์ในการปฏิบัติ (Strategy probe)

การวิจัยที่มุ่งหวังผลเช่นแบบสอบถามจะบังเป็นแบบที่มีข้อเสียดูให้เลือนหลาย ๆ ทาง ตลอดจนแนวทางที่จะทำให้โครงการนี้ประสบผลสำเร็จได้ โดยพิจารณาจากประสิทธิภาพของโครงการ ค่าใช้จ่ายและความเป็นไปได้ เป็นต้น แบบสอบถามประเภทนี้จะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เชี่ยวชาญ แสดงเหตุผลในการตอบ

3. การตรวจสอบความนิยม (Preference probe) ในกรณีนี้ผู้วิจัยจะต้องพยายามตั้งคำถามเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญตอบ ในสิ่งที่เห็นว่าควรจะเป็นมากกว่าสิ่งที่จะเป็นจริง ๆ

4. การยอมรับสภาพที่เป็นอยู่ (Perception of current Situation) การศึกษาประเภทนี้ได้แก่ การศึกษาบทบาทที่แตกต่างกันของศึกษานิเทศก์ ในทัศนะของกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ซึ่งความคิดเห็นดังกล่าวนี้จะสามารถนำมาใช้เป็นประโยชน์ในการจัดฝึกอบรม ศึกษานิเทศก์ก็ได้

งานวิจัยที่ใช้เกลฟายเทคนิค

เกลฟายเทคนิคที่นำมาใช้ในการวิจัยนั้น ในต่างประเทศได้รับความนิยมอย่างรวดเร็วจนได้มีงานวิจัยที่ใช้เทคนิคนี้ประมาณ 1000 เรื่อง มีจำนวนผู้เชี่ยวชาญที่เข้าร่วมโครงการตอบแบบสอบถามแตกต่างกันไป ตั้งแต่คนไม่กี่คนในแผนกเล็ก ๆ ไปจนถึงการใช้ผู้เชี่ยวชาญถึง 4000 คน ซึ่งจัดทำในประเทศญี่ปุ่น (ประยูร ตรีประสาธน์ 2526 : 130 อ้างอิงมาจาก Bright. 1974) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา แอนเดอร์สัน (Anderson) ได้ใช้เกลฟายเทคนิคเพื่อตั้งเป้าประสงค์ของการศึกษาของอำเภอหนึ่งในรัฐโอไฮโอ ไฮเพิร์ท และแกนต์ (Cyphert and Gant) ใช้เกลฟายเทคนิคในการกำหนดเป้าหมายของคณะศึกษาศาสตร์ในมหาวิทยาลัยเวอร์จิเนีย ราสป (Rasp) ได้ศึกษาเป้าประสงค์ของระบบโรงเรียนในรัฐวอชิงตัน โดยใช้เกลฟายเทคนิคเป็นปริมาณพิเศษในการวิเคราะห์ปริมาณเอก และซัมเมอร์ (Sumner) ใช้เกลฟายเทคนิคเป็นเครื่องมือในการสำรวจความต้องการของการพัฒนาอาจารย์ในด้านการศึกษาผู้ใหญ่ในรัฐแคนซัส (Kohtbantua. 1976 : 27 - 28)

การใช้เกลฟายเทคนิคในงานวิจัยในประเทศไทย ชุนทร โศตรบรรเทา (Kohtbantua. 1978 : 1 - 175) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความถี่ของการเกี่ยวกับการศึกษาผู้ใหญ่ในประเทศไทย ในการหาปริมาณสัมพันธ์กับปริมาณเวลา ณ มหาวิทยาลัยโอเรกอน และวัน เกดชัย (วัน เกดชัย 2527 : 1 - 432) ใช้เกลฟายเทคนิคในการประเมินโครงการการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน ประเภทชั้นเรียนในเขตการศึกษา 2 เป็นปริมาณสัมพันธ์การศึกษาคุณวุฒิบัตร ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ในด้านที่เกี่ยวกับการฝึกหัดครูในประเทศไทย เกบบม บุญอ่อน ได้ศึกษาอนาคตของ การฝึกหัดครูในประเทศไทย เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก ณ มหาวิทยาลัยอลาบามา (Dissertation Abstracts International. 1980 : 4538 - A) สมบูรณ์ ต้นยะ (สมบูรณ์ ต้นยะ 2524 : 1 - 395) ใช้เคลฟายเทคนิคในการประเมินผลและการปรับปรุง หลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อสร้างเสริมสมรรถภาพในด้านการสอนของครูประจำการระดับประถมศึกษา เป็นวิทยานิพนธ์การศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร และ คิลก บุญเรืองรอด (คิลก บุญเรืองรอด 2525 : 1 - 171) ได้ประยุกต์เคลฟายเทคนิค และการใช้โปรแกรมเชิงเส้นตรง ในการกำหนดและใช้เกณฑ์จำนวนบุคลากรอาจารย์ชั้นต่ำ สำหรับการเปิดสอนสาขาวิชาต่าง ๆ ตามหลักสูตรสภาพการฝึกหัดครู พ.ร. 2519 ของ วิทยาลัยครูเป็นวิทยานิพนธ์การศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ในด้านที่เกี่ยวกับการมัธยมศึกษา เพชรินทร์ วรณารักษ์ (เพชรินทร์ วรณารักษ์ 2526 : 1 - 277) ใช้เคลฟายเทคนิคในการศึกษา แก่นร่วมของพุทธธรรม คริสตธรรม และอิสลามิกธรรมต่อการจัดการศึกษาทางจริยธรรม ในหลักสูตรสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษา ตอนต้นในทศวรรษหน้า เป็นวิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้เคลฟายเทคนิคแล้ว พอสรุปได้ว่า

1. เคลฟายเทคนิคเป็นวิธีการสำรวจความคิดเห็น จากการตอบแบบสอบถามของ ผู้เชี่ยวชาญในสาขานั้น ๆ หลาย ๆ ครั้ง เพื่อแสวงหาความสอดคล้องหรือความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน โดยไม่จำเป็นต้องเชิญผู้เชี่ยวชาญมาประชุม
2. ประสิทธิภาพของเคลฟายเทคนิคจะมีค่าความเชื่อมั่นสูงยิ่งขึ้น ถ้าให้พิจารณา สรรหาผู้เชี่ยวชาญอย่างรอบคอบ และผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนมีความเป็นอิสระในการตอบแบบสอบถาม สามารถตีความกังวลในส่วนที่เกี่ยวกับอิทธิพลจากผู้เชี่ยวชาญคนอื่น ๆ เพราะว่าเคลฟายเทคนิคนี้ ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนมิได้มาเผชิญหน้ากัน
3. ผู้เชี่ยวชาญทุกคนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นได้เท่า ๆ กัน และมีโอกาสได้รับฟัง ความคิดเห็นจากคนอื่น ๆ เท่า ๆ กัน
4. ผู้เชี่ยวชาญสามารถรู้ผลจากการตอบกลับกันของผู้ประสานงานหรือผู้วิจัยและ สามารถที่จะเปลี่ยนแปลงหรือยืนยันในแนวความคิดของตนได้ด้วย

วิธีดำเนินการ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความสอดคล้องในความนึกเห็นเกี่ยวกับเนื้อหา หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดภาษาวิจารณ์ เล่ม 1 กับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 โดยใช้วิธีแบบ เทคนิค (Delphi Technique) ในการรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

การเลือกผู้เชี่ยวชาญ

ผู้วิจัยได้เลือกผู้เชี่ยวชาญจากบุคคล 3 กลุ่มดังนี้

1. ผู้เชี่ยวชาญด้านวิธีสอนและการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ ภาวะประจำการศึกษานิเทศก์ หรือผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดภาษาวิจารณ์ เล่ม 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 10 คน
2. ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดทำหนังสือเรียนและคู่มือครูวิชาภาษาไทยวิทยฐานะระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 5 คน
3. ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 จำนวน 5 คน

ผู้วิจัยได้สรรหาผู้เชี่ยวชาญจากกลุ่มต่าง ๆ ดังกล่าวแล้ว เพื่อให้ได้ความสอดคล้องในความเห็นครั้งนี้ จำนวน 20 คน

การสร้างเครื่องมือและการรวบรวมข้อมูล

ในการสร้างเครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้จัดกระทำดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กำหนดกรอบในการวิเคราะห์หนังสือเรียน พร้อมกับใช้ปรัภาคนคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอคำแนะนำและแก้ไขในการกำหนดเกณฑ์จากจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

2. นำเกณฑ์ที่กำหนดมาจัดหมวดหมู่ โดยมีเนื้อหาเป็นศูนย์กลางเพื่อหาความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดผลและการประเมินผล โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ตอน คือ

2.1 ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่ห้องการวิเคราะห์เนื้อหา หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดภาษาวิจารณ์ เล่ม 1 กับหลักสูตรในคำนำจุดมุ่งหมาย การวัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอน การวัดผลและประเมินผล เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าห้าตัวเลือก จำนวน 70 ข้อ

2.2 ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ให้ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นสำหรับเป็นข้อมูลประกอบการวิเคราะห์หนังสือเรียน เพื่อต้องการทราบสภาพที่ควรจะเป็น ซึ่งจะถามเกี่ยวกับเนื้อหาที่เป็นอยู่ในปัจจุบันว่า เห็นควรที่จะเพิ่มขึ้นในเรื่องใด ควรทบทวนในเรื่องใด ควรจะลดทอนในเรื่องใดและควรที่จะเพิ่มในเรื่องใด เป็นต้น

3. นำแบบสอบถามในข้อ 2.1 และข้อ 2.2 พร้อมเกณฑ์ในการพิจารณาวิเคราะห์หนังสือไปให้ผู้เชี่ยวชาญตอบในรอบที่ 1

4. เมื่อผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว จะดำเนินการดังนี้

4.1 นำแบบสอบถามของรอบที่ 1 เฉพาะตอนที่ 1 จำนวน 70 ข้อมาหาค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ของแต่ละข้อ แล้วจัดทำแบบสอบถามใหม่ที่มีประโยคเดิมพร้อมกับแจ้งตำแหน่งความเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ และตำแหน่งที่ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนตอบเป็นรายชื่อ ส่งกลับให้ผู้เชี่ยวชาญตอบเป็นรอบที่ 2 เพื่อพิจารณาที่จะยืนยันหรือเปลี่ยนแปลงคำตอบใหม่ให้หากต้องการ

4.2 ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญจากแบบสอบถามตอนที่ 2 ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลไว้เพื่อประกอบการวิเคราะห์ต่อไป

5. เมื่อผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามรอบที่ 2 รอบที่ 1 ก็มาจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว ผู้วิจัยนำมาหาค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ของแต่ละข้อ และแจ้งตำแหน่งความเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญและตำแหน่งคำตอบของแต่ละรายบุคคล และในขั้นตอนนี้เห็นว่าคำตอบของผู้เชี่ยวชาญมีความสอดคล้องเป็นเอกฉันท์ จึงยุติการตอบแบบสอบถามในรอบที่ 2

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ใช้วิธีการทางสถิติดังนี้

1. คำนวณค่ามัธยฐาน ของระดับคะแนนจากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญจากแบบสอบถามตอนที่ 1 ซึ่งเก็บแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ กำหนดน้ำหนักคะแนนดังนี้

- 5 หมายถึง ข้อความนั้นมีความสอดคล้องมากที่สุด
- 4 หมายถึง ข้อความนั้นมีความสอดคล้องมาก
- 3 หมายถึง ข้อความนั้นมีความสอดคล้องปานกลาง
- 2 หมายถึง ข้อความนั้นมีความสอดคล้องน้อย
- 1 หมายถึง ข้อความนั้นมีความสอดคล้องน้อยที่สุด

ค่ามัธยฐานที่คำนวณได้จากคำตอบของผู้เชี่ยวชาญ แปลความหมายตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ดังนี้

- ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 4.50 ขึ้นไป หมายถึง ข้อความนั้นมีความสอดคล้องมากที่สุด
- ค่ามัธยฐานระหว่าง 3.50-4.49 หมายถึง ข้อความนั้นมีความสอดคล้องมาก
- ค่ามัธยฐานระหว่าง 2.50-3.49 หมายถึง ข้อความนั้นมีความสอดคล้องปานกลาง
- ค่ามัธยฐานระหว่าง 1.50-2.49 หมายถึง ข้อความนั้นมีความสอดคล้องน้อย
- ค่ามัธยฐานระหว่าง 1.50 ลงมา หมายถึง ข้อความนั้นมีความสอดคล้องน้อยที่สุด

2. กำหนดค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ของค่าระดับคะแนนจากแบบสอบถามตอนที่ 1 ของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เพื่อประเมินความสอดคล้องของค่าคะแนน โดยกำหนดเกณฑ์ไว้ว่า ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของข้อความใดมีค่าตั้งแต่ 1.50 ลงมา แสดงว่าความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญต่อข้อความนั้นสอดคล้องกัน ถ้าค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของข้อความนั้นมีมากกว่า 1.50 แสดงว่าความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อความนั้นไม่สอดคล้องกัน

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. มีมาตรฐาน สูตรที่ใช้ในการคำนวณหาค่ามัธยฐานของแต่ละช่วงความ (Gene V. Glass and Julian O, Stanley. 1970 : 59 - 60)

$$\text{Med} = L + 1 \frac{\frac{N}{2} - F_1}{F_2}$$

- เมื่อ L = ขีดจำกัดล่างของคะแนนที่มีมาตรฐานตั้งอยู่
 1 = อินตรกาศนั้นคะแนน
 N = จำนวนความถี่ทั้งหมด
 F_1 = ความถี่สะสมจากชั้นคะแนนต่ำสุด ถึงชั้นคะแนนที่เป็นขีดจำกัด
 บนของชั้นก่อนที่มีมาตรฐานตั้งอยู่
 2 = ความถี่ของชั้นคะแนนที่มีมาตรฐานตกอยู่

2. ค่ามัธยฐานกว้างควอไทล์ ใช้สูตร

$$I.R = Q_3 - Q_1$$

- เมื่อ I.R แทน ค่ามัธยฐานกว้างควอไทล์

Q_3 แทน ควอไทล์ที่ 3 หรือเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 75

Q_1 แทน ควอไทล์ที่ 1 หรือเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25

และ
$$Q_1 = L + 1 \frac{(N/4 - \text{cum}f_1)}{f_q}$$

$$Q_3 = L + 1 \frac{(3N/4 - \text{cum}f_1)}{f_q}$$

ในเมื่อ	L	แทน ค่าชี้วัดที่กว้างของคะแนนที่เป็นที่ตั้งของควอไทล์
	1	แทน ขนาดของช่วงคะแนน
ในเมื่อ	cuaf	แทน ความถี่สะสมจากชั้นคะแนนต่ำสุดซึ่งเป็นที่ตั้งของควอไทล์
	fq	แทน ความถี่ของช่วงคะแนนซึ่งเป็นที่ตั้งของควอไทล์

(Garrett and woodworth. 1956 : 44)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการของเดลฟายเทคนิค (Delphi Technique) ใช้แบบสอบถามสองรอบ โดยผู้วิจัยเสนอเกณฑ์การวิเคราะห์ให้ผู้เชี่ยวชาญ แทนแบบสอบถามปลายเปิดในรอบแรก อย่างไรก็ตามผู้วิจัยเปิดโอกาสให้ผู้เชี่ยวชาญได้แสดงความคิดเห็น เพื่อผู้วิจัยจะได้นำมาปรับปรุงแบบสอบถามในรอบต่อไป

ในรอบแรกนี้ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ตัวเลือก โดยแบ่งออกเป็นด้านเจตมุ่งหมายของหลักสูตร 5 ข้อ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ 12 ข้อ ด้านการวัดและประเมินผล 8 ข้อ รวมทั้งสิ้น 70 ข้อ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้สร้างแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับการจัดเลือกเรื่องบรรจุลงในแบบเรียนที่มีอยู่แล้วนั้นว่า ควรจะจัดเพิ่มชิ้นในเรื่องใด ควรคงไว้ในเรื่องใด ควรลดใ้ให้น้อยลงในเรื่องใดและควรที่จะกลั่นในเรื่องใด ทั้งนี้เพื่อจะประมวลความกิดเห็นเหล่านี้เสนอแนะในการพัฒนาหนังสือต่อไป สำหรับแบบสอบถามตอนแรกทั้ง 70 ข้อ ผู้วิจัยนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญให้อันดับความสอดคล้อง เมื่อได้รับคำตอบแล้วจึงนำมาวิเคราะห์หาค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile range) ของแต่ละข้อความ ทั้งรายละเอียดของการวิเคราะห์ในภาคผนวก และเนื่องจากแบบสอบถามในรอบนี้ ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญยังไม่สอดคล้องทั้งหมด ผู้วิจัยจึงนำแบบสอบถามไปตามผู้เชี่ยวชาญอีกครั้งหนึ่ง ข้อความเหมือนแบบสอบถามในครั้งแรก แต่เพิ่มตำแหน่งมัธยฐานและพิสัยระหว่างควอไทล์ และตำแหน่งของความคิดเห็นที่ผู้เชี่ยวชาญนั้น ๆ ตอบในรอบแรก ทั้งนี้เพื่อให้โอกาสผู้เชี่ยวชาญได้ทบทวนความเห็นของตน และสามารถจะเปลี่ยนแปลงคำตอบของตนได้ในการพิจารณาตอบของตนเบี่ยงเบนไปจากกลุ่ม แต่ได้ผู้เชี่ยวชาญยังยืนยันคำตอบเดิม ผู้วิจัยจะขอร้องให้แสดงเหตุผลด้วย เมื่อได้รับแบบสอบถามรอบที่สองกลับมาแล้ว ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์หาค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เพื่อแปลผลต่อไป

การให้น้ำหนักคะแนน แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าห้าตัวเลือก ผู้วิจัยให้น้ำหนักคะแนนและแปลความหมายดังนี้

- 5 หมายถึง ข้อความนั้นมีความสอดคล้องมากที่สุด
- 4 หมายถึง ข้อความนั้นมีความสอดคล้องมาก
- 3 หมายถึง ข้อความนั้นมีความสอดคล้องปานกลาง
- 2 หมายถึง ข้อความนั้นมีความสอดคล้องน้อย
- 1 หมายถึง ข้อความนั้นมีความสอดคล้องน้อยที่สุด

การหาค่ามัธยฐาน (Median) ผู้วิจัยได้คำนวณหาค่ามัธยฐานของค่าคะแนนเฉลี่ยข้อ แล้วนำมาแปลความหมายตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ดังนี้

ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 4.50 ขึ้นไป หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับข้อความนั้น และข้อความนั้นมีความสอดคล้องมากที่สุด

ค่ามัธยฐานระหว่าง 3.50 - 4.49 หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับข้อความนั้น และข้อความนั้นมีความสอดคล้องมาก

ค่ามัธยฐานระหว่าง 2.50 - 3.49 หมายถึง ข้อความนั้นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วย และข้อความนั้นมีความสอดคล้องปานกลาง

ค่ามัธยฐานระหว่าง 1.50 - 2.49 หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญไม่เห็นด้วยและข้อความนั้นมีความสอดคล้องน้อย

ค่ามัธยฐานต่ำกว่า 1.50 หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญไม่เห็นด้วยและข้อความนั้นมีความสอดคล้องน้อยที่สุด

การหาค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile range) ผู้วิจัยได้คำนวณหาค่าความแตกต่างระหว่างควอไทล์ที่ 3 และควอไทล์ที่ 1 แล้วนำมาแปลความหมายดังนี้

ถ้าค่าพิสัยระหว่างควอไทล์มีค่าตั้งแต่ 1.50 ลงมา แสดงว่าความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อความนั้นสอดคล้องกัน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของข้อความใดมีค่าตั้งแต่ 1.50 ขึ้นไป แสดงว่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อความนั้นไม่สอดคล้องกัน

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยพิจารณาจากค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ โดยนำเสนอ 3 ตอนคือ ความสอดคล้องของเนื้อหาด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ความสอดคล้องในการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน และความสอดคล้องในด้านการวัดและประเมินผล

1. ความสอดคล้องของเนื้อหากับจุดประสงค์ของหลักสูตร ผู้วิจัยได้คำนวณหาค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ โดยเรียงลำดับจากสูงไปต่ำดังตาราง 2 และผู้วิจัยได้แยกแ่กงรายละเอียของค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ จากสูงไปหาต่ำ ซึ่งแยกตามจุดประสงค์ของหลักสูตรเป็นรายข้อ ดังตาราง 2 - 10

2. ความสอดคล้องของเนื้อหาในด้านการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้วิจัยได้คำนวณหาค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ โดยเรียงลำดับจากสูงไปหาต่ำ ดังตาราง 11

3. ความสอดคล้องของเนื้อหาในด้านการวัดและประเมินผล ผู้วิจัยได้คำนวณหาค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ โดยเรียงลำดับจากสูงไปหาต่ำ ดังตาราง 12

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การเลือกผู้เชี่ยวชาญ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นผู้ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการใช้หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดภาษาพิจารณา เล่ม 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ประกอบด้วยบุคคล 3 กลุ่มคือ กลุ่มคณะกรรมการจัดทำหนังสือเรียนและคู่มือครูวิชาภาษาไทย วิชาบังคับ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย วิชาภาษาไทย กลุ่มผู้สอนและผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับการใช้หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดภาษาพิจารณา เล่ม 1 รวมทั้งสิ้น 20 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งใช้ถามผู้เชี่ยวชาญจำนวน 2 รอบ โดยผู้วิจัยได้สร้างเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า และยึดเกณฑ์จากจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มาเป็นตัวกำหนดแบบสอบถามแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้อง ของเนื้อหาหนังสือเรียนในด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล แบบสอบถามรอบที่สองมีลักษณะเหมือนกันกับแบบสอบถามรอบแรก แต่ผู้วิจัยได้แสดงตำแหน่งของมัธยฐาน

พิธีระหว่างกวอไคส์ พร้อมทั้งคำตอบของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนที่ตอบมาในรอบแรก ทั้งนี้เพื่อให้โอกาสแก่ผู้เชี่ยวชาญให้พิจารณาคำตอบของตนเอง และสามารถจะเปลี่ยนแปลงคำตอบได้ หากต้องการ นอกจากนี้ผู้วิจัยต้องการกำชับในเหตุผลที่ผู้เชี่ยวชาญไม่เปลี่ยนแปลงความคิดเห็น ในกรณีคำตอบของเขาเบี่ยงเบนมากกว่าครึ่งหนึ่งของพิธีของกวอไคส์จากตำแหน่งของมัธยฐานของแต่ละข้อ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีไปพบผู้เชี่ยวชาญทั้งด้วยตนเองและการสรรหาทางไปรษณีย์ ได้รับแบบสอบถามคืนมารอบแรก 20 ฉบับ และรอบที่สองจำนวน 20 ฉบับ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ศึกษาหลักสูตรภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 สรุปคำอธิบายจุดประสงค์เพื่อสร้างเกณฑ์วิเคราะห์หนังสือ แทนการตั้งคำถามปลายเปิดต่อผู้เชี่ยวชาญ

4.2 นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็น แล้วนำมาหาค่ามัธยฐานและค่าพิธีระหว่างกวอไคส์ของแต่ละข้อ

ตาราง 2 มัธยฐาน พิสัยระหว่างควอไทล์ จากความสอดคล้องของเนื้อหาหนังสือเรียน
 ชุดภาษาที่จารณ์ เล่ม 1 ตามจุดประสงค์ของหลักสูตร ข้อ 1 "เพื่อให้ตระหนักในความ
 สำคัญของภาษาไทย ในฐานะที่เป็นเครื่องมือสื่อสารประจำชาติ ให้มีก้ำมัยอันพึงประสงค์
 ในการเรียนภาษาไทย มีความภูมิใจในวัฒนธรรมทางภาษาของชาติ"

ลำดับที่	ข้อที่	มัธยฐาน	พิสัยระหว่างควอไทล์
1	1	4.07	0.72
2	4	4.00	1.00
3	3	3.95	0.91
4	2	3.80	1.30
5	5	3.27	0.91
6	6	3.07	0.72

(เกณฑ์วิเคราะห์นำเสนอในภาคผนวก ค ข้อ 1 - 6)

จากตาราง 2 แสดงว่าข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกัน ซึ่งมีค่าพิสัย
 ระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50 มีข้อ 5 ความสอดคล้องที่เป็นไปได้มากที่สุด ซึ่งมีมัธยฐาน
 4.50 ขึ้นไปไม่มี ความสอดคล้องที่เป็นไปได้มาก ซึ่งมีก้ำมัยฐานระหว่าง 3.50 - 4.49
 มี 4 ข้อ คือข้อ 1, 4, 3, 2 ความสอดคล้องที่เป็นไปได้ปานกลางซึ่งมีก้ำมัยฐานระหว่าง
 2.50 - 3.49 มี 2 ข้อ คือข้อ 5, 6 ส่วนค่าความสอดคล้องที่เป็นไปได้น้อยและน้อยที่สุดไม่มี

ตาราง 3 มีฐาน พิสัยระหว่างควอไทล์ จากความสอดคล้องของเนื้อหาหนังสือเรียน
 ชูภาษาพิจารณา เล่ม 1 ตามจุดประสงค์ของหลักสูตร ข้อ 2 "เพื่อให้เข้าใจธรรมชาติ
 ของภาษา และรู้จักสังเกตลักษณะทั่วไปของภาษาไทย สามารถนำความรู้ไปใช้ให้ถูกต้อง
 ตามระเบียบของภาษา"

ลำดับที่	ข้อที่	มีฐาน	พิสัยระหว่างควอไทล์
1	8	4.00	0.62
2	7	3.93	0.72
3	11	3.83	0.67
4	10	3.55	0.99
5	9	3.59	1.12

(เกณฑ์วิเคราะห์นำเสนอในภาคผนวก ค ข้อ 7 - 11)

จากตาราง 3 แสดงว่าข้อความที่ผู้เขียนชาวนีมีความเห็นสอดคล้องกัน ซึ่งมีค่าพิสัย
 ระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50 มี 5 ข้อ ความสอดคล้องที่เป็นไปได้มากที่สุด ซึ่งมีมีฐาน
 4.50 ขึ้นไปไม่มี ความสอดคล้องที่เป็นไปได้มาก ซึ่งมีค่ามีฐานระหว่าง 3.50 - 4.49
 มี 5 ข้อ คือข้อ 8, 7, 11, 10 และ 9 ส่วนความสอดคล้องที่เป็นไปได้ปานกลาง น้อย
 และน้อยที่สุดไม่มี

ตาราง 4 มัธยฐาน หัลยระหว่างควอไทล์ จากความสอดคล้องของเนื้อหาหนังสือเรียน
ชุดภาษาวิจารณ์ เล่ม 1 ตามจุดประสงค์ของหลักสูตร ข้อ 3 เพื่อให้สามารถใช้ภาษา
สื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะนำไปสู่การพัฒนาทุกด้าน เพื่อประโยชน์สุขแก่ตนเอง
และสังคม"

ลำดับที่	ข้อที่	มัธยฐาน	หัลยระหว่างควอไทล์
1	14	4.09	0.59
2	15	3.97	0.58
3	17	3.97	0.67
4	13	3.96	0.77
5	16	3.95	0.91
6	12	3.86	0.71

(เกณฑ์วิเคราะห์นำเสนอในภาคผนวก ก ข้อ 12 - 17)

จากตาราง 4 แสดงว่าข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกัน ซึ่งมีค่าหัลย
ระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50 มี 6 ข้อ ความสอดคล้องที่เป็นไปได้มากที่สุด ซึ่งมีค่ามัธยฐาน
ตั้งแต่ 4.50 ขึ้นไปไม่มี ความสอดคล้องที่เป็นไปได้มาก ซึ่งมีค่ามัธยฐานระหว่าง 3.50 -
4.49 มี 6 ข้อ คือข้อ 14, 15, 17, 13, 16 และ 12 ส่วนความสอดคล้องที่เป็นไปได้
ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุดไม่มี

(

ตาราง 5 มัธยฐาน จีสัยระหว่างควอไทล์ จากความสอดคล้องของเนื้อหาหนังสือเรียน
 ชุภาษาพิจารณ์ เล่ม 1 ตามจุดประสงค์ของหลักสูตร ข้อ 4 "เพื่อให้สามารถติดต่อธุรกิจ
 สื่อสารต่าง ๆ ได้สัมฤทธิ์ผลทั้งในด้านการพูดและเขียน สามารถใช้ภาษาได้ถูกต้องตาม
 ระดับบุคคล เหมาะสมกับกาลเทศะและสถานการณ์"

ลำดับที่	ข้อที่	มัธยฐาน	จีสัยระหว่างควอไทล์
1	20	4.03	0.67
2	22	3.97	0.58
3	18	3.91	0.59
4	21	3.73	0.95
5	19	3.50	1.06

(เกณฑ์วิเคราะห์นำเสนอในภาคผนวก ค ข้อ 18 - 22)

จากตาราง 5 แสดงว่าข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกัน ซึ่งมีค่าพิสัย
 ระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50 มี 5 ข้อ ความสอดคล้องที่เป็นไปได้มากที่สุด ซึ่งมีค่ามัธยฐาน
 ระหว่าง 3.50 - 4.49 มี 5 ข้อ คือข้อ 20, 22, 18, 21 และ 19 ส่วนความสอดคล้อง
 ที่เป็นไปได้ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุดไม่มี

ตาราง 6 มัธยฐาน พิสัยระหว่างควอไทล์ จากความสอดคล้องของเนื้อหาหนังสือเรียน

ภาษาไทยชุด ภาษาวิจารณ์ เล่ม 1 ตามจุดประสงค์ของหลักสูตร ข้อ 5 ให้สามารถอ่าน
ออกเสียงให้ผู้ฟังรับสารได้แจ่มแจ้งสามารถอ่านหนังสือและเอกสารต่าง ๆ ด้วยความเข้าใจ
ถูกต้องรวดเร็ว มีรสนิยมที่ดีในการเลือกหนังสืออ่านและมีนิสัยรักการอ่าน'

ลำดับที่	ข้อที่	มัธยฐาน	พิสัยระหว่างควอไทล์
1	25	3.97	0.67
2	26	3.90	0.66
3	24	3.90	0.66
4	27	3.86	0.71
5	23	3.30	0.30

(เกณฑ์วิเคราะห์นำเสนอในภาคผนวก ค ข้อ 23 - 27)

จากตาราง 6 แสดงว่าข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกัน ซึ่งมีค่าพิสัย
ระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50 มี 5 ข้อ ความสอดคล้องที่เป็นไปได้มากที่สุด ซึ่งมีค่ามัธยฐาน
ตั้งแต่ 4.50 ขึ้นไปไม่มี ความสอดคล้องที่เป็นไปได้มาก จึงมีค่ามัธยฐานระหว่าง 3.50 -
4.49 มี 4 ข้อ คือข้อ 25, 26, 24 และ 27 ความสอดคล้องที่เป็นไปได้ปานกลาง ซึ่งมี
ค่ามัธยฐานระหว่าง 2.50 - 3.49 มี 1 ข้อ คือข้อ 23 ส่วนความสอดคล้องที่เป็นไปได้น้อย
และน้อยที่สุดไม่มี

ตาราง 7 มีถ้อยฐาน พัลลยระหว่างควอไทล์ จากความสอดคล้องของเนื้อหาหนังสือเรียนภาษาไทย
ชุดภาษาวิจารณ์ เล่ม 1 ตามจุดประสงค์ของหลักสูตร ชั่ว 6 เพื่อให้เกิดเข้าใจและสามารถ
วิเคราะห์ เรื่องราวที่ได้ฟัง ได้อ่าน จากบุคคลหรือสื่อมวลชน อันจะทำให้เกิดวิจารณ์ญาณ

ลำดับที่	ข้อที่	มีถ้อยฐาน	พัลลยระหว่างควอไทล์
1	29	4.06	0.62
2	31	3.97	0.58
3	28	3.86	0.17
4	30	3.77	1.06
5	33	3.59	0.99
6	32	3.19	0.86

(เกณฑ์วิเคราะห์นำเสนอในภาคผนวก ก ข้อ 28 - 33)

จากตาราง 7 แสดงว่าข้อความที่ผู้เขียนชาวนมีความเห็นสอดคล้องกัน ซึ่งมีค่าพัลลย
ระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50 มี 6 ข้อ ความสอดคล้องที่เป็นไปได้มากที่สุด ซึ่งมีค่ามีถ้อยฐาน
ตั้งแต่ 4.50 ขึ้นไปไม่มี ความสอดคล้องที่เป็นไปได้มาก ซึ่งมีค่ามีถ้อยฐานระหว่าง 3.50 -
4.49 มี 5 ข้อ คือข้อ 29, 31, 28, 30 และ 33 ความสอดคล้องที่เป็นไปได้ปานกลาง
ซึ่งมีค่ามีถ้อยฐานระหว่าง 2.50 - 3.49 มี 1 ข้อ คือข้อ 32 ส่วนความสอดคล้องที่เป็นไปได้
น้อย และน้อยที่สุดไม่มี

(

ตาราง 8 มัธยฐาน พิสัยระหว่างควอไทล์ จากความสอดคล้องของเนื้อหาหนังสือเรียนภาษาไทย
 ขุศุภาษาวิจารณ์ เล่ม 1 ตามจุดประสงค์ของหลักสูตร ข้อ 7 "เพื่อให้ประจักษ์ในคุณค่าของ
 วรรณคดี กวีรแกว้ยและศักยภาพ สามารถอ่านและเข้าใจวรรณคดีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม
 ที่สืงร้างขึ้นในปัจจุบัน"

ลำดับที่	ข้อที่	มัธยฐาน	พิสัยระหว่างควอไทล์
1	35	3.86	0.71
2	38	3.66	0.71
3	34	3.86	1.02
4	36	3.68	1.07
5	39	3.40	1.10
6	40	3.32	1.07
7	37	3.27	0.91

(เกณฑ์วิเคราะห์นำเสนอนในภาคผนวก ค ข้อ 34 - 40)

จากตาราง 8 แสดงว่าข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกัน ซึ่งมีค่าพิสัย
 ระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50 มี 7 ข้อ ความสอดคล้องที่เป็นไปไ้มากที่สุด ซึ่งมีค่ามัธยฐาน
 ตั้งแต่ 4.50 ขึ้นไปไม่มี ความสอดคล้องที่เป็นไปไ้เด้มาก ซึ่งมีค่ามัธยฐานระหว่าง 3.50 -
 4.49 มี 4 ข้อคือ ข้อ 35, 36, 34 และ 36 ความสอดคล้องที่เป็นไปไ้ปานกลาง ซึ่งมี
 ค่ามัธยฐานระหว่าง 2.50 - 3.49 มี 3 ข้อ, คือข้อ 39, 40, 37 ส่วนความสอดคล้องที่
 เป็นไปไ้ให้น้อยและน้อยที่สุดไม่มี

ตาราง 9 มัธยฐาน หิสัยระหว่างควอไทล์ จากความสอดคล้องของเนื้อหาหนังสือเรียนภาษาไทย
 ชุดภาษาวิจารณ์ เล่ม 1 ตามจุดประสงค์ของหลักสูตร ข้อ 8 "เพื่อให้มีความรู้ใคร่รู้ใคร่เรียน
 สามารถใช้ภาษาแสวงหาความรู้ในโรงเรียนและต่อ ๆ ไป ทั้งในด้านอาชีพและเพื่อประโยชน์
 สุขในด้านอื่น ๆ"

ลำดับที่	ข้อที่	มัธยฐาน	หิสัยระหว่างควอไทล์
1	42	3.94	1.04
2	44	3.90	0.66
3	43	3.79	0.81
4	46	3.73	0.95
5	41	3.40	1.04
6	45	3.14	0.99

(เกณฑ์การวิเคราะห์เนื้อหาเสนอในภาคผนวก ค ข้อ 41 - 46)

จากตาราง 9 แสดงว่าข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกัน ซึ่งมีค่าหิสัย
 ระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50 มี 6 ข้อ ความสอดคล้องที่เป็นไปได้มากที่สุด ซึ่งมีค่ามัธยฐาน
 ตั้งแต่ 4.50 ขึ้นไปไม่มี ความสอดคล้องที่เป็นไปได้มากที่สุด จึงมีค่ามัธยฐานระหว่าง 3.50 -
 4.49 มี 4 ข้อ คือข้อ 42, 44, 43 และ 46 ความสอดคล้องที่เป็นไปได้ปานกลาง ซึ่งมี
 ค่ามัธยฐานระหว่าง 2.50 - 3.49 มี 2 ข้อ คือข้อ 41, 45 ส่วนความสอดคล้องที่เป็น
 ไปได้น้อยและน้อยที่สุดไม่มี

ตาราง 10 มัธยฐาน พิสัยระหว่างควอไทล์ จากความสอดคล้องของเนื้อหาหนังสือเรียนภาษาไทย
ชุดภาษาพิจารณา เล่ม 1 ตามจุดประสงค์ของหลักสูตร ข้อ 9 "เพื่อให้สามารถใช้ทักษะทาง
ภาษา เป็นเครื่องมือในการศึกษาต่อ หรือในด้านการศึกษากันกว่าวิทยาการด้านต่าง ๆ ด้วย
ความสนใจ"

ลำดับที่	ข้อที่	มัธยฐาน	พิสัยระหว่างควอไทล์
1	48	3.86	0.71
2	49	3.83	0.67
3	47	3.81	0.89
4	50	3.33	0.96

(เกณฑ์วิเคราะห์นำเสนอในภาคผนวก ก ข้อ 47 - 50)

จากตาราง 10 แสดงว่าข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกัน จึงมีค่าพิสัย
ระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50 มี 4 ข้อ ความสอดคล้องที่เป็นไปได้มากที่สุด ซึ่งมีค่ามัธยฐาน
ตั้งแต่ 4.50 ขึ้นไปไม่มี ความสอดคล้องที่เป็นไปได้มาก จึงมีค่ามัธยฐานระหว่าง 3.50 -
4.49 มี 3 ข้อ คือข้อ 48, 49, 47 ความสอดคล้องที่เป็นไปได้ปานกลางมี 1 ข้อ คือข้อ 50
ส่วนความสอดคล้องที่เป็นไปได้น้อยและน้อยที่สุดไม่มี

สรุปผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าเนื้อหาหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดภาษาพิจารณา เล่ม 1
สอดคล้องตามจุดประสงค์ของหลักสูตรทั้ง 9 ข้อ 80 %

ตาราง 11 มัธยมศึกษา หีสัยระหว่างควอไทล์ จากเนื้อหาหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดภาษาวิจารณ์
เล่ม 1 ที่สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ลำดับที่	ข้อที่	มัธยม	หีสัยระหว่างควอไทล์
1	6	4.10	0.66
2	10	4.03	0.67
3	1	3.94	1.17
4	8	3.93	0.72
5	5	3.92	0.83
6	7	3.91	0.59
7	12	3.91	0.59
8	11	3.90	0.66
9	3	3.86	0.71
10	9	3.83	0.67
11	2	3.31	0.86
12	4	3.79	0.81

(เกณฑ์วิเคราะห์นำเสนอในภาพวงกลม ตอนที่ 2 ข้อ 1 - 12)

จากตาราง 11 แสดงว่าข้อความที่ผู้เขียนข่าวมีความเห็นสอดคล้องกัน ซึ่งมีค่าหีสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50 มี 12 ข้อ ความสอดคล้องที่เป็นไปให้มากที่สุด ซึ่งมีมัธยฐานตั้งแต่ 4.50 ขึ้นไปไม่มี ความสอดคล้องที่เป็นไปให้มากที่สุด ซึ่งมีค่ามัธยฐานระหว่าง 3.50 - 4.49 มี 12 ข้อ คือข้อ 6, 10, 1, 8, 5, 7, 12, 11, 3, 9, 2 และ 4 ส่วนความสอดคล้องที่เป็นไปได้ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุดไม่มี

สรุปผู้เขียนข่าวมีความเห็นสอดคล้องเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน 100 %

ตาราง 12 มัธยฐาน พิสัยระหว่างควอไทล์ จากเนื้อหาหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดภาษาพิจารณา
เล่ม 1 ที่สอดคล้องกันในการวัดผลและประเมินผล

ลำดับที่	ข้อที่	มัธยฐาน	พิสัยระหว่างควอไทล์
1	6	3.91	0.64
2	4	3.83	0.57
3	1	3.79	0.84
4	5	3.79	0.64
5	3	3.75	1.00
6	7	3.32	1.02
7	2	3.20	1.13
8	8	3.00	0.56

(เกณฑ์วิเคราะห์นำเสนอในภาคผนวก ค ตอนที่ 3 ข้อ 1 - 8)

จากตาราง 12 แสดงว่าข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกัน ซึ่งมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.10 มี 6 ข้อ ความสอดคล้องที่เป็นไปได้มากที่สุด จึงมีค่ามัธยฐานตั้งแต่ 4.50 ขึ้นไปไม่มี ความสอดคล้องที่เป็นไปได้มาก จึงมีค่ามัธยฐานระหว่าง 3.50 - 4.49 มี 5 ข้อ คือข้อ 6, 4, 1, 5 และ 3 ความสอดคล้องที่เป็นไปได้ปานกลาง จึงมีค่ามัธยฐานระหว่าง 2.50 - 3.49 มี 3 ข้อ คือข้อ 7, 2 และ 8 ส่วนความสอดคล้องที่เป็นไปได้น้อยและน้อยที่สุดไม่มี

สรุปผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล 62.5 %

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 2

แบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ที่ผู้วิจัยต้องการทราบความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับความเหมาะสมของเรื่องที่บรรจุลงไว้ในหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดภาษาวิจารณ์ เล่ม 1 เป็นรายเรื่องไป โดยแยกลักษณะเรื่องออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ

1. ลักษณะที่ควรสังเกตของภาษา ซึ่งประกอบด้วยเรื่อง
 - 1.1 ธรรมชาติของภาษา
 - 1.2 เสียงและอักษรไทย
 - 1.3 คำและประโยค
 - 1.4 ระดับภาษา
 - 1.5 ราชาศัพท์
2. การคิดและการแสดงออกเป็นภาษา ซึ่งประกอบด้วยเรื่อง
 - 2.1 ภาษากับการพัฒนาความคิด
 - 2.2 การอธิบาย
 - 2.3 การบรรยายและการพรรณนา
3. การพิจารณาคุณค่าของงานประพันธ์ ซึ่งประกอบด้วยเรื่อง
 - 3.1 ภาพยนตร์เนื้อเรื่อง
 - 3.2 นิราศกลอนตอน
 - 3.3 พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
 - 3.4 อีรณางสิงห์
 - 3.5 บทวิจารณ์เรื่องวิวาทวน

ทั้งสามลักษณะของเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามไว้ 4 ประเด็นว่าในแต่ละเนื้อหาที่จัดเอาไว้แล้วนั้น ควรจัดเพิ่มขึ้นในเรื่องใด ควรลงไว้ในเรื่องใด ควรลดลงในเรื่องใดและควรพัฒนาในเรื่องใด

ข้ออธิบายเพิ่มเติมที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอคือ เรื่องเสียงและอักขรจรรยาวิธีอธิบายให้
 ง่ายกว่าเดิม เรื่องราชาศัพท์กิจกรรมที่เสนอไว้ยังไม่น่าสนใจเท่าที่ควร และควรเพิ่มจำนวน
 คำที่ควรรู้อีก นอกจากนี้แล้วให้เพิ่มการใช้ภาษาด้านธุรกิจอีกด้วย

2. การคิดและการแสดงออกทางภาษา

2.1 การจัดเพิ่มขึ้นในเรื่องใด จากเนื้อหาเดิมที่มีอยู่แล้ว ผู้เชี่ยวชาญมี
 ความเห็นว่าควรเพิ่มเนื้อหาในเรื่องต่อไปนี้ตามลำดับ

2.1.1 ภาษากับการพัฒนาความคิด

2.1.2 การบรรยายและการพรรณนา

2.1.3 การอธิบาย

นอกจากนี้ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะเนื้อหาอื่น ๆ ที่ควรจัดให้มีได้แก่ เรื่องการถามตอบ
 การสนับสนุน การกีดกัน การโน้มน้าวใจ เพิ่มกลวิธีการอธิบายและระเบียบวิธีคิดให้มากขึ้น
 ให้เสนอแนวทางการคิดเพื่อประโยชน์ในการสร้างสรรค์และการคิดเพื่อรู้จักแก้ปัญหา ทั้งยังเสนอให้
 เพิ่มอาหารต่าง ๆ ให้ครบทุกอาหาร เช่น เทศนาอาหาร สาทกอาหาร และอุปมาอาหาร
 เป็นต้น

2.2 การคงไว้ในเรื่องใด กลุ่มผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่เห็นว่า เรื่องที่มีอยู่แล้ว
 ควรคงไว้เช่นเดิมทุกเรื่อง

2.3 ควรลดลงในเรื่องใด กลุ่มผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่เห็นว่า ไม่ควรลดเรื่อง
 ใดลง มีเพียงส่วนน้อยที่เห็นว่า ควรลดเรื่องบทบาทของภาษาในการพัฒนาความคิด และแนวทาง
 ในการพัฒนาความสามารถในการบรรยายและการพรรณนา ให้ลดตัวอย่างบางตัวอย่างลงบ้าง
 แต่ไม่ได้ระบุว่าตัวอย่างเรื่องใด

2.4 การพัฒนาในเรื่องใด จากความเห็นผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่ มีความเห็น
 ให้พัฒนาเรื่องต่อไปนี้ตามลำดับ

2.4.1 การบรรยายการพรรณนา

2.4.2 การอธิบาย

2.4.3 ภาษากับการพัฒนาความคิด

นอกจากนี้ผู้เขียนอาจได้เสนอแนะเพิ่มเติมอื่น ๆ ดังนี้

1. ไม่ควรเน้นเฉพาะการอธิบาย บรรยายและพรรณนาเท่านั้น
2. เพิ่มตัวอย่างให้เห็นความแตกต่างระหว่างการบรรยายและการพรรณนาให้

ชัดเจนว่า

3. การนำตัวอย่างในเนื้อหาเดียวกันมาเปรียบเทียบให้เห็นว่า การอธิบาย การบรรยายและการพรรณนาต่างกัน ในเนื้อหาเดียวกันตรงประเด็นใด

3. การพิจารณาคุณค่าของงานประพันธ์

3.1 ควรจัดเพิ่มขึ้นในเรื่องใด ผู้เขียนบางส่วนใหญ่เห็นว่าไม่ควรเริ่มเนื้อหาอื่นนอกจากที่มีอยู่แล้ว แต่ได้เสนอเรื่องอื่นเข้าจากดังนี้

3.1.1 นิราศภูเขาทอง

3.1.2 พรรณณกวีรตบางเรื่อง บางตอนความเหมาะสมแต่ไม่ได้

ระบุเรื่อง

3.1.3 พรรณกวีเรื่องยาวบางเรื่องที่เหมาะสม แต่ไม่ได้ระบุเรื่อง

3.1.4 เพิ่มเรื่องที่แต่งด้วยคำประพันธ์อื่น ๆ ที่นอกเหนือไปจากที่มี

อยู่แล้ว

นอกจากนี้ผู้เขียนยังได้เสนอแนวความคิดเพิ่มเติมดังนี้

1. ให้เพิ่มเติมคำอธิบายและการพิจารณาคุณค่า เพราะที่มีอยู่สั้นและรวบรัดเกินไป
2. ยกตัวอย่างงานประพันธ์ที่แสดงคุณค่าด้านต่าง ๆ เพิ่มเติม
3. เพิ่มข้อคิดที่ได้จากเรื่องนั้น ๆ
4. เพิ่มหลักการวินิจฉัยพฤติกรรมตัวละครจากเรื่องที่อ่าน
5. เพิ่มคุณค่าด้านสังคมจากภาพให้เรื่อง อารมณ์ความรู้สึก และนิราศตอนตอน

3.2 ควรคงไว้ในเรื่องใด ผู้เขียนบางส่วนใหญ่มีความเห็นว่า เนื้อหาที่มีอยู่เกิมนั้นควรคงไว้ทุกเรื่อง

3.3 ควรลดลงในเรื่องใด ผู้เชี่ยวชาญบางส่วนเห็นว่าน่าจะลดเนื้อหาเรื่อง บทวิจารณ์เรื่องวิวาทชนและอฆาตกรรม มีส่วนน้อยที่เห็นว่าควรตัดออกไป และมีส่วนน้อย เช่นกันที่เห็นว่าควรเปลี่ยนใหม่หมดทุกเรื่องที่มีอยู่ในหนังสือเรียน นอกจากนี้ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอความเห็นอื่น ๆ เริ่มดังนี้

3.3.1 บทวิจารณ์เรื่องวิวาทชน ไม่น่าสนใจเท่าที่ควร ควรเลือก บทวิจารณ์เรื่องอื่น ๆ มาแทน เพราะบทวิจารณ์ดี ๆ ยังมีอีกมาก

3.3.2 ควรเลือกวรรณคดีที่มีรูปแบบสร้างจุดประสงค์ที่เด่นชัดกว่านี้

3.3.3 นิราศลอนดอนและอฆาตกรรม เนื้อหาไม่น่าสนใจ

3.4 ควรพัฒนาในเรื่องใด ผู้เชี่ยวชาญส่วนมากเห็นควรพัฒนาในเรื่องต่อไปนี้ตามลำดับ

3.4.1 บทวิจารณ์เรื่องวิวาทชน

3.4.2 อฆาตกรรม

3.4.3 นิราศลอนดอน

นอกจากนี้ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนวความคิดอื่น ๆ ดังนี้

1. แยกย้ายหางานประพันธ์ที่มีคุณค่าในด้านวรรณศิลป์และสังคม มายกตัวอย่างไว้ เป็นอุทาหรณ์ว่างานประพันธ์ชั้นดีนั้น สมควรก็พร้อมทั้งสองด้านในเรื่องเดียวกัน อาจเป็นเรื่อง ขนาดสั้นก็ได้ เพราะเรื่องที่นำมาให้นักเรียนอ่านในปัจจุบันนี้ ก่อนข้างจะห่างไกลจากความ สนใจของเด็กวัยรุ่น

2. เพิ่มเติมหลักเกณฑ์การวิจารณ์และการวิเคราะห์

3. เรื่องที่เกี่ยวกับบทวิจารณ์ ควรเป็นตัวอย่างบทวิจารณ์ที่หาต้นฉบับอ่านได้ง่าย

4. การมีแบบวิจารณ์เรื่องสั้นเพิ่มให้นักเรียนเลือกอ่าน นอกเหนือจากการวิจารณ์ นิยายแบบเดี่ยว

5. บทวิจารณ์ควรยกไปไว้ในบทที่ว่าด้วยการเขียนเชิงวิจารณ์

6. การพิจารณาคุณค่างานประพันธ์ ควรเป็นงานประพันธ์ที่เป็นวรรณกรรมมีใช้ บทวิจารณ์

7. เพิ่มข้อเขียนจากความคิดเห็นของนักการเมืองและหนังสือพิมพ์

8. ควรมีตัวอย่างบทวิจารณ์วรรณกรรมร่วมสมัย โดยเฉพาะวรรณกรรมที่ได้รับรางวัล เพราะนักเรียนสามารถหาอ่านได้โดยทั่วไป

9. ควรมีประวัติผู้เขียน

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดภาษาวิจารณ์ เล่ม 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (ม. 6) ในด้านความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ทำให้ทราบถึงความสอดคล้องของเนื้อหาหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดภาษาวิจารณ์ เล่ม 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (ม. 6) กับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ทั้งในด้านจุดมุ่งหมาย กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล
2. เป็นแนวทางในการปรับปรุงคุณภาพหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดภาษาวิจารณ์ เล่ม 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (ม. 6) ในโอกาสต่อไป
3. เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยตามหลักสูตร ให้บรรลุเป้าหมายยิ่งขึ้น

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้จะใช้ความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้เคลฟายเทคนิค (Delphi Technique) ในการวิจัย จึงได้ดำเนินการดังนี้

การเลือกผู้เชี่ยวชาญ

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ เป็นผู้มีความเกี่ยวข้องกับการใช้หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดภาษาวิจารณ์ เล่ม 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (ม. 6) ซึ่งได้จากบุคคล 3 กลุ่มคือ กลุ่มคณะกรรมการจัดทำหนังสือเรียนและคู่มือครูภาษาไทยวิชาบังคับ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

กลุ่มคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มผู้สอนและผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับการใช้หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดภาษาพิจารณา เล่ม 1 ผู้วิจัยได้สรรหาผู้เชี่ยวชาญดังกล่าว เพื่อให้ความสอดคล้องในความเห็นครั้งนี้จำนวน 20 คน

เครื่องมือที่ใช้

เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยยึดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรหมวดวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 มาเป็นตัวกำหนดแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า เป็นเกณฑ์การวิเคราะห์หนังสือ แทนคำถามปลายเปิดสำหรับผู้เชี่ยวชาญตอบในรอบที่ 1 โดยแบ่งคำถามออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า เพื่อหาความสอดคล้องจากความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับเนื้อหาของหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดภาษาพิจารณา เล่ม 1 กับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ในด้านจุดมุ่งหมาย การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล รวมทั้งสิ้น 70 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อหาความสอดคล้องในความเห็นเกี่ยวกับแนวโน้มของหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดภาษาพิจารณา เล่ม 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (ม 6) ในปัจจุบันว่าควรเป็นอย่างไร ในหัวข้อต่อไปนี้จะจัดเนื้อหาเพิ่มขึ้นในเรื่องใด ควรลดลงในเรื่องใด ควรคงไว้ในเรื่องใด และควรพัฒนาในเรื่องใด

วิธีดำเนินการวิเคราะห์

1. ผู้วิจัยกำหนดไว้เป็นกระบวนการดังนี้

1.1 ผู้วิจัยให้นำแบบสอบถามรอบที่ 1 ไปให้ผู้เชี่ยวชาญที่สรรหาไว้แล้วจำนวน 20 คน ตอบแบบสอบถาม เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนมาแล้ว ผู้วิจัยให้นำมาหาค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควartilล์ของแต่ละข้อ

1.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามรอบที่ 2 ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่มีข้อความเพิ่ม ซึ่งได้คำนวณค่ามัธยฐานและพิสัยระหว่างควartilล์ไว้แล้ว แต่เพิ่มตำแหน่งความเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่ตอบในรอบแรกให้ทราบเป็นรายบุคคลด้วย เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนพิจารณาที่จะยืนยันหรือเปลี่ยนแปลงคำตอบก็ได้หากต้องการ และผู้วิจัยต้องการคำยืนยันในเหตุผลที่ผู้เชี่ยวชาญไม่เปลี่ยนแปลงความคิดเห็น

ารที่คำท่อนของเขาเบี่ยงเบนไปจากกลุ่ม

1.3 เมื่อได้รับแบบสอบถามรอบที่ 2 คืนมาแล้ว ผู้วิจัยให้นำมาหาคำมีchyฐาน และพิสัยระหว่างคววไทล์เป็นรายข้ออีกครั้งหนึ่ง และเห็นว่าคำตอบครั้งนี้มีความเป็นเอกพันธ์ จึงยุติการตอบแบบสอบถามเกียงรอบที่ 2

1.4 ความเห็นจากแบบสอบถามปลายเปิด ของแบบสอบถามตอนที่ 2 ผู้วิจัย ได้สรุปรวบรวมเพื่อเสนอประกอบในการอภิปรายผลต่อไป //

สรุปผลการวิจัย

แบบสอบถามตอนที่ 1 ความสอดคล้องจากความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับเนื้อหา หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดภาษาพิจารณา เล่ม 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (ม. 6) กับจุดมุ่งหมาย ของหลักสูตรหมวดวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ซึ่งกำหนดจุด ประสงค์ไว้ 9 ข้อ ผู้วิจัยจะสรุปเฉพาะข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องที่เป็นไปได้ มาก คือข้อที่มีchyฐานตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และค่าพิสัยระหว่างคววไทล์ไม่เกิน 1.50 ดังนี้

เนื้อหาที่บรรจุไว้ในหนังสือเรียนเล่มนี้ สอดคล้องกับจุดประสงค์ในหลักสูตรหมวดวิชา ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ข้อ 1 ดังนี้

1. เนื้อหาชี้ให้เห็นความสำคัญของภาษาไทยในฐานะเป็นเครื่องมือสื่อสาร ประจำชาติ

2. เนื้อหาชี้ให้เห็นว่าภาษาเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดวัฒนธรรม

3. เนื้อหาส่งเสริมให้เกิดความภูมิใจว่าภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติ

4. เนื้อหาชี้ให้เห็นว่าการใช้ภาษาไทยก่อให้เกิดสำนึกความเป็นชาติไทย

เนื้อหาที่บรรจุไว้ในหนังสือเรียน สอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตรหมวดวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ข้อ 2 ดังนี้

1. เนื้อหาให้หลักเกณฑ์หรือข้อสังเกตในเรื่องธรรมชาติของภาษา

2. เนื้อหาให้ความรู้เรื่องธรรมชาติของภาษาทั้งโดยทั่วไปและภาษาไทย

3. เนื้อหาให้ความรู้เพียงพอที่ผู้เรียนจะได้นำไปใช้ได้ถูกต้อง

4. เนื้อหาแสดงแนวความคิดให้ผู้เรียนพิจารณาเลือกใช้ภาษาได้ตามความเหมาะสม

5. เนื้อหาให้ความรู้เรื่องหลักและกฎเกณฑ์ในการใช้ภาษาไทย

เนื้อหาที่บรรจุไว้ในหนังสือเรียน สอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตรหมวดวิชาภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ข้อ 3 ดังนี้

1. เนื้อหาช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านภาษาไทยดีขึ้น

2. เนื้อหาที่เสนอผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

3. เนื้อหาให้ความรู้ที่เป็นข้อเท็จจริงทันสมัยสอดคล้องกับสังคมปัจจุบัน

4. เนื้อหาได้เสนอรูปแบบการบริการให้หลายวิธี

5. เนื้อหามีความง่ายเหมาะสมแก่วัยหรือวุฒิภาวะของผู้เรียนแล้ว

6. เนื้อหาสนองตอบการฝึกทักษะทางภาษาแก่ผู้เรียนอย่างเพียงพอ

เนื้อหาที่บรรจุไว้ในหนังสือเรียน สอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตรหมวดวิชาภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ข้อ 4 ดังนี้

1. เนื้อหาช่วยให้เข้าใจหรือหยั่งเห็นแนวปฏิบัติที่เหมาะสมกับบุคคล โอกาสและสถานการณ์

2. เนื้อหาที่เสนอผู้เรียนสามารถนำไปใช้ให้ทันที่ในชีวิตจริง

3. เนื้อหาให้หลักการเพื่อการฝึกทักษะทั้งพูดและเขียนในเชิงธุรกิจสื่อสาร

4. เนื้อหาเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับภาวะธุรกิจ

สื่อสารในปัจจุบัน

5. เนื้อหาที่เสนอเหมาะสมต่อการฝึกการใช้ภาษาเชิงธุรกิจ

เนื้อหาที่บรรจุไว้ในหนังสือเรียน สอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตรหมวดวิชาภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ข้อ 5 ดังนี้

1. เนื้อหาส่งเสริมความสามารถแก่ผู้เรียนในการแต่งสารและรับสาร

2. เนื้อหาให้แนวทางในการเลืกวอ่านหนังสือที่มีสาระและคุณค่า

3. เนื้อหาเสนอแนวความคิดพื้นฐานแก่ผู้เรียนในการตัดสินใจเกี่ยวกับการแก้ปัญหาต่าง ๆ

4. เนื้อหาส่งเสริมให้เกิดความถึก ความสนใจที่จะศึกษากันต่อไป

เนื้อหาที่บรรจุไว้ในหนังสือเรียน สอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตรหมวดวิชาภาษาไทย
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ข้อ 6 ดังนี้

1. เนื้อหาช่วยให้ผู้เรียนได้รับความรู้แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล
2. เนื้อหาช่วยให้รู้จักแยกข้อควมที่เป็นข้อเท็จจริงกับความคาดเห็น
3. เนื้อหาเสนอแนวทักสินธุ "แกผู้เรียนในการตัดสินใจเกี่ยวกับกรแก้ไขข้อข้อง ๓
4. เนื้อหาให้แนวคิดเสียไปหุมทงที่จะแก้ปัญห
5. เนื้อหาช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการคิดอย่างเบียงพอ

เนื้อหาที่บรรจุไว้ในหนังสือเรียน สอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตรหมวดวิชาภาษาไทย
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ข้อ 7 ดังนี้

1. เนื้อหาช่วยเสริมความคิดแกผู้เรียนที่จะพัฒนาการใช้ภาษาสรางสรค์
2. เนื้อหาช่วยเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดความเพลิตเพลิตทางอารมณ์
3. เนื้อหาช่วยให้เห็นคุณค่าของวรรณคดีไทยในฐานะที่เป็นมรดกของชาติ
4. เนื้อหาช่วยเสริมสร้างความคิดในการเลือกแนวทางที่ติมาปฏิบัติ

เนื้อหาที่บรรจุไว้ในหนังสือเรียน สอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตรหมวดวิชาภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ข้อ 8 ดังนี้

1. เนื้อหาที่เสนอเหมาะสมที่จะเป็นพื้นฐานของผู้เรียนในชั้นต่อไป
2. เนื้อหาให้เสนอแนวทางให้รู้จักการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง
3. เนื้อหาที่ผู้เรียนเรียนมาแล้วมีความเชื่อมโยงกับสิ่งที่จะเรียนต่อไป
4. เนื้อหาสอดแทรกหลักการที่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการสร้างความ

บันทึกได้ในชีวิตประจำวัน

เนื้อหาที่บรรจุไว้ในหนังสือเรียน สอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตรหมวดวิชาภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ข้อ 9 ดังนี้

1. เนื้อหาให้แนวทางแกผู้เรียนในการที่จะใช้ทักษะทางภาษาให้สัมพันธ์กับบริบทอื่น
2. เนื้อหาที่จัดให้เหมาะสมที่จะเป็นพื้นฐานต่อการกวดขันควาด้วยตนเอง
3. เนื้อหาที่จัดให้เอื้ออำนวยต่อการศึกษาค้นคว้าในเรื่องในระดับสูงได้

เนื้อหาที่บรรจุไว้ในหนังสือเรียน ผิดคลาดเคลื่อนกับจุดประสงค์ในหลักสูตรหมวดวิชาภาษาไทย
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน ดังนี้

1. กิจกรรมเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกเขียนกลุ่ม
2. กิจกรรมที่บางมีความเหมาะสมกับเนื้อหาอื่น ๆ แล้ว
3. กิจกรรมที่จะก่อให้เกิดโดยตัวผู้เรียนเอง
4. กิจกรรมเสริมที่จัดให้มีเพียงพอแล้ว
5. กิจกรรมเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกเขียนรายบุคคล
6. กิจกรรมเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกการสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ อย่างเพียงพอ
7. รูปแบบของกิจกรรมที่เสนอแนะไว้เหมาะสมกับวัยและศักยภาพของผู้เรียนใน

ระดับนี้แล้ว

8. กิจกรรมที่ระบุไว้ท้ายบทเรียนผู้เรียนอาจนำใบปฏิบัติได้
9. กิจกรรมที่จัดให้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ
10. กิจกรรมเสริมที่จัดให้สามารถช่วยผู้เรียนได้ตรงตามความต้องการแล้ว
11. กิจกรรมที่ระบุไว้ท้ายบทเรียนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับฟังสิ่งที่มีคุณค่าจาก

บุคคลและสื่อมวลชนอย่างเพียงพอ

เนื้อหาที่บรรจุไว้ในหนังสือเรียน ผิดคลาดเคลื่อนกับจุดประสงค์ในหลักสูตรหมวดวิชาภาษาไทย
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในด้านการวัดและประเมินผล ดังนี้

1. วิธีวัดและประเมินผลที่ระบุไว้ในคู่มือครูเหมาะสมกับประสบการณ์ของผู้เรียนแล้ว
2. ก้าวอธิบายต่าง ๆ ในหนังสือชี้แจงตรงไปยังความคิดรวบยอดที่ต้องการจะสอนแล้ว
3. ในหนังสือเรียนมีการประเมินผลเป็นระยะ
4. วิธีวัดและประเมินผลที่ระบุไว้ในคู่มือครูเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนแล้ว
5. ลักษณะคำถามที่ใช้ในหนังสือเรียนเน้นการนำไปสู่ความคิดเป็นส่วนใหญ่

แบบสอบถามตอนที่ 2 จากแบบสอบถามปลายเปิด จึงผู้วิจัยต้องการให้ผู้เชี่ยวชาญ

ได้แสดงความเห็นอย่างอิสระต่อการบรรจุเนื้อเรื่องในหนังสือเรียน สรุปผลได้ว่า

1. การเพิ่มขึ้นในเรื่องใจ ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่เห็นว่าควรเพิ่มเนื้อหาให้มากกว่าเดิมได้แก่เรื่อง คำและประโยคราชาศัพท์ ระดับภาษา ธรรมชาติของภาษา เสียงและอักษร ภาษากับการพัฒนาความคิด การบรรยายการพรรณนา การอธิบาย เนื้อหาที่เกี่ยวกับวรรณคดีเห็นว่าไม่ควรเพิ่มอีก นอกจากนี้แล้วยังเสนอเรื่องใหม่ที่น่าจะเรียนในชั้นนี้ด้วย ได้แก่ เนื้อหาที่เกี่ยวกับชนิดของกลุ่มคำ การสังเกตภาษาบาลีในกลอนและเขมรในภาษาไทย เพิ่มทวิการอธิบายและระเบียบวิธีคิดให้มากขึ้น เพิ่มโวหารต่าง ๆ ให้ครบทุกโวหาร ส่วนเนื้อหาวรรณคดีให้เสนอเนื้อหาอื่น ๆ เพิ่ม เช่น นิราศภูเขาทอง เพิ่มวรรณคดีมรดกบางเรื่องบางตอนที่เหมาะสม ควรมีวรรณคดีเรื่องยาวหนึ่งเรื่องและให้มีเรื่องที่แต่งด้วยการประพันธ์ประเภทอื่น ๆ ที่นอกเหนือไปจากที่มีอยู่แล้ว

2. การคงไว้ในเรื่องใจ ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่เห็นว่าเรื่องเดิมควรคงไว้ทุกเรื่อง

3. การลดลงในเรื่องใจ การลดเนื้อหาเดิมที่มีอยู่แล้วเป็นความเห็นเพียงส่วนน้อย เช่น น่าจะลดเนื้อหาเรื่องระดับภาษา คำและประโยคลงบ้าง บทวิจารณ์เรื่องวิวาห์วัน และอิสรนางสิงห์

4. การพัฒนาในเรื่องใจ จากเรื่องเดิมที่มีอยู่แล้วนั้น เรื่องที่ควรพัฒนาได้แก่ราชาศัพท์ ระดับภาษา คำและประโยค เสียงและอักษร นอกจากนี้แล้วได้เสนอความคิดเห็นอื่น ๆ ประถม เช่น กิจกรรมในเรื่องราชาศัพท์ยังไม่น่าสนใจเท่าที่ควร เรื่องเสียงและอักษรควรหาวิธีอธิบายให้ง่ายกว่าเดิม เพิ่มตัวอย่างการบรรยายและพรรณนาให้เห็นความแตกต่างที่เด่นชัดกว่านี้ ควรหางานประพันธ์ที่มีคุณค่าทั้งด้านวรรณศิลป์และสังคมที่พร้อมทั้งสองด้านในเรื่องเดียวกัน ให้เพิ่มหลักเกณฑ์การวิจารณ์และวิเคราะห์ บทวิจารณ์ที่นำมาบรรจุไว้ควรเป็นบทวิจารณ์ที่สามารถหาต้นฉบับอ่านได้ง่าย หรือควรมีบทวิจารณ์เรื่องสั้นให้นักเรียนได้เลือกอ่าน น่าจะมีบทวิจารณ์วรรณกรรมร่วมสมัยโดยเฉพาะวรรณกรรมที่ได้รับรางวัล ซึ่งหาอ่านให้ทั่วไป และควรมีประวัติผู้เขียนด้วย

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อหาการถกเถียงความคล่องในความคิดของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับเนื้อหาหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดภาษาวิจารณ์ เล่ม 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (ม. 6) กับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร สรวทวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ที่ผลการวิจัยที่ควรนำมาอภิปรายมีดังนี้

1. ความคิดเห็นค้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ในหมวดวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ได้กำหนดเป็นจุดประสงค์ไว้ 9 ข้อ ดังนี้

1.1 การถกเถียงของเนื้อหาหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดภาษาวิจารณ์ เล่ม 1 กับจุดประสงค์ตามหลักสูตร ข้อ 1 ที่ว่า

"เพื่อให้ตระหนักในความสำคัญของภาษาไทย ในฐานะที่เป็นเครื่องมือสื่อสารประจำชาติไทย ให้มีกานิยมอันพึงประสงค์ในการเรียนภาษาไทย มีความภูมิใจในวัฒนธรรมทางภาษาของชาติ"

จากตาราง 2 ข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นสอดคล้องว่า เป็นแนวโน้มที่เป็นไปได้มากมี 4 ข้อ ดังนี้

ข้อที่ 1 เนื้อหาชี้ให้เห็นความสำคัญของภาษาไทยในฐานะที่เป็นเครื่องมือสื่อสารประจำชาติ มีค่ามัธยฐาน 4.07 หิสัยระหว่างควอไทล์ 0.72

ข้อที่ 4 เนื้อหาชี้ให้เห็นว่าภาษาเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดวัฒนธรรม มีค่ามัธยฐาน 4.00 หิสัยระหว่างควอไทล์ 1.00

ข้อที่ 3 เนื้อหาส่งเสริมให้เกิดความภูมิใจว่าภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติ มีค่ามัธยฐาน 3.95 หิสัยระหว่างควอไทล์ 0.91

ข้อที่ 2 เนื้อหาชี้ให้เห็นว่าการใช้ภาษาไทยก่อให้เกิดความสำนึกความเป็นชาติไทย มีค่ามัธยฐาน 3.80 หิสัยระหว่างควอไทล์ 1.30

การที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าข้อความดังกล่าวมีความเป็นไปได้มาก แม้จะไม่ถึงมากที่สุด ก็เป็นการยอมรับว่าเนื้อหาที่จัดไว้แล้วนั้นมีความสอดคล้องค่อนข้างมาก ซึ่งอาจเป็นเพราะว่าทุกคนตระหนักอยู่ในสำนึกว่าภาษาย่อมสำคัญต่อความเป็นชาติ การให้นักเรียนได้เรียนภาษาของตนเอง ไม่ว่าจะโดยวิธีใด มากน้อยแค่ไหนก็เท่ากับได้กำหนดความเป็นชาตินั้น ๆ ไว้

บุญเหลือ เทษสุวรรณ (บุญเหลือ เทษสุวรรณ 2520 : 2) กล่าวว่า ชาติต้องมีภาษา

เป็นของตนเอง จะใช้ภาษาของชาติอื่นในการติดต่อได้อย่างไร การขาดภาษาเป็นการขาด
เอกลักษณ์ที่สำคัญอย่างยิ่ง การมีภาษาใช้ในกิจการของชนทำให้คนในชาติสำนึกว่า แต่ละคน
เป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของชาติ ครูผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องทางการศึกษา จึงเล็งเห็นความสำคัญ
ข้อนี้มาก การที่จะให้เด็กเกิดความรู้สึกในวัฒนธรรมของชาตินั้น ก็อยู่ที่ครูจะต้องจัดประสบการณ์
และความรู้ให้แก่เด็ก ลาโด (Lado. 1958 : 2 - 4) กล่าวว่า ครูผู้สอนจะต้องสำรวจ
หนังสือเรียนที่ใช้ในการสอน ทั้งด้านเนื้อหาทางภาษาและเนื้อหาทางวัฒนธรรม จากนั้นจึงเตรียม
อุปกรณ์และสื่อการสอนต่าง ๆ ที่จะสอนแก่นักเรียน ครูสอนภาษาที่ได้รับการฝึกอบรมอย่างดีมีความ
เหมาะสมอย่างแท้จริงนั้น ไม่เพียงแต่จะรู้จักสังเกตการใช้สำเนียงภาษาและรูปแบบภาษาเท่านั้น
ยังต้องสนใจวัฒนธรรมอีกด้วย

ถ้าจะพิจารณาเนื้อหาในหนังสือเรียนนี้ จะเห็นได้จากเนื้อหาในหลาย ๆ เรื่อง เช่น
เนื้อหาตอนที่ 1 - 2 ซึ่งเกี่ยวกับการใช้ภาษา เด็กเรียนได้เรื่อง เรื่อง เสียง อักษร คำ
ประโยค ระดับภาษา การจัดการแสดงออกทางภาษาโดยวิธีต่าง ๆ และตอนที่ 3 ก็ให้เห็น
แง่ของวรรณคดี ให้รู้จักการใช้ภาษาไว้ เราจะ และพิจารณาคู่มือที่ได้รับจากวรรณคดี
ล้วนเป็นการส่งเสริมให้เกิดความรู้ความภูมิใจในภาษาที่ตนใช้อยู่ด้วย สุนทรื มีพร้อม
(สุนทรื มีพร้อม 2522 : 60) ได้วิเคราะห์หนังสือสำหรับเด็กว่า เนื้อหาที่เป็นความรู้
เกี่ยวกับวัฒนธรรมและที่แสดงถึงความเป็นไทย การกระตุ้นให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกรักภูมิใจในชาติ
กำเนิดของตน การให้เนื้อหาที่ใกล้เคียงกับชีวิตจริงของเด็ก ส่งผลต่อเด็กในด้านจิตใจทำให้
เกิดความสุขสนุกสนานเพลิดเพลิน ทั้งยังส่งเสริมให้เกิดคุณธรรมอีกด้วย

ข้อความที่ผู้เขียนมีความเห็นอยู่ในระดับปานกลาง จี 2 ข้อ ดังนี้

ข้อที่ 5 เนื้อหาส่งเสริมให้ผู้เรียนสนใจที่จะเรียนรู้ภาษาไทยยิ่งขึ้น มีค่ามัธยฐาน

3.27 และกิสัยระหว่างควอไทล์ 0.91

ข้อที่ 6 เนื้อหาเน้นให้เห็นความสำคัญจนก่อให้เกิดความคึกที่จะอนุรักษ์และสืบทอด
ภาษาไทยต่อไป มีค่ามัธยฐาน 3.07 และกิสัยระหว่างควอไทล์ 0.72

การที่ผู้เขียนหาความเห็นอยู่ในระดับปานกลางหรืออาจไม่แน่ใจนั้น อาจเป็นเพราะ
ว่าการเน้นหรือการส่งเสริมเรื่องใดให้นักเรียนเกิดความรู้สึกนั้น มิได้อยู่ที่ว่า เนื้อหาใน
หนังสือมีความพร้อมแล้วเท่านั้น แต่ขึ้นอยู่กับกระบวนการสอน กิจกรรมการเรียน วัย และ

ศักยภาพของผู้เรียนอีกด้วย งานวิจัยเกี่ยวกับการใช้หนังสือเรียนหลายเล่ม ผู้วิจัยพบว่า
 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง มีส่วนทำให้ความสนใจของนักเรียน
 ที่มีต่อเรื่องต่าง ๆ ในหนังสือแตกต่างกันไป (ลมสมัย แข่งขัน 2516 : 70 - 71)
 กิจกรรมเสนอแนะไม่น่าสนใจ กิจกรรมยาก คีฬานุกรมไม่ครบถ้วน (ดวงรัตน์ กุทเจริญ
 2522 : 240 - 260) คู่มือการสอนของครูไม่เพียงพอ ครูต้องการเสริมความรู้เกี่ยวกับ
 เนื้อหาและการสอนแบบสัมพัทธ์วิชา (นวลทิพย์ รักษาทรัพย์ 2522 : 140 - 146)
 ครูไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ของหลักสูตรเพราะวางไว้ซับซ้อนมาก และปฏิบัติตามคำแนะนำใน
 คู่มือได้ยาก (ประสม นนทสุวรรณ 2524 : 117 - 124) และกิจกรรมเสนอแนะไม่จูงใจ
 ให้นักเรียนสนใจ เนื้อหามากเกินไปสอนไม่ทัน คู่มือครูแพร่หลายไม่ทั่วถึง (สุระ กามาพงษ์
 2527 : 203) องค์ประกอบต่าง ๆ เหล่านี้ย่อมส่งผลไปถึงความสนใจหรือความรู้สึกลึกให้เห็น
 ความสำคัญของภาษาให้ทั้งสิ้น

1.2 ความสอดคล้องของเนื้อหาหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดภาษาพิจารณา

กับจุดประสงค์คามหลักสูตร ข้อ 2 ที่ว่า

"เพื่อให้เข้าใจธรรมชาติของภาษา และรู้จักสังเกตลักษณะทั่วไปของภาษาไทย

สามารถนำความรู้ไปใช้ให้ถูกต้องตามระเบียบของภาษา"

จากการาง 3 ข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องที่เป็นไปได้มากมี 5 ข้อ
 ดังนี้

ข้อที่ 8 เนื้อหาให้หลักเกณฑ์หรือข้อสังเกตในเรื่องธรรมชาติของภาษา มีค่ามัธยฐาน
 4.00 และพิสัยระหว่างควอไทล์ 0.62

ข้อที่ 7 เนื้อหาให้ความรู้เรื่องธรรมชาติของภาษาทั้งโดยทั่วไปและภาษาไทย มีค่า
 มัธยฐาน 3.93 และพิสัยระหว่างควอไทล์ 0.72

ข้อที่ 11 เนื้อหาให้ความรู้เพียงพอที่จะให้ผู้เรียนนำไปใช้ได้ถูกต้อง มีค่ามัธยฐาน
 3.83 และพิสัยระหว่างควอไทล์ 0.67

ข้อที่ 10 เนื้อหาแสดงแนวความกึกให้ผู้เรียนพิจารณาเลือกใช้ภาษาได้ตามความเหมาะสม
 มีค่ามัธยฐาน 3.59 และพิสัยระหว่างควอไทล์ 0.99

ข้อที่ 9 เนื้อหาให้ความรู้เรื่องหลักหรือกฎเกณฑ์ในการใช้ภาษาไทย มีจำนวน 3.59 และพิสัยระหว่างควอไทล์ 1.12

การที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าข้อความดังกล่าวมีแนวโน้มที่เป็นไปได้มาก ทั้งนี้อาจให้ความสำคัญว่า เนื้อหาในหนังสือได้ช่วยให้เด็กเรียนรู้รับความรู้ในด้านต่าง ๆ ที่จะนำไปสู่การใช้ภาษา อย่างถูกต้อง ทั้งนี้เพราะว่าภาษานั้นย่อมมีระบบกฎเกณฑ์และระดับของภาษา ซึ่งในหนังสือเรียนเล่มนี้ให้ระบุไว้ในตอนที่ 1 ‘ลักษณะการสังเกตของภาษา’ เช่น เรื่องธรรมชาติของภาษา เสียงและอักษรไทย คำและประโยค ตลอดจนข้อสังเกตอื่น ๆ เอาไว้แล้วกรบกระบวนการที่นักเรียนสามารถจะเรียนรู้ได้เพียงพอแล้ว การเลือกเนื้อหาในตอนนี้จึงสอดคล้องกับความเห็นผู้แต่ง เครื่องตรา (ผู้แต่ง เครื่องตรา 2520 : 1 - 3) ที่กล่าวไว้ในเรื่องธรรมชาติของภาษาว่า ‘ภาษาจะสมบูรณ์ได้ย่อมประกอบด้วยวงค์ 3 คือ ระบบเสียง ระบบคำ ระบบกลุ่มคำ ทั้ง 3 ส่วนจะต้องสัมพันธ์กัน หากไม่มีหน่วยเล็กที่สุดก็ย่อมจะมีหน่วยใหญ่เกิดขึ้นไม่ได้ สิ่งแรกที่ผู้ที่จะต้องเรียนหรือสอนคือระบบเสียงแล้วค่อยขยายขึ้นเป็นระบบคำและระบบกลุ่มคำตามลำดับ’ อย่างไรก็ตามในการสร้างหนังสือเรียนนั้น นอกจากจะเห็นว่าสนองต่อจุดประสงค์แล้ว ยังต้องเลือกสรรภาษาที่เหมาะสมสำหรับหนังสือเรียน จะต้องกลมกลืนกันเป็นพิภพโดยคำนึงถึงหลักธรรมชาติของภาษา โภชย์ สาริกบุตร (โภชย์ สาริกบุตร 2520 : 33 - 34) ได้กล่าวถึงภาระของผู้เขียนหนังสือเรียนว่า ผู้เขียนหนังสือเรียนควรมีวิธีการบังคับคำ เพื่อให้เกิดความแม่นยำหรือถ้าผู้เขียนไม่ต้องการบังคับคำ ก็จะต้องอธิบายทุกทิศทางที่จะแจกแจงออกไปได้ คืองหาวิธีอธิบายให้เข้าใจง่าย รวดเร็ว เหมาะสมกับระดับชั้น โดยยอมแสดงให้เห็นว่าผู้เลือกเนื้อหาบรรจุในหลักสูตร หรือหนังสือเรียนให้ถือเอาวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมากกว่าความเห็นเฉพาะตนเอง ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชินะพัฒน์ ชื่นแถม (ชินะพัฒน์ ชื่นแถม 2526 : 83) ได้วิจัยแนวโน้มของเนื้อหาหลักสูตรภาษาไทยพบว่าการเลือกเนื้อหาที่มีแนวโน้มที่จะต้องเป็นไปตามจุดประสงค์ของหลักสูตร จะต้องเป็นไปเพื่อให้ นักเรียนใช้ภาษาได้ถูกต้อง จะต้องนำไปใช้ในชีวิตและกิจการงานได้ รวมทั้งจะต้องเป็นเนื้อหาที่ถูกต้องตรงตามหลักวิชา

1.3 ความสอดคล้องของเนื้อหาหนังสือเรียนภาษาไทย ที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตร หมวดวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ข้อ 3 ที่ว่า

"เพื่อให้สามารถใช้ภาษาสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะนำไปสู่การพัฒนาคนทุกด้าน เพื่อประโยชน์สุขแก่ตนเองและสังคม"

จากตาราง 4 ข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันว่าเป็นไปได้มากมี 6 ข้อ ดังนี้

ข้อที่ 14 เนื้อหาช่วยส่งเสริมผู้เรียนให้มีพัฒนาการด้านภาษาไทยดีขึ้น มีค่ามัธยฐาน 4.09 และพิสัยระหว่างควอไทล์ 0.59

ข้อที่ 15 เนื้อหาที่เสนอผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ มีค่ามัธยฐาน 3.97 และพิสัยระหว่างควอไทล์ 0.58

ข้อที่ 17 เนื้อหาให้ความรู้ที่เป็นข้อเท็จจริงทันสมัยสอดคล้องกับสังคมปัจจุบัน มีค่ามัธยฐาน 3.97 และพิสัยระหว่างควอไทล์ 0.67

ข้อที่ 13 เนื้อหาได้เสนอรูปแบบการรับสารไว้หลายวิธี มีค่ามัธยฐาน 3.96 และพิสัยระหว่างควอไทล์ 0.77

ข้อที่ 16 เนื้อหาที่มีความยากง่ายเหมาะสมแก่วัยหรือวุฒิภาวะของผู้เรียนแล้ว มีค่ามัธยฐาน 3.95 และพิสัยระหว่างควอไทล์ 0.91

ข้อที่ 12 เนื้อหาตอบสนองต่อการฝึกทักษะทางภาษาแก่ผู้เรียนอย่างเพียงพอ มีค่ามัธยฐาน 3.86 และพิสัยระหว่างควอไทล์ 0.71

ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องในทางที่เป็นไปได้มาก โดยให้ความสำคัญว่าเนื้อหาที่บรรจุไว้แล้วนั้น สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการด้านภาษาไทย ความยากง่ายก็เหมาะสมแก่วัยและวุฒิภาวะของผู้เรียนแล้ว ทั้งนี้เห็นจะเป็นเพราะว่าเนื้อหาในหนังสือได้แสดงการใช้ภาษาสื่อสารไว้หลาย ๆ ด้าน เช่น การแสดงความคิดเห็น การแก้ปัญหา การอธิบาย การบรรยายและพรรณนา เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้นักเรียนจะต้องนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน เมื่อนักเรียนได้ศึกษาจะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ด้านสื่อสารของนักเรียนได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้สอดคล้องกับความคิดของ โกชัย สาริกบุตร (โกชัย สาริกบุตร 2520 : 30) ที่ให้คำนี้ในการสร้างหนังสือเรียนว่า สิ่ง que เลือกแล้วนั้นจะให้ผู้เรียนได้เลือก

ได้คิด ได้ทำ หรือได้รู้จักอะไรบ้าง พูดย่าง ๆ ก็คือเนื้อหาและกิจกรรมในหนังสือเรียนนั้น ต้องการให้ผู้เรียนเกิดอะไรขึ้น และจะได้ผลตรงตามความมุ่งหมายของวิชานั้นหรือไม่ และ สิ่งที่เลือกแล้วนั้นจะเป็นประโยชน์เฉพาะตัวนักเรียนหรือเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม ความรู้ ความคิด ความเข้าใจหรือเจตคติใด ๆ ที่จะเกิดขึ้นในตัวนักเรียนนั้นนักเรียนจะนำไปใช้อะไร ได้บ้าง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญน้อย สติธังกูร (บุญน้อย สติธังกูร 2523 : 58 - 69) ซึ่งได้วิเคราะห์หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 1 พบว่า ครูและ นักเรียนต้องการเนื้อหาที่ทันสมัย นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ สำนวนภาษาไม่มากเกินไป เนื้อหาควรเหมาะสมกับระดับชั้น และสถิติ ชนะชัย (สถิติ ชนะชัย 2522 : 148 - 160) ได้ศึกษาการเรียนการสอนภาษาไทยโดยใช้หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 2 พบว่า ครูผู้สอนมีความต้องการให้มีการปรับปรุงเนื้อหาให้เหมาะสมกับวัยของนักเรียน โดยพิจารณาถึงความยากง่ายให้พอเหมาะกับที่นักเรียนสามารถจะเรียนรู้ได้ ส่วนความเห็น เกี่ยวกับความเพียงพอของเนื้อหาที่จะสนองต่อการฝึกทักษะทางภาษา ซึ่งผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า เพียงพอนั้น มักจะขัดกับความเห็นผู้สอนที่เก็บจากงานวิจัยว่า เนื้อหายากและมากเกินไป (ศิริรัตน์ วงศ์สุวรรณ 2526 : 98) เนื้อหามากเกินไปสอนไม่ทัน กิจกรรมเสนอแนะ ก่อนข้างมากและเวลาเรียนมีน้อย (สุระ กามาพงษ์ 2527 : 203) ผู้จัดทำหนังสือเรียน คงจะเล็งเห็นปัญหาดังกล่าว จึงได้ระบุคำชี้แจงไว้ในหนังสือเรียนว่า เนื้อหากังกล่าวนั้นมิได้ มุ่งประสงค์จะให้เรียนในเวลาเรียนทั้งหมด เพราะเวลาเรียนมี 2 คาบ/สัปดาห์เท่านั้น แต่ให้นักเรียนได้มีโอกาสไปศึกษากันคว้าด้วยตนเอง ภายใต้การแนะนำของครู จึงน่าจะ เพียงพอต่อการฝึกทักษะในรูปแบบการรับสาร ส่งสารชนิดต่าง ๆ ครอบคลุมแล้วเห็นว่าเนื้อหา ในหนังสือเรียนนี้อำนวยให้ได้ฝึกทักษะทางภาษาทั้งการฟัง พูด อ่าน เขียนมากขึ้นไปตาม ความสำคัญของเนื้อหา

- 1.4 ความสอดคล้องของเนื้อหาหนังสือเรียน ภาษาไทย ชุดภาษาวิจารณ์ เล่ม 1 กับจุดประสงค์ของหลักสูตร หมวดวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ข้อ 4 ที่ว่า
- “เพื่อให้สามารถฝึกต่อธุรกิจสื่อสารต่าง ๆ ได้สัมฤทธิ์ผลทั้งในด้านการพูดและเขียน สามารถใช้ภาษาได้ถูกต้องตามระดับบุคคล เหมาะสมกับกาลเทศะและสถานการณ์

จากตาราง 5 ข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันว่ามีความเป็นไปได้มาก มี 5 ข้อ ดังนี้

ข้อที่ 20 เนื้อหาช่วยให้เข้าใจหรือยังเห็นแนวปฏิบัติที่เหมาะสมกับบุคคล โอกาส และสถานการณ์ มีค่ามัธยฐาน 4.03 และพิสัยระหว่างควอไทล์ 0.67

ข้อที่ 22 เนื้อหาที่เสนอผู้เรียนสามารถนำไปใช้ได้ทันทีในชีวิตจริง มีค่ามัธยฐาน 3.97 และพิสัยระหว่างควอไทล์ 0.58

ข้อที่ 18 เนื้อหาให้หลักการเพื่อการฝึกทักษะทั้งชุดและเขียนในเชิงธุรกิจสื่อสาร มีค่ามัธยฐาน 3.91 และพิสัยระหว่างควอไทล์ 0.59

ข้อที่ 21 เนื้อหาเสนอแนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน สอดคล้องกับธุรกิจสื่อสารในปัจจุบัน มีค่ามัธยฐาน 3.73 และพิสัยระหว่างควอไทล์ 0.95

ข้อที่ 19 เนื้อหาที่เสนอเหมาะสมต่อการฝึกใช้ภาษาเชิงธุรกิจ มีค่ามัธยฐาน 3.50 และพิสัยระหว่างควอไทล์ 1.06

ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องในทางที่เป็นไปได้มาก ว่าเนื้อหาที่ได้นำเสนอในหนังสือนี้ ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ได้ทันทีในชีวิตจริง ไม่ว่าจะเป็นเชิงการพูดหรือเขียนในธุรกิจสื่อสารได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้อาจจะสังเกตเห็นว่าเนื้อหาที่จัดไว้เหมาะสมเพียงพอ ซึ่งถ้าเราพิจารณาคูจะเห็นว่าน่าจะได้จากเนื้อหาต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะที่ควรสังเกตของภาษา ซึ่งประกอบด้วยเรื่อง ธรรมชาติของภาษา เสียงและอักษร คำและประโยค ระบุกับภาษาและราชาศัพท์ จะเห็นว่าเป็นเรื่องที่เราจะต้องใช้อยู่ในชีวิตประจำวันนั่นเอง การได้รู้จักสังเกตและใช้ได้ถูกต้องตามระดับของภาษา เหมาะแก่บุคคลและโอกาส จะส่งเสริมให้การรับส่งสารสะดวกและรวดเร็วขึ้น

ตอนที่ 2 ความคิดและการแสดงออกเป็นภาษา ซึ่งประกอบด้วยเรื่อง ภาษากับการพัฒนาความคิด การอธิบาย การบรรยายและการพรรณนา สิ่งเหล่านี้ก็เป็นพฤติกรรมปกติของมนุษย์ ที่จะต้องคิดและสื่อสารให้คนอื่นเข้าใจ การได้รู้จักพัฒนาความคิดอย่างเป็นระบบ ย่อมมีภาษาให้ผู้รับสารได้ถูกต้องรวดเร็วและได้รับประโยชน์เป็นอย่างยิ่ง

ตอนที่ 3 การหาค่าคุณค่าของงานประพันธ์ ซึ่งมีองค์ประกอบที่ซับซ้อนทั้งรูปแบบและสาระ การรู้และเข้าใจหลักเกณฑ์ จึงเป็นพื้นฐานสำหรับนักเรียนที่จะเข้าใจความคิด สามารถจะดึงคุณค่าจากความคิดของเรื่องที่อ่านให้เกิดประโยชน์แก่ตนได้

การใช้ภาษาให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันนั้น มิใช่เพียงแต่ให้รู้หลักการเท่านั้น แต่หมายถึงใช้ให้ทั้งในธุรกิจอาชีพของคนที่ประกอบอาชีพ เพราะเป้าหมายของการศึกษาก็เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะเป็นนักศึกษาเพื่อชีวิตและสังคม การเลือกเนื้อหาในหลักสูตรและหนังสือเรียน จึงจัดขึ้นเพื่อจะพัฒนาบุคลิกให้บรรลุเป้าหมายนั้นด้วย โดยเฉพาะวิชาทางภาษา เมื่อเรียนแล้วจึงควรสามารถนำไปใช้ได้ทันทีไม่ว่าจะเป็นทักษะใด ชินะพัฒน์ ชื่นแถม (ชินะพัฒน์ ชื่นแถม 2528 : 85) ได้วิจัยแนวโน้มของหลักสูตรภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโอกาสพบว่า หลักเกณฑ์ในการเลือกเนื้อหา จะต้องเป็นไปเพื่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผลในการสื่อสาร จะต้องเป็นประโยชน์ในการสร้างคนให้คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น จะต้องนำไปใช้ใน ชีวิตและกิจการงานได้ และขอบข่ายของเนื้อหาจะประกอบด้วยความรู้ทางภาษาซึ่งสอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตร จะมีเนื้อหาด้านการใช้ภาษาอย่างมีวิจารณญาณและการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร

1.5 ความสอดคล้องของเนื้อหาหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดภาษาพิจารณา
เล่ม 1 กับจุดประสงค์ของหลักสูตร ผนวกวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ข้อ 5 ที่ว่า
"ให้สามารถอ่านออกเสียงให้ผู้ฟังรับสารได้แจ่มแจ้ง สามารถอ่านหนังสือและเอกสารต่าง ๆ ด้วยความเข้าใจถูกต้องรวดเร็ว มีรสนิยมที่ดีในการเลือกหนังสืออ่านและมีนิสัยรักการอ่าน

จากตาราง 6 ข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องว่าเป็นไปได้มากมี
4 ข้อคือ

ข้อที่ 25 เนื้อหาส่งเสริมความสามารถของผู้เรียนในการส่งสารและรับสาร
มีค่ามัธยฐาน 3.97 และพิสัยระหว่างควอไทล์ 0.67

ข้อที่ 26 เนื้อหาให้แนวทางในการเลือกอ่านหนังสือที่มีสาระและคุณค่า
มีค่ามัธยฐาน 3.90 และพิสัยระหว่างควอไทล์ 0.66

ข้อที่ 24 เนื้อหาให้แนวทางในการพัฒนาความเข้าใจเรื่องราวได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีค่ามัธยฐาน 3.90 และพิสัยระหว่างควอไทล์ 0.66

ข้อที่ 27 เนื้อหาส่งเสริมให้เกิดความคิด ความสนใจที่จะศึกษาค้นคว้าจนเป็นนิสัย มีค่ามัธยฐาน 3.86 และพิสัยระหว่างควอไทล์ 0.71

ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องว่าเป็นไปได้มาก ต่อเนื้อหาที่จัดไว้แล้วนั้นว่า สามารถส่งเสริมความสามารถในการรับฟังสาร ตลอดจนให้มีความสนใจในการเลือกอ่านหนังสือ ได้อย่างดี ถ้าจะพิจารณาเนื้อหาในหนังสือจะเห็นว่า เนื้อหาในตอนที่ 2 เป็นการใช้ภาษา หลาย ๆ ด้าน ทั้งการแสดงความคิดเห็น การแสดงทรรศนะ การแก้ปัญหา การอธิบาย การบรรยายและพรรณนา และเนื้อหาในตอนที่ 3 เป็นการแสดงแนวคิดจากคุณค่าของงาน ประพันธ์ ซึ่งทั้งหมดนี้จะต้องอาศัยการพัฒนาสมรรถภาพในการอ่าน และเข้าใจวิเคราะห์ เรื่องราวได้ถูกต้องก่อน จึงจะสามารถสื่อสารให้คนอื่นเข้าใจได้ การที่นักเรียนสามารถค้นหา คุณค่า แนวคิดที่เหมาะสมจากเนื้อหาที่ได้อ่าน จะเป็นแนวทางให้รู้จักการเลือกหาหนังสืออ่าน ในทำนองเดียวกันนี้ต่อไปอย่างไรก็ตามการบรรลุเป้าหมายตามจุดประสงค์ข้อนี้ จะต้องอาศัย การฝึกทักษะการใช้ภาษาในกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนเป็นสำคัญ เพราะการ ฝึกฝนอยู่เสมอเป็นการเพิ่มประสบการณ์และสร้างลักษณะนิสัยที่ดีไปในตัว จึงจำเป็นที่จะต้องดู พฤติกรรมทางการเรียนว่า มีส่วนเร่งเร้าให้นักเรียนเกิดอยากรู้ อยากเห็นอยากคิดตามต่อไป มิให้สิ้นสุดอยู่แค่ห้องเรียนเท่านั้น การสร้างสถานการณ์ให้นักเรียนได้มีโอกาสตัดสินใจให้เกิด การอธิบาย อภิปราย ได้เขียนมีมากน้อยเพียงใด โกวิท ประวาลพุกษ์ (โกวิท ประวาลพ 2525 : 88 - 89) ให้ความเห็นเรื่องการจัดกิจกรรมว่า โดยทั่วไปมักจะพบว่าบทเรียนค่า ไม่มีกิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนนี้จะต้องทำโดยตัวผู้เรียน ไม่ใช่กิจกรรมของครูส่วน เวลาว่างบทเรียนนั้นเรามักวางกิจกรรมของครู เราไม่ค่อยวางกิจกรรมให้นักเรียน โดยหวังว่า กิจกรรมของครูจะทำให้เกิดกิจกรรมนักเรียน แต่จริงแล้วกิจกรรมของครูอาจทำให้เกิดการเรี หรือไม่เกิดการเรียนรู้ก็ได้ แต่กิจกรรมนักเรียนเป็นตัวที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ กิจกรรมนี้ จึงสำคัญกว่าและสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุกัญญา โชติพานิช (สุกัญญา โชติพานิช 25 112 - 118) ซึ่งได้วิเคราะห์แบบเรียนวรรณคดีไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า สิ่งที่จะค บปรับปรุงในส่วนที่เกี่ยวกับกิจกรรมคือ กิจกรรมในแต่ละบทควรจัดให้มากขึ้นและให้มีหลายประ เพื่อให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมทักษะต่าง ๆ ทั้งฟัง พูด อ่าน และเขียน

ข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องที่เป็นไปได้ปานกลาง มี 1 ข้อคือ

ข้อ 23 เนื้อหามุ่งส่งเสริมพัฒนาการในทักษะการอ่านออกเสียง มีกำมัตฐาน 3.36 และพิสัยระหว่างควอไทล์ 0.30

ข้อความดังกล่าวอาจแสดงถึงความไม่แน่ใจของผู้เชี่ยวชาญ เมื่อถูกกิจกรรมท้ายบทเรียนแล้วยังก้ากึ่ง เพราะในบางกิจกรรมไม่ได้ระบุแน่ชัดลงไปว่าจะให้ใช้ทักษะแบบใด อาจจะใช้หูหรือเขียนก็ได้ จะอ่านในใจหรืออ่านออกเสียงก็ได้หรือบางเนื้อหาเหมาะที่จะอ่านในใจเสียมากกว่า เป็นต้น เรื่องนี้จึงอยู่ในดุลพินิจของครูในการจัดกิจกรรมหรือมีกิจกรรมและกลวิธีสอนของครูที่จะสอนอ่านออกเสียงให้มีประสิทธิภาพ เพราะการอ่านออกเสียงเป็นเรื่องค่อนข้างยาก บุญเหลือ เทพยสุวรรณ (บุญเหลือ เทพยสุวรรณ 2520 : 29) ให้ความเห็นว่า ถ้าจะฝึกการอ่านออกเสียง ก็ควรฝึกด้วยหนังสือที่ผู้ฟังจะต้องฟัง และผู้ว่านจะรู้ได้ว่าวิธีอ่านของตนทำให้ฟังไม่เข้าใจ หรือไม่เหมาะสมแก่จำนวนผู้ฟัง ไม่เหมาะสมแก่สถานที่ สรุปลักษณะพฤติกรรมทางภาษาไทยในห้องเรียนนั้นจะสนองความต้องการของชีวิต และครูเองก็มักจะเข้าใจว่าให้นักเรียนมีพฤติกรรมประเภทใด เพื่อประสงค์อะไร และ จรัสลักษณ์ บุญภาณุจวน (จรัสลักษณ์ บุญภาณุจวน 2523 : 14) ให้ความเห็นว่า ถ้าจะส่งเสริมพัฒนาการในทักษะการอ่านออกเสียง ควรให้นักเรียนทดลองอ่านบางบทบางตอนหน้าชั้นเรียน หรืออ่านสู่กันฟังเป็นกลุ่มย่อยก็ได้ ฝึกอ่านออกเสียงแล้วช่วยกันแก้ไข ถ้าติชมกันด้วยความจริงใจย่อมรู้ข้อบกพร่องของแต่ละคนได้ และหากมีเกร็ดบันทึกเสียงก็ยิ่งดี ขณะอ่านควรบันทึกเสียงไว้ช่วยเพื่อนนำมาฟังทบทวนค้นหาข้อบกพร่องกันได้อย่างละเอียดยิ่งขึ้น

1.6 ความสอดคล้องของเนื้อหาหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดภาษาพิจารณา

เล่ม 1 กับจุดประสงค์ของหลักสูตร หมวดวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ข้อ 6 ที่ว่า

"เพื่อให้เข้าใจและสามารถวิเคราะห์เรื่องราวที่ได้ฟัง ได้อ่านจากบุคคลหรือสื่อมวลชน อันจะทำให้เกิดวิจารณ์"

จากตาราง 7 ข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันว่ามีความเป็นไปได้มากมี 5 ข้อคือ

ข้อที่ 29 เนื้อหาช่วยให้ผู้เรียนได้รับความรู้ ได้แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล มีกำมัตฐาน 4.06 และพิสัยระหว่างควอไทล์ 0.62

ข้อที่ 31 เนื้อหาช่วยให้รู้จักแยกข้อความที่เป็นข้อเท็จจริงกับความคิดเห็น
มีค่ามัธยฐาน 4.03 และพิสัยระหว่างควอไทล์ 0.58

ข้อที่ 28 เนื้อหาเสนอแนวคิดพื้นฐานแก่ผู้เรียนในการตัดสินใจเกี่ยวกับการแก้ปัญหา
ต่าง ๆ มีค่ามัธยฐาน 3.86 และพิสัยระหว่างควอไทล์ 0.71

ข้อที่ 30 เนื้อหาใช้แนวคิดเพื่อการไปสู่หนทางที่จะแก้ปัญหา มีค่ามัธยฐาน 3.77
และพิสัยระหว่างควอไทล์ 1.06

ข้อที่ 33 เนื้อหาช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการคิดอย่างเพียงพอ มีค่ามัธยฐาน 3.59
และพิสัยระหว่างควอไทล์ 0.99

การที่ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องในทางที่เป็นไปได้มาก ต่อข้อความดังกล่าวนี้
ถ้าจะพิจารณาเนื้อหาในหนังสือเรียน จะเห็นว่าเนื้อหาตอนที่ 2 ได้แก่ เนื้อหาที่กล่าวถึง
ภาษากับการพัฒนาความคิด การอธิบาย การบรรยายและพรรณนา และเนื้อหาในตอนที่ 3
การพิจารณาคุณค่าของงานประพันธ์ทั้งในกวีวรรณศิลป์และสังคม ด้านนักเรียนให้มีโอกาส
ฝึกฝนจะทำให้เข้าใจพื้นฐานที่จะนำไปสู่ความคิด โดยเฉพาะเนื้อหาที่เกี่ยวกับการให้นักเรียน
ใช้ฝึกความคิดนี้ ผู้เลือกเนื้อหาได้จัดประสบการณ์ไว้ค่อนข้างดี โดยเริ่มต้นให้สืบเนื่องจาก
เนื้อหาเกี่ยวกับการแสดงความคิด จากหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะพัฒนา เล่ม 2 ที่นักเรียน
ได้เรียนมาแล้วมาเชื่อมโยงกับบทบาทของภาษาในการพัฒนาความคิด วิธีก็จะมีอย่างไร
การคิดเพื่อแก้ปัญหาจะอย่างไร เป็นขั้นเบื้องต้นแล้วขยายไปสู่การอธิบาย การบรรยายและ
พรรณนา การตัดสินใจต่าง ๆ ใช้นั้นย่อมอาศัยความคิดที่เป็นเหตุผลและสื่อให้ผู้อื่นเข้าใจ
ตรงกัน ซึ่งทั้งนี้นักเรียนจะต้องผ่านการคิดโดยกระบวนการต่าง ๆ เช่น การวิเคราะห์
สังเคราะห์และประเมินค่า ทำให้สามารถแยกออกมาได้ถูกต้องว่าอะไรเป็นข้อคิดเห็นอะไรเป็น
ข้อเท็จจริง อันจะทำให้เกิดความเชื่อมั่นขึ้นในตนอีกด้วย การที่นักเรียนได้ใช้เหตุผลในการ
แก้ปัญหานั้น นั่นคือการเกิดวิจารณญาณขึ้นในตัวเอง อาจแสดงออกได้ในทุกกรณีไม่ว่าจะเป็น
การฟัง พูด อ่าน เขียน แต่ทั้งนี้นักเรียนจะต้องได้รับการฝึกทักษะอย่างเพียงพอ จากประสบการณ์
ที่จัดไว้ให้แล้วอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร (คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2525 : 163)
ซึ่งได้วิจัยโครงการพัฒนาการสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาว่า นักเรียนมีประสบการณ์อันจำกัด

มีความรู้เท่าที่เด็กถึงรู้ และส่วนใหญ่ไม่จะเป็นตำราเรียน การนำเอาประสบการณ์ธรรมดา ๆ หรือความรู้พื้น ๆ มาเป็นเครื่องมือให้เด็กพิจารณาตั้งข้อสังเกตก็จะได้เพียงความคิดพื้น ๆ และให้ข้อสังเกตคงทำให้ค่อย หากมีเป้าหมายว่าจะมุ่งสอนภาษาไทยเพื่อให้นักเรียนหัดวิเคราะห์ และให้ข้อสังเกต ก็จะต้องจัดเตรียมประสบการณ์ไว้ล่วงหน้า นั่นก็คือการจัดหาแบบฝึกหัดที่มีลักษณะกินความกว้าง และขณะเดียวกันก็ต้องมีความลึกซึ่งให้แบบอย่างและแนวคิดพอสมควร

ข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องปานกลางปี 1 ข้อ คือ

ข้อ 32 เนื้อหาช่วยให้เข้าใจจนหยั่งเห็นแนวทางปฏิบัติได้ถูกต้อง มีค่ามัธยฐาน 3.19 และพิสัยระหว่างควอไทล์ 0.86

เป็นข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญแสดงความไม่แน่ใจ ซึ่งอาจเป็นเพราะแนวทางปฏิบัติให้ถูกต้องตามจุดประสงค์นั้น มิได้อยู่ที่เราได้เลือกเนื้อหามาบรรจุไว้จนครบถ้วนกระบวนการแล้วเท่านั้น ต้องอาศัยความสัมพันธ์ในด้านอื่น ๆ ด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสอนคนให้เกิดความคิดนั้น เราให้ผู้เรียนเกิดความคิดอย่างอิสระกว้างขวางหรือไม่ กำหนดที่ตั้งให้นักเรียนคิดอยู่ในวงจำกัดหรือไม่ ประเภทของคำถามอยู่ในระดับที่นักเรียนจะต้องใช้วิจารณญาณในการหาคำตอบหรือไม่ เป็นต้น ครั้นครั้นทวิโรผ ประสานมิตร (ศรีนครินทร์วิโรผ ประสานมิตร 2525 : 160 - 161) ซึ่งวิจัยพัฒนาการสอนภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาพบว่า เรามักให้นักเรียนติดตามเนื้อหาที่คิดไว้ให้แล้ว นักเรียนเพียงแต่ติงจำความคิดเหล่านั้นให้ไว้ หรือไม่ให้ ข้อคิดความที่ครูขี้นดวงจำกัดไว้ให้ ซึ่งเรามักจะพบอยู่เสมอในการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษา ไม่มีการยืดหยุ่นความคิด ครูอาจารย์หลายคนลงทางไปไม่ค่อยให้เด็กได้เขียนบรรยายหรือพูดให้ฟัง กังวลอยู่แต่การตั้งคำถามให้วัจไตรพิศดาร เว้นไปเป็นเครื่องมือประเมินผล แล้วนำมาฝึกในการเรียนปกติ กลายเป็นว่านักเรียนได้ฝึกทักษะใหม่ คือฝึกคิดตัดสินใจและฝึกการทำข้อสอบแทนการฝึกฟัง พูด อ่าน เขียน อันเป็นหัวใจของการสอนภาษา

1.7 ความสอดคล้องของเนื้อหาหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดภาษาพิจารณา

เล่ม 1 กับจุดประสงค์ของหลักสูตร หมวดวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ข้อ 7 ที่ว่า

"เพื่อให้ประจักษ์ในคุณค่าของวรรณคดี กวีและกวีและกวี สามารถอ่านและเข้าใจวรรณคดีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สร้างขึ้นในปัจจุบัน"

จากตาราง 8 ข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องว่าเป็นไปได้มาก มี

4 ข้อคือ

ข้อที่ 38 เนื้อหาช่วยเสริมสร้างความคิดแก่ผู้เรียนที่จะพัฒนาการใช้ภาษาสร้างสรรค์
มีค่ามัธยฐาน 3.86 และพิสัยระหว่างควอไทล์ 0.71

ข้อที่ 35 เนื้อหาช่วยเสริมสร้างผู้เรียนให้เกิดความเพลิดเพลินทางอารมณ์
มีค่ามัธยฐาน 3.86 และพิสัยระหว่างควอไทล์ 0.71

ข้อที่ 34 เนื้อหาช่วยให้เห็นคุณค่าของวรรณคดีไทย ในฐานะที่เป็นมรดกของชาติ
มีค่ามัธยฐาน 3.86 และพิสัยระหว่างควอไทล์ 1.02

ข้อที่ 36 เนื้อหาช่วยเสริมสร้างความคิดในการเลือกแนวทางที่ดีมาปฏิบัติ
มีค่ามัธยฐาน 3.68 และพิสัยระหว่างควอไทล์ 1.07

ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องในทางที่เป็นไปได้มากต่อข้อความดังกล่าว ทั้งนี้
อาจเป็นเพราะว่า เนื้อหาที่จัดไว้แล้วเพียงพอที่จะทำให้นักเรียนได้พัฒนาสมรรถภาพในการอ่าน
วรรณคดี หรือสามารถวิเคราะห์ให้หยั่งเห็นในสิ่งที่ป็นนามธรรมได้ลึกซึ้งต่อไปได้ นิพนธ์ สุขสวัสดิ์
(นิพนธ์ สุขสวัสดิ์ 2521 : 204) ให้ความเห็นว่า การให้นักเรียนรู้จักวรรณคดีของชาติ
เป็นการส่งเสริมให้เด็กรู้จักคุณค่าวัฒนธรรม เข้าใจความงามศิลปะของอักษร ส่งเสริมจิตใจ
ให้งดงามบริสุทธิ์ รู้ถึงโบราณคดี ขนบธรรมเนียม ประเพณีนิยมสมัยก่อน วรรณคดียังเป็นเครื่อง
โน้มน้าวจิตใจ ให้เกิดความห่วงใยในสิ่งที่ป็นวัฒนธรรมของชาติ ซึ่งจะสัมพันธ์ไปถึงความรัก
ประเทศบ้านเกิดเมืองนอน

อย่างไรก็ตามแม้ว่าความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ มีความสอดคล้องกันมากแล้ว แต่เนื้อหา
ตอนนี้ นักเรียนจะต้องมีความสามารถ พิจารณาคุณค่างานประพันธ์ทั้งด้านวรรณศิลป์และสังคม
นักเรียนจะต้องศึกษาและเข้าใจงานประพันธ์เหล่านั้นอย่างแจ่มแจ้งตามวัยและศักยภาพของตน
ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สถิตย ชนะชัย (สถิตย ชนะชัย 2522 : 148 - 160)
ที่ได้ศึกษาการเรียนการสอนภาษาไทย โดยใช้หนังสือชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 2 พบว่า "ครูผู้สอน
ต้องการให้มีการปรับปรุงเนื้อหาให้เหมาะสมกับวัยของนักเรียน โดยพิจารณาถึงความยากง่าย
ให้พอเหมาะกับที่นักเรียนจะเรียนรู้ได้" การแก้ปัญหาเหล่านี้จะทำได้โดยมีการทดลองก่อน
นำไปใช้จริงเท่านั้นเอง จึงจะสนองความต้องการของผู้เรียนจริง ๆ ว่า ผู้เรียนแต่ละระดับ

มีความต้องการอย่างไร งานวิจัยเกี่ยวกับการวิเคราะห์หนังสือให้เสนอผลที่คล้ายคลึงกัน
เช่น นักเรียนอายุระหว่าง 12 - 19 ปีพบว่านวนิยายและวรรณคดี มักเรียนชายชอบ
อ่านสารคดีมากกว่านักเรียนหญิง (วาสนา วีรผลิน 2503 : 57 - 58) เรื่องที่
นักเรียนชอบเป็นเรื่องที่สนุกสนานไม่ยากเกินไป นักเรียนจะชอบร้อยกรองมากกว่าร้อยแก้ว
(บุปผา ทวีสุข 2516 : 47 - 63) เรื่องคำขวัญกวรศักดิ์ออก เรื่องที่เห็นว่าดีเหมาะสม
กับวัย ความสนใจ ความต้องการของนักเรียนได้แก่ (สุกัญญา โชติพานิช 2519 :
112 - 118)

ข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่ามีความสอดคล้องที่เป็นไปได้ปานกลางมี 2 ข้อคือ
ข้อที่ 40 การคัดตอนวรรณคดีมาให้นักเรียนเรียน มีได้ทำให้ต้องเสียคุณค่าและ
รสชาติซึ่งไปแต่ประการใด มีค่ามัธยฐาน 3.32 และพิสัยระหว่างควอไทล์ 1.07

ข้อที่ 37 เนื้อหาวรรณคดีที่เลือก มาให้นักเรียนเป็นเรื่องที่น่าสนใจและสัมพันธ์กับ
ชีวิตจริง มีค่ามัธยฐาน 3.27 และพิสัยระหว่างควอไทล์ 0.91

ข้อความดังกล่าวแสดงถึงความไม่พอใจของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งอาจเป็นเพราะว่า
ผู้เชี่ยวชาญมีระดับของความรู้สึก ความสนใจและประสบการณ์เกี่วกับวรรณคดีเหล่านั้นมา
แตกต่างกันก็ว่าได้ งานวิจัยเกี่ยวกับหนังสือเรียนที่ผ่านมามีทั้งสนับสนุนและขัดแย้ง เป็นกันว่า
นักเรียนสนใจเรื่องที่ถูกตัดตอนมากกว่าฉบับสมบูรณ์ (บุปผา ทวีสุข 2516 : 47 - 63)
นักเรียนสนใจวรรณคดีฉบับสมบูรณ์มากกว่าวรรณคดีที่ถูกตัดตอนมา (นิทยา บุญสิงห์ 2517 :
131) (ทอง เกล็ดอนนิชกุล 2516 : 80 - 85) และ (สมสมัย แฉ่งขัน 2516 :
70 - 71) ที่เมื่อดังนี้อาจเป็นเพราะว่าเนื้อหาวรรณคดีที่ถูกตัดตอนมาบรรจุในหนังสือเรียนบางเล่ม
ได้คำนึงถึงเอกภาพของวรรณคดีแต่ละเรื่องและดูใจความสนใจของนักเรียน และในบางเล่มอาจ
อยู่ในสภาพที่ตรงกันข้าม ฉะนั้นจึงก่อให้เกิดความรู้สึกไม่ทั้งสองพระธนะ โกชัย สาริกบุตร
(โกชัย สาริกบุตร 2520 : 52) กล่าวว่า การคัดตอนวรรณคดีมาให้นักเรียนอาจมีผล
อยู่บ้างตรงที่นักเรียนได้รู้จักวรรณกรรมจำวนมาก และอาจหวังใ้ว่านักเรียนจะได้เห็น
คุณค่า เกิดความสนใจถึงขนาดติดตามไปศึกษาวรรณคดีฉบับสมบูรณ์ต่อไป แต่เหตุการณ์อาจจะ
เป็นตรงข้าม ถ้าเลือกตอนมาไม่เหมาะสมกับความสนใจอาจทำให้นักเรียนเบื่อวรรณคดีเลยไม่คิด
สนใจฉบับสมบูรณ์ และ สุชาติ สวัสดิ์ศรี (สุชาติ สวัสดิ์ศรี 2525 : 15) กล่าวว่า

การคัดตอนวรรณคดีมาบรรจุไว้ในหนังสือเรียนอาจก่อให้เกิดความเบื่อหน่ายและสับสนในการเรียนวรรณคดีในห้องเรียน เมื่อผู้เรียนเกิดความรู้สึกว่าวรรณคดีไทยถูกยัดเยียดให้จำมากกว่าให้รู้สึก และมีมากมายหลายเรื่อง จนเกินกว่าที่จะเรียนด้วยหัวใจได้ซาบซึ้งได้ตลอดระยะเวลาที่กำหนดไว้ในห้องเรียนและบางเรื่องก็อยู่กันสมัย ไม่น่าสนใจ ไม่สนุก ไม่สัมพันธ์กับชีวิตจริง

สำหรับความเห็นที่ผู้เชี่ยวชาญยังไม่แน่ใจ ที่ว่าเนื้อหาวรรณคดีที่เลือกมาให้เป็นเรื่องน่าสนใจและสัมพันธ์กับชีวิตจริงนั้น ทั้งนี้อาจหมายถึงเพียงบางเรื่องซึ่งใช้ทั้งหมดจากแบบสอบถามปลายเปิดที่ให้ผู้เรียนแสดงความเห็นอิสระ ระบุว่าเรื่องต่อไปนี้ น่าจะพิจารณาปรับปรุงคือ บทวิจารณ์เรื่องวิวาห์วัน อีรณางสังข์ และนิราศลอนดอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเรื่อง บทวิจารณ์เรื่องวิวาห์วัน อีรณางสังข์ เป็นเรื่องที่ยังไม่รู้จักกันแพร่หลาย ทันฉบับก็ยังหาอ่านยาก นิราศลอนดอนแม้ว่าจะให้สาระแก่ผู้อ่าน แต่ยังห่างไกลความสนใจของวัยรุ่น น่าจะหาบทประพันธ์ที่มีคุณค่าพร้อมทั้งด้านวรรณศิลป์และสังคมในเรื่องเดียวกัน ทันสมัยและอยู่ในความสนใจมาแทน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิวัฒน์ ปริฬาประศาสน์ (อภิวัฒน์ ปริฬาประศาสน์ 2519 : 89 - 94) ที่ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้เสนอลักษณะหนังสือที่นักเรียนต้องการ สรุปได้ว่า เนื้อหาของหนังสือเรียนควรถูกต้องทันสมัย ส่งเสริมสังคมและความคิดของผู้เรียน สัมพันธ์กับชีวิตประจำวัน มีสาระน่าสนใจ ใช้ภาษาที่อ่านเข้าใจง่าย

1.8 ความน่าสนใจของเนื้อหาหนังสือเรียนภาษาไทย สุกภาภานิจารณ์

เล่ม 1 กับจุดประสงค์หมวดวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ข้อ 8 ที่ว่า

"เพื่อให้มีความรู้รอบรู้ในวิชาภาษาไทย สามารถใช้ภาษาแสวงหาความรู้ในโรงเรียนและนอกโรงเรียน ทั้งในด้านอาชีพและเพื่อประโยชน์สู่สังคม"

จากตาราง 9 ข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นสอดคล้องว่าเป็นไปได้มาก มี 4 ข้อ

ดังนี้

ข้อที่ 42 เนื้อหาที่เสนอเหมาะสมที่จะเป็นพื้นฐานของผู้เรียนในระดับต่อไป มีกำมธยฐาน

3.94 และพิสัยระหว่างควอไทล์ 0.62

ข้อที่ 44 เนื้อหาได้เสนอแนวทางให้รู้จักการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง
มีค่ามัธยฐาน 3.90 และค่าสัณฐานระหว่างควadrat 0.60

ข้อที่ 43 เนื้อหาที่ผู้เรียนเรียนมาแล้ว มี ความเชื่อมโยงกับสิ่งที่จะเรียนต่อไป
มีค่ามัธยฐาน 3.79 และค่าสัณฐานระหว่างควadrat 0.81

ข้อที่ 46 เนื้อหาสอดคล้องหลักการที่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการสร้าง
ความบันเทิงได้ในชีวิตประจำวัน มีค่ามัธยฐาน 3.73 และค่าสัณฐานระหว่างควadrat 0.95

ผู้เขียนขานรับความเห็นสอดคล้องในทางที่เป็นไปได้มาก โดยให้ความสำคัญว่า
เนื้อหาที่จัดไว้ในนั้นเหมาะสมที่จะเป็นพื้นฐานต่อการแสวงหาความรู้ต่อไป เพราะได้แทรกหลักการ
ต่าง ๆ ที่จะใช้เชื่อมโยงกับสิ่งที่จะเรียนต่อไปได้ ทั้งที่สอดคล้องกับเป้าหมายของชาติ ที่จะ
ให้ผู้เรียนได้ความรู้ที่ศึกษาไปใช้แก้ปัญหา แสวงหาความต้องการที่ตนในการประกอบอาชีพที่
เหมาะสม ซึ่งตามแผนการศึกษาชาติ พุทธศักราช 2520 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายไว้ข้อหนึ่งว่า
มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ทั้งทางวิชาการ และวิชาชีพที่เหมาะสมกับวัย ความต้องการ ความสนใจ
และความถนัด เพื่อให้ทุกคนเข้าใจและรู้จักเลือกอาชีพที่เป็นประโยชน์แก่ตนเองและสังคม
ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายให้ผู้เรียนได้เป็นกลุ่มวิชาที่ยกเป็นอาชีพต่อไป (กระทรวง
ศึกษาธิการ 2520 : 11) เมื่อพิจารณาเนื้อหาโดยสังเขปแล้วจะเห็นว่าถ้านักเรียนได้
ศึกษาเนื้อหาเหล่านี้อย่างลึกซึ้งจนเกิดทักษะย่อมสามารถตอบสนองจุดประสงค์ข้อนี้ได้
อย่างไรก็ตามการสร้างความรู้ทบทวนการเรียนรู้ได้เน้น ย่อมขึ้นอยู่กับองค์ประกอบสองฝ่ายคือ
ผู้คัดเลือกเนื้อหาและคัดเลือกกิจกรรมการเรียนการสอน จะต้องจัดทำอย่างมีระบบ
กฤษฎา กรุดทอง (กฤษฎา กรุดทอง 2525 : 4) ศึกษาเรื่องการเลือกรายวิชาบังคับ
ในหลักสูตรโดยวิธีการเชิงปริมาณว่า การเลือกเนื้อหาเป็นปัญหาส่งผลถึงคุณภาพของการศึกษา
โดยส่วนรวม ถ้าวิธีการคัดเลือกยังไม่มีประสิทธิภาพ ก็จะคัดเลือกเนื้อหา มาจัดในหลักสูตรได้
อย่างเหมาะสมแล้ว ก็ย่อมไม่สามารถจัดการสอนให้ตอบสนองต่อเป้าหมายทางการศึกษาได้
และในทำนองเดียวกันครูผู้สอนจะต้องเข้าใจเป้าหมายตรงกัน จากงานวิจัยเกี่ยวกับหนังสือเรียน
พบว่า ครูประสบปัญหาในการใช้หลักสูตร ไม่สามารถตีความตรงตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ได้
ชัดเจน (อุบลรัตน์ ตีเปินดา 2524 : 170 - 181) คู่มือการสอนไม่เพียงพอ ครูต้องการ
เสริมความรู้เกี่ยวกับขอบข่ายเนื้อหาและการสอนแบบสัมพันธ์วิชา (นวลทิพย์ รักษาทรัพย์

2522 : 140 - 146) ครูไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่เราวางไว้จับช้อนมาก
มากมือครูและปฏิบัติตามคำแนะนำในคู่มือครูได้ยาก ไม่ถาม เรดสอนให้มีความสัมพันธ์กันได้
จึงวรรณคดีและการใช้ภาษา (ประสม สมทวารวดี 2524 : 117 - 124)

ข้อความที่ผู้เข้าร่วมประชุมเห็นสมควรลงว่าเป็นไปได้ปานกลาง มี 2 ข้อ ดังนี้

ข้อที่ 41 เทวาทที่เสนอจุดใจให้นักเรียนสนใจที่จะศึกษาค้นคว้าต่อไป มีค่ามัธยฐาน
3.40 และพิสัยระหว่างควartil 1.04

ข้อที่ 45 เนื้อหาอย่าให้ผู้เรียนถามการนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้เป็นอย่างดี
มีค่ามัธยฐาน 3.14 และพิสัยระหว่างควartil 0.99

จากข้อความดังกล่าวแสดงถึงความไม่แน่ใจจากผู้เข้าร่วมประชุม ซึ่งอาจเป็นเพราะว่า
ถ้าจะพิจารณากันโดยรวม ๆ แล้ว เนื้อหาที่คัดลอกให้นำจะเป็นพื้นฐานเพียงพอที่จะจุดใจ
ให้ผู้เรียนนำทักษะทางภาษาไปใช้ในการประกอบอาชีพได้ ถ้าหากใช้ดำเนินการไปตามระบบ
และกระทำกิจกรรมที่ระบุไว้โดยครบถ้วน แต่ความไม่แน่ใจอาจมีในเรื่องอุปสรรคต่าง ๆ ทั้ง
ด้านฝ่ายจัดการศึกษาและด้านเจตนาของนักเรียน ว่าลอง นักเขียน (จำลอง นักเขียน
2524 : 138) ได้วิจัยจุดมุ่งหมายของการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 5
พบว่า เจตนาของการแสวงหาการศึกษาของแต่ละกลุ่มมีความแตกต่างกัน กลุ่มผู้รับการศึกษา
วันได้แก่นักเรียนและผู้ปกครองมีเจตนาที่มีจะแสวงหาโอกาสทางการศึกษาเพื่อความเจริญ
ก้าวหน้าส่วนตนเองเป็นสำคัญ ส่วนกลุ่มผู้ให้การศึกษาอันได้แก่ครูและผู้บริหารการศึกษา
มีเจตนาจะมีให้ผู้เรียนได้ความรู้ไปใช้ในการชีวิตประจำวัน ปรับปรุงคุณภาพชีวิตและความ
เป็นอยู่ การแก้ปัญหาของประเทศไทย จะการนำไปประกอบอาชีพ ความคาดหวังหรือ
ความต้องการที่ผลักดันให้นักเรียนและผู้ปกครองต้องการจะเข้ารับการศึกษา ๆ เราเราสภาพ
ปัจจุบันตนเองกำลังประสบปัญหา เกี่ยวกับกระบวนความมั่นคง" สะท้อนให้เห็นในข้อความ
เป็นอยู่ ต้องการแสวงหาอาชีพที่ก้าวหน้า รวยทั้งให้รับสวัสดิการต่าง ๆ เราให้เขาต้อง
ชวนชวนหาการศึกษาเป็นเครื่องมือไปสู่สิ่งที่ตนเองต้องการ เราให้ได้ เพื่อให้เกิดงานซึ่งคำนึงทาง
สังคมนั้น" จากความคาดหวังดังกล่าวนี้ ถ้าหากนักเรียนมีพระประสงค์ที่ส่งเสริมอาชีพและรู้ถึง
ช่องทางในการประกอบอาชีพ ที่เป็นความคาดหวังที่ตรงกันกับจุดประสงค์ในหลักสูตร ฉะนั้น
การปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสม จึงควรที่หลาย ๆ ฝ่ายจะได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนด

เป้าหมาย และคัดเลือกเนื้อหาในหลักสูตรหรือหนังสือเรียนเพื่อการยอมรับขอ ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องและความสัมฤทธิ์ผลในการปฏิบัติ นอกจากนี้เนื้อหาที่ได้รับการบรรจุเอาไว้นั้นจะต้องอยู่บนฐานของความสนใจและความถนัดของผู้เรียน จึงจะเป็นมูลเหตุจูงใจไปสู่การนำไปประกอบอาชีพตามต้องการ แอลวิน ทอฟเฟเลอร์ (Alvin Toffler, 1973 : 363 - 378) ให้ความสำคัญการจัดการศึกษาในอนาคตว่า ควรมีวัตถุประสงค์เบื้องต้นเพื่อพัฒนาบุคคล ให้สามารถต่อสู้กับความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้ ด้วยการเรียนเชิงเรื่องราวในอดีตและปัจจุบันยังไม่เพียงพอ ต้องเรียนเกี่ยวกับการฉลวง/นำถึงทิศทางและผลกระทบของความเปลี่ยนแปลงในอนาคตด้วย โดยการจัดการศึกษาควรแก้ไขข้อขัดแย้งระหว่างการให้เรียน ความความสนใจและความถนัดกับการให้เรียนเหมือน ๆ กันไม่ว่าที่เป็นพื้นฐาน

1.9 ความสอดคล้องของเนื้อหาหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดภาษาพิจารณา
เล่ม 1 กับจุดประสงค์หลักสูตร หน่วยงานภาษาไทย นั้นมีอรรถกถาตอนปลาย ข้อ 9 ที่ว่า
เพื่อให้สามารถใช้ทักษะทางภาษา เป็นเครื่องมือในการศึกษา ต่อหรือในด้านการ
ศึกษาขั้นกว่าวิทยาการต่าง ๆ ด้วยความสนใจ

จากตาราง 10 ข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่ามีความเป็นไปได้มาก 3 ข้อ ดังนี้

ข้อที่ 48 เนื้อหาให้แนวทางแก่ผู้เรียนในการที่จะใช้ทักษะทางภาษาให้สัมพันธ์กับ
วิชาอื่น มีค่ามัธยฐาน 3.36 และพิสัยระหว่างควอไทล์ 0.17

ข้อที่ 49 เนื้อหาที่จัดไว้เหมาะสมที่จะเป็นพื้นฐานต่อกำหนดเกณฑ์การวัดวิทยาทานตนเอง
มีค่ามัธยฐาน 3.83 และพิสัยระหว่างควอไทล์ 0.67

ข้อที่ 47 เนื้อหาที่จัดให้เอื้ออำนวยต่อการศึกษาค้นคว้าในเรื่องในระดับสูงได้ มีค่ามัธยฐาน
3.81 และพิสัยระหว่างควอไทล์ 0.89

ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องในทางที่เห็นไปไกลมาก ต่อเนื้อหาในหนังสือเรียน
ที่จัดไว้แล้ว ว่าสามารถจะทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะทางภาษาในการ ศึกษาต่อหรือค้นคว้างานที่
สนใจ ทั้งนี้อาจเพราะว่า การเรียนภาษานั้นจะต้องอาศัยการฝึกทักษะเป็นสำคัญ ถ้าพิจารณา
เนื้อหาที่กำหนดไว้แล้วจะเห็นว่าเอื้ออำนวยให้นักเรียนได้ฝึกทักษะทั้ง 4 คือ ฟัง พูด อ่าน เขียน
อยู่แล้ว ซึ่งจะเห็นได้ดังนี้

การฟัง นักเรียนมีโอกาสดูฝึกการฟังมากในตอนที่ 2 เรื่องความคิดและการแสดงออกเป็นภาษา นักเรียนมีโอกาสดูฟังบุคคลอื่นแสดงออก พร้อมกับได้แสดงความคิดเห็นว่าสิ่งที่ได้ฟังมานั้นเป็นเช่นไร เนื้อหาในตอนที่ 3 นักเรียนมีโอกาสดูฟังจากการอ่านทำนองเสนาะ และจากข้อวิจารณ์งานประพันธ์ของผู้อื่น

การพูด นักเรียนมีโอกาสดูฝึกพูดจากเนื้อหาทั้ง 3 ตอน ในรูปของการวิจารณ์ แสดงความคิดเห็น การอธิบาย บรรยายและพรรณนา

การอ่าน นักเรียนมีโอกาสดูฝึกจากเนื้อหาทั้ง 3 ตอน โดยเฉพาะตอนที่ 3 สามารถฝึกได้มากเพราะเนื้อหามีหลายรูปแบบทั้งร้อยแก้วร้อยกรอง

การเขียน นักเรียนมีโอกาสดูฝึกจากเนื้อหาทั้ง 3 ตอน จากกิจกรรมทบทวน กิจกรรมกลุ่มและกิจกรรมเสริม จึงนักเรียนจะต้องอาศัยทักษะเขียนอยู่ตลอดเวลา

จากทักษะทางภาษาเหล่านี้นักเรียนได้มีโอกาสนำไปใช้ได้กับวิชาอื่น ๆ ตลอดเวลา เพราะวิชาเหล่านี้ก็อาศัยภาษาเป็นต้นมา การใช้ภาษาได้ดีมีเหตุผลก็ส่งผลต่อความสำเร็จในการเรียนวิชาอื่น ๆ ด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จำลอง นักพิน (จำลอง นักพิน 2524 : 84) ที่ได้วิจัยจุดหมายความการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 5 พบว่า ทั้งผู้บริหารและครูมีความเห็นสอดคล้องกัน ที่จะให้ผู้เรียนมีความสามารถใช้ภาษาไทยได้ถูกต้อง และ ชินะพันธ์ ชื่นเกษม (ชินะพันธ์ ชื่นเกษม 2528 : 85) วิจัยแนวโน้มของหลักสูตรภาษาไทยมัธยมศึกษาตอนต้น ในช่วง พ.ศ. 2530 - 2540 พบแนวโน้มว่าวิชาบังคับจะจัดขึ้นเพื่อให้เกิดความสามารถในการใช้ทักษะทางภาษาทั้ง 4 เพื่อการสื่อสารและจัดเพื่อเป็นพื้นฐานทั้งสำหรับผู้ที่จะออกไปประกอบอาชีพ และผู้ที่ศึกษาต่อ

2. ความคิดเห็นด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่ได้รับการบรรจุไว้ท้ายบทเรียนและในคู่มือครู

จากตาราง 11 บอความที่ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องที่เป็นไปได้มากมี 12 ข้อ ดังนี้

ข้อที่ 6 กิจกรรมเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกเป็นกลุ่ม มีค่ามัธยฐาน 4.10 และพิสัยระหว่างควอไทล์ 0.66

ข้อ 10 กิจกรรมที่นักเรียนมีความเหมาะสมกับเนื้อหาแล้ว มีค่ามัธยฐาน 4.03 และพิสัยระหว่างควอไทล์ 0.67

ข้อที่ 1 กิจกรรมที่จะต้องทำโดยตัวผู้เรียนมีเพียงพอ มีค่ามัธยฐาน 3.94 และพิสัยระหว่างควอไทล์ 1.17

ข้อที่ 8 กิจกรรมเสริมที่จัดให้มีเรื่องแล้ว มีค่ามัธยฐาน 3.93 และพิสัยระหว่างควอไทล์ 0.72

ข้อที่ 5 กิจกรรมเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกเป็นรายบุคคล มีค่ามัธยฐาน 3.92 และพิสัยระหว่างควอไทล์ 0.83

ข้อที่ 7 กิจกรรมเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทำการวิจารณ์รูปแบบต่าง ๆ อย่างเพียงพอ มีค่ามัธยฐาน 3.91 และพิสัยระหว่างควอไทล์ 0.54

ข้อที่ 12 รูปแบบของกิจกรรมที่เสนอแนะไว้ เหมาะสมกับวัยและศักยภาพของผู้เรียนในระดับนี้แล้ว มีค่ามัธยฐาน 3.91 และพิสัยระหว่างควอไทล์ 0.59

ข้อที่ 11 กิจกรรมที่จัดให้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ มีค่ามัธยฐาน 3.90 และพิสัยระหว่างควอไทล์ 0.66

ข้อที่ 3 กิจกรรมที่ระบุไว้ท้ายบทเรียนผู้เรียนสามารถนำไปปฏิบัติได้ มีค่ามัธยฐาน 3.86 และพิสัยระหว่างควอไทล์ 0.71

ข้อที่ 9 กิจกรรมเสริมที่จัดให้สามารถช่วยผู้เรียนได้ตรงตามต้องการแล้ว มีค่ามัธยฐาน 3.83 และพิสัยระหว่างควอไทล์ 0.67

ข้อที่ 2 กิจกรรมมีส่วนเร่งเร้าให้ผู้เรียนอยากแสวงหาความรู้ต่อไป มีค่ามัธยฐาน 3.81 และพิสัยระหว่างควอไทล์ 0.86

ข้อที่ 4 กิจกรรมที่ระบุไว้ท้ายบทเรียนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับฟังสิ่งที่มีคุณค่าจากบุคคลและสื่อมวลชนอย่างเพียงพอ มีค่ามัธยฐาน 3.79 และพิสัยระหว่างควอไทล์ 0.81

ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นที่เป็นไปได้มาก ต่อข้อความเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ปรากฏทั้งในหนังสือเรียนและคู่มือครู ถ้าจะพิจารณาจากกิจกรรมและแบบฝึกหัดท้ายบทเรียน จะเห็นว่าส่วนใหญ่เน้นกิจกรรมหลัก 3 ประการคือ กิจกรรมทบทวนความรู้ กิจกรรมกลุ่มและ กิจกรรมเสริม อาจเพิ่มกิจกรรมอื่น ๆ บ้างในบางบทเรียน พฤติกรรมที่เน้นได้แก่การตอบคำถาม

บอกเล่า อธิบาย อภิปราย ค้นคว้า รายงาน สนทนาปัญหาแก้ปัญหา เขียนบรรยายพรรณนา
อ่านคำประพันธ์ และวิจารณ์ เป็นต้น ในกิจกรรมเหล่านี้เมื่อสำรวจแล้วปรากฏว่ามีทักษะ
ต่อไปนี้น้อยตามลำดับคือ เขียน พูด อ่าน ฟัง และอีกส่วนหนึ่งไม่ปรากฏเป้าหมายชัดเจน
ผู้คัดเลือกเนื้อหาทำกิจกรรมอาจเปิดโอกาสให้ผู้สอนได้พิจารณาเองก็ได้ว่าจะฝึกทักษะใด ทั้งนี้
สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีนครินทร์วิโรฒ ประสานมิตร (ศรีนครินทร์วิโรฒ ประสานมิตร
2525 : 157) ที่วิเคราะห์พัฒนาการสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา ได้สำรวจกิจกรรม
ท้ายบทเรียนของหนังสือเรียนอุทิศทักษะสัมพันธ์พบว่า ความถี่ของการฝึกทักษะทางภาษาจากมาก
ไปหาน้อยเป็น เขียน พูด อ่าน ฟัง เช่นเดียวกัน ชื่อนำสังเกตอีกประการหนึ่งสำหรับกิจกรรม
ท้ายบทเรียนคือ การเน้นกิจกรรมกลุ่ม ผู้เชี่ยวชาญต่างเห็นสอดคล้องกันในข้อนี้มากผู้คัดเลือก
เนื้อหาและกิจกรรม อาจเล็งเห็นความสำคัญของการทำงานร่วมกัน ทั้งนี้เพื่อจะสร้างลักษณะ
นิสัยที่ดี ว่าการดำรงชีวิตอยู่ในโลกปัจจุบันและอนาคตนั้นทุกคนจะต้องร่วมมือกันแก้ไข้ปัญหาและ
ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวโน้มของการเรียนการสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา
ตอนต้นว่า การเรียนการสอนภาษาไทยมีแนวโน้มจะเน้นการทำงานเป็นกลุ่ม และจะเน้นการ
เรียนจากสังคมและสิ่งแวดล้อมในชีวิตประจำวันมากที่สุด (ชินะพัฒน์ ชื่นแถม 2528 : 84)
ความเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมในด้านอื่น ๆ โดยทั่วไป ส่วนใหญ่เห็นว่ามีคุณสมบัติเหมาะสมแล้ว
และบรรลุเป้าหมายตามจุดประสงค์แน่นอน ถ้าหากว่าได้กระทำกิจกรรมที่เสนอแนะไว้อย่าง
ครบถ้วน นอกจากนี้แล้วยังมีข้อควรพิจารณาที่สำคัญต่อความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียน
คือ กิจกรรมต่าง ๆ ได้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นอย่างเป็นอิสระหรือไม่ แม้ว่า
ในกิจกรรมท้ายบทเรียนได้เปิดโอกาสไว้แล้ว เช่น การให้เด็กได้ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง
ให้แสดงทรรศนะต่อกันด้วยวิธีการต่าง ๆ เปรียบแบบจากคำถามในรูปของสถานการณ์
ต่าง ๆ ซึ่งครูและนักเรียนต่างก็เล็งเห็นความสำคัญของเรื่องนี้ว่า เนื้อหาและกิจกรรมให้
ความรู้และข้อคิดที่เป็นประโยชน์ช่วยให้นักเรียนรู้จักหาเหตุผลด้วยตนเอง และส่งเสริมให้
นักเรียนรู้จักแสดงความคิดเห็น (จรัส คามาพงษ์ 2527 : 203) ข้อสำคัญที่ควรคำนึง
ก็คือ ไม่ควรตีกรอบจำกัดความคิดเพียงที่ครูจัดไว้ให้เท่านั้นหรือที่มีอยู่เฉพาะในหนังสือเท่านั้น
จึงจะเป็นการช่วยผู้เรียนได้ตรงตามต้องการ

3. ความคิดเห็นด้านการวัดและประเมินผล ทั้งที่ระบุไว้ท้ายบทเรียนและ

คู่มือครู

จากตาราง 12 ข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องว่าเป็นไปได้มาก มี 5 ข้อ ดังนี้

ข้อที่ 6 วิธีวัดและประเมินผลที่ระบุไว้ในคู่มือครู เหมาะสมกับประสพการณ์ของผู้เรียนแล้ว มีค่ามัธยฐาน 3.91 และพิสัยระหว่างควอไทล์ 0.59

ข้อที่ 4 คำอธิบายต่าง ๆ ในหนังสือพุ่งตรงไปยังความคิดรวบยอดที่ต้องการจะสอนแล้ว มีค่ามัธยฐาน 3.83 และพิสัยระหว่างควอไทล์ 0.67

ข้อที่ 1 ในหนังสือเรียนมีการประเมินผลเป็นระยะ มีค่ามัธยฐาน 3.79 และพิสัยระหว่างควอไทล์ 0.84

ข้อที่ 5 วิธีวัดและประเมินผลที่ระบุไว้ในคู่มือครู เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนแล้ว มีค่ามัธยฐาน 3.79 และพิสัยระหว่างควอไทล์ 0.64

ข้อที่ 3 ลักษณะคำถามที่ใช้ในหนังสือเรียนเน้นการนำไปสู่ความคิดเป็นส่วนใหญ่ มีค่ามัธยฐาน 3.75 และพิสัยระหว่างควอไทล์ 1.00

ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องที่เป็นไปได้มาก ต่อข้อความเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลในหนังสือเรียนชุดนี้แล้ว ว่ามีความเหมาะสมเพียงพอ นั่นก็จะเป็นไปตามจุดประสงค์ของหลักสูตร เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นว่า ในคู่มือได้เสนอวิธีการวัดและประเมินผลไว้หลายแบบ เช่น การทำแบบทดสอบ การประเมินจากภาระอธิบาย รายงาน การอภิปราย สังเกตพฤติกรรม การปฏิบัติ เก็บคะแนนในระยะยาว เป็นต้น โดยพยายามให้ตรงกับจุดประสงค์คือ วัดทั้งด้านความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ ความสามารถในการใช้ทักษะทางภาษาไทย ตลอดจนถึงความสามารถในการทำงานกลุ่ม และความสามารถในการแสดงความคิดเหตุผล จิ เห็นได้ว่าผู้กำหนดเนื้อหาได้เสนอรูปแบบการวัดผลตามจุดประสงค์โดยมีเครื่องมือหลาย ๆ อย่าง เป็นการครอบคลุมแบบอิงเกณฑ์ (ชินะพัทธ์ ชื่นแถม 2528 : 84 - 85)

สำหรับข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญให้ความสอดคล้องปานกลางมี 3 ข้อคือ

ข้อที่ 7 คำถามในรูปแบบการสร้างสถานการณ์เพื่อจะประเมินความคิดจากผู้เรียนมีเพียงพอ มีค่ามัธยฐาน 3.32 และพิสัยระหว่างควอไทล์ 1.02

ข้อที่ 2 ลักษณะคำถามที่ใช้หนังสือเรียนเห็นความจำเป็นส่วนใหญ่ มีค่ามัธยฐาน 3.20 และพิสัยระหว่างควอไทล์ 1.13

ข้อที่ 8 วิธีวัดและประเมินความรู้ในหนังสือเรียนนี้ยังอยู่ห่างไกลตัวผู้เรียน มีค่ามัธยฐาน 3.00 และพิสัยระหว่างควอไทล์ 0.56

ข้อความดังกล่าวแสดงถึงความไม่แน่ใจจากผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งความจริงคำถามในรูปแบบนี้ในหนังสือเรียนก็จัดไว้แล้ว เช่น ในกิจกรรมชุดที่ 4 ข้อ 4 และในกิจกรรมชุดที่ 6 ข้อ 3 เป็นต้น แต่ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในการดำเนินกิจกรรมการลงและการวัดผลนั้น จะต้องอาศัยคุณลักษณะหรือสมรรถภาพทางการสอนของครูด้วย ที่จะเปลี่ยนแปลงหรือประยุกต์เหตุการณ์ให้เหมาะสม ไรอันส์ (Ryans. 1960 : 82) ให้กล่าวถึงเหตุการณ์ที่ดีเกี่ยวกับการสอนของครูว่าควรจะเป็นดังนี้คือ เตรียมการสอนอย่างดี ยอมรับความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคน ใช้อุปกรณ์การสอน กระตุ้นให้นักเรียนสนใจการเรียนและมีการเคลื่อนไหวในการเล่น ในหนังสือคู่มือครูภาษาไทย ชุดภาษาพิจารณา เล่ม 1 ก็ได้เปิดโอกาสในเรื่องจุดประสงค์นำทาง ให้ครูใช้ดุลพินิจของตนเองว่าจะเลือกข้อใดมาบ้าง หรือคิดเพิ่มเติมก็ได้ตามความเหมาะสม โดยใช้สอดคล้องกับทรัพยากรทางวิชาการ ความพร้อมของครู ศักยภาพและความต้องการของนักเรียน ตลอดจนความเหมาะสมกับอื่น ๆ โดยให้บรรลุจุดประสงค์ปลายทางทุกข้อตามที่ระบุไว้

สำหรับความเห็นต่อข้อความที่ว่า ลักษณะคำถามที่ใช้ในหนังสือเรียนเห็นความจำเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญยังแสดงความไม่แน่ใจ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ลักษณะคำถามเช่นนี้ในหนังสือเรียนก็ยังมียู่ ศรีนครินทร์วิโรฒ ประสานมิตร (ศรีนครินทร์วิโรฒ ประสานมิตร 2525 : 157) ได้สำรวจกิจกรรมท้ายบทเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ พบว่า การเลือกความจำตามเนื้อเรื่องร้อยละ 30.56 ปรากฏในการตั้งคำถามตรง ๆ ว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร ความหมายศัพท์ เหตุผลที่ปรากฏในเรื่อง การลำดับเหตุการณ์ และร้อยละ 43.21 ไม่ปรากฏเป้าหมายชัดเจน กล่าวก็ยังมีลักษณะที่ต้องอาศัยความจำเพื่อศึกษาเหตุผล มากกว่าการใช้ประสบการณ์หรือการใช้ความคิดที่สัมพันธ์กับชีวิตประจำวัน งานวิจัยนี้แม้จะไม่ได้ศึกษาโดยตรงในเรื่องเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของการใช้คำถามของครูต่อผลการเรียนของนักเรียนก็ตาม แต่ก็มีเหตุผลเพียงพอที่จะกล่าวถึงได้ว่า คำถามที่ได้รับการคัดเลือกลงในกิจกรรมและการวัดผลในหนังสือเรียน ก็ไม่ต่างไปจากคำถามที่ถามโดยครูเช่นเดียวกัน เพราะครูเป็นผู้ควบคุมกระบวนการ

การเรียนการสอน คำถามในบทเรียนก็เป็นเสมือนคำถามของครูอยู่กลาย ๆ ผลสัมฤทธิ์ทาง
การเรียนของนักเรียนจะออกมาเช่นไร ก็ย่อมขึ้นอยู่กับอิทธิพลจากตัวคำถามเหล่านั้นด้วย
อาร์โนล (Arnold. 1974 : 11 - 15) ได้ศึกษาความสัมพันธ์เกี่ยวกับการใช้คำถาม
และการตอบสนองคำถาม ซึ่งจำแนกตามแนวของบลูม จากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นครูสอนตั้งแต่
เกรดหนึ่งถึงห้า วิเคราะห์ผลปรากฏว่า การตอบสนองคำถามของนักเรียนอยู่ในระดับเดียวกับ
คำถามที่ใช้ถาม นั้นย่อมแสดงว่าการใช้คำถามไม่ว่าจะเป็นในหนังสือเรียนหรือของครูย่อม
เป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญต่อการเรียนรู้ของนักเรียน และ อนันต์ จันทรกีว (อนันต์ จันทรกีว
2523 : 34) ได้ศึกษาเรื่องผลการใช้คำถามของครูพบว่า ถ้าใช้คำถามในระดับสูงนักเรียน
จะมีความคิดรวบยอดและกระบวนการทางวิทยาศาสตร์มากกว่าความรู้ข้อเท็จจริง ถ้าใช้คำถาม
ในระดับต่ำนักเรียนจะมีความรู้ข้อเท็จจริงมากกว่าความคิดรวบยอดและกระบวนการทาง
วิทยาศาสตร์ จากเหตุผลและองค์ประกอบอื่น ๆ ในหลายด้านที่กล่าวมาแล้วนั้น จะส่งผล
สะท้อนไปถึงความไม่แน่ใจที่ว่าวิธีวัดและประเมินผลในหนังสือเรียนยังห่างไกลตัวผู้เรียนหรือไม่
อีกด้วย

4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องในหนังสือเรียนภาษาไทย ชุภาษาพิจารณ์ เล่ม 1 จากแบบสอบถามตอนที่ 2

เนื้อหาของหนังสือเรียนภาษาไทย ชุภาษาพิจารณ์ เล่ม 1 ถ้าจะพิจารณาโดยทั่วไป
มีความสมบูรณ์ค่อนข้างมาก ทั้งนี้จากความสอดคล้องในความเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่กล่าวมาแล้ว
ในตอนที่ 1 ในส่วนที่เกี่ยวกับเรื่องที่ได้รับการคัดเลือกลงในหนังสือเรียนนี้ก็มีความเห็นที่ควร
จะพิจารณาปรับปรุง เพื่อความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นของหนังสือเรียน เป็นต้นว่าจากเรื่องเดิมที่มีอยู่ใน
จากเนื้อหาตอนที่ 1 - 2 เรื่องที่น่าจะปรับปรุงก็อ ราชาศัพท์ ระดับภาษา คำและประโยค
เสียงและอักษร ธรรมชาติของภาษา โดยการเพิ่มคำอธิบาย การยกตัวอย่าง เน้นการใช้ภาษา
โดยคำนึงถึงกาลเทศะและบุคคลให้มากขึ้น หาวิธีอธิบายให้ง่ายกว่าเดิม กิจกรรมในราชาศัพท์
ยังไม่น่าสนใจเท่าที่ควร เพิ่มจำนวนคำที่ควรรู้จัก ในส่วนที่เกี่ยวกับการใช้ภาษาได้แก่เรื่อง
การบรรยายและพรรณนา การอธิบาย ภาษากับการพัฒนาความคิด ให้เน้นกลวิธีการอธิบาย
และระเบียบวิธีคิดให้มากขึ้น เพิ่มโวหารให้ครบทุกโวหาร จากข้อความดังกล่าวจะเห็นว่า
แนวโน้มความต้องการ ให้ปรับปรุงกระบวนการเรียนไปสู่การคิดมากขึ้น โดยใช้กิจกรรมที่ง่าย

และนำไปใช้ได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเกี่ยวกับหนังสือเรียนภาษาไทยที่พบว่า ครูและนักเรียนต้องการเนื้อหาที่ทันสมัย นำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้ สำนวนภาษาไม่ยากเกินไป (นุชน้อย สติรอังกูร 2523 : 58 - 69) การจัดกิจกรรมตามบทเรียน ยังใช้ลักษณะใช้ความถี่ตามเนื้อเรื่องมากกว่าการฝึกกระบวนการคิดให้สัมพันธ์กับชีวิตรประจำวัน (เกริ่นกริมทรวิโรฒ ประสานมิตร 2525 : 157)

ในส่วนที่เกี่ยวกับเนื้อเรื่องวรรณคดีจากตอนที่ 2 ในหนังสือเรียนเรื่องที่น่าจะปรับปรุงได้แก่ บทวิจารณ์เรื่องวิวาห์วน อวราณาสงส์ นิราศลอนดอน ซึ่งผู้เชี่ยวชาญเห็นว่ายังไม่น่าสนใจเท่าที่ควร บางเรื่องก็ยังไม่เป็นที่แพร่หลายค้นคว้ามากนัก นิราศลอนดอนก็ยังอยู่ห่างไกลความสนใจของวัยรุ่น แนวโน้มของความเห็นมีว่าน่าจะหาเรื่องที่มีความดีพร้อมทั้งสองด้านคือด้านสังคมและวรรณศิลป์ในเรื่องเดียวกันมาแทน ถ้าคงไว้แล้วจะต้องปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนให้น่าสนใจกว่าที่เป็นอยู่ เช่น การให้ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การวิจารณ์และวิเคราะห์ ควรสืบหาวิจารณ์วรรณกรรมร่วมสมัยที่นักเรียนสามารถหาอ่านได้ง่าย เพิ่มเติมคำอธิบายและการพิจารณาคุณค่างานประพันธ์เพราะที่มีอยู่สั้นและรวบรัด ควรมีวรรณคดีเรื่องยาวที่เหมาะสมควรเรื่อง ทั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า เนื้อหาควรเพิ่มขึ้นอีก โดยเรียงลำดับควรคัดออก เรื่องที่อยู่ในความสนใจของนักเรียนให้คงไว้เพิ่มเติมคำอธิบายคำศัพท์อธิบายจำนวนโวหารที่แทรกในเรื่องบ้าง (สุกัญญา โชติพานิช 2519 : 112 - 119) จากแนวโน้มในความเห็นที่กล่าวมาตั้งแต่เบื้องต้น อาจเป็นแนวทางที่จะต้องปรับปรุงหนังสือเรียนให้ทันสมัย เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ในสังคมปัจจุบัน และเพื่อการจัดการเรียนการสอนบรรลุผลตามเป้าหมายยิ่งขึ้น

สรุปความเห็นของผู้เชี่ยวชาญในการวิเคราะห์หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดภาษาวิจารณ์เล่ม 1 ในด้านความสอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตร 80 % ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 100 % ด้านการวัดและประเมินผล 62.5 %

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ในช่วงแห่งทศวรรษหนึ่งเนื้อหาในหนังสือเรียนควรจะมีการเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงให้ทันสมัยอยู่เสมอ
2. การคัดเลือกเรื่องบรรจุลงในหนังสือเรียน ควรมาจากแนวโน้มความเห็นอันเป็นส่วนรวมจากบุคคลหลายอาชีพเป็นผู้ให้ความรับผิดชอบ
3. หนังสือเรียนควรให้มีการทดลองก่อนจะประกาศใช้จริง เพื่อจะได้ปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
4. ควรได้มีการประเมินผลการใช้หนังสือเรียน ชุมภาษาพิจารณา ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เพื่อประสมประสานความต้องการกับท้องถิ่น
5. ครูผู้สอนภาษาไทยจะต้องเข้าใจเป้าหมายของหลักสูตร และมีความสามารถในการสอนทักษะทางภาษา เพื่อให้การใช้หนังสือเรียนประสบผลยิ่งขึ้น
6. ครูผู้สอนควรที่จะให้ศึกษาแนวการสอน ข้อเสนอแนะจากหนังสือเรียนและคู่มือครูให้เข้าใจ เพื่อนำมาใช้ช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุผลตามจุดประสงค์
7. การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาเฉพาะด้านเนื้อหาเท่านั้น ควรที่จะเก็บรวบรวมไปถึงคุณภาพขององค์ประกอบอื่น ๆ ของหนังสือเรียนควบคู่กันไป
8. การวิจัยครั้งนี้ประยุกต์ใช้หลายเทคนิค น่าจะมีผู้สนใจใช้วิธีอื่น ๆ ที่เสนอรูปแบบต่างกัน เพื่อจะได้แนวทิศในการพัฒนาหนังสือให้กว้างขวางขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย น่าจะศึกษาหรือวิเคราะห์ในเรื่องต่อไปนี้

1. แนวโน้มของการคัดเลือกเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนของหนังสือเรียนภาษาไทย ซึ่งมีมัธยมศึกษาตอนปลายในทศวรรษหน้า
2. วิเคราะห์ความสอดคล้องของความเห็นต่อเนื้อหาวิชาภาษาไทย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจากบุคคลหลากหลายอาชีพ เพื่อพัฒนาหนังสือเรียนให้ทันสมัย
3. ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนการสอนตามคู่มือครูภาษาไทย ชุมภาษาพิจารณาอย่างครบถ้วน
4. ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการใช้หนังสือเรียนภาษาไทย ชุมภาษาพิจารณาเล่ม 1 - 2 จากความเห็นของผู้สอนและผู้เรียน

5. เนื้อหาที่จำเป็นที่น่าจะได้รับการคัดเลือก มาจัดเป็นวิชาบังคับในหนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (ม. 6)

6. วิเคราะห์ท่าเกมร่วมของเกณฑ์ทางโครงสร้างและเกณฑ์การเลือกเนื้อหา มาบรรจุในหนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

7. ศึกษาความสอดคล้องของเนื้อหาหนังสือเรียนภาษาไทย ที่มีต่อศักยภาพของผู้เรียนและความเป็นจริงในสังคม

8. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการตั้งคำถามในหนังสือเรียนภาษาไทยและคู่มือครูภาษาไทย ชุดภาษาพิจารณา ที่มีต่อการพัฒนากระบวนการความคิดของนักเรียน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กฤษดา กรุดทอง การคัดเลือกรายวิชาบังคับในหลักสูตร ปรินซิเพิล กศ.ค. มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2526, 175 หน้า อัดสำเนา
- แก้ว สวัสดิทานิช "หนังสือเรียนของเด็ก" ศูนย์ศึกษา 11 (3) มีนาคม 2507
- กอง เคลือบพินิจกุล การศึกษาความเหมาะสมของเนื้อหาในแบบเรียนวรรณคดีไทย
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ปรินซิเพิล กศ.ค. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร
2516, 92 หน้า
- เกษม บุญอ่อน 'เดลฟายเทคนิค (Delphi Technique) กับการบริหาร' ศึกษาศาสตร์
11 (1 - 2) ตุลาคม 2525 - มีนาคม 2526 อัดสำเนา
- โกชัย สาริกบุตร และสมพร สาริกบุตร การวิเคราะห์และประเมินผลแบบเรียน แสงรุ่ง
การพิมพ์ 2521, 128 หน้า
- โกวิท ประวาลมฤกษ์ "แนวความคิดเกี่ยวกับการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและวิเคราะห์แบบ
เรียน" การวิจัยเพื่อพัฒนาสื่อการเรียนการสอน กองวิจัยการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
2525, 364 หน้า
- จินตนา ใบกาชฎี หนังสือเรียนที่ไม่ใช่แบบเรียน ประชาศึกษา 28 (8) มีนาคม 2520
- จำลอง นักโอบน จุดมุ่งหมายของการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 5
ปรินซิเพิล กศ.ค. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2525, 246 หน้า
อัดสำเนา
- ฉวีลักษณ์ บณยานุจน การอ่านและวิจารณ์หนังสือ สภาคณบดีแห่งประเทศไทย
จัดพิมพ์ 2523, 134 หน้า
- ✓ ชินะวัฒน์ ชื่นเกษม แนวโน้มของหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
ในช่วงระหว่าง พ.ศ. 2530 - 2540 ปรินซิเพิล กศ.ค. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2528, 159 หน้า อัดสำเนา
- ติลก บุญเรืองรอด การประยุกต์เดลฟายเทคนิคและโปรแกรมเชิงเส้นตรงในการกำหนด
และใช้เกณฑ์จำนวนบุคลากรอาจารย์ขึ้นตำแหน่งสำหรับการเปิดสอนสาขาวิชาต่าง ๆ ตาม
หลักสูตรสภาการศึกษา พ.ศ. 2519 ของวิทยาลัยครู ปรินซิเพิล กศ.ค.
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2526, 171 หน้า อัดสำเนา

ดวงรัตน์ กุหลาบเจริญ การวิเคราะห์หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดวรรณวิจักขณ์ เล่ม 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2523, 295 หน้า

อัครสำเนา

เทือก กุสุมา ณ อยุธยา วิธีสอนภาษาไทยชั้นมัธยม โรงพิมพ์กุลสภา 2505, 183 หน้า

นงลักษณ์ ช่างหาค การวิเคราะห์หนังสืออ่านเพิ่มเติมและส่งเสริมการอ่าน ปรินิพนธ์

ก.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2524 95 หน้า

นพคุณ คุณาชีวะ และคนอื่น ๆ การวิเคราะห์หนังสือแบบเรียน รุ่งเรืองศิลป์การพิมพ์

2525, 168 หน้า

นวลทิพย์ รักษาทรัพย์ การศึกษาการเรียนการสอนภาษาไทยโดยใช้หนังสือเรียนภาษาไทย

ชุดทักษะสัมพันธ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา

เขตกรุงเทพมหานคร 9 โรงเรียน วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2522, 178 หน้า อัครสำเนา

นิตยา บุญสิงห์ ความสนใจของนักศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ต่อเนื้อหาบทเรียนวรรณคดีไทย

ปรินิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2516, 138 หน้า

อัครสำเนา

บุญน้อย สัตร์อังกูร การวิเคราะห์หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ระดับมัธยมศึกษา

ตอนต้น เล่ม 1 วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2523, 93 หน้า

อัครสำเนา

บุปผา ทวีสุข ความสนใจเนื้อหาแบบเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ปรินิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2516, 78 หน้า

อัครสำเนา

บุญเหลือ เทพสุวรรณ ม.ล. ภาษาไทยวิชาที่ถูกลืม ชุมชมส่งเสริมการใช้ภาษาไทย

จัดพิมพ์ 2520, 113 หน้า

ประภาศรี สีทอำไพ วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช 2524,

391 หน้า

ประยูร ศรีประสารณ์ "เทคนิคแบบเคลฟาย" การวางแผนและการจัดการทางการศึกษา
 โรงพิมพ์กรมการศาสนา 2526, 566 หน้า

ประสม นนทสุวรรณ การศึกษาการเรียนการสอนภาษาไทยโดยใช้หนังสือเรียนภาษาไทย
ชุดทักษะสัมพันธ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา
เขตการศึกษา 3 วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2524, 167 หน้า
 อัดสำเนา

ปราณี ลินธุ์สะอาด ความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับหนังสือเรียนหลักภาษาไทย
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เล่ม 1 วิทยานิพนธ์ ก.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2522,
 204 หน้า อัดสำเนา

เป็รื่อง กุมากร เกร็ดเกี่ยวกับตำรา" การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน กองวิจัย
 การศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ 2525, 364 หน้า

เพชรินทร์ วรรณารักษ์ แกนร่วมของพุทธธรรม คริสตธรรม และอิสลามิกธรรม ต่อการจัด
การศึกษาตามจริยธรรม ในหลักสูตรสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในทศวรรษหน้า
 วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2528, 277 หน้า อัดสำเนา

เพ็ญศิริ ภักดีอุทธรณ์ การศึกษาแบบเรียนภาษาไทย(ประถม - มัธยม) ภาควิชาภาษาไทย
 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยครูจันทระเกษม 2524, 195 หน้า

ไพฑูรย์ พิพิธกุลย์ การศึกษาความสนใจและแนวการอ่านหนังสือของนักเรียนอายุ 13 - 15 ปี
ในโรงเรียนรัฐบาลจังหวัดอุดรธานี ขอนแก่น สกลนคร ร้อยเอ็ด มหาสารคาม กาฬสินธุ์
ปทุมธานี กทม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2516, 224 หน้า
 อัดสำเนา

พุ่มเพื่อง เครือตราฐ "ธรรมชาติของภาษา" วิถีพิเศษในการสอนภาษาไทย ศูนย์พัฒนา
 การศึกษา เขตการศึกษา 2 จังหวัดยะลาจัดพิมพ์ 2520, 156 หน้า

ปัญญา สาร หลักการบริหารการศึกษา โรงพิมพ์วัฒนาพานิช 2516, 695 หน้า

มารศรี ศิริพันธุ์ การศึกษาความสนใจและแนวการอ่านหนังสือของนักเรียนอายุ 13 - 18 ปี
ในโรงเรียนรัฐบาลจังหวัดชุมพร นครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี ภูเก็ต ตรัง บริษัทยาพันธ์
 กค.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2516, 206 หน้า อัดสำเนา

วสันต์ รั้งรองรัตน์ การประเมินผลหลักสูตรวิชาภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พุทธศักราช

2521 ในเขตการศึกษา 1 ปริณานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร 2521, 151 หน้า อักสำเนา

วัน เทพพิชัย การประเมินโครงการการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐานประกอบชั้นเรียน

ในเขตการศึกษา 2 ปริณานิพนธ์ กศ.ค. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

2527, 432 หน้า อักสำเนา

วัลลีย์ ประสาททองโอสถ 'เกณฑ์การใช้และควบคุมหนังสือเรียน' การวิจัยเพื่อพัฒนาสื่อ

การเรียนการสอน กองวิจัยการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ 2525, 364 หน้า

วาสนา วีรพลิน หนังสือที่เด็กวัยรุ่นสนใจอ่าน วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2503, 80 หน้า อักสำเนา

ศิริรัตน์ วงศ์สุวรรณ ความคิดเห็นของนักเรียนครู และผู้บริหารเกี่ยวกับหนังสือเรียนภาษาไทย

ชุดทักษะพัฒนา เล่ม 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2526, 113 หน้า อักสำเนา

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร โครงการพัฒนาการอ่านภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา ปีการศึกษา

2525 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2525, 169 หน้า

ศึกษาธิการ, กระทรวง แผนการศึกษาชาติ พุทธศักราช 2520 กรุงเทพฯ 2520, 20 หน้า

หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดภาษาวิจารณ์ เล่ม 1 กรุงเทพฯ 2526, 198 หน้า

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 กรุงเทพฯ 2525, 288 หน้า

สงบ ลักษณะ 'การวางแผนโครงการวิจัย วิจัยสื่อการเรียนการสอน' การวิจัยเพื่อพัฒนาสื่อ

การเรียนการสอน กองวิจัยการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ 2525, 364 หน้า

สถิตย์ ชนะชัย การพิจารณาการเรียนการสอนภาษาไทยโดยใช้หนังสือเรียนภาษาไทย

ชุดทักษะสัมพันธ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา

เขตการศึกษา 11 วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2524, 136 หน้า

อักสำเนา

สนม ครุฑเมือง เอกสารประกอบการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ภาควิชาภาษาไทย และ

ภาษาตะวันออก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก 2523, 332 หน้า

สวัสดิ์ จงกล "การพัฒนาหลักสูตร" นวัตกรรมการศึกษา วารสารเชิงวิชาการของ
นักศึกษาวิชาอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2525

_____ 'การพัฒนาสื่อการเรียนการสอน' วิจัยเพื่อพัฒนาสื่อการเรียนการสอน กองวิจัย
การศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ 2525, 364 หน้า

สมบูรณ์ หันยะ การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อสร้างเสริมสมรรถภาพด้านการสอน
ของครูประจำการระดับประถมศึกษา ปรินันท์ กต.ก. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร 2524, 325 หน้า อัดสำเนา

_____ "มารู้จักเคลฟายเทคนิคกันเถอะ" วารสารการวัดผลการึกษา 7(3) มกราคม -
เมษายน 2524

สมสมัย แ่งชั้น ความสนใจเนื้อหาแบบเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
ปรินันท์ กต.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2516, 127 หน้า
อัดสำเนา

ลูกัญญา โชติภพนิช การวิเคราะห์แบบเรียนวรรณคดีไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 วิทยานิพนธ์
ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2518, 192 หน้า อัดสำเนา

สุชาติ สวัสดิ์ศรี วรรณกรรมนอกโรงเรียน สัมมนา : ภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา
นครศรีธรรมราช วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช 2525, 200 หน้า

สุธรรม จันทรหอม "เคลฟายเทคนิค (Nelephi technique)กับการบริการ" ศึกษาศาสตร์สาร
11(1 - 2) ตุลาคม 2525 - มีนาคม 2526

_____ สุนีย์ อิตสาสตร์ ความเป็นมาของแบบเรียนไทย ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์ วิทยาลัยครูธนบุรี 2526, 136 หน้า

สุมิตร คุณานุกร หลักสูตรและการสอน โรงพิมพ์ชวนพิมพ์ 2516, 271 หน้า

สุระ ดามาพงศ์ การวิเคราะห์หนังสือเรียนภาษาไทย บุตรวรรวิจักษ์ เล่ม 2 ชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 5 ปรินันท์ กต.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2527,
277 หน้า อัดสำเนา

สุรเดช วิเศษสุการ 'คำนำ' หนังสือเรียนภาษาไทย ภาษาพาฬวิจารณ์ เล่ม 1
กรุงสกา 2526, 198 หน้า

สุนทรี มีพร้อม วิเคราะห์หนังสือสำหรับเด็กกับคณะกรรมการประกวด วิทยานิพนธ์ กศ.ม.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2522, 209 หน้า อัดสำเนา

อภิวัฒน์ ปรีชาประสาธน์ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย

พุทธศักราช 2518 วิทยานิพนธ์ ก.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2518, 182 หน้า

อัดสำเนา

อรวรรณ แจ่มศรี ทัศนคติของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีกรุงเทพต่อการศึกษา 2520 ต่อวิชา

ภาษาไทย วิทยานิพนธ์ ก.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2518, 182 หน้า

อัดสำเนา

อนันต์ จันทร์ทวี ผลการใช้คำถามของครูที่ปีต่อกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ผลสัมฤทธิ์และ

ทัศนคติของนักเรียนชั้น มศ. 2 และ ม. 2 วิทยานิพนธ์ กศ.ค. มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2523, 226 หน้า อัดสำเนา

อุบลรัตน์ ตีะปันดา การศึกษาการเรียนการสอนภาษาไทยโดยใช้หนังสือเรียนภาษาไทย

ชุดทักษะสัมพันธ์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา

เขตการศึกษา 2 วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2524, 124 หน้า

อัดสำเนา

Alvin Toffler, Future Shock. New York, Pandom house 1970. 505 p.

Arnold, Daniel S., Ronald K. Atwood and Virginia M. Roger. "An Investigation of Relationships Among Question Level, Response Level and Lapse Time," School Science and Mathematics. 73 · 591 - 5, October, 1973.

Boonon, Kasem. 'The Future of Teacher Education in Thailand . A Delphi Application,' Dissertation Abstracts. 1980. 4538 - A

Deverell, A.F. "Are Reading Improvement Courses at the university Level Justified B," The Journal of Education Research. 54 208 February, 1961.

Frymaer, Jack R. A School for Tomorrow. California, McCutchan Publishing Company, 1973. 507 p.

Garrett, Henry E. and S.A. Woodworth. Statistics in Psychology and Education. New York, David Mckary Co., Inc., 1966. 491 p.

- Glass, Gene V. and Julian O. Stanley. Statistical Methods in Education and Psychology. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice - Hall, 1970. 596 p.
- Horne, M.V. Give Children wings A Manual on How to Write for Children. New York, Comittee on World Lctairacy and Christian Literature, 1970. 109 p.
- Kohtbantua, S. Adult Education in Thailand A Need Assessment. A Ph.D Dissertation University of Osegon, 1978. 175 p.
- Lado Robert. Linguistics Across Culture. Michigan, The University of Michigan, 1958. 141 p.
- Ryans David G. Characteristic of Teachers. Manasha, George Banta Company, 1960. 145 p.
- Saylor, Gallen J. and William A. Alexander. Planing Corriculur for School. New York, Holt, Rincert and Winston, 1974. 404 p.

ព្រាងរូប

๐

-

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

-

๑

๒

ที่ ทม 1007/0100

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

มกราคม 2529

เรื่อง รับรองนิสิต

เรียน

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นายกลั่น คงเหมือนเพชร เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกการมัธยมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้นี้กำลังอยู่ในระหว่างเตรียมการทำปริญญาโท และมีความประสงค์จะติดต่อ
เรื่องขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เรื่อง 'วิเคราะห์หนังสือเรียนภาษาไทยชุดภาษา
พิจารณาเล่ม 1 ในด้านความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษา
ตอนปลาย พุทธศักราช 2524" ทั้งนี้ ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตอบแบบสอบถาม
เพื่อเป็นข้อมูลในการทำปริญญาโท

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และ
ขอขอบคุณในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่จะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นางวชิรญา บัวศรี)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

ภาคผนวก ข

การอธิบายจุดประสงค์ของหมวดวิชาภาษาไทยและการตั้งเกณฑ์วิเคราะห์หนังสือ

สรุปคำอธิบายจุดประสงค์ของหมวดวิชาภาษาไทยและเกณฑ์วิเคราะห์ที่ผู้วิจัยนำเสนอ

-

การอธิบายจุดประสงค์ของหมวดวิชาภาษาไทย
และการตั้งเกณฑ์วิเคราะห์หนังสือ

จุดประสงค์ของหมวดวิชา ภาษาไทยตามหลักสูตร มัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524	การอธิบายจุดประสงค์ของหมวด วิชาภาษาไทยตามหลักสูตรมัธยม ศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524	เกณฑ์วิเคราะห์หนังสือ
1. เพื่อให้ตระหนักใน ความสำคัญของภาษาไทย ในฐานะที่เป็นเครื่องมือ สื่อสารของประชาชาติ ไทย ให้มีก่านิยมอันพึง ประสงค์ในการเรียนภาษา ไทย มีความภูมิใจใน วัฒนธรรมทางภาษาของ ชาติ	หมายถึงความสามารถที่จะบอกได้ว่า 1. ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์แสดง ความเป็นไทย แสดงความเป็น ชาติไทย 2. ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติ ที่ใช้เป็นเครื่องมือสื่อสารของคนไทย 3. ภาษาไทยเป็นศูนย์รวมความรู้สึก ในความเป็นไทย อันก่อให้เกิดความ เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันสืบเนื่องจาก การใช้ภาษาเดียวกัน 4. ภาษาไทยเป็นเครื่องมือแสดง ความเป็นอิสระของประชาชาติไทย ที่มีภาษาใช้เป็นของตนเอง 5. ภาษาไทยเป็นวัฒนธรรมประจำ ชาติทำให้เกิดความภาคภูมิใจ 6. ภาษาไทยมีคุณค่าแก่การเรียนรู้ สมการที่จะอนุรักษ์สืบต่อไป 7. ภาษาไทยเป็นเครื่องมืออันสำคัญ ที่จะถ่ายทอดวัฒนธรรมไปสู่ประชาชาติ ไทยทั้งมวล	1. เนื้อหาชี้ให้เห็นความ สำคัญของภาษาไทย ในฐานะ ที่เป็นเครื่องมือสื่อสารประจำ ชาติ 2. เนื้อหาชี้ให้เห็นว่าการใช้ ภาษาไทยก่อให้เกิดสำนึก ในความเป็นชาติไทย 3. เนื้อหาส่งเสริมให้เกิด ความภาคภูมิใจว่าภาษาไทย เป็นวัฒนธรรมประจำชาติ 4. เนื้อหาชี้ให้เห็นว่าภาษา เป็นเครื่องมือในการถ่ายทอด วัฒนธรรม 5. เนื้อหาส่งเสริมให้ผู้เรียน สนใจที่จะเรียนรู้ภาษาไทย ยิ่งขึ้น 6. เนื้อหาเน้นให้เห็น ความสำคัญอันก่อให้เกิดความ คิดที่จะอนุรักษ์และสืบทอดภาษา ไทยต่อไป

4

5

2. เพื่อให้เข้าใจธรรมชาติของภาษาและรู้จักสังเกตลักษณะทั่วไปของภาษาไทย และสามารถนำความรู้ไปใช้ได้อย่างถูกต้องตามระเบียบของภาษา	หมายถึงความสามารถทำความเข้าใจได้ว่า 1. การประกอบกันขึ้นเป็นภาษา 2. การเปลี่ยนแปลงทางภาษาและความแตกต่างในการใช้ภาษาเป็นธรรมชาติของภาษา 3. สามารถเข้าใจหลักและกฎเกณฑ์ในการใช้ภาษาไทยได้เหมาะสมตามกาลเทศะ 4. สามารถใช้วิจารณญาณในการที่เลือกใช้ภาษาไทยได้ความเหมาะสม 5. สามารถใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการสื่อสารความรู้ได้ด้วยความเข้าใจ 6. สามารถสังเกตระเบียบของภาษาและนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ถูกต้อง	1. เนื้อหาให้ความรู้เรื่องธรรมชาติของภาษาทั้งโดยทั่วไปและภาษาไทย 2. เนื้อหาให้หลักเกณฑ์และข้อสังเกตในเรื่องธรรมชาติของภาษา 3. เนื้อหาให้ความรู้เรื่องหลักหรือกฎเกณฑ์ในการใช้ภาษาไทย 4. เนื้อหาแสดงแนวความคิดให้ผู้เรียนพิจารณาเลือกใช้ภาษาได้ตามความเหมาะสม 5. เนื้อหาให้ความรู้เพียงพอให้ผู้เรียนจะนำไปใช้ได้อย่างถูกต้อง
3. เพื่อให้สามารถใช้ภาษาสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะนำไปสู่การพัฒนาคนทุกชั้น เพื่อประโยชน์สุขแก่ตนเองและสังคม	หมายถึง 1. สามารถนำความรู้และหลักเกณฑ์ที่ได้จากการศึกษาภาษาไปใช้ในการฟัง พูด อ่าน เขียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประเมินผลสำเร็จตามจุดประสงค์	1. เนื้อหาสนองตอบต่อการฝึกทักษะทางภาษาแก่ผู้เรียนอย่างเพียงพอ 2. เนื้อหาได้เสนอรูปแบบการรับสารไว้หลายวิธี

	2. ให้มีความสามารถที่จะส่งสารด้วยวิธีการต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง 3. ให้มีความสามารถที่จะรับสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ 4. ให้ผู้เรียนได้ฝึกประสบการณ์ในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร 5. ให้สามารถใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับผู้รับสารตามโอกาสและสถานการณ์	3. เนื้อหาช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านภาษาไทยดีขึ้น 4. เนื้อหาที่เสนอผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการชีวิตประจำวันได้ 5. เนื้อหาที่มีความยากง่ายเหมาะสมแก่วัยหรือวุฒิภาวะของผู้เรียนแล้ว 6. เนื้อหาให้ความรู้ที่เป็นข้อเท็จจริงทันสมัยสอดคล้องกับสังคมปัจจุบัน
4. เพื่อให้สามารถคิดต่อธุรกิจสื่อสารต่าง ๆ ให้สัมฤทธิ์ผลทั้งในด้านการพูดและเขียน สามารถใช้ภาษาได้ถูกต้องตามระดับบุคคล เหมาะสมกับกาลเทศะและสถานการณ์	หมายถึง 1. เมื่อจะหัดงคิดต่อสื่อสารธุรกิจไม่ว่าการพูดหรือเขียนสามารถใช้ภาษาได้ถูกต้อง 2. ให้รู้จักใช้ภาษาในการพูดโน้มน้าวบุคคลอื่นด้วยเหตุและผล 3. ให้รู้จักใช้ภาษาในการเขียนที่ผู้รับสารสามารถเข้าใจได้เป็นอย่างดี 4. ให้ผู้เรียนรู้จักสังเกตถึงความแตกต่างของระดับบุคคล โอกาสและสถานการณ์ตามวัยและศักยภาพ	1. เนื้อหาให้หลักการเพื่อการฝึกทักษะทั้งพูดและเขียนในเชิงธุรกิจสื่อสาร 2. เนื้อหาที่เสนอเหมาะสมต่อการฝึกการใช้ภาษาเชิงธุรกิจ 3. เนื้อหาช่วยให้เข้าใจหรือหยั่งเห็นแนวปฏิบัติที่เหมาะสมกับบุคคล โอกาสและสถานที่ 4. เนื้อหาเสนอแนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนสอดคล้องกับภาวะธุรกิจสื่อสารปัจจุบัน

	5. ให้สามารถใช้ภาษาทั้งการพูดและเขียนได้ถึงขั้นประสบความสำเร็จในกิจการงานของตนเป็นอย่างดี	5. เนื้อหาที่เสนอผู้เรียนสามารถนำไปใช้ได้ทันทีในชีวิตจริง
5. เพื่อให้สามารถอ่านออกเสียงให้ผู้ฟังรับสารได้แจ่มแจ้ง สามารถอ่านหนังสือและเอกสารต่าง ๆ ด้วยความเข้าใจ ถูกต้องรวดเร็ว มีรสนิยมที่ดีในการเลือกหนังสืออ่านและมีนิสัยรักการอ่าน	หมายถึง 1. ให้ฝึกทักษะการอ่านจนสามารถอ่านออกเสียงได้อย่างได้ชัดเจนถูกต้อง 2. ให้สามารถเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ถูกต้องรวดเร็ว 3. ให้สามารถที่จะส่งสารให้ผู้รับสาร เข้าใจเรื่องที่รับและปฏิบัติได้ถูกต้อง 4. สามารถเลือกอ่านหนังสือที่ให้เป็นประโยชน์และมีคุณค่า 5. ให้สามารถพิจารณาได้ว่าหนังสือประเภทใดจะให้สาระเพียงใด 6. ให้เกิดความคิดในการปลูกฝังความรู้สึกที่จะสืบหาค้นคว้าหาความรู้จนเป็นนิสัย	1. เนื้อหามุ่งส่งเสริมพัฒนาการในทักษะการอ่านออกเสียง 2. เนื้อหาให้แนวทางในการพัฒนาความเข้าใจเรื่องราวได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3. เนื้อหาส่งเสริมความสามารถแก่ผู้เรียนในการส่งสารและรับสาร 4. เนื้อหาให้แนวทางในการเลือกอ่านหนังสือที่มีสาระและคุณค่า 5. เนื้อหาส่งเสริมให้เกิดความคึกความสนใจที่จะศึกษา ค้นคว้าต่อไป

6. เพื่อให้เข้าใจและสามารถวิเคราะห์เรื่องราวที่ได้ฟัง ได้อ่านจากบุคคลหรือจากสื่อมวลชน อันจะทำให้เกิดวิจารณ์	หมายถึง 1. ความสามารถที่จะแยกประเด็นหรือปัญหาที่ได้ยินได้ฟังออกมาได้อย่างถูกต้อง 2. ความสามารถที่จะกำหนดจุดหมายของการวิเคราะห์เรื่องราวนั้นได้อย่างถูกต้อง 3. ความสามารถเชิงความคิดในการพิจารณาหาเหตุผลที่จะแก้ปัญหานั้นได้ถูกต้องเหมาะสมกับเรื่องราวหรือถ้าปัญหาเหล่านั้น 4. ความสามารถในการพิจารณาเลือกแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ปัญหาต่าง ๆ	1. เนื้อหาเสนอแนวคิดพื้นฐานแก่ผู้เรียนในการตัดสินใจ เกี่ยวกับการแก้ปัญหาต่าง ๆ 2. เนื้อหาช่วยให้ผู้เรียนได้รับความรู้และแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล 3. เนื้อหาให้แนวคิดเพื่อการไปสู่หนทางที่จะแก้ปัญหา 4. เนื้อหาช่วยให้รู้จักแยกข้อความที่เป็นข้อเท็จจริงกับความคิดเห็น 5. เนื้อหาช่วยให้เข้าใจจนหยั่งเห็นแนวทางปฏิบัติได้ถูกต้อง 6. เนื้อหาช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการคิดอย่างเพียงพอ
7. เพื่อให้ประจักษ์ในคุณค่าของวรรณคดีตามควรแก่วัยและศักยภาพสามารถอ่านและเข้าใจวรรณคดีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สร้างขึ้นในปัจจุบัน	หมายถึง 1. ให้เกิดความรู้สึกและยอมรับว่าวรรณคดีเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ 2. ให้รู้สึกซาบซึ้งในศิลปะและสุนทรียภาพของวรรณคดีไทยอันเป็นคุณค่าทางอารมณ์	1. เนื้อหาช่วยให้เห็นคุณค่าของวรรณคดีไทยในฐานะที่เป็นมรดกของชาติ 2. เนื้อหาช่วยเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดความเพลิดเพลินทางอารมณ์

	3. ให้เข้าใจว่าการอ่านวรรณคดีจะช่วยขัดเกลาลัทธิใจ ทำให้สามารถเข้าใจมนุษย์ให้ดีขึ้น 4. ให้ทราบว่าวรรณคดีเป็นส่วนหนึ่งที่ เป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดวัฒนธรรม 5. เมื่ออ่านวรรณคดีแล้วให้สามารถเข้าใจได้ว่า - วรรณคดีจะช่วยส่งเสริมความรู้ความเข้าใจหลายด้าน เนื่องจากวรรณคดีได้บันทึกสภาพการณ์ทางสังคมตามยุคสมัย - วรรณคดีช่วยส่งเสริมความรู้ทางจริยธรรมที่สอดแทรกอยู่ในเนื้อหา - วรรณคดีช่วยให้เกิดความคิดในการแก้ปัญหาจากพฤติกรรมของตัวละคร - ถ้อยคำภาษาที่ใช้ในวรรณคดีเป็นศิลปะอันประณีตที่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในการใช้ภาษา (ไปสู่ความคิดสร้างสรรค์	3. เนื้อหาช่วยเสริมสร้างความคิดในการเลือกแนวทางที่ดีมาปฏิบัติ 4. เนื้อหาวรรณคดีที่เลือกมาให้เรียนเป็น เรื่องที่น่าสนใจและสัมพันธ์กับชีวิตจริง 5. เนื้อหาช่วยเสริมความคิดแก่ผู้เรียนที่จะพัฒนาการใช้ภาษาสร้างสรรค์ 6. เนื้อหาช่วยผู้เรียนให้หยั่งรู้ถึงความคิดที่สะท้อนออกมาจากวรรณคดีมรดกและวรรณกรรมปัจจุบัน 7. การคัดตอนวรรณคดีมาให้ผู้เรียนเรียน มิได้ทำให้ต้องเสียคุณค่าและรสความซาบซึ้งไปแต่ประการใด
--	--	---

8. เพื่อให้มีความรู้ใคร่รู้ใครเรียนสามารถใช้ภาษาแสวงหาความรู้ในโรงเรียนและต่อ ๆ ไป ทั้งในคำอธิบายและเพื่อประโยชน์สุขในด้านอื่น ๆ	หมายถึง 1. ให้เกิดความสนใจในการแสวงหาความรู้อย่างสม่ำเสมอ 2. ให้เกิดความสนใจที่จะแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง 3. สามารถใช้ทักษะทางภาษาในการเรียนในโรงเรียนได้เป็นอย่างดี 4. สามารถใช้ภาษาในการที่จะแสวงหาความรู้จากแหล่งวิชาต่าง ๆ ได้ 5. สามารถใช้ภาษาให้เกิดผลดีในการประกอบอาชีพและธุรกิจสื่อสารของตนให้เป็นอย่างดี 6. สามารถใช้ภาษาให้เกิดความสุขความเพลิดเพลินทางอารมณ์	1. เนื้อหาที่เสนอจงใจให้นักเรียนสนใจที่จะศึกษากันต่อไป 2. เนื้อหาที่เสนอเหมาะสมที่จะเป็นพื้นฐานของผู้เรียนในชั้นต่อไป 3. เนื้อหาที่ผู้เรียนเรียนมาแล้วมีความเชื่อมโยงกับสิ่งที่จะเรียนต่อไป 4. เนื้อหาได้เสนอแนวทางให้รู้จักการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง 5. เนื้อหาช่วยให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้เป็นอย่างดี 6. เนื้อหาสอดคล้องหลักการที่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการสร้างความบันเทิงใจในชีวิตประจำวัน
9. เพื่อให้สามารถใช้ทักษะทางภาษาเป็นเครื่องมือในการศึกษาต่อ หรือในด้านการศึกษากันทั่ววิทยาการต่าง ๆ ด้วยความสนใจ	หมายถึง 1. ให้เกิดความสามารถที่จะใช้ภาษาได้อย่างต่อเนื่องและเกิดผลดี	1. เนื้อหาที่จัดให้เอื้ออำนวยต่อการศึกษาค้นคว้าในระดับสูง 2. เนื้อหาให้แนวทางแก่ผู้เรียนในการที่จะใช้ทักษะทางภาษาให้สัมพันธ์กับวิชาอื่น

	2. ให้สามารถพัฒนาการทางภาษา ได้เหมาะสมกับระดับชั้นที่เรียนรู้ สูงขึ้นไป 3. ให้สามารถใช้ทักษะทางภาษา ไทยในการสัมพัธ์กับการเรียน วิชาอื่น ๆ 4. ให้สนใจที่จะใช้ทักษะทางภาษา กันกว่าหาความรู้ หรือประกอบกิจ ที่จะอำนวยความสะดวกให้แก่ตนเอง	3. เนื้อหาที่จัดให้เหมาะสมที่ จะเป็นพื้นฐานต่อการศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง 4. เนื้อหาช่วยจูงใจให้ผู้เรียน เกิดความรู้สึกลึกสนใจที่จะศึกษา ค้นคว้าต่อไป
--	---	---

ภาคผนวก ค
แบบสอบถามรอบที่ 1

แบบสอบถามรอบที่ 1

"วิเคราะห์หนังสือเรียนภาษาไทยชุดภาษาพิจารณา เล่ม 1 ในด้าน
ความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยม
ศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524"

คำชี้แจง

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อต้องการทราบความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมี
ประสบการณ์ในวิชาภาษาไทย เกี่ยวกับการใช้หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดภาษาพิจารณา เล่ม 1
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทั้งนี้เพื่อให้ได้มาซึ่งความสอดคล้องที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันจากกลุ่ม
ผู้เชี่ยวชาญ อันจะนำไปเป็นประโยชน์สำหรับการจัดการเรียนการสอน และเพื่อเป็นแนวทาง
ในการพัฒนาหนังสือต่อไป

การวิจัยครั้งนี้จะประยุกต์ใช้เทคนิค เดลฟี (Delphi Technique) โดยจะถาม
ความคิดเห็นจากท่านรวม 2 หรือ 3 ครั้ง การตอบคำถามจะใช้เวลาไม่มากนัก เพราะใน
ครั้งแรกนี้ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์มาให้แล้ว จุดมุ่งหมายในการตอบแบบสอบถามก็เพื่อให้กลุ่ม
ผู้เชี่ยวชาญ ให้อันกับความสำคัญของข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วย

เรื่องควรแจ้งตรงของการวิจัย ระยะเวลาของการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้และใน
ครั้งต่อไปควรเป็นระยะเวลาที่ไม่ห่างกันนัก ดังนั้นจึงขอความกรุณาจากท่านได้โปรดตอบแบบ
สอบถามรอบนี้โดยเร็วเท่าที่จะเป็นไปได้ หวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี
ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ
(

(นายกสิณ คงเหมือนเพชร)

นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการมัธยมศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

หมายเหตุ ส่งกลับคืนให้ผู้วิจัยเฉพาะเอกสารหมายเลข 1 เท่านั้น

เอกสารหมายเลข 1

แบบสอบถามรอบที่ 1

วิเคราะห์หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดภาษาพิจารณา เล่ม 1 ในด้าน
ความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร วิชาภาษาไทย ชั้นมัธยม
ศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524

ตอนที่ 1

คำชี้แจงสำหรับตอบแบบสอบถาม

ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ท่านเห็นตรงกับข้อความนั้น ๆ ตามลำดับคะแนน
ดังนี้

- 5 หมายถึง มีความสอดคล้องมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความสอดคล้องมาก
- 3 หมายถึง มีความสอดคล้องปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความสอดคล้องน้อย
- 1 หมายถึง มีความสอดคล้องน้อยที่สุด

ข้อความ	5	อันดับคะแนน			
		4	3	2	1
<u>ตัวอย่าง</u>					
(0) เนื้อหาโดยส่วนรวมของหนังสือเรียน ภาษาไทย ชุดภาษาพิจารณา เล่ม 1 มี ความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของ หลักสูตรภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลาย พุทธศักราช 2524	✓				

ข้อความ	อันดับคะแนน					จุดประสงค์ของการเรียน วิชาภาษาไทยตามหลักสูตร
	5	4	3	2	1	
1. <u>ด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร</u> (1) เนื้อหาชี้ให้เห็นความสำคัญของภาษาไทยในฐานะที่เป็นเครื่องมือสื่อสารประจำชาติ (2) เนื้อหาชี้ให้เห็นว่าการใช้ภาษาไทยก่อให้เกิดสำนึกในความเป็นชาติไทย (3) เนื้อหาส่งเสริมให้เกิดความภาคภูมิใจว่าภาษาไทยเป็นวัฒนธรรมประจำชาติ (4) เนื้อหาชี้ให้เห็นว่าภาษาเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดวัฒนธรรม (5) เนื้อหาส่งเสริมให้ผู้เรียนสนใจที่จะเรียนรู้ภาษาไทยยิ่งขึ้น (6) เนื้อหาเน้นให้เห็นความสำคัญจนก่อให้เกิดความคิดที่จะอนุรักษ์และสืบทอดภาษาไทยต่อไป (7) เนื้อหาให้ความรู้เรื่องธรรมชาติของภาษาทั้งโดยทั่วไปและภาษาไทย						(1) เพื่อให้ตระหนักในความสำคัญของการเรียนภาษาไทย ในฐานะที่เป็นเครื่องมือสื่อสารของประชาชาติไทย ให้มีก่านิยมอันพึงประสงค์ในการเรียนภาษาไทย มีความภูมิใจในวัฒนธรรมทางภาษาของชาติ (2) เพื่อให้เข้าใจธรรมชาติของภาษาและรู้จักสังเกตลักษณะทั่วไปของภาษาไทย สามารถนำความรู้ไปใช้ได้ถูกต้องตามระเบียบของภาษา

ข้อความ	อันดับคะแนน					จุดประสงค์ของการเรียน วิชาภาษาไทยตามหลักสูตร
	5	4	3	2	1	
(8) เนื้อหาในหลักเกณฑ์หรือข้อ สังเกตในเรื่องธรรมชาติของ ภาษา						
(9) เนื้อหาให้ความรู้เรื่องหลักของ กฎเกณฑ์ในการใช้ภาษาไทย						
(10) เนื้อหาแสดงแนวความคิดให้ผู้ เรียนพิจารณาเลือกใช้ภาษาได้ ตามความเหมาะสม						
(11) เนื้อหาให้ความรู้เพียงพอที่ผู้เรียน จะนำไปใช้ได้ถูกต้อง						
(12) เนื้อหาสนองต่อการฝึกทักษะ ทางภาษาแก่ผู้เรียนอย่างเพียงพอ						(3) เพื่อให้สามารถใช้ภาษา สื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผล อันจะนำไปสู่การพัฒนา คนทุกด้านเพื่อประโยชน์ สุขแก่ตนเองและสังคม
(13) เนื้อหาได้เสนอรูปแบบการรับ การไว้มหลายวิธี						
(14) เนื้อหาช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมี พัฒนาการด้านภาษาไทยให้ดีขึ้น						
(15) เนื้อหาที่เสนอผู้เรียนสามารถ นำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำ วันได้						
(16) เนื้อหาที่มีความยากง่ายเหมาะแก่ วัยหรือวุฒิภาวะของผู้เรียน						
(17) เนื้อหาให้ความรู้ที่เป็นข้อเท็จจริง ทันสมัยสอดคล้องกับสังคมปัจจุบัน						

ข้อความ	อันดับคะแนน					จุดประสงค์ของการเรียน วิชาภาษาไทยตามหลักสูตร
	5	4	3	2	1	
(18) เนื้อหาให้หลักการเพื่อฝึกทักษะ ทั้งพูดและเขียนในเชิงธุรกิจ สื่อสาร						(4) เพื่อให้สามารถติดต่อธุรกิจ สื่อสารต่าง ๆ ให้สัมฤทธิ์ผล ทั้งในด้านการพูดและเขียน สามารถใช้ภาษาได้ถูกต้อง ตามระดับบุคคล เหมาะสม กับกาลเทศะและสถานการณ์
(19) เนื้อหาที่เสนอเหมาะสมต่อการ ฝึกการใช้ภาษาเชิงธุรกิจ						
(20) เนื้อหาช่วยให้เข้าใจหรือหยั่ง เห็นแนวปฏิบัติที่เหมาะสมกับบุคคล เอกสารและสถานการณ์						
(21) เนื้อหาเสนอแนวการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนสอดคล้องกับ ภาวะธุรกิจสื่อสารในปัจจุบัน						
(22) เนื้อหาที่เสนอผู้เรียนสามารถ นำไปใช้ได้ทันทีในชีวิตจริง						
(23) เนื้อหามุ่งส่งเสริมพัฒนาการ ในทักษะการอ่านออกเสียง						(5) เพื่อให้สามารถอ่านออก เสียงให้ผู้ฟังรับสารได้แจ่ม แจ้ง สามารถอ่านหนังสือ และเอกสารต่าง ๆ ด้วย ความเข้าใจถูกต้องรวดเร็ว มีรสนิยมดีในการเลือก หนังสืออ่านและมีนิสัยรัก การอ่าน
(24) เนื้อหาให้แนวทางในการรับมา ความเข้าใจเรื่องราวได้ละเอียด มีประสิทธิภาพ						
(25) เนื้อหาส่งเสริมความสามารถ แก่ผู้เรียนในการส่งสารและ รับสาร						
(26) เนื้อหาให้แนวทางในการเลือก อ่านหนังสือที่มีสาระและคุณค่า						

ข้อความ	อันดับคะแนน					จุดประสงค์ของการเรียน วิชาภาษาไทยตามหลักสูตร
	5	4	3	2	1	
(27) เนื้อหาส่งเสริมให้เกิดความ คิด ความสนใจที่จะศึกษาค้นคว้า ต่อไป						(6) เพื่อให้เข้าใจสามารถ วิเคราะห์เรื่องราวที่ได้ ฟังได้อ่าน จากบุคคลหรือ จากสื่อมวลชนอื่นจะทำให้ เกิดวิจารณ์ญาณ
(28) เนื้อหาเสนอแนวความคิดพื้นฐาน แก่ผู้เรียนในด้านการตัดสินใจ เกี่ยวกับการแก้ปัญหาต่าง ๆ						
(29) เนื้อหาช่วยให้ผู้เรียนได้รับความ รู้ ได้แสดงความคิดเห็นอย่างมี เหตุผล						
(30) เนื้อหาให้แนวคิดเพื่อการไปสู่ หนทางที่จะแก้ปัญหา						
(31) เนื้อหาช่วยให้รู้จักแยกข้อความ ที่เป็นข้อเท็จจริงกับความคิดเห็น						
(32) เนื้อหาช่วยให้เข้าใจจนหยั่งเห็น แนวทางปฏิบัติได้ถูกต้อง						
(33) เนื้อหาช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึก ทักษะการคิดอย่างเพียงพอ						(7) เพื่อให้ประจักษ์ในคุณค่า ของวรรณคดีที่ควรแก่วิยและ ศึกษากัน สามารถอ่านและ เข้าใจวรรณคดีที่เป็นมรดก ทางวัฒนธรรมที่สร้างขึ้นใน ปัจจุบัน
(34) เนื้อหาช่วยให้เห็นคุณค่าของ วรรณคดีไทยในฐานะที่เป็นมรดก ของชาติ						
(35) เนื้อหาช่วยเสริมสร้างให้ ผู้เรียนเกิดความเพลิดเพลินทาง อารมณ์						

ข้อความ	อันดับคะแนน					จุดประสงค์ของการเรียน วิชาภาษาไทยตามหลักสูตร
	5	4	3	2	1	
(36) เนื้อหาช่วยเสริมสร้างความคิด ในการเลือกแนวทางที่ดีมาปฏิบัติ						
(37) เนื้อหาวรรณคดีที่เลือกมาให้ เรียนเป็นเรื่องที่น่าสนใจและ สัมพันธ์กับชีวิตจริง						
(38) เนื้อหาช่วยเสริมความคิดแก่ ผู้เรียนที่จะหันมาการใช้ภาษา สร้างสรรค์						
(39) เนื้อหาช่วยให้ผู้เรียนหยั่งรู้ถึง ความคิดที่สะท้อนออกมาจาก วรรณคดีมรดกและวรรณกรรม ปัจจุบัน						
(40) การตัดตอนวรรณคดีมาให้ผู้เรียน เรียน มิได้ทำให้ต้องเสียคุณค่าและ รสความซาบซึ้งไปแต่ประการใด						
(41) เนื้อหาที่เสนอจงใจให้นักเรียน สนใจที่จะศึกษากันกว้างต่อไป						(๕) เพื่อให้มีความใคร่รู้ใคร่ เรียน สามารถใช้ภาษา แสวงหาความรู้ในโรงเรียน และต่อ ๆ ไป ทั้งในด้าน อาชีพและเพื่อประโยชน์ สุขในด้านอื่น ๆ
(42) เนื้อหาที่เสนอเหมาะสมที่จะเป็น พื้นฐานของผู้เรียนในชั้นต่อไป						
(43) เนื้อหาที่ผู้เรียนเรียนมาแล้วมี ความเชื่อมโยงกับสิ่งที่เรียน ต่อไป						

ข้อความ	อันดับคะแนน					จุดประสงค์ของการเรียน วิชาภาษาไทยตามหลักสูตร
	5	4	3	2	1	
(44) เนื้อหาได้เสนอแนวทางให้รู้จัก การค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง						
(45) เนื้อหาช่วยให้ผู้เรียนสามารถ นำไปใช้ในการประกอบอาชีพ ได้เป็นอย่างดี						
(46) เนื้อหาสอดแทรกหลักการที่ผู้ เรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ ในการสร้างความบันเทิงได้ใน ชีวิตประจำวัน						
(47) เนื้อหาที่จัดให้เอื้ออำนวยต่อการ ศึกษาค้นคว้าในระดับสูงได้						(9) เพื่อให้สามารถใช้ทักษะ ทางภาษา เป็นเครื่องมือ ในการศึกษา ค้นคว้า หรือใน การศึกษาค้นคว้าวิชาการ ต่าง ๆ ด้วยความสนใจ
(48) เนื้อหาให้แนวทางแก่ผู้เรียน ในการที่จะใช้ทักษะทางภาษา ให้สัมพันธ์กับวิชาอื่น ๆ						
(49) เนื้อหาที่จัดให้เหมาะสมที่จะเป็น พื้นฐานต่อการศึกษาค้นคว้าด้วย ตนเอง						
(50) เนื้อหาให้แนวคิดจูงใจให้ผู้เรียน เกิดความรู้สึกสนใจที่จะศึกษา ค้นคว้าต่อไป						

ข้อความ	อันดับคะแนน					จุดประสงค์ของการเรียน วิชาภาษาไทยตามหลักสูตร
	5	4	3	2	1	
2. <u>ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้</u>						
<u>การสอน</u>						
(1) กิจกรรมที่จะต้องทำโดยตัวผู้เรียน มีเพียงพอ						
(2) กิจกรรมมีส่วนเร่งเร้าให้ผู้เรียน อยากแสวงหาความรู้ต่อไป						
(3) กิจกรรมที่ระบุไว้ท้าทายนักเรียน สามารถนำไปปฏิบัติได้						
(4) กิจกรรมที่ระบุไว้ท้าทายนักเรียนเปิด โอกาสให้ผู้เรียนได้รับสิ่งที่มี คุณค่าจากบุคคลและสื่อมวลชน อย่างเพียงพอ						
(5) กิจกรรมเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ ฝึกเป็นรายบุคคล						
(6) กิจกรรมเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ ฝึกเป็นกลุ่ม						
(7) กิจกรรมเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ ฝึกการสื่อสารตามรูปแบบต่าง ๆ อย่างเพียงพอ						
(8) กิจกรรมเสริมที่จัดให้มีจำนวน เพียงพอแล้ว						
(9) กิจกรรมเสริมที่จัดให้สามารถช่วย ผู้เรียนได้ตรงความต้องการแล้ว						

ข้อความ	อันดับคะแนน					จุดประสงค์ของการเรียน วิชาภาษาไทยตามหลักสูตร
	5	4	3	2	1	
(10) กิจกรรมท้ายบทมีความ เหมาะสมกับเนื้อหาชั้น ๆ แล้ว						
(11) กิจกรรมที่จัดให้เปิดโอกาส ให้ผู้เรียนได้แสดงความคิด อย่างเป็นอิสระ						
(12) รูปแบบของกิจกรรมที่เสนอแนะ ไว้เหมาะสมกับวัยและศักยภาพ ของผู้เรียนในระดับนี้แล้ว						
3. <u>ด้านการวัดและประเมินผล</u>						
(1) ในหนังสือเรียนมีการประเมิน- ผลเป็นระยะ						
(2) ลักษณะคำถามที่ใช้ในหนังสือเรียน เน้นความจำเป็นส่วนใหญ่						
(3) ลักษณะคำถามที่ใช้ในหนังสือ เรียนเน้นการนำไปสู่ความคิด เป็นส่วนใหญ่						
(4) คำอธิบายต่าง ๆ ในหนังสือนี้ พุ่งตรงไปยังความคิดรวบยอดที่ ต้องการจะสอนแล้ว						
(5) วิธีวัดและประเมินผลที่ระบุไว้ ในคู่มือครูเหมาะสมกับประส บการณ์ของผู้เรียนแล้ว						

ข้อความ	อันดับคะแนน					จุดประสงค์ของการเรียน วิชาภาษาไทยตามหลักสูตร
	5	4	3	2	1	
(6) วิธีวัดและประเมินผลที่ระบุไว้ในคู่มือครูเหมาะสมกับประสพการณ์ของผู้เรียนแล้ว						
(7) กำหนดในรูปแบบการสร้างสถานการณ์เพื่อจะประเมินความกึกจากผู้เรียนมีเพียงพอ						
(8) วิธีวัดและประเมินความรู้ในหนังสือเรียนนี้ยังอยู่ห่างไกลตัวผู้เรียน						

ตอนที่ 2

คำชี้แจง

ในฐานะที่ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ มีความเกี่ยวข้องกับหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดภาษาพิจารณา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 นี้อยู่ ท่านคิดว่าสภาพการณ์ด้านเนื้อหาของหนังสือเรียนเล่มนี้ ควรจะเป็นอย่างไรในอนาคต เมื่อการใช้หนังสือเล่มนี้มาครบวงจรของหลักสูตรแล้ว

เนื้อหาในหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดภาษาพิจารณา เล่ม 1	สภาพการณ์ที่ควรจะเป็น
1. ลักษณะที่ควรสังเกตของภาษา - ธรรมชาติของภาษา - เสียงและอักขรไทย - คำและประโยค - ระดับภาษา - ราชาศัพท์	1. ควรจัดเพิ่มขึ้นในเรื่องใด 2. ควรคงไว้ในเรื่องใด 3. ควรลดให้น้อยลงในเรื่องใด 4. ควรจะพัฒนาในเรื่องใด

2. การกำหนดการแสดงออกเป็นภาษา - ภาษากับการพัฒนาความคิด - การอธิบาย - การบรรยายและการพรรณนา	1. ควรจัดเพิ่มขึ้นในเรื่องใด 2. ควรคงไว้ในเรื่องใด 3. ควรลดให้น้อยลงในเรื่องใด 4. ควรจะพัฒนาในเรื่องใด
3. การพิจารณาคุณค่าของงานประพันธ์ แนวที่ 1 คุณค่าด้านวรรณศิลป์ แนวที่ 2 คุณค่าด้านสังคม จากเรื่อง - กาพย์เห่เรือ - นิราศลอนดอน - พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว - อวสานงาช้าง - บทวิจารณ์เรื่องวิวัฒนาการ	1. ควรจัดเพิ่มขึ้นในเรื่องใด 2. ควรคงไว้ในเรื่องใด

	3. ควรลดให้บ่อยลงในเรื่องใด 4. ควรจะพัฒนาในเรื่องใด
--	---

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ (ถ้ามี)

.....

.....

เอกสารหมายเลข 2รายละเอียดเพิ่มเติมสำหรับผู้เชี่ยวชาญหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524

ได้กำหนดจุดประสงค์ของการเรียนวิชาภาษาไทยไว้ดังนี้

1. เพื่อให้ตระหนักในความสำคัญของภาษาไทย ในฐานะที่เป็นเครื่องมือสื่อสารของ
ประเทศไทย ให้มีก่านิยมอันพึงประสงค์ในการเรียนภาษาไทย มีความภูมิใจในวัฒนธรรม
ทางภาษาของชาติ

(เกณฑ์วิเคราะห์หิมนำเสนอข้อ 1 - 6)

2. เพื่อให้เข้าใจธรรมชาติของภาษาและรู้จักสังเกตลักษณะทั่วไปของภาษาไทย
สามารถนำความรู้ไปใช้ได้อย่างถูกต้องตามระเบียบของภาษา

(เกณฑ์วิเคราะห์หิมนำเสนอ ข้อ 7 - 11)

3. เพื่อให้สามารถใช้ภาษาสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะนำไปสู่การพัฒนาคน
ทุกด้านเพื่อประโยชน์สุขแก่ตนเองและสังคม

(เกณฑ์วิเคราะห์หิมนำเสนอ ข้อ 12 - 17)

4. เพื่อให้สามารถติดต่อธุรกิจสื่อสารต่าง ๆ ให้สัมฤทธิ์ผลทั้งในด้านการพูดและเขียน
สามารถใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องตามระดับบุคคล เหมาะสมกับกาลเทศะและสถานการณ์

(เกณฑ์วิเคราะห์หิมนำเสนอ ข้อ 18 - 22)

5. เพื่อให้สามารถอ่านออกเสียงให้ผู้ฟังรับสารได้แจ่มแจ้ง สามารถอ่านหนังสือและ
เอกสารต่าง ๆ ด้วยความเข้าใจ ถูกต้องรวดเร็ว มีรสนิยมที่ดีในการเลือกหนังสืออื่นและมีนิสัย
รักการอ่าน

(เกณฑ์วิเคราะห์หิมนำเสนอ ข้อ 23 - 27)

6. เพื่อให้เข้าใจและสามารถวิเคราะห์เรื่องราวที่ได้ฟัง ได้อ่านจากบุคคลหรือจาก
สื่อมวลชนอันจะนำไปเกิดวิจารณ์

(เกณฑ์วิเคราะห์หิมนำเสนอ ข้อ 28 - 33)

7. เพื่อให้ประจักษ์ในคุณค่าของวรรณคดีควรแก้ไขและศึกษาทพ สามารถอ่านและเข้าใจวรรณคดีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สร้างขึ้นในปัจจุบัน

(เกณฑ์วิเคราะห์ที่นำเสนอ ข้อ 34 - 40)

8. เพื่อให้มีความรู้ใคร่เรียน สามารถใช้ภาษาแสวงหาความรู้ในโรงเรียนและต่อ ๆ ไป ทั้งในด้านอาชีพและเพื่อประโยชน์สุขในด้านอื่น ๆ

(เกณฑ์วิเคราะห์ที่นำเสนอ ข้อ 41 - 46)

9. เพื่อให้สามารถใช้ทักษะทางภาษา เป็นเครื่องมือในการศึกษาต่อ หรือในด้านการศึกษาค้นคว้าวิทยการต่าง ๆ ด้วยความสนใจ

(เกณฑ์วิเคราะห์ที่นำเสนอ ข้อ 47 - 50)

เนื้อหาหนังสือเรียนภาษาไทย อนุภาษาวิจารณ์ เล่ม 1

เนื้อหาแบ่งเป็น 3 ตอนใหญ่ ๆ คือ

ตอนที่ 1 ลักษณะที่ควรสังเกตของภาษา ประกอบด้วย

1.1 ธรรมชาติของภาษา

- ภาษาใช้เสียงสื่อความหมาย
- หน่วยในภาษาประกอบกันเป็นหน่วยที่ใหญ่ขึ้น
- ภาษาที่มีการเปลี่ยนแปลง
- ภาษาต่าง ๆ มีลักษณะคล้ายคลึงกัน

1.2 เสียงและอักษรไทย

- เสียงพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์
- พยางค์
- เสียงหนักเบา
- อักษร

1.3 คำและประโยค

- คำมูล - คำซ้อน
- คำประสม - คำซ้อน
- คำซ้อน - คำสมาส
- ประโยค
- ข้อสังเกตการใช้คำและประโยค

1.4 ระดับภาษา (

- ระดับพิธีการ - ระดับทางการ
- ระดับกึ่งทางการ - ระดับสนทนา
- ระดับกันเอง
- ปัจจัยที่กำหนดระดับภาษา
- ลักษณะของภาษาระดับต่าง ๆ

1.5 ราชาศัพท์

- ความหมายและที่มา
- วิธีใช้

ตอนที่ 2 ความนึกและการแสดงออกเป็นภาษา ประกอบด้วย

2.1 ภาษากับการพัฒนาความคิด

- บทบาทของภาษาในการพัฒนาความคิด
- ระเบียบวิธีคิด
- การคิดเพื่อแก้ปัญหา

2.2 การอธิบาย

- ความหมาย
- แนวทางในการพัฒนาสมรรถภาพการอธิบาย
- กลวิธีในการอธิบาย

2.3 การบรรยายและการพรรณนา

- ความหมาย
- แนวทางในการพัฒนาความสามารถในการบรรยายและพรรณนา
- กลวิธีในการบรรยายและพรรณนา

ตอนที่ 3 การพิจารณาคูณค่าของงานประพันธ์ ประกอบด้วย

3.1 คุณค่าของงานประพันธ์

- คุณค่าด้านวรรณศิลป์
- คุณค่าด้านสังคม

จากเรื่อง

- ภาพยนตร์เห่เรือ
- นิราศลอนดอน
- พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
เรื่องจดหมายความทรงจำของกรมหลวงนรินทรเทวี

- อีวรานางสิงห์
- บทวิจารณ์เรื่องวิวาห์วัน

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนและการประเมินผล

กิจกรรมที่เสนอในหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดภาษาวิจารณ์ เล่ม 1 เน้นให้ผู้สอนเห็นว่า จำเป็นที่จะต้องให้ผู้เรียนทำให้ครบถ้วน ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ผู้เรียนควรจะให้ทำ ด้วยตนเองทั้งที่เป็นกิจกรรมกลุ่มและรายบุคคล กิจกรรมที่กำหนดได้มีทั้งหมด 13 ชุด

สำหรับการวัดและประเมินผล เน้นว่าครูผู้สอนให้ครบทุกประเภทย่อยทุกข้อ ตามที่เสนอแนะไว้ จุดประสงค์มุ่งนำทางให้ใช้ดุลพินิจเอาเองตามความเหมาะสม การประเมิน การทำงานกลุ่มให้เห็นที่กระบวนการคิดและการปฏิบัติงานในแง่เป็นสำคัญ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอนและแนวการวัดและประเมินผล ที่เสนอแนะไว้ในหนังสือเรียน พอสรุปได้โดยย่อ ดังนี้

เนื้อหา	กิจกรรมที่เสนอ	การวัดและประเมินผล
ชุดที่ 1 ธรรมชาติของภาษา	บททวนความรู้-โดยตอบคำถาม บอกเล่า อภิปราย รายงาน กิจกรรมกลุ่ม-กันคิดว่า รายงาน กิจกรรมเสริม-กันคิดว่า ตั้งข้อสังเกต เปรียบเทียบจากหัวข้อที่กำหนดให้	ทำแบบทดสอบ ประเมินจากทัศนคติในการ อธิบาย อภิปรายจากหัวข้อที่กำหนดให้
ชุดที่ 2 เสียงและอักษรไทย	บททวนความรู้-ตอบคำถาม กิจกรรมกลุ่ม-กันคิดว่า รายงาน กิจกรรมเสริม-กันคิดว่า รวบรวม แง่จบแต่ละบท	จากการทดสอบ วัดความเข้าใจ วัดการนำความรู้ไปใช้ ดูจากผลการอภิปราย รายงาน

เนื้อหา	กิจกรรมที่เสนอ	การวัดและประเมินผล
ชุดที่ 3 คำและประโยค	ทบทวนความรู้-ตอบคำถาม กิจกรรมกลุ่ม-กันกว่า รวบรวม รายงาน อภิปราย	เหมือนชุดที่ 2
ชุดที่ 4 ระดับภาษา	ทบทวนความรู้-ตอบคำถาม ฝึกการนำความรู้ไปใช้-ให้พิจารณาข้อความ การแก้ไขข้อความให้ถูกต้อง กิจกรรมกลุ่ม-ตั้งข้อสังเกตเรื่องการใช้ภาษา การเขียนรายงาน กิจกรรมการใช้ภาษาเพื่อสร้างมนุษยสัมพันธ์ ฝึกพูดตามหัวข้อที่กำหนดให้ ฝึกการเขียนเพื่อการติดต่อกับ บุคคลอื่น กิจกรรมเสริม-ให้สังเกตการใช้ภาษา รวบรวม รวมถ้อยคำที่ใช้	ประเมินจากการทดสอบ ผลจากการรายงานและ การปฏิบัติ
ชุดที่ 5 ราชาศัพท์	ทบทวนความรู้-ตอบคำถาม กิจกรรมกลุ่ม-อภิปรายตามหัวข้อที่กำหนดให้ กิจกรรมเสริม-ให้สังเกต เปรียบเทียบ การเรียบเรียงความคิด	
ชุดที่ 6 ภาษากับการพัฒนา ความคิด	ทบทวนความรู้-ตอบคำถาม กิจกรรมฝึกการคิด-ฝึกเป็นรายบุคคลและกลุ่ม จากหัวข้อที่กำหนดให้	

เนื้อหา	กิจกรรมที่เสนอ	การวัดและการประเมินผล
ชุดที่ 6 (ต่อ)	กิจกรรมฝึกการแก้ปัญหา-อภิปราย รวบรวม ความคิดจากหัวข้อที่กำหนดให้ กิจกรรมเสริม-รวบรวม รายงาน เขียนเอง วิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมิน ค่า สนทนาปัญหาและการแก้ปัญหา	ใช้ข้อทดสอบ สังเกตพฤติกรรม การ รายงานและการปฏิบัติ
ชุดที่ 7 การอธิบาย	พบทวนความรู้-ตอบคำถาม การอธิบาย บอกเล่า กิจกรรมกลุ่ม/รายบุคคล-อธิบาย รายงาน เขียนข้อความบรรยาย กิจกรรมเสริม-ค้นคว้าให้อ่าน วิเคราะห์ งานเขียน	การประเมินจากการปฏิบัติ โดยการตั้งเกณฑ์
ชุดที่ 8 การบรรยายและการพรรณนา	พบทวนความรู้-อธิบาย การเขียนรายงาน กิจกรรมรายบุคคล-เขียนบรรยายหรือ พรรณนาจากข้อความที่กำหนดให้ กิจกรรมกลุ่ม-อ่าน บรรยาย พรรณนา จากหัวข้อที่กำหนด กิจกรรมเสริม-รวบรวมข้อความ แข่งขัน การพูดและเขียน การวาดภาพ- ประกอบ	ประเมินจากเกณฑ์ที่ตั้ง ใช้ข้อทดสอบ เก็บคะแนนในระยะยาว

เนื้อหา	กิจกรรมที่เสนอ	การวัดและการประเมินผล
ชุดที่ 9 ภาพยนตร์เรื่อง	ฝึกการอ่านทำนองเสนาะ รายงาน ฝึกแต่งคำประพันธ์ เรียบเรียงข้อความจากการพิจารณา งานเขียน	ประเมินจากเกณฑ์ที่กำหนด- ในเรื่อง ใช้ข้อทดสอบ พิจารณาจากการอ่านทำนอง- เสนาะ
ชุดที่ 10 นิราศลอนดอน	ฝึกการอ่านคำประพันธ์ ทำรายงาน อธิบายจากข้อความที่กำหนดให้ อ่านหนังสือจากต้นฉบับ	ประเมินจากการฝึกอ่าน ผลจากการรายงาน จากการอธิบายความ
ชุดที่ 11 พระราชนิพนธ์	ทบทวนเนื้อเรื่อง ตอบคำถาม อภิปราย รายงาน จากหัวข้อที่กำหนด ศึกษาเอกสารที่	ใช้แบบทดสอบ จากคำถาม จากการอธิบาย
ชุดที่ 12 อวสานสิงห์	ทบทวนเนื้อเรื่อง-โดยตอบคำถาม สังเกตศิลปะของการประพันธ์-อธิบาย แสดงความรู้ลึก กิจกรรมกลุ่ม-เขียนโครงเรื่องที่เรียนมา ยกข้อความที่เกี่ยวกับ แสดงความ เห็นเกี่ยวกับตัวละคร กิจกรรมเสริม-ฝึกการเขียนเรื่อง	สังเกตจากการตอบคำถาม จากการทดสอบ

เนื้อหา	กิจกรรม ที่เสนอ	การวัดและการประเมินผล
ชุดที่ 13 บทวิจารณ์เรื่อง วิวัฒนาการ	บททวนความรู้-ตอบคำถาม กิจกรรมกลุ่ม- วิจารณ์เรื่องวิวัฒนาการ จากหัวข้อที่กำหนดให้ กิจกรรมเสริม-อ่านนวนิยายนอกเวลา แล้วแสดงความความคิดเห็น	จากการวิจารณ์ การแสดงความ คิดเห็น การตอบคำถาม การอธิบาย

ภาคผนวก ง

แบบสอบถามรอบที่ 2

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในแบบสอบถามรอบที่ 1

แบบสอบถามรอบที่ 2

• วิเคราะห์หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดภาษาพิจารณา เล่ม 1 ในด้าน
ความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยม
ศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524

แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามรอบสุดท้ายของการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้แสดงความ
สอดคล้องของแต่ละข้อความ จากการตอบแบบสอบถามในรอบแรกของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ โดย
ระบุค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ที่กำหนดไว้ และยังได้ระบุคะแนนการตอบของท่าน
ในรอบที่ผ่านมา

ค่ามัธยฐานจะแสดงด้วยเครื่องหมายควอไทล์ * ล้ำจา

ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ แสดงด้วยเครื่องหมาย _____

คะแนนคำตอบของท่านจะแสดงด้วยเครื่องหมายควอไทล์ * ล้ำจาก

จุดมุ่งหมายของการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

1. เพื่อให้โอกาสแก่ท่านได้ทราบผลการตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ในรอบที่
ผ่านมาแต่ละข้อ
2. เพื่อให้โอกาสแก่ท่านได้ตรวจสอบคำตอบของตนเอง และเปลี่ยนการตัดสินใจ
ในการตอบครั้งนี้ใหม่ได้ หากต้องการ
3. เพื่อให้โอกาสแก่ท่านที่จะยืนยัน การตัดสินใจอย่างแน่นอน และแสดงเหตุผล
ของการตอบในข้อที่เบี่ยงเบนไปจากกลุ่ม

โปรดทบทวนคำตอบของท่านไปอีกครั้งก่อน และท่านสามารถจะเปลี่ยนใจในการตอบใหม่ได้
หากต้องการ หากมีการเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจในข้อใด กรุณาเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน
ตัวเลขใหม่ และถ้าหากคำตอบของท่านในรอบนี้ข้อใดที่อยู่เหนือขอบเขตของค่าพิสัยระหว่าง
ควอไทล์ กรุณาอธิบายเหตุผลสั้น ๆ ที่ท่านยังยืนยันคำตอบเดิม โปรดระลึกว่าผู้วิจัยขอคำตอบที่มี
เหตุผลของท่าน เฉพาะ ข้อคำตอบของท่านที่อยู่นอกเขตพิสัยระหว่างควอไทล์เท่านั้น

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบสอบถามรอบ
สุดท้ายนี้ และขอความกรุณาได้ส่งแบบสอบถามนี้กลับไปให้ผู้วิจัยโดยเร็ว ขอขอบพระคุณเป็น
อย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

นายกสิน คงเหมือนเพชร

ผู้วิจัย

ข้ออธิบายเพิ่มเติมสำหรับผู้เชี่ยวชาญ

- * ลีคำ แทนความเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในแต่ละข้อ
 - * ลีแดง แทนความเห็นของท่านในรอบที่แล้วในข้อนั้น ๆ
- _____ แทนค่าพิสัยระหว่างควอเตอร์ ซึ่ง เป็นช่วงของความสอดคล้องในความเห็น
ของกลุ่มผู้ผู้เชี่ยวชาญ

ตัวอย่าง

ข้อความ	วันทักษะแผน					เหตุผล
	5	4	3	2	1	
(0) เนื้อหาโดยรวมมีความ สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของ หลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524						

จากตัวอย่างแสดงความเห็นของท่านเฉพาะข้อนี้ เบี่ยงเบนไปจากกลุ่มผู้ผู้เชี่ยวชาญ
อื่น ๆ ท่านจะเปลี่ยนใจเห็นคล้ายตามคนอื่น ๆ ก็ให้ กากขี้การ กึ่งกาเครื่องหมาย (✓)
ลงในช่อง ที่มีสัญลักษณ์ _____ นี้อยู่ แต่ถ้าหากว่าท่านยืนยันคงความเห็นไว้ ณ ที่เดิม
หรือเปลี่ยนความเห็นไปช่องหมายเลขอื่นที่มีตรงกับความเห็นของกลุ่ม กรุณาให้เหตุผลสั้น ๆ
ไว้หลังข้อนั้น ๆ ด้วย ผู้วิจัยต้องการเหตุผลเฉพาะข้อนี้ เบี่ยงเบนไปจากกลุ่มเท่านั้น

ข้อความ	อันดับคะแนน					เหตุผล
	5	4	3	2	1	
1. <u>ด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร</u>						
(1) เนื้อหาช่วยให้เห็นความสำคัญของภาษาไทยในฐานะที่เป็นเครื่องมือสื่อสารประจำชาติ		*				
(2) เนื้อหาช่วยให้เห็นว่าการใช้ภาษาไทยก่อให้เกิดสำนึกในความเป็นชาติไทย		*				
(3) เนื้อหาส่งเสริมให้เกิดความภาคภูมิใจว่าภาษาไทยเป็นวัฒนธรรมประจำชาติ		*				
(4) เนื้อหาช่วยให้เห็นว่าภาษาเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดวัฒนธรรม		*				
(5) เนื้อหาส่งเสริมให้ผู้เรียนสนใจที่จะเรียนรู้ภาษาไทยยิ่งขึ้น		*				
(6) เนื้อหาเน้นให้เห็นความสำคัญจนก่อให้เกิดความกตัญญูรักและสืบทอดภาษาไทยต่อไป		*				
(7) เนื้อหาให้ความรู้เรื่องธรรมชาติของภาษาทั้งโดยทั่วไปและภาษาไทย		*				

ข้อความ	อันดับคะแนน					เหตุผล
	5	4	3	2	1	
(8) เนื้อหาให้หลักเกณฑ์หรือข้อสังเกตในเรื่องธรรมชาติของภาษา		✓				
(9) เนื้อหาให้ความรู้เรื่องหลักหรือกฎเกณฑ์ในการใช้ภาษาไทย		*				
(10) เนื้อหาแสดงแนวความคิดให้ผู้เรียนพิจารณาเลือกใช้ภาษาให้ตามความเหมาะสม		*				
(11) เนื้อหาให้ความรู้เพียงพอที่ผู้เรียนจะให้นำไปใช้ได้ถูกต้อง		*				
(12) เนื้อหาสนองต่อการฝึกทักษะทางภาษาแก่ผู้เรียนอย่างเพียงพอ		*				
(13) เนื้อหาได้เสนอรูปแบบการรับสารไว้หลายวิธี		*				
(14) เนื้อหาช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านภาษาไทยให้ดีขึ้น		*				
(15) เนื้อหาที่เสนอผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้		*				
(16) เนื้อหาที่มีความยากง่ายเหมาะสมแก่วัยหรือวุฒิภาวะของผู้เรียน		*				
(17) เนื้อหาให้ความรู้ที่เป็นข้อเท็จจริงทันสมัยสอดคล้องกับสังคมปัจจุบัน		*				

ข้อความ	อันดับคะแนน					เหตุผล
	5	4	3	2	1	
(18) เนื้อหาให้หลักการเรื่องการฝึกทักษะทั้งชุด และเขียนในเชิงธุรกิจสื่อสาร		r				
(19) เนื้อหาที่เสนอเหมาะสมต่อการฝึกการใช้ภาษาเชิงธุรกิจ		*				
(14) เนื้อหาช่วยให้เข้าใจหรือหยั่งเห็นแนวปฏิบัติที่เหมาะสมกับบุคลากรโอกาสและสถานการณ์		*				
(21) เนื้อหาเสนอแนวทางการวัดกิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับภาวะธุรกิจสื่อสารในปัจจุบัน		*				
(22) เนื้อหาที่เสนอผู้เรียนสามารถนำไปใช้ได้ทันทีในชีวิตจริง		*				
(23) เนื้อหามุ่งส่งเสริมพัฒนาการในทักษะการอ่านออกเสียง			*			
(24) เนื้อหาให้แนวทางในการพัฒนาความเข้าใจเรื่องราวได้อย่างมีประสิทธิภาพ		*				
(25) เนื้อหาส่งเสริมความสามารถแก่ผู้เรียนในการส่งสารและรับสาร		*				
(26) เนื้อหาให้แนวทางในการเลือกอ่านหนังสือที่มีสาระและคุณค่า		*				

ข้อความ	อันดับคะแนน					เหตุผล
	5	4	3	2	1	
(27) เนื้อหาส่งเสริมให้เกิดความคิด ความสนใจที่จะศึกษาค้นคว้า ต่อไป		✓				
(28) เนื้อหาเสนอแนวความคิดพื้นฐาน แก่ผู้เรียนในด้านการตัดสินใจ เกี่ยวกับการแก้ปัญหาต่าง ๆ		*				
(29) เนื้อหาช่วยให้ผู้เรียนได้รับความ รู้ ได้แสดงความคิดเห็นอย่างมี เหตุผล		*				
(30) เนื้อหาให้แนวคิดเพื่อการไปสู่ หนทางที่จะแก้ปัญหา		*				
(31) เนื้อหาช่วยให้รู้จักแยกข้อความ ที่เป็นข้อเท็จจริงกับความคิดเห็น		*				
(32) เนื้อหาช่วยให้เข้าใจจดหมาย เห็นแนวทางปฏิบัติใ้ถูกต้อง			*			
(33) เนื้อหาช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึก ทักษะการคิดอย่างเพียงพอ		*				
(34) เนื้อหาช่วยให้เห็นคุณค่าของ วรรณคดีไทยในฐานะที่เป็นมรดก ของชาติ	✓		!			
(35) เนื้อหาช่วยเสริมสร้างให้ ผู้เรียนเกิดความเพลิดเพลิน อารมณ์		*				

ข้อความ	วันระดับคะแนน					เหตุผล
	5	4	3	2	1	
(36) เนื้อหาช่วยเสริมสร้างความคิด ในการเลือกแนวทางที่ดีมาปฏิบัติ		*				
(37) เนื้อหาวรรณคดีที่เลือกมาให้ เรียนเป็นเรื่องที่น่าสนใจและ สัมพันธ์กับชีวิตจริง		*				
(38) เนื้อหาช่วยเสริมความคิดแก่ ผู้เรียนที่จะพัฒนาการใช้ภาษา สร้างสรรค์		*				
(39) เนื้อหาช่วยให้ผู้เรียนหยั่งรู้ถึง ความคิดที่สะท้อนออกมาจาก วรรณคดีมรดกและวรรณกรรม ปัจจุบัน		*				
(40) การคัดตอนวรรณคดีมาให้ผู้เรียน เรียน มิได้ทำให้ต้องเสียคุณค่า และรสความซาบซึ้งไปแต่ประการใด		*				
(41) เนื้อหาที่เสนอจูงใจให้นักเรียน สนใจที่จะศึกษากับคร่ำหวอด		*				
(42) เนื้อหาที่เสนอเหมาะสมที่จะเป็น พื้นฐานของผู้เรียนในชั้นต่อไป		*				
(43) เนื้อหาที่ผู้เรียนเรียนมาแล้วมี ความเชื่อมโยงกับสิ่งที่จะเรียน ต่อไป		*				

ข้อความ	อันกับคะแนน					เหตุผล
	5	4	3	2	1	
(44) เนื้อหาได้เสนอแนวทางให้รู้จัก การค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง		*				
(45) เนื้อหาช่วยให้ผู้เรียนสามารถ นำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้ เป็นอย่างดี		*				
(46) เนื้อหาสอดคล้องหลักการที่ผู้เรียน สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการ สร้างความบันเทิงใจในชีวิต ประจำวัน		*				
(47) เนื้อหาที่จัดให้เอื้ออำนวยต่อการ ศึกษาต่อเนื่องในระดับสูงได้		*				
(48) เนื้อหาให้แนวทางแก่ผู้เรียน ในการที่จะใช้ทักษะทางภาษาให้ สัมพันธ์กับวิชาอื่น ๆ		*				
(49) เนื้อหาที่จัดให้เหมาะสมที่จะเป็น พื้นฐานต่อการศึกษาค้นคว้าด้วย ตนเอง		*				
(50) เนื้อหาให้แนวคิดจริงใจให้ผู้เรียน เกิดความรู้สึกสนใจที่จะศึกษา ค้นคว้าต่อไป		*				

ข้อความ	อันดับคะแนน					เหตุผล
	5	4	3	2	1	
2. <u>ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้</u>						
<u>การสอน</u>						
(1) กิจกรรมที่จะต้องทำโดยตัวผู้เรียนมีเพียงพอ		*				
(2) กิจกรรมมีส่วนเร่งเร้าให้ผู้เรียนอยากแสวงหาความรู้ต่อไป		*				
(3) กิจกรรมที่ระบุไว้ท้าทายนักเรียนสามารถนำไปปฏิบัติได้		*				
(4) กิจกรรมที่ระบุไว้ท้าทายนักเรียนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับทั้งสิ่งที่มีคุณค่าจากบุคคลและสื่อมวลชนอย่างเพียงพอ		*				
(5) กิจกรรมเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกเป็นรายบุคคล		*				
(6) กิจกรรมเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกเป็นกลุ่ม		*				
(7) กิจกรรมเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกการสื่อสารตามรูปแบบต่าง ๆ อย่างเพียงพอ		(*				
(8) กิจกรรมเสริมที่จัดให้มีจำนวนเพียงพอแล้ว		*				
(9) กิจกรรมเสริมที่จัดให้สามารถช่วยผู้เรียนได้ตรงความต้องการแล้ว		*				

ข้อความ	อันกับคะแนน					เหตุผล
	5	4	3	2	1	
(10) กิจกรรมท้ายบทมีความเหมาะสมกับเนื้อหาที่เรียนหรือไม่		*				
(11) กิจกรรมที่จัดให้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นเป็นอิสระ		*				
(12) รูปแบบของกิจกรรมที่เสนอแนะไว้เหมาะสมกับวัยและศักยภาพของผู้เรียนในระดับชั้นหรือไม่		*				
3. ด้านการวัดและประเมินผล						
(1) ในหนังสือเรียนมีการประเมินผลเป็นระยะหรือไม่		*				
(2) ลักษณะคำถามที่ใช้ในหนังสือเรียนเน้นความจำเป็นส่วนใหญ่หรือไม่		*				
(3) ลักษณะคำถามที่ใช้ในหนังสือเรียนเน้นการนำไปสู่ความคิดเป็นส่วนใหญ่หรือไม่		*				
(4) คำอธิบายต่าง ๆ ในหนังสือมีมุ่งตรงไปยังความคิดรวบยอดที่ต้องการจะสอนหรือไม่		*				
(5) วิธีวัดและประเมินผลที่ระบุไว้ในคู่มือครูเหมาะสมกับประเภทของการวัดของผู้เรียนหรือไม่		*				

ข้อความ	อันดับคะแนน					เหตุผล
	5	4	3	2	1	
(6) วิธีวัดและประเมินผลที่ระบุไว้ในคู่มือครูเหมาะสมกับประสบการณ์ของผู้เรียนแล้ว		*				
(7) คำถามในรูปแบบการสร้างสถานการณ์เพื่อที่จะประเมินความคิดจากผู้เรียนมีเพียงพอ		*				
(8) วิธีวัดและประเมินความรู้ในหนังสือเรียนนี้ยังอยู่ห่างไกลตัวผู้เรียน			*			

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในแบบสอบถามรอบที่ 1

ข้อที่	มัธยฐาน	ควอไทล์ที่ 3 - ควอไทล์ที่ 1	พิสัยระหว่างควอไทล์
1	4.23	4.79 - 3.77	1.02
2	3.67	4.50 - 3.83	0.67
3	4.00	4.67 - 3.17	1.50
4	4.13	4.79 - 3.50	1.29
5	3.50	4.33 - 3.00	1.33
6	3.28	4.10 - 2.72	1.38
7	4.10	4.67 - 3.60	1.07
8	4.08	4.50 - 3.67	0.83
9	3.63	4.25 - 2.83	1.42
10	3.72	4.28 - 3.13	1.15
11	3.86	4.21 - 3.50	0.71
12	3.88	4.27 - 3.50	0.77
13	3.72	4.28 - 3.13	1.15
14	4.07	4.43 - 3.71	0.73
15	4.07	4.43 - 3.71	0.73
16	4.07	4.79 - 4.33	0.46
17	4.06	4.67 - 3.50	1.17
18	3.94	4.25 - 3.63	0.62
19	3.59	4.05 - 2.93	1.12
20	4.00	4.32 - 3.58	0.84
21	3.68	4.14 - 3.00	1.14
22	4.00	4.36 - 3.64	0.72
23	3.36	3.94 - 2.64	1.30

ข้อที่	มัธยฐาน	กวางไถ่ที่ 3 - กวางไถ่ที่ 1	พิสัยระหว่างกวางไถ่
24	3.88	4.27 - 3.50	0.77
25	3.96	4.25 - 3.58	0.77
26	3.95	4.41 - 3.50	0.91
27	3.41	4.00 - 2.95	1.05
28	3.83	4.25 - 3.17	1.08
29	4.12	4.50 - 3.75	0.77
30	3.80	4.30 - 3.17	1.13
31	4.03	4.37 - 3.70	0.64
32	3.03	3.37 - 2.70	0.67
33	3.61	4.17 - 3.06	1.11
34	4.00	4.67 - 3.25	1.42
35	3.88	4.27 - 3.50	0.77
36	3.70	4.20 - 3.07	1.13
37	3.32	3.88 - 2.86	1.01
38	4.25	4.25 - 3.30	0.92
39	3.63	4.25 - 3.00	1.25
40	3.32	4.15 - 2.88	1.25
41	3.50	4.00 - 2.94	1.00
42	3.88	4.27 - 3.50	0.77
43	3.83	4.39 - 3.17	1.22
44	3.93	4.29 - 3.57	0.72
45	3.00	3.67 - 2.33	1.34
46	3.67	4.08 - 3.00	1.08

ชื่อที่	มัธยม	กวอไธล์ที่ 3 - กวอไธล์ที่ 1	พิสัยระหว่างกวอไธล์
47	3.86	4.32 - 3.30	1.02
48	3.92	4.33 - 3.50	0.83
49	3.85	4.21 - 3.50	0.71
50	3.50	1.00 - 3.00	1.00
1	4.07	4.73 - 3.33	1.46
2	3.83	4.25 - 3.33	0.92
3	3.92	4.33 - 3.50	0.83
4	3.81	4.19 - 3.33	0.86
5	4.00	4.50 - 3.50	1.00
6	4.14	4.59 - 3.68	0.91
7	3.92	4.33 - 3.50	0.83
8	4.05	4.50 - 3.59	0.91
9	3.92	4.33 - 3.50	0.83
10	4.17	4.67 - 3.75	0.92
11	3.96	4.35 - 3.58	0.77
12	4.04	4.42 - 3.65	0.77

ข้อที่	มัธยฐาน	กวอไทล์ที่ 3 - กวอไทล์ที่ 1	พิสัยระหว่างกวอไทล์
1	3.77	4.23 - 3.10	1.13
2	3.38	4.00 - 2.75	1.25
3	3.70	4.20 - 3.00	1.20
4	3.75	4.17 - 3.17	1.00
5	3.83	4.17 - 3.50	0.67
6	3.88	4.19 - 3.56	0.63
7	3.39	3.94 - 2.83	1.11
8	2.83	3.39 - 1.83	1.55

ภาคผนวก จ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในแบบสอบถามรอบที่ 2

ข้อความ	อันดับคะแนน					เหตุผล
	5	4	3	2	1	
1. <u>ด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร</u>						
(1) เนื้อหาช่วยให้เห็นความสำคัญของภาษาไทยในฐานะที่เป็นเครื่องมือสื่อสารประจำชาติ	.	+				
(2) เนื้อหาช่วยให้เริ่มว่า การใช้ภาษาไทยก่อให้เกิดสำนึกในความเป็นชาติไทย		+				
(3) เนื้อหาส่งเสริมให้เกิดความภาคภูมิใจว่าภาษาไทยเป็นวัฒนธรรมประจำชาติ		+				
(4) เนื้อหาช่วยให้เห็นว่าภาษาเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดวัฒนธรรม		+				
(5) เนื้อหาส่งเสริมให้ผู้เรียนสนใจที่จะเรียนรู้ภาษาไทยยิ่งขึ้น		+				
(6) เนื้อหาเน้นให้เห็นความสำคัญจนก่อให้เกิดความภาคภูมิใจและสืบเผ่าภาษาไทยต่อไป		+				
(7) เนื้อหาให้ความรู้เรื่องธรรมชาติของภาษาทั้งโดยทั่วไปและภาษาไทย		+				

ข้อความ	อันดับคะแนน					เหตุผล
	5	4	3	2	1	
(8) เนื้อหาให้หลักเกณฑ์หรือข้อเท็จจริง ในเรื่องธรรมชาติของภาษา		*				
(9) เนื้อหาให้ความรู้เรื่องหลักทรว กฎเกณฑ์ในการใช้ภาษาไทย		*				
(10) เนื้อหาแสดงแนวความคิดให้ผู้ เรียนพิจารณาเลือกใช้ภาษาให้ ตามความเหมาะสม		*				
(11) เนื้อหาให้ความรู้เพียงพอให้ผู้เรียน จะนำไปใช้ได้ถูกต้อง		*				
(12) เนื้อหาสนองต่อการฝึกทักษะ ทางภาษาแก่ผู้เรียนอย่างเพียงพอ		*				
(13) เนื้อหาได้เสนอรูปแบบการรับ สารไว้หลายวิธี		*				
(14) เนื้อหาช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียน มีพัฒนาการด้านภาษาเหนือให้ผู้อื่น		*				
(15) เนื้อหาที่เสนอผู้เรียนสามารถ นำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตรประจำวัน ได้		*				
(16) เนื้อหามีความง่ายเหมาะสม แก่วัยหรือวุฒิภาวะของผู้เรียน		*				
(17) เนื้อหาให้ความรู้ที่เป็นข้อเท็จ จริงทันสมัยสอดคล้องกับสังคม ปัจจุบัน		*				

ข้อความ	อันดับคะแนน					เหตุผล
	5	4	3	2	1	
(18) เนื้อหาให้หลักการเพื่อการฝึกทักษะทั้งชุดและเขียนในเชิงธุรกิจสื่อสาร		*				
(19) เนื้อหาที่เสนอเหมาะสมต่อการฝึกการใช้ภาษาเชิงธุรกิจ		*				
(20) เนื้อหาช่วยให้เข้าใจหรือหยั่งเห็นแนวปฏิบัติที่เหมาะสมกับบุคคล โอกาสและสถานการณ์		*				
(21) เนื้อหาเสนอแนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับภาวะธุรกิจสื่อสารในปัจจุบัน		*				
(22) เนื้อหาที่เสนอผู้เรียนสามารถนำไปใช้ได้ทันทีในชีวิตจริง		*				
(23) เนื้อหามุ่งส่งเสริมพัฒนาการในทักษะการอ่านออกเสียง		*				
(24) เนื้อหาให้แนวทางในการพัฒนาความเข้าใจเรื่องราวได้อย่างมีประสิทธิภาพ		*				
(25) เนื้อหาส่งเสริมความสามารถแก่ผู้เรียนในการสื่อสารและรับสาร		*				
(26) เนื้อหาให้แนวทางในการเลือกอ่านหนังสือที่มีสาระและคุณค่า		*				

ข้อความ	อันดับคะแนน					เหตุผล
	5	4	3	2	1	
(27) เนื้อหาส่งเสริมให้เกิดความกึก ความสนิมใจที่จะศึกษาเกินกว่า ต่อไป		+				
(26) เนื้อหาเสนอแนวความคิดพื้นฐาน แก่ผู้เรียนในด้านการตัดสินใจ เกี่ยวกับการแก้ปัญหาต่างๆ		*				
(29) เนื้อหาช่วยให้ผู้เรียนได้รับความ รู้ ได้แสดงความคิดเห็นอย่างมี เหตุผล		*				
(30) เนื้อหาให้แนวคิดเพื่อการไปสู่ หนทางที่จะแก้ปัญหา		*				
(31) เนื้อหาช่วยให้รู้จักแยกข้อความ ที่เป็นข้อเท็จจริงกับความคิดเห็น		*				
(32) เนื้อหาช่วยให้เข้าใจจนมองเห็น เห็นแนวทางปฏิบัติได้ถูกต้อง			*			
(33) เนื้อหาช่วยให้ผู้เรียน เกิด ทักษะการคิดอย่างมีระบบ			*			
(34) เนื้อหาช่วยให้เป็นคุณค่าของ วรรณคดีไทยในฐานะที่เป็นมรดก ของชาติ		*				
(35) เนื้อหาช่วยเสริมสร้างให้ ผู้เรียนเกิดความเพลิดเพลินทาง อารมณ์		*				

ข้อความ	อันดับคะแนน					เหตุผล
	5	4	3	2	1	
(36) เนื้อหาช่วยเสริมสร้างความคิด ในการเลือกแนวทางที่ดีมาปฏิบัติ		*				
(37) เนื้อหาวรรณคดีที่เลือกมาให้ เรียนเป็นเรื่องที่น่าสนใจและ สัมพันธ์กับชีวิตจริง		*				
(38) เนื้อหาช่วยเสริมความคิดแก่ ผู้เรียนที่จะพัฒนาการใช้ภาษา สร้างสรรค์		*				
(39) เนื้อหาช่วยให้ผู้เรียนหยั่งรู้ถึง ความคิดที่สะท้อนออกมาจาก วรรณคดีและวรรณกรรม ปัจจุบัน		*				
(40) การคัดตอนวรรณคดีมาให้ผู้เรียน เรียน มิได้ทำให้ต้องเสียคุณค่า และรสความซาบซึ้งไปแต่ประการใด		*				
(41) เนื้อหาที่เสนอสนใจให้นักเรียน สนใจที่จะศึกษาค้นคว้าต่อไป		*				
(42) เนื้อหาที่เสนอเหมาะสมที่จะเป็น พื้นฐานของผู้เรียนในขั้นต่อไป		*				
(43) เนื้อหาที่ผู้เรียนเรียนมาแล้วมี ความเชื่อมโยงกับสิ่งที่จะเรียน ต่อไป		*				

ข้อความ	อันดับคะแนน					เหตุผล
	5	4	3	2	1	
(44) เนื้อหาให้เสนอแนวทางให้รู้จัก การค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง		*				
(45) เนื้อหาช่วยให้ผู้เรียนสามารถ นำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้ เป็นอย่างดี		*				
(46) เนื้อหาสอดแทรกหลักการที่ผู้เรียน สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการ สร้างความมั่นคงได้ในชีวิต ประจำวัน		*				
(47) เนื้อหาที่จัดให้เอื้ออำนวยต่อการ ศึกษาต่อเนื่องในระดับสูงได้		*				
(48) เนื้อหาให้แนวทางแก่ผู้เรียน ในการที่จะใช้ทักษะทางภาษาให้ สัมพันธ์กับวิชาอื่น ๆ		*				
(49) เนื้อหาที่จัดให้เหมาะสมที่จะเป็น พื้นฐานต่อการศึกษากับครัวช่วย ตนเอง		*				
(50) เนื้อหาที่แนวคิดจูงใจให้ผู้เรียน เกิดความรู้สึกสนใจที่จะศึกษา ค้นคว้าต่อไป		*				

ข้อความ	อันดับคะแนน					เหตุผล
	5	4	3	2	1	
2. <u>ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้</u>						
<u>การสอน</u>						
(1) กิจกรรมที่จะต้องทำโดยตัวผู้เรียนมีเพียงพอ		*				
(2) กิจกรรมมีส่วนเร่งเร้าให้ผู้เรียนอยากแสวงหาความรู้ต่อไป		*				
(3) กิจกรรมที่ระบุไว้ท้ายบทเรียนสามารถนำไปปฏิบัติได้		*				
(4) กิจกรรมที่ระบุไว้ท้ายบทเรียนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับฟังสิ่งที่มีคุณค่าจากบุคคลและสื่อมวลชนอย่างเพียงพอ		*				
(5) กิจกรรมเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกเป็นรายบุคคล		*				
(6) กิจกรรมเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกเป็นกลุ่ม		*				
(7) กิจกรรมเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกการสื่อสารตามรูปแบบต่าง ๆ อย่างเพียงพอ		*				
(8) กิจกรรมเสริมที่จัดให้มีจำนวนเพียงพอแล้ว		*				
(9) กิจกรรมเสริมที่จัดให้สามารถช่วยผู้เรียนให้ตรงความต้องการแล้ว		*				

ข้อความ	อันดับคะแนน					เหตุผล
	5	4	3	2	1	
(10) กิจกรรมท้ายบทที่มีความเหมาะสมกับเนื้อหานั้น ๆ แล้ว		*				
(11) กิจกรรมที่จัดให้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดอย่างเป็นอิสระ		*				
(12) รูปแบบของกิจกรรมที่เสนอแนะไว้เหมาะสมกับวัยและศักยภาพของผู้เรียนในระดับนี้แล้ว		*				
3. <u>ด้านการวัดและประเมินผล</u>						
(1) ในหนังสือเรียนมีการประเมินผลเป็นระยะ		*				
(2) ลักษณะคำถามที่ใช้ในหนังสือเรียนเน้นความจำเป็นส่วนน้อย			*			
(3) ลักษณะคำถามที่ใช้ในหนังสือเรียนเน้นการนำไปสู่ความคิดเป็นส่วนน้อย		*				
(4) คำอธิบายต่าง ๆ ในหนังสือเรียนมุ่งตรงไปยังความคิดรวบยอดที่ต้องการจะสอนแล้ว		*				
(5) วิธีวัดและประเมินผลที่ระบุไว้ในคู่มือครูเหมาะสมกับประเภทการเรียนรู้ของผู้เรียนแล้ว		*				

ข้อความ	อันลัษณะแนบ					เหตุผล
	5	4	3	2	1	
(6) วิธีวัดและประเมินผลที่ระบุไว้ในคู่มือครูเหมาะสมกับประสบการณ์ของผู้เรียนแล้ว		*				
(7) คำถามในรูปแบบการสร้างสถานการณ์เพื่อที่จะประเมินความกึศจากผู้เรียนมีเพียงพอ		*				
(8) วิธีวัดและประเมินความรู้ในหนังสือเรียนนี้ยังอยู่ห่างไกลตัวผู้เรียน		*				

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรอบที่ 2

ข้อที่	มัธยฐาน	ควอไทล์ที่ 3 - ควอไทล์ที่ 1	พิสัยระหว่างควอไทล์
1	4.07	4.43 - 3.71	0.72
2	3.80	4.30 - 3.00	1.30
3	3.95	4.41 - 3.50	0.91
4	4.00	4.50 - 3.50	1.00
5	3.27	3.79 - 2.88	0.91
6	3.07	3.43 - 2.71	0.72
7	3.93	4.25 - 3.57	0.72
8	4.00	4.31 - 3.69	0.62
9	3.59	4.05 - 2.93	1.12
10	3.59	4.05 - 3.06	0.99
11	3.83	4.17 - 3.50	0.67
12	3.86	4.21 - 3.50	0.71
13	3.96	4.35 - 3.50	0.77
14	4.09	4.38 - 3.75	0.56
15	3.97	4.26 - 3.68	0.58
16	3.95	4.41 - 3.50	0.91
17	3.97	4.30 - 3.63	0.67
18	3.91	4.21 - 3.62	0.59
19	3.50	4.00 - 2.94	1.06
20	4.03	4.37 - 3.70	0.67
21	3.73	4.12 - 3.71	0.95
22	3.97	4.26 - 3.68	0.58

ข้อที่	มัธยม	ควอไทล์ที่ 3 - ควอไทล์ที่ 1	จลัระหว่างควอไทล์
23	3.36	3.94 - 3.64	0.30
24	3.90	4.23 - 3.57	0.66
25	3.97	4.30 - 3.63	0.67
26	3.90	4.23 - 3.57	0.66
27	3.86	4.21 - 3.50	0.71
28	3.86	4.21 - 3.50	0.71
29	4.06	4.38 - 3.75	0.62
30	3.77	4.23 - 3.17	1.06
31	3.97	4.26 - 3.68	0.58
32	3.19	3.07 - 2.81	0.86
33	3.09	4.05 - 3.06	0.99
34	3.86	4.32 - 3.30	1.02
35	3.86	4.21 - 3.50	0.71
36	3.68	4.14 - 3.07	1.07
37	3.27	3.79 - 2.88	0.91
38	3.86	4.21 - 3.50	0.71
39	3.40	4.00 - 2.90	1.10
40	3.32	3.93 - 2.86	1.07
41	3.40	3.94 - 2.90	1.04
42	3.94	4.25 - 3.63	0.62
43	3.79	4.14 - 3.33	0.62
44	3.90	4.23 - 3.57	0.66

ข้อที่	มัธยมศึกษา	ควอไทล์ที่ 3 - ควอไทล์ที่ 1	พิสัยระหว่างควอไทล์
45	3.14	3.67 - 2.68	0.99
46	3.73	4.12 - 3.17	0.95
47	3.81	4.19 - 3.30	0.89
48	3.86	4.21 - 3.50	0.71
49	3.83	4.17 - 3.50	0.67
50	3.33	3.88 - 2.92	0.96
1	3.94	4.50 - 3.33	1.17
2	3.81	4.19 - 3.33	0.86
3	3.86	4.21 - 3.50	0.71
4	3.79	4.14 - 3.33	0.81
5	3.92	4.33 - 3.50	0.83
6	4.10	4.43 - 3.77	0.66
7	3.91	4.21 - 3.62	0.59
8	3.93	4.29 - 3.57	0.72
9	3.83	4.17 - 3.50	0.67
10	4.03	4.37 - 3.70	0.67
11	3.90	4.93 - 3.57	0.66
12	3.91	4.21 - 3.62	0.56

ข้อที่	มัธยม	กออไถ่ที่ 3 - กออไถ่ที่ 1	พิสัยระหว่างกออไถ่
1	3.79	4.14 - 3.30	0.84
2	3.20	3.83 - 2.70	1.13
3	3.75	4.17 - 3.17	1.00
4	3.83	4.17 - 3.50	0.67
5	3.79	4.14 - 3.50	0.64
6	3.91	4.21 - 3.62	0.59
7	3.32	3.88 - 2.86	1.02
8	3.00	3.28 - 2.72	0.56

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการวิเคราะห์หนังสือ

1. รศ.โกชัย ศำริกบุตร
วิทยาลัยครูเชียงใหม่
จังหวัดเชียงใหม่
2. ผศ.เพ็ญวิริ ภักดิ์อุทธรณ์
วิทยาลัยครูวชิรเกษม
กรุงเทพมหานคร
3. รศ.ธนู บุญยรัตนชัย
วิทยาลัยครูจักรเกษม
กรุงเทพมหานคร
4. อาจารย์สุระ กามาพงษ์
ศูนย์พัฒนาฯ เลื้อ กระหวงโกภาธิการ
กรุงเทพมหานคร
5. อาจารย์ปาริ อินธุ์สะอาด
ศูนย์พัฒนาฯ เลื้อ กระหวงโกภาธิการ
กรุงเทพมหานคร
6. อาจารย์เปรมภรณ์ รุ่งรัมย์
ศูนย์พัฒนาฯ เลื้อ กระหวงโกภาธิการ
กรุงเทพมหานคร
7. อาจารย์ศิริรัตน์ วงศ์สุวรรณ
ศูนย์พัฒนาฯ เลื้อ กระหวงโกภาธิการ
กรุงเทพมหานคร
8. อาจารย์วิภา กรกำแหง
โรงเรียนวังรางบัว
กรุงเทพมหานคร
9. อาจารย์เสริม พงศ์ทอง
โรงเรียนบhumวิไล
จังหวัดบhumธานี
10. อาจารย์พระณะ ภิพัฒนางกูร
โรงเรียนพุทธจักรวิทยา
กรุงเทพมหานคร
11. อาจารย์กวี บุญานุรักษ์
โรงเรียนวัดธาตุทอง
กรุงเทพมหานคร
12. วาจารย์พิมพ์วรรณ ภิรัมย์
โรงเรียนวัดกุกกษัตริย์
กรุงเทพมหานคร
13. อาจารย์มงคลวรรณ ทองสุโขทัย
โรงเรียนราชวิทย์บางแก้ว
จังหวัดสมุทรปราการ
14. อาจารย์สำเรียง เจียรสุ่ม
โรงเรียนราชสีมาวิทยาลัย
จังหวัดนครราชสีมา
15. อาจารย์พยอม อันนรัมย์
โรงเรียนอำมาตย์ธานีชนูปถ
จังหวัดกระบี่
16. อาจารย์วนิดา นนทแลน
โรงเรียนการคามพิทยาคม
จังหวัดมหาสารคาม

17. อาจารย์สุวัฒนา โหระกุล
โรงเรียนนาวิชัยวิทยา
มทว.บางมด จ.สุพรรณบุรี

18. อาจารย์อำแพง กลิ่นคำวน
โรงเรียนนาวิชัยวิทยา
มทว.บางมด จ.สุพรรณบุรี

19. อาจารย์สัทธิมาศ บุญถม
โรงเรียนมัธยมสาริต ม.รามคำแหง
กรุงเทพมหานคร

20. อาจารย์ยุพิน อินทะยะ
สน.ศึกษาธิการ เขต 8
จังหวัดเชียงใหม่